

minunatele povești ale animalelor și ale păsărilor

o mie și una de nopți

(4)

cartea celor

o mie şi una de nopţi

(4)
(Nopţile 146 – 248)

Traducere de H. Grămescu şi D. Murăraşu
Traducerea versurilor de H. Grămescu

Ilustraţia copertei: Anca Vasilescu

Editura Minerva
Bucureşti, 1970

Ci într-a o sută patruzeci şi şasea noapte

Şeherezada începu să povestească regelui Şahriar

MINUNATELE POVEŞTI ALE ANIMALELOR ŞI ALE PĂSĂRILOR

POVESTEA GÂŞTEI, A PĂUNULUI ŞI A PĂUNIŢEI

A fost odată, preafericitule rege, în vechimea vremii şi-n trecutul vârstelor, un păun căruia îi plăcea să se ducă împreună cu soaţa lui pe ţărmul mării şi să se plimbe amândoi printr-o pădure ce se întindea până acolo, străbătută de ape curgătoare şi răsunând de ciripitul păsărelelor. În timpul zilei, perechea aceasta îşi căuta cuminte hrana, iar la vremea nopţii se aciuia într-un copac stufos, ca să nu stârnească poftele vreunui vecin prea puţin grijuliu în marea-i dragoste faţă de frumuseţea tinerei păuniţe. Şi trăiau aşa în pace şi-n mulţumire, slăvind pe Atoatebinefăcătorul.

Dar într-o zi, păunul îşi îndemnă soţia, spre a mai schimba aerul şi priveliştea, să facă împreună o plimbare pe insula ce se vedea de pe ţărm. Păuniţa răspunzându-i că ascultă şi că se supune, porniră amândoi în zbor şi

poposiră pe insulă, în toată strălucirea frumuseţii lor, sub ochiul de foc al soarelui.

Era o insulă acoperită de arbori plini cu poame şi scăldată de mulţime de râuri. Păunul şi soaţa lui rămaseră cu totul încântaţi de plăcuta răcoare a locurilor şi se opriră un răstimp să guste din toate roadele şi să bea din apa aceea aşa de bună şi de limpede.

Ci tocmai când se pregăteau să se întoarcă acasă, văzură venind către ei — plină de spaimă, cu gâtul întins, cu ciocul deschis şi bătând din aripi — o gâsca. Se opri în faţa lor şi, tremurând din toate penele, le ceru adăpost şi ocrotire. Iar păunul şi soaţa sa o primiră numaidecât cu dragă inimă. Păuniţa începu cu gingăşie şi bunăvoinţă să-i vorbească spunându-i:

— Fii binevenită între noi! Vei găsi aici prieteni şi ajutorare.

Atunci gâsca începu să se liniştească, iar păunul, neîndoindu-se o clipă că biata de ea trebuie să fi păţit ceva uimitor, o întrebă cu bunătate:

— Ce ţi s-a întâmplat şi de ce eşti atât de înspăimântată?

Şi gâsca îi răspunse:

— Încă mă simt bolnavă de ceea ce mi s-a întâmplat şi de spaima cumplită pe care mi-a pricinuit-o Ibn-Adam[1]. Oh! Allah să ne păzească! Allah să ne apere de Ibn-Adam!

Păunul, foarte înduioşat, o îndemnă:

— Linişteşte-te, buna mea gâscă, linişteşte-te!

Dar păuniţa se minună:

— Şi cum socoţi tu că ar putea Ibn-Adam să ajungă până în această insulă din mijlocul mării? N-are cum să sară de pe ţărm până aici, iar dinspre mare — cum o să străbată atâta întindere de ape?

Gâsca răspunse atunci:.

— Binecuvântat fie cel ce v-a scos în calea mea, ca să-mi uit spaimele şi să mi se întoarcă liniştea în inimă!

Păuniţa îi mai spuse:..

[1] Fiul lui Adam, adică Omul.

— Soră, povesteşte-ne pricina spaimei pe care ţi-a făcut-o Ibn-Adam şi năprasna prin care, de bună seamă, vei fi trecut.

Şi gâsca povesti:

— Aflaţi, tu, păune plin de slavă, şi tu, blândă şi primitoare păuniţă, că locuiesc în această insulă încă din copilărie şi că am trăit aici pururea fără de necazuri şi griji, şi fără de nimic care să-mi fi tulburat sufletul ori să-mi fi mâhnit privirea. Dar alaltăieri noapte, pe când dormeam cu capul sub aripă, mi s-a arătat în vis un Ibn-Adam care voi să intre în vorbă cu mine. Eram tocmai pe cale să răspund stăruinţelor lui, când auzii un glas care-mi striga:

— Ia seama, gâscă, ia seama! Nu te încrede nici în dulceaţa vorbelor, nici în viclenia purtărilor lui! Şi nu uita ce-a spus poetul despre el:

Îţi dă să guşti dulceaţă
De vorbe cu alean,
Şi-odată te înhaţă
Ca un vulpoi viclean.

Să ştii, biată gâscă, să ştii că Ibn-Adam a ajuns atât de iscusit în vicleşuguri, încât poate, când vrea, să momească la el până şi vieţuitoarele din sânul apelor şi pe cele mai crunte făpturi ale mării. Şi poate să prăvălească din slăvile văzduhului vulturii care plutesc liniştit, numai aruncând în ei cu un boboloi făurit din lut uscat. Atâta-i de viclean că poate, aşa slab cum e, să supună şi-un elefant şi să se slujească de el ca de un rob sau să-i smulgă colţii şi să-şi facă din ei lucruri trebuincioase. Vai, gâscă, fugi, fugi!

Atunci sării din somn şi, fără să mă mai uit îndărăt, spăimântată, o luai ia fugă, cu gâtul întins şi cu aripile desfăşurate. Rătăcii aşa, până ce simţii că mă părăsesc puterile. Şi cum ajunsesem la poalele unui munte, mă oprii o clipă în dosul unei stânci. Inima mi se zbuciuma de

spaimă şi de trudă, iar pieptul mi-era greu de toată neliniştea ce mi-o pricinuise Ibn-Adam. Şi, de-atâta spaimă, nu mai mâncasem şi nu mai băusem nimic, aşa că mă chinuiau şi foamea, şi setea. Nu mai ştiam ce să fac şi nu mai cutezam să mă mişc, când iată că zării înaintea mea, la intrarea unei peşteri, un leu tânăr, cu blana roşcată şi cu privirea blândă, care îmi insuflă numaidecât încredere şi dragoste. La rându-i, şi tânărul leu mă zărise şi da toate semnele unei mari bucurii, atâta eram de sfioasă şi-atâta îl cucerise înfăţişarea mea. M-a chemat atunci la el, spunându-mi:

— O, drăgălaşo, apropie-te, vino să stăm oleacă de vorbă.

Iar eu, bucuroasă de chemarea lui, mă apropiai ruşinoasă. El mă întrebă:

— Cum te cheamă şi din ce neam eşti?

Răspunsei:

— Mă numesc gâscă şi-s din neamul păsărilor.

El îmi zise:

— Te văd tremurând spăimântată, şi nu ştiu de ce.

Atunci îi povestii ce-am văzut şi ce-am auzit în vis. Şi care nu-mi fu mirarea când el îmi răspunse:

— Şi eu am visat un vis la fel şi l-am povestit tatei, care m-a sfătuit să iau seama la Ibn-Adam şi să mă păzesc cu toată grija de răutatea şi de vicleşugurile lui. Până acuma n-am avut prilejul să-l întâlnesc pe-acest Ibn-Adam.

La vorbele tânărului leu, spaima mea crescu şi mai tare şi strigai:

— Nu mai e de stat pe gânduri! E vremea să scăpăm de această pacoste, şi numai ţie, fiu al sultanului animalelor, ţi se cuvine cinstea de a-l ucide pe Ibn-Adam. Făcând aşa, faima ta va creşte în ochii tuturor făpturilor din văzduh, din ape şi de pe pământ.

Şi-l tot îmbărbătai astfel şi-l măgulii pe tânărul leu, până ce-l hotărâi să plece în căutarea duşmanului nostru obştesc.

Tânărul leu ieşi, dar, din peşteră şi-mi spuse să-l urmez.

Iar eu pornii după el, străduindu-mă să nu rămân în urmă, pe când el păşea mândru, plesnindu-şi coada pe spinare. Şi merserăm noi aşa, împreună, eu tot în urma lui şi abia izbutind să mă ţin de el, până ce deodată văzurăm ridicându-se un nor de pulbere de sub care, când norul se risipi, apăru gol-goluţ, fără samar şi fără căpăstru, un măgar ce ba sărea în sus, zvârlind din copite, ba se prăvălea la pământ şi se rostogolea prin ţărână cu picioarele în sus.

Văzând aceasta, prietenul meu, tânărul leu, fu cuprins de mare mirare, căci până atunci părinţii săi nu-l lăsaseră să iasă din peşteră. Dădu un semn măgarului şi-i strigă:

— Hei, tu, ia vino încoace!

Măgarul se supuse numaidecât, iar prietenul meu îi grăi:

— Făptură făr’ de minte, de ce faci toate astea? Şi, mai întâi, ce soi de jivină eşti?

El răspunse:

— O, stăpâne, sunt robul tău, un măgar din neamul măgarilor.

Leul îl întrebă:

— Şi ce cauţi pe-aici?

Măgarul răspunse:

— O, fiu al sultanului, fug de Ibn-Adam!

Tânărul leu începu atunci să râdă.

— Cum poţi să te temi de Ibn-Adam, când eşti atât de mare şi de voinic?

Măgarul dete din cap în semn că ştie el ce ştie.

— Fiu al sultanului, văd că nu cunoşti deloc fiinţa aceasta răufăcătoare. Mi-e frică de Ibn-Adam, nu că mi-ar vrea moartea, ci pentru ceva şi mai cumplit. Află dar că, atâta vreme cât sunt tânăr şi în putere, îi slujesc să mă călărească. Pentru aceasta îmi pune pe spinare ceva de se cheamă samar; apoi mă strânge peste pântece cu ceva ce se cheamă chingă; iar pe sub coadă îmi petrece un inel, care nu ştiu cum se mai cheamă, dar îmi vatămă rău părţile cele mai gingaşe; la urmă, îmi bagă în gură o

bucată de fier ce se cheamă zăbală şi care-mi sângerează limba şi cerul gurii. Iar la sfârşit, se urcă pe mine şi, ca să mă facă să merg mai iute decât pot, îmi îmboldeşte gâtul şi dosul cu o strămurare. Şi când, spetit, încerc să merg mai domol, îmi aruncă blesteme înspăimântătoare şi înjurături de se înfioară carnea pe mine, aşa, măgar cum sunt, căci, de faţă cu toată lumea, mă batjocoreşte zicându-mi: „Codoşule! Plod de târfă! Pui de târfoştean! Fund al sor’ti! Curvarule!“ şi câte şi mai câte încă... Iar dacă, din păcate, ca să-mi uşurez oleacă pieptul, mai scap şi eu vreuna — blestemat fie cel rău! — mânia lui nu mai cunoaşte margini. E mai bine, o, fiu al sultanului, din cinste faţă de măria ta, să nu-ţi mai înşir câte-mi face şi câte-mi spune, în împrejurări de-aiestea. Aşa că eu, de spaimă, nici nu-mi îngădui asemenea uşurări, decât atuncea când îl ştiu departe de mine, ori când n-am nicio îndoială că sunt singur. Dar asta nu e totul! Când oi îmbătrâni, are să mă vândă vreunui sacagiu, care-mi va aburca în spinare un samar de lemn, mă va împovăra cu burdufuri grele şi cu găleţi mari de apă, de-o parte şi de alta, şi aşa, până ce-ntr-o zi, de trai rău şi de lipsuri, am să crăp în prăpădita mea de piele. Şi-atunci, hoitul meu are să fie aruncat câinilor în gunoaie. Asta-i mărite fiu al sultanului, soarta blestemată pe care mi-o hărăzeşte Ibn-Adam! Oh, se mai află oare printre făpturi vreuna tot atât de oropsită ca mine? Spune şi tu, bună şi gingaşă gâscă!

Atunci eu, stăpânii mei, mă simţii străbătută de un fior de spaimă şi de milă şi strigai, tulburată peste măsură şi tremurând toată:

— O, leule, măria ta, cu adevărat n-avem de ce să-l învinovăţim pe măgar. Eu, numai auzindu-l, şi-mi vine să mor!

Şi leul cel tânăr, văzând că măgarul sta gata să se cărăbănească, îi strigă:

— Dar de ce te grăbeşti aşa, prietene? Mai rămâi o clipă, căci îmi placi, în adevăr, şi-aş fi bucuros să-mi slujeşti de călăuză ca să ajung la Ibn-Adam.

Ci măgarul răspunse:

— Rău îmi pare, doamne, dar eu mai bine aştern între el şi mine depărtare de-o zi, căci numai ieri l-am părăsit, pe când se îndrepta încoace. Mă duc să caut un loc mai ferit, unde să fiu la adăpost de răutatea şi de viclenia lui. Şi-apoi, cu voia măriei tale, acuma, când ştiu bine că n-are să mă audă, aş vrea să mă uşurez după plac şi să mă bucur de seninul vremii.

Şi, după ce spuse acestea, măgarul începu să zbiere prelung şi-apoi, zvârlind din copite, slobozi în voie trei sute de bubuituri. Se tăvăli apoi prin iarbă o bună bucată de vreme, se sculă şi, zărind în depărtare un nor de praf, ciuli o ureche, o ciuli şi pe cealaltă, privi ţintă şi, întorcându-ne dosul, o zbughi grabnic şi se pierdu în depărtări.

Când pulberea se risipi, văzurăm un cal negru, ţintat în frunte cu o stea albă, cât o drahmă de argint, frumos, bine întocmit la trup, mândru, strălucitor, şi cu picioarele împodobite la locul cuvenit cu o cunună de peri albi. Venea către noi nechezând cu un glas tare plăcut. Iar când îl văzu pe leul cel tânăr, prietenul meu, se opri în cinstea lui şi voi să se dea cuviincios mai la o parte. Dar leul, încântat cu totul de mândreţea şi de înfăţişarea lui, îi grăi:

— Cine eşti, chipeşule? Şi pentru ce alergi aşa prin această întinsă pustietate şi pari atât de îngrijorat?

Iar el răspunse:

— O, rege al animalelor, sunt un cal ca toţi caii şi fug ca să mă feresc de apropierea lui Ibn-Adam.

La aceste vorbe, cuprins de mare mirare, leul îi spuse:

— Nu mai vorbi aşa, calule, căci cu adevărat e ruşinos să te temi de Ibn-Adam, puternic cum eşti şi dăruit cu asemenea spete şi cu asemenea statură, şi când l-ai putea trece în lumea de apoi cu o singură lovitură de copită. Ia uită-te la mine! Eu nu sunt mare ca tine şi tot i-am făgăduit acestei gingaşe gâşte, care tremură, să o scap pentru totdeauna de spaime, înfruntându-l şi

ucigându-l pe Ibn-Adam, pe care am să-l mănânc până la cea din urmă bucăţică. Şi-atunci am să o duc cu multă bucurie pe această biată gâscă acasă, între ai ei.

Când calul auzi vorbele prietenului meu, îl privi cu un zâmbet şi-i grăi:

— Lasă încolo asemenea gânduri, o, fiu al sultanului, şi nu te mai amăgi astfel în privinţa puterii şi-a volniciei şi-a iuţelii mele, căci toate-s zadarnice faţă de isteţia lui Ibn-Adam. Şi află că, atunci când sunt în mâinile lui, găseşte mijlocul să mă domolească cum i-i voia. Îmi pune la picioare nişte piedici din funie de cânepă şi de păr şi-mi leagă capul de un stâlp înfipt în zid mai sus de mine. Şi nu mai pot nici să mă mişc, nici să stau jos, nici să mă culc. Dar asta nu e tot! Când vrea să mă încalece, îmi pune pe spinare ceva ce el numeşte şea, şi-mi sugrumă pântecele cu două chingi tari care mă rod; îmi bagă în gură o bucată de oţel de care trage cu nişte curele, îndreptându-mă încotro i-i placul; şi, odată urcat în spinarea mea, mă îmboldeşte şi-mi găureşte coastele cu vârfurile unor lucruri pe care el le numeşte pinteni, şi îmi umple, aşa, tot trupul de sânge. Dar n-am sfârşit! Când îmbătrânesc şi spinarea mea nu mai este destul de mlădioasă şi în stare să îndure toate, iar picioarele mele nu mai pot să-l ducă atât de repede cât ar voi el, mă vinde vreunui morar, care mă pune să învârtesc zi şi noapte roata morii, până mă prăpădesc cu totul. Atunci mă dă vreunui casap, care mă înjunghie, îmi jupuieşte pielea şi o vinde la tăbăcar, iar coada şi coama le vinde meşterilor de ciururi şi de site. Asta-i soarta mea la Ibn-Adam!

Tânărul leu rămase tare tulburat de ce auzi şi-i grăi calului:

— Văd că trebuie neapărat să scap vietăţile de această pacoste pe care toţi o numiţi Ibn-Adam. Ia spune-mi, calule, unde şi când l-ai văzut pe Ibn-Adam?

Calul răspunse:

— L-am părăsit pe la amiază, şi acuma-i pe urmele mele, alergând încoace.

Nici nu sfârşise calul vorba, că se şi ridică un nor de praf nu departe, în zare. Şi-l cuprinse o asemenea spaimă, că, fără să-şi mai piardă vremea spre a-şi cere iertăciune, ne părăsi în cel mai mare galop. Iar noi zărirăm ivindu-se din norul de praf şi înaintând către noi cu paşi spornici, înspăimântată, cu gâtul întins şi mugind deznădăjduită, o cămilă.

Văzând animalul acesta peste măsură de mare, leul fu încredinţat că nu putea fi decât însuşi Ibn-Adam şi, fără să mă mai întrebe, se năpusti către el, gata să-l sfâşie. Eu îi strigai cât putui de tare:

— O, fiu al sultanului, opreşte-te! Nu-i Ibn-Adam, ci o cămilă de treabă, cel mai paşnic dintre animale! Neîndoielnic că şi ea fuge de Ibn-Adam!

Atunci tânărul leu se opri şi, buimăcit cu totul, o întrebă pe cămilă:

— În adevăr, şi ţie, namilă ce eşti, ţi-i teamă de acea făptură? La ce ţi-s bune, dar, picioarele cele uriaşe, de nu ştii să-l zdrobeşti sub ele?

Cămila clătină încetişor din cap şi, cu ochii pierduţi ca-ntr-un vis rău, îi răspunse tristă:

— O, fiu al sultanului, ia priveşte la nările mele! Vezi-le cumu-s găurite şi despicate de juvăţul pe care Ibn-Adam mi l-a petrecut prin ele ca să mă supuie şi să mă stăpânească. Şi de acest inel era prinsă o funie pe care Ibn-Adam o da în mâna şi a celui mai mărunţel dintre copii, iar acesta putea, aşa, urcat pe un măgăruş, să mă ducă după buna lui voie şi nu numai pe mine, ci o întreagă turmă de cămile, legate şir unele lângă altele. Ia te uită şi la spinarea mea! A rămas cocoşată de sodomul poverilor cu care mă tot încarcă de-atâtea veacuri. Uită-te şi la picioarele mele! Mi s-au bătucit şi mi s-au umflat de goanele cele lungi şi de drumurile cele silnice prin nisipuri şi prin pietre. Dar asta nu e tot! Află că la bătrâneţe, după atâtea nopţi fără de somn şi atâtea zile fără de odihnă, nici vorbă nu-i să-mi deie vreun strop de bunăvoinţă pentru bătrâneţele şi suferinţele mele, ci tot mai vrea să

scoată foloase până şi din pielea şi din oasele mele prăpădite, vânzându-mă casapului, de la care cei săraci cumpără carnea, tăbăcarii pielea, iar ţesătorii părul. Iată ce trebuie să îndur de obicei din partea lui Ibn-Adam!

După ce ascultă şi spusele cămilei, tânărul leu fu cuprins de o mânie fără de margini. Răcni, clănţăni din fălci, bătu pământul cu labele, apoi spuse cămilei:

— Hai şi arată-mi degrabă unde l-ai lăsat pe Ibn-Adam!

Cămila răspunse.

— E pe urmele mele şi acuşi-acuşi are să se ivească. De-aceea, o, fiu al sultanului, mă rog măriei tale, lasă-mă să plec din ţara mea şi să mă ascund ca un fugar prin ţări străine! Căci nici singurătăţile pustiului, nici cotloanele cele mai tăinuite nu m-ar putea ascunde îndeajuns de căutările lui.

Atunci leul grăi:

— O, cămilă, crede-mă! Aşteaptă numai oleacă şi-ai să vezi cum am să mă năpustesc asupra lui Ibn-Adam şi am să-l dobor la pământ şi am să-i sfărm oasele şi-am să-i beau sângele şi-am să mă ospătez din carnea lui.

Cămila însă, pe când fiorii îi zbuciumau în valuri pielea toată, răspunse:

— Mă iartă, o, fiu al sultanului, eu mai degrabă socotesc să mă duc, căci, vorba poetului:

Când chiar sub cortul ce te-adăposteşte
Şi chiar în ţara care-i ţara ta
Ţi se strecoară-un ticălos hoţeşte,
Atâta mai rămâne partea ta:
Să-i laşi şi cort, şi ţară, şi nădejde,
Şi să fugi încotro vei mai putea!

După ce rosti aceste stihuri, blajina cămilă sărută pământul în faţa leului, se ridică şi plecă zguduind din copite. Şi-i zărirăm îndată spinarea săltând şi coborând în depărtare.

Ci abia dispăru cămila, şi deodată, ieşind ca de neunde,

se ivi un bătrânel pipernicit la stat, cu chipul viclean, cu obrazul sfrijit, ducând pe umeri un coş plin cu unelte de dulgher, iar pe cap purtând opt scânduri late.

Când îl văzui, oh, stăpânii mei, nu mai avui putere nici măcar să dau un strigăt ca să-l prevestesc pe tânărul meu prieten, şi căzui înlemnită la pământ. Tânărul leu însă, tare înveselit de înfăţişarea acelei făpturi caraghioase, se duse s-o cerceteze mai de-aproape. Atunci dulgherul se întinse la pământ dinaintea lui şi, zâmbindu-i, îi spuse cu glas smerit:

— O, rege puternic şi preaslăvit, o, tu, cel carele domneşti pe cea mai înaltă treaptă a firii, îţi urez o seară dulce ca laptele şi mă rog lui Allah să te ridice şi mai sus întru fala lumii şi să-ţi sporească şi mai mult puterile şi virtuţile! Sunt un biet asuprit şi vin să-ţi cer ajutor şi ocrotire în nenorocirile pe care le îndur din partea vrăjmaşului meu.

Şi începu să plângă, să se vaiete şi să suspine.

Atunci tânărul leu, înduioşat de lacrimile şi de înfăţişarea lui nenorocită, îşi îndulci glasul şi-l întrebă:

— Cine te asupreşte? Şi cine eşti tu, cel mai iscusit la vorbă dintre toate jivinele pe care le cunosc, şi cel mai dăruit cu purtări alese, măcar că eşti slut mai dihai decât oricare alta?

Şi acela răspunse:

— O, doamne al animalelor, apoi eu, de felul meu, sunt din neamul dulgherilor; cât priveşte pe asupritorul meu, acela-i Ibn-Adam! Ah, doamne leule, ferească-te Allah de vicleniile lui Ibn-Adam! În fiecare zi, de cu zori, mă sileşte să trudesc pentru folosul lui, fără să mă plătească vreodată. Şi-aşa, crăpând de foame, n-am mai voit să ostenesc în slujba lui şi-am fugit departe de cetăţile în care locuieşte el.

La aceste vorbe, tânărul leu fu cuprins de o mânie nemăsurată. Răgi, ţopăi, forăi şi spumegă; ochii-i scăpărară scântei; şi răcni:

— Ci unde-i oare ticălosul acesta de Ibn-Adam, ca să-l

zdrobesc în dinţi şi să-i răzbun pe toţi cei pe care-i năpăstuieşte?

Omul răspunse:

— Ai să-l vezi ivindu-se numaidecât, căci goneşte pe urmele mele, mânios că nu mai are cine să-i construiască lui casele.

Leul îl mai întrebă:

— Dar tu, animal dulgher, care calci cu paşi atât de mărunţei şi abia te ţii pe cele două labe, încotro mergi?

Omul răspunse:

— Mă duc drept la vizirul tatălui tău regele, la măritul leopard, care a trimis după mine un sol dintre jivinele lui, să vin să-i clădesc o aşezare trainică, în care să se adăpostească şi să se apere de năvala lui Ibn-Adam, de când s-a răspândit zvoana despre venirea lui nezăbavnică pe aceste meleaguri. De aceea mă şi vezi ducând în spinare scândurile şi sculele astea.

Când tânărul leu auzi aceste vorbe, spuse dulgherului:

— Pe viaţa mea! e o cutezanţă fără de seamăn din partea vizirului tatălui meu să pretindă a i se împlini astfel de aşezări înaintea noastră! Ai să rămâi aici pe loc şi ai să întocmeşti pentru mine mai întâi o casă! Iar jupân vizir n-are decât să mai aştepte.

Dulgherul însă se prefăcu a pleca şi spuse tânărului leu:

— O, fiu al sultanului, îţi făgăduiesc că am să mă întorc de îndată ce isprăvesc lucrul poruncit de leopard, căci mi-i tare frică de mânia lui. Şi-atunci am să-ţi clădesc nu doar o colibă, ci un palat.

Leul însă nu voi să audă de nimic şi, cuprins iar de mânie, se aruncă asupra dulgherului şi-i puse laba în piept. Şi doar sub mângâierea asta uşoară, omul cel mărunţel se clătină pe picioare şi se răsturnă la pământ, cu toate scândurile şi cu toate sculele de-a valma. Iar leul izbucni în hohote de râs, văzând spaima şi înfăţişarea jalnică a omuleţului. Iar acela, măcar că-n sinea lui era topit cu totul, nu lăsă să se vadă nimic, şi se aşternu numaidecât pe treabă. Căci tocmai aceasta şi ţintea, şi

tocmai de-aceea şi venise acolo.

Luă, dar, măsura leului pe toate părţile şi, într-o clipită, dulgheri o ladă straşnic încheiată, la care nu lăsă decât o intrare strâmtă. Bătu apoi pe dinăuntrul ei nişte piroane cu vârful îndreptat dinspre intrare către fund, şi mai făcu pe ici, pe colo şi nişte găuri nu prea mari. După care îl pofti smerit pe leu să-şi ia în stăpânire casa. Ci leul şovăi la început şi spuse omului:

— Îmi pare cam strâmtă şi nu văd cum aş putea izbuti să intru în ea.

Omul răspunse:

— Apleacă-te şi intră târâş; iar odată înlăuntru, ai să te simţi tare bine.

Atunci leul se aplecă, şi trupul lui mlădios se strecură înlăuntru, rămâindu-i afară numai coada. Dulgherul însă se grăbi să o răsucească şi s-o bage repede şi pe ea înlăuntru, apoi, cât ai clipi, astupă intrarea şi o bătu vârtos în cuie.

Leul încercă să se mişte şi să se tragă îndărăt, dar vârfurile ascuţite ale cuielor îi intrară în carne şi-l sfâşiară din toate părţile. Începu atunci să răgească de durere şi strigă:

— Dulgherule, ce-i cu casa aceasta atât de strâmtă şi cu vârfurile piroanelor acestora care mă sfâşie cumplit?

Omul, la vorbele lui, scoase un strigăt de biruinţă şi se porni să ţopăie şi să rânjcască, spunând leului:

— Sunt cuiele lui Ibn-Adam! Câine al pustiului, ai să înveţi pe spinarea ta că eu, Ibn-Adam, măcar că sunt atât de slut, de mişel şi de neajutorat, izbândesc a birui asupra curajului, a puterii şi a mândreţii!

Şi rostind asemenea vorbe cumplite, ticălosul aprinse un şomoiog de paie, grămădi o mulţime de vreascuri împrejurul lăzii şi le dete foc. Iar eu, împietrită de spaimă şi de neputinţă, priveam cum sărmanul meu prieten arde de viu şi moare aşa, de cea mai cruntă moarte. După care, Ibn-Adam, fără a mă fi zărit cum stăm întinsă ca moartă la pământ, se îndepărtă biruitor.

Într-un târziu, izbutii şi eu să mă ridic şi să plec, cu spaima în suflet, departe de acele locuri Şi aşa ajunsei aici, unde soarta mă aduse să vă întâlnesc, o, stăpânii mei cu inima plină de milă!

După ce păunul şi soaţa sa ascultară istorisirea gâştei...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a o *sută patruzeci şi şaptea noapte*

Ea urmă:

După ce păunul şi soaţa sa ascultară istorisirea gâştei, rămaseră nespus de tulburaţi, iar păuniţa spuse gâştei:

— Soră, aici n-avem a ne teme de nicio primejdie. Rămâi, dar, cu noi cât vei vrea şi până când Allah îţi va dărui iarăşi liniştea inimii, bunul cel mai de preţ, după sănătate. Rămâi şi vom împărtăşi laolaltă aceeaşi soartă, fie bună, fie rea.

Dar gâsca răspunse:

— Tare mi-i teamă, tare mi-i teamă!

Păuniţa iară grăi:

— Dar nu ai de ce să te temi. Când ţii cu orice preţ să scapi de ceea ce ţi-a fost scris, ispiteşti soarta. Şi ea este mai tare decât noi, iar ce ni-i scris în frunte, aceea ni-i dat. Ce-i de plătit, trebuie a fi plătit. Iar de ni s-a hotărât sorocul, nu-i putere care să poată a-l înlătura. Ci mai cu seamă se cade a te linişti şi a te mângâia cu încredinţarea că niciun suflet nu poate muri mai nainte de-a fi cheltuit toate câte i-au fost menite lui de către împărţitorul-cel-drept.

Pe când stăteau ei aşa de vorbă, deodată crengile din jur trosniră şi se auzi un zgomot de paşi care atâta o tulburară pe sperioasa de gâscă încât îşi întinse aripile ca ieşită din minţi şi se avântă către mare ţipând:

— Păziţi-vă! Păziţi-vă!

Dar toată spaima fu deşartă, căci dintre ramurile date

la o parte se ivi capul unui drăguţ de căprior cu ochii verzi. Şi păuniţa strigă gâştei:

— Soră, da nu te mai speria aşa! Vino degrabă îndărăt! Avem un oaspe nou, un drăguţ de căprior din neamul animalelor, aşa cum eşti tu din cel al păsărilor, şi nu mănâncă pic de carne, doar iarbă şi buruienile pământului. Vino, şi nu te pierde cu firea, căci nimic nu istoveşte trupul şi sufletul ca spaima şi grijile.

Gâsca se întoarse atunci legănându-şi şoldurile; şi la fel i se legănau şi gândurile; iar căpriorul, după plecăciunile de cuviinţă, le grăi:

— Vin pentru întâia oară prin părţile acestea şi n-am mai văzut vreodată pământ atât de roditor, nici ierburi mai proaspete şi mai ispititoare! Îngăduiţi-mi, dar, să vă ţin tovărăşie şi să mă bucur cu voi de darurile Atoatefăcătorului!

Tustrei îi răspunseră:

— Pe ochii şi pe viaţa noastră, cu tot dragul, o, căprior cu purtări atât de alese! Vei afla aici belşug, prietenie şi bunăvoinţă.

Şi aşa se bucurară laolaltă o bună bucată de vreme de aerul cel îmbălsămat al acelor locuri, fără a uita vreodată să-şi facă rugăciunile de dimineaţă şi de seară. Toţi, afară de gâscă. Aceasta, ştiindu-se scăpată de griji, îşi uită îndatoririle către cel dătător de tihnă. Dar avea să plătească în curând cu viaţa nerecunoştinţa-i faţă de Allah.

În adevăr, iată că, într-o dimineaţă, o corabie cu pânzele sfâşiate fu aruncată pe ţărmul insulei, iar oamenii din ea coborâră la mal. Când zăriră pe păun, pe păuniţă, pe gâscă şi pe căprior stând acolo laolaltă, se repeziră către ei. Atunci păunii zburară hăt departe, în vârful unor copaci, ţipând ascuţit; căpriorul îşi luă vânt şi din câteva sărituri ajunse în afară de orice primejdie; numai gâsca rămase ca o zăpăcită ce era, tot dând să fugă în toate părţile şi neştiind încotro să se hotărască. Aşa că fu încercuită numaidecât şi înhăţată pentru a fi gătită la cel

dintâi prânz pe insulă.

Păunul şi păuniţa, înainte de-a părăsi insula şi a se întoarce în pădurea lor de baştină, veniră pe ascuns spre a-şi da seama de soarta gâştei şi o văzură chiar în clipa când îi tăiau gâtul. Căutară apoi mai peste tot pe prietenul căprior şi, după temenelile de cuviinţă şi după împărtăşirea bucuriei că izbutiseră să scape de primejdie, povestiră şi căpriorului soarta nenorocită a gâştei. Şi tustrei o plânseră şi-o jeliră, iar păuniţa grăi:

— Era tare blânda şi tare sfiicioasă şi-atâta de gingaşă!

Căpriorul spuse:

— Aşa-i, dar în vremea din urmă nu prea îşi împlinea datoriile faţă de Allah.

Atunci păunul spuse şi el:

— O, fiică a unchiului meu, şi tu, cuviosule căprior, să ne înălţăm sufletul către Domnul nostru!

Şi tustrei sărutară pământul dinaintea lui Allah şi strigară:

Mărire celui drept-răsplătitor.
Domnul puterii şi stăpânul firii,
Cel preaînalt şi-atoateştiutor,
Cel care-n taina sfântă-a zămislirii
Ne-a dăruit suflare tuturor!

Mărire lui, că stă şi veghează
Pe cei cărora le-a fost dat fiinţă,
Ocrotitor precum un turn de pază,
Şi, răsplătind virtute şi credinţă,
Alungă în pustiuri neagra piază!

În veci de veci să fie lăudat,
Că a-ntocmit şi slăvile măreţe,
Le-a rotunjit şi-apoi le-a luminat!
Mărire lui, că-a-ntins în lung şi-n lat
Pământul plin de rod, ca la ospeţe,
Şi-n ţărmi de mări albastre l-a scăldat

Şi l-a împodobit cu frumuseţe!

După ce povesti acestea, Şeherezada se opri o clipă. Atunci regele Şahriar grăi:

— Frumoasă rugăciune. Şi înţelepte animale! Ci ia spune, Şeherezada, asta-i tot ce ştii despre animale?

Şeherezada răspunse:

— Aceasta nu-i nimic măria ta, pe lângă ce-aş mai şti eu să-ţi povestesc.

Şahriar întrebă iar:

— Atunci, ce mai aştepţi de nu începi?

Şeherezada răspunse:

— Nainte de-a urma poveştile animalelor, aş vrea să-ţi istorisesc, măria ta, o istorioară care întăreşte învăţătura scoasă din aceea pe care tocmai am isprăvit-o şi arată cât de plăcută este Domnului nostru rugăciunea.

Regele Şahriar încuviinţă:

— Spune-o, dară!

Atunci Şeherezada începu să povestească:

CIOBANUL ŞI FECIOARA

Cică a fost odată, într-un munte din munţii ţărilor musulmane, un cioban tare înţelept şi plin de o evlavie fierbinte. Şi ciobanul acela ducea o viaţă liniştită şi singuratică, mulţumit de soartă şi trăind din laptele şi lâna ce i le da turma lui. Era atât de blând la fire, şi pe fruntea lui strălucea atâta binecuvântare, că până şi fiarele sălbatice nu se atingeau de turma lui, şi-atât îl cinsteau, încât, văzându-l de departe, îl întâmpinau dându-i bineţe, cu ţipetele şi cu urletele lor. Şi trăi aşa ciobanul acela lungă vreme, fără să-i pese de tot ce se petrecea prin cetăţile pământului.

Dar, într-o zi, Allah preaînaltul voi să-i pună la încercare

tăria cumpătării şi preţul adevărat al virtuţilor lui, şi nu găsi o altă ispită mai straşnică, pentru a-l încerca, decât aceea de a-i trimite o mândreţe de femeie. Porunci, dar, unuia dintre îngerii săi să se schimbe într-o fetişcană şi să nu precupeţească nimic spre a-l duce în ispită pe sfântul cioban.

Şi aşa, într-o zi, pe când ciobanul, bolind de-o vreme, zăcea în peştera lui şi slăvea în suflet pe Creator, văzu deodată intrând la el, zâmbitoare şi gingaşă, o codană cu ochi negri, ce putea foarte bine a trece şi drept un copilandru. Şi pe dată peştera se umplu de miresme, iar ciobanul simţi bătrânu-i trup înfiorându-se. Ci îşi încruntă deodată sprâncenele, se ghemui în cotlonul lui şi spuse celei nechemate:

— Ce cauţi tu aici, o, femeie necunoscută? Nu te-am chemat şi nu am trebuinţă de tine.

Fetişcana se apropie atunci, se aşeză lângă bătrân, aproape, şi-i grăi:

— Omule, priveşte-mă! Nu-s încă femeie, ci sunt fecioară, şi vin să mă dau ţie, aşa, pentru plăcerea mea, şi pentru ceea ce am auzit despre virtutea ta cea atât de veche.

Dar bătrânul strigă:

— O, ispită a iadului, pleacă şi lasă-mă să mă cufund în preamărirea celui fără de moarte!

Ci tânăra îşi legănă domol mijlocul mlădiu, privi la bătrânul care se trudea să se tragă îndărăt şi suspină:

— Spune: de ce nu mă vrei? Ţi-aduc un suflet supus şi-un trup gata a se topi de dorinţă. Uită-te de nu mi-i gâtul mai alb decât laptele oilor tale, şi goliciunea de nu mi-i mai proaspătă decât apa de izvor. Atinge-mi pletele, o, păstorule! Sunt mai mătăsoase la pipăit decât puful mielului în pântecele mamei sale. Şoldurile-mi sunt calde şi unduioase şi-abia se rotunjesc în pârga lor dintâi. Iar sânii mei cei mici, care acum încep să se coacă, de i-ai atinge numai cu un deget, s-ar cutremura. Vino! Buzele mele au să ţi se topească în gură, iar muşcătura dinţilor

mei dă viaţă şi bătrânilor în pragul morţii. Vino!

Bătrânul însă îi strigă, măcar că toate firele din barbă îi tremurau:

— Piei, diavole, ori te alung cu băţul ăsta noduros!

Atunci, cu o mişcare pătimaşă, codana cea venită din ceruri îşi aruncă braţele în jurul gâtului lui şi-i murmură la ureche:

— Sunt un fruct încă acrişor, abia dat în pârgă: mănâncă-l şi te vei lecui! Cunoşti mireasma iasomiei? Ţi s-ar părea searbădă, de-ai a mirosi fecioria mea.

Ci bătrânul strigă iar:

— Singură mireasma rugăciunii nu se trece în veci! Piei, ademenitoareo!

Şi o împinse îndărăt cu amândouă mâinile.

Atunci tânăra se ridică şi, sprintenă, se dezbrăcă de tot şi rămase aşa, dreaptă şi goală, în vălurile părului ei. Şi chemarea tăcerii ei, în singurătatea acelei peşteri, era mai cumplită decât toate ţipetele nălucirilor nebuniei. Bătrânul nu se putu opri de a geme şi, ca să nu mai vadă acel crin viu, îşi acoperi capul cu haina şi strigă:

— Du-te, du-te, femeie cu ochi înşelători! De la zămislirea lumii, tu eşti pricina nenorocirilor noastre. Tu ai dus la pierzare pe cei dintâi oameni, tu arunci zâzania între fiii pământului. Cel ce ţi se închină pierde pe veci toate nesfârşitele bucurii pe care nu le pot gusta decât cei ce te alungă din viaţa lor.

Şi bătrânul şi-afundă şi mai tare capul sub poalele hainei lui.

Dar fetişcana grăi iarăşi:

— Ce tot vorbeşti tu despre oamenii de demult? Cei mai înţelepţi mi s-au închinat, iar cei mai aspri m-au cântat. Frumuseţea mea nu i-a abătut de pe calea cea dreaptă, ci le-a luminat drumul şi le-a îndulcit viaţa. Adevărata înţelepciune, ciobanule, este să uiţi totul la sânul meu. Întoarce-te la înţelepciune. Sunt gata să mă deschid ţie şi să te adăp cu adevărata înţelepciune.

Atunci bătrânul se întoarse cu totul către perete şi ţipă:

— Piei, tu, cea plină de viclenie! Mi-e silă de tine şi te scuip. Pe câţi bărbaţi fără de prihană i-ai vândut şi pe câţi ticăloşi i-ai mântuit! Frumuseţea ta este mincinoasă. Iar cel ce ştie să se roage, vede o frumuseţe nevăzută celui ce are ochi pentru tine. Piei!

La aceste vorbe, tânăra îi strigă:

— O, sfinte cioban! Bea laptele oilor tale şi îmbracă-te cu lâna lor, şi roagă-te Domnului tău, în singurătatea şi-n tihna inimii tale!

Şi copila-înger pieri în zbor, fâlfâind din aripi.

Atunci, de prin toate coclaurile muntelui alergară către cioban toate fiarele cele sălbatice, sărutară pământul dinaintea lui şi-i cerură binecuvântarea.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada se opri, iar regele Şahriar, întristându-se deodată grăi:

— O, Şeherezada, în adevăr, pilda ciobanului mă pune pe gânduri. Şi nu ştiu de nu mi-ar fi mai bine să mă afund într-o peşteră, fugind pentru totdeauna de grijile împărăţiei, şi să nu mai fac nimic altceva decât să mân oile la păşune. Dar, mai întâi, vreau să aud urmarea poveştilor animalelor şi ale păsărilor.

Şi într-a o sută patruzeci şi opta noapte

Şeherezada urmă:

POVESTEA BROAŞTEI-ŢESTOASE ŞI A PESCĂRUŞULUI

În una din cărţile de demult se povesteşte, o, preafericitule rege, că un pescăruş sta într-o zi pe malul râpos al unui râu şi, cu gâtul întins, scruta cu băgare de

seamă pânza apelor. Aceasta era îndeletnicirea lui zilnică şi ea îi îngăduia să-şi câştige viaţa şi să-şi hrănească puii, iar el o săvârşea cinstit, îndeplinindu-şi cu hărnicie îndatoririle menirii sale.

Odată, pe când scruta aşa fiecare vârtej şi fiecare unduire de apă, văzu un leş omenesc adus de valuri oprindu-se tocmai în pieptul stâncii pe care sta el la pândă. Îl cercetă cu luare aminte şi băgă de seamă că era plin peste tot de răni adânci, pricinuite de lovituri de sabie şi de lance. Şi gândi în sineşi: „Trebuie să fie vreun hoţ pedepsit pentru tâlhăriile lui!“ îşi întinse apoi aripile şi-l binecuvântă pe Cel Atoaterăsplătitor, spunând:

— Binecuvântat fie acela care a orânduit ca răufăcătorii, după ce mor, să slujească drept hrană slujitorilor lui!

Şi se pregăti să se arunce asupra hoitului şi să smulgă câteva bucăţi din el, ca să le ducă puilor şi să le mănânce cu toţii împreună, când văzu deodată cerul întunecându-se deasupra lui de un nor de păsări mari de pradă, vulturi şi ulii, ce începură a se roti în cercuri largi, coborând tot mai aproape.

Pescăruşul, atunci, fu cuprins de spaimă să nu ajungă el însuşi a fi sfâşiat de acei lupi ai văzduhului şi se grăbi să fugă, bătând din aripi, cât mai departe. Şi, după mai multe ceasuri, se opri în vârful unui copac ce se afla în mijlocul râului, aproape de gura lui, ca să aştepte acolo până ce apele, în curgerea lor, vor aduce în dreptul lui hoitul plutitor. Şi, plin de mâhnire, începu să cugete la amărăciunile şi la nestatornicia soartei. Şi-şi spunea:

„Iată-mă nevoit a fugi departe de ţara mea şi de ţărmul pe care m-am născut şi unde mi se află copiii şi soaţa. Oh, ce deşertăciune mai e şi lumea aceasta! Şi cu cât este încă şi mai plin de deşertăciune cel ce se lasă amăgit de nălucirile ei şi care, bizuindu-se pe noroc, trăieşte de pe o zi pe alta, fără a lua aminte la ziua de mâine! De-aş fi fost mai chibzuit, mi-aş fi pus deoparte merinde pentru zile de lipsuri ca aceea de azi; şi lupii văzduhului ar fi

putut să vină atunci şi să-mi răpească agonisita, fără a-mi pricinui prea mari necazuri. Dar cel înţelept ne sfătuieşte să avem răbdare la vremuri de restrişte. Să fim, dară, plini de răbdare!“

Şi, pe când depăna aşa asemenea gânduri, văzu ieşind din apă o broască-ţestoasă ce înota domol către copacul în care era cocoţat. Broasca, ridicându-şi capul, îl zări şi ea pe pescăruş, îi ură bună pace şi-l întrebă:

— Cum se face, pescăruşule, că ţi-ai părăsit ţărmul pe unde hălăduiai de obicei?

Pescăruşul răspunse:

— Când chiar sub cortul ce te-adăposteşte
Şi chiar în ţara care-i ţara ta
Ţi se strecoară-un ticălos hoţeşte,

Atâta mai rămâne partea ta:
Să-i laşi şi cort, şi ţară, şi nădejde,
Şi să fugi încotro vei mai putea!

Aşa şi eu, cinstită broască-ţestoasă, mi-am văzut ţărmul gata de a fi năpădit de lupii văzduhului şi, ca să nu-mi amarăsc sufletul privindu-le înfăţişarea hâdă, mai degrabă am plecat părăsind totul, până ce va voi Allah să se îndure de soarta mea.

Când broasca-ţestoasă auzi acestea, grăi către pescăruş:

— Devreme ce aşa stau lucrurile, iată-mă dinainte-ţi gata să te ajut cu toată credinţa şi să-ţi ţin tovărăşie în bejenia şi-n izbeliştea în care te găseşti, căci ştiu cât este de jalnică viaţa unui străin departe de ţara lui şi de ai săi, şi cât îi pare de bine când află un strop de căldură sufletească şi-oleacă de bunăvoinţă din partea unor necunoscuţi. Eu nu te cunosc decât din vedere, dar am să-ţi fiu o tovarăşă plină de grijă şi de dragoste.

Atunci pescăruşul îi răspunse:

— O, broască-ţestoasă cu inimă mare!. O, tu, cea aspră

pe dinafară şi-atât de dulce pe dinăuntru! Simt că-mi vine să şi plâng de mişcat ce sunt de îmbietoarea ta bunăvoinţă. Îţi mulţumesc din suflet! Multă dreptate ai în ce spui despre omenia faţă de cei pribegi şi despre dragostea faţă de cei ajunşi în nenorocire, dacă, de bună seamă, nu sunt nişte oarecari. Căci, cu adevărat, ce-ar fi viaţa fără de prieteni, fără de vorba lor cea dulce şi fără de râsul şi de cântecul împreună cu ei? Cel înţelept ştie să-şi afle prieteni după firea lui, dar nu poţi să socoţi numaidecât prieteni pe cei cu care eşti nevoit a sta alături datorită meseriei pe care o ai, aşa cum stăm eu cu pescăruşii din neamul meu, care toţi mă pizmuiau şi mă zavistuiau pentru ceea ce pescuiam şi agoniseam. Iar acuma tare bucuroşi trebuie să mai fie că sunt departe, aceşti tovarăşi nevolnici şi mişei, ce nu ştiu vorbi decât despre interesele lor mărunte, fără a cugeta vreodată să-şi nalţe sufletele către Cel Atoatedătător. Stau pururea cu pliscul întors către pământ şi, dacă au aripi, nu le au ca să se slujească de ele! Cei mai mulţi dintre ei nici n-ar mai şti să zboare, de-ar vrea: nu mai pot decât să se cufunde în valuri şi adesea rămân acolo, în adâncul apelor.

Auzind acestea, broasca-ţestoasă, care-l ascultase tăcută, strigă:

— O, pescăruşule, coboară să te îmbrăţişez!

Pescăruşul coborî din copac, iar broasca-ţestoasă îl sărută între ochi şi-i spuse:

— În adevăr, frate drag, tu nu eşti făcut să trăieşti laolaltă cu păsările din neamul tău, care-s cu totul lipsite de gingăşie şi n-au nimic ales în purtările lor. Rămâi, dar, cu mine, şi viaţa ne va fi uşoară în acest colţ de pământ pierdut în mijlocul apelor, la umbra acestui copac şi în şopotul valurilor.

Dar pescăruşul îi răspunse:

— Îţi mulţumesc, bună broască-ţestoasă, soră dragă! Dar... copiii? Dar soaţa mea?

Broasca spuse:

— Allah este mare şi plin de îndurare. Ne va ajuta să-i

aducem aici şi vom petrece încă zile liniştite, la adăpost de orice nevoi.

După ce hotărârǎ să facă astfel, pescăruşul grăi:

— O, broască-ţestoasă, să mulţumim împreună Celui Prea Bun, care a îngăduit să ne întâlnim.

Şi strigară laolaltă:

Mărire celui Domn întru vecie!
El dă averea multă la bogaţi,
Iar altora doar neagra sărăcie.
Ci tâlcu-i drept, de staţi să cugetaţi
(Mărire celui Domn întru vecie!):
Câţi sunt săraci — şi-n zâmbete bogaţi?
Şi câţi bogaţi — săraci de bucurie?

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Regele Şahriar îi spuse atunci:

— O, Şeherezada, vorbele tale nu fac alta decât să mă întărească în hotărârea mea de a mă întoarce către gânduri tot mai puţin crunte. De aceea aş vrea să aflu de nu cumva ştii şi poveşti cu lupi, de pildă, ori cu alte animale crunte.

Şeherezada răspunse:

— Tocmai poveşti de-acestoa ştiu cel mai bine!

Atunci regele Şahriar îi spuse:

— Grăbeşte-te, dar, să mi le povesteşti!

Iar Şeherezada făgădui că are să i le spună noaptea următoare.

Şi într-a o sută patruzeci şi *noua noapte*

Şeherezada povesti:

POVESTEA LUPULUI ŞI A VULPII

Află, o, preafericitule rege, că vulpea, sătulă, într-un sfârşit, de mâniile neîncetate ale stăpânului ei, lupul, ca şi de cruzimea lui necurmată şi de încălcarea până şi a celor mai mărunte drepturi ce i se cuveneau şi ei, se aşeză într-o zi pe un trunchi de copac şi începu să cugete. Deodată sări în sus, plină de bucurie, la un gând care-i trecu prin cap şi care-i păru că i-ar aduce izbăvirea. Porni degrabă să-l caute pe lup şi-l găsi până la urmă cu părul zburlit, cu faţa încruntată şi tare îmbufnat. Atunci, de cum îl zări, din depărtare, sărută pământul şi veni dinaintea lui sfioasă, cu ochii plecaţi şi aşteptând să fie întrebată. Şi lupul răcni către ea:

— Ce vrei, plod de câine?

Vulpea răspunse:

— Stăpâne, iartă-mi cutezanţa, dar am a-ţi înfăţişa un gând al meu şi a-ţi face o rugăminte, dacă binevoieşti a-mi acorda o audienţă.

Lupul se răsti:

— Zi cât mai pe scurt ce ai de zis, apoi întoarce fără de zăbavă coada şi şterge-o de-aici, că de nu, îţi sfărm oasele.

Atunci vulpea grăi:

— Am băgat de seamă, stăpâne, că, de la o vreme, Ibn-Adam ne poartă un război fără de răgaz. În toată pădurea nu se mai văd decât capcane, şi curse, şi laţuri de tot soiul. Dacă treaba mai ţine aşa, în curând nu vom mai putea locui în pădure. Ce-ai zice, dar, de-o tovărăşie între toţi lupii şi toate vulpile, ca să ne împotrivim laolaltă silniciilor lui Ibn-Adam şi să-l împiedecăm a se mai apropia de pământurile noastre?

La aceste vorbe, lupul urlă către vulpe:

— Zic că eşti o neruşinată fără de pereche, când râvneşti la tovărăşia şi prietenia mea, vulpe spurcată, vicleană şi nevolnică! Na, ţine, pentru obrăznicia ta!

Şi lupul îi plesni vulpii o labă care o întinse la pământ, mai mult moartă decât vie.

Vulpea se ridică şonticăind, dar se feri a-i arăta cumva pică; ba, dimpotrivă, luă înfăţişarea ei cea mai zâmbitoare şi mai plină de căinţă, şi grăi către lup:

— Stăpâne, iartă roabei tale că-i nepricepută şi neîndemânatică. Îşi recunoaşte greşelile, care sunt foarte mari. Şi chiar de le-a uitat, năprasnica lovitură, binemeritată, cu care ai blagoslovit-o şi care ar fi ucis şi-un elefant, i le-a adus degrabă aminte.

Lupul, mai domolit oleacă de umilinţa vulpii, îi spuse:

— Bine! Dar asta să te înveţe minte să nu te mai bagi altădată în ce nu te priveşte.

Vulpea răspunse:

— Foarte drept! În adevăr, înţeleptul a spus: „Nu vorbi şi nu povesti nimic, câtă vreme nu ţi se cere, şi nu răspunde, câtă vreme nu vei fi întrebat! Şi, mai cu seamă, fereşte-te a da sfaturi celor ce nu le-ar pricepe, ori răilor, care s-ar mânia pentru binele ce vrei a li-l face!“

Aşa grăi vulpea în faţa lupului, dar în sine gândea: „Are să vie ea şi vremea mea, iar lupul va plăti toate datoriile, până la cea din urmă para, căci trufia, dispreţul, samavolnicia, cruzimea şi îngâmfarea prostească îşi capătă pedeapsa, mai curând ori mai târziu. Să ne plecăm, dară, până ce vom ajunge puternici!“

Şi vulpea spuse iarăşi lupului:

— Stăpâne al meu, tu ştii că dreptatea este virtutea celor puternici şi că bunătatea şi bândeţea sunt darurile celor tari şi podoaba lor. Allah însuşi iartă pe vinovatul care se căieşte. Fărădelegea mea, ştiu bine, este foarte mare; dar nici căinţa mea nu-i mai mică; năprasnica lovitură cu care, în bunătatea ta, ai binevoit a mă răsplăti, mi-a zdrobit, e-adevărat, trupul, dar pentru sufletul meu a fost ca un leac şi ca o pricină de bucurie. Căci bine ne învaţă înţeleptul: „Gustul dintâi al pedepsei pe care ţi-o dă mâna dascălului pare amărui, dar mai pe urmă vezi că-i mai dulce până şi decât lamura mierei!“

Atunci lupul răspunse:

— Primesc scuzele tale şi-ţi iert pasul greşit şi

supărarea ce mi-ai pricinuit, silindu-mă să te plesnesc. Ci trebuie să te aşezi şi în genunchi, cu capul plecat în ţărână.

Iar vulpea, fără a şovăi, se aşeză în genunchi, cu fruntea în ţărână, şi înălţă slavă lupului, grăind:

— Allah ajute-ţi să birui pururea şi întărească-ţi în veci stăpânirea!

Atunci lupul spuse:

— Bine! Acuma mergi înaintea mea şi slujeşte-mi de cercetaş. De zăreşti cumva vreun vânat, întoarce-te grabnic şi dă-mi de veste.

Vulpea răspunse că ascultă şi că se supune, şi porni de sârg înainte.

Ajunse, aşa, într-o vie, unde nu peste mult băgă de seamă, în calea ei, un loc cam ciudat, ce părea, după toate semnele, a fi o capcană. Făcu un ocol mare, ca să se ferească, spunându-şi: „Cel ce umblă fără a lua seama la gropile din cale este menit a cădea în ele. De altmintrelea, învăţămintele ce le-am tras de pe urma tuturor capcanelor pe care mi le tot întinde de amar de vreme Ibn-Adam mă îndeamnă să umblu cu luare aminte. Aşa, de pildă, dacă zăresc în vreo vie un fel de chip de vulpe, o iau repede la sănătoasa, în loc să mă apropii, căci neîndoielnic că acolo-i pusă vreo momeală de-a vicleanului de Ibn-Adam. Acuma, iată, văd în mijlocul viei ceva ce nu mi se pare a bine. Să umblu cu grijă! Şi ia să mă întorc oleacă să cercetez ce-i, dar cu băgare de seamă, căci băgarea de seamă preţuieşte cât jumătate de vitejie!“

Şi, cugetând astfel în sine, vulpea înaintă încet, încetişor, dând îndărăt din când în când, şi adulmecând la fiecare pas. Se târa, ciulea urechea, iar înainta, iar da înapoi, până ce, într-un sfârşit, izbuti să ajungă, fără necaz, la locul ce-i da de bănuit. Şi făcu bine, căci putu vedea că acolo era o groapă adâncă, acoperită cu crengi subţirele, peste care fusese presărat oleacă de pământ. Când văzu totul, strigă: „Slavă lui Allah că m-a dăruit cu

chibzuinţă şi cu ochi pătrunzători!“ Apoi, la gândul că în curând crâncenul lup are să cadă cu capu-n jos în groapă, începu să joace de bucurie, parcă beată de toţi strugurii din vie, cântând voioasă:

Iată-ţi lupule, mormântul!
Cald te-aşteaptă subpământul
Lupule, tâlhar spurcat,
Spaimă-a fetelor din sat,
Mulţi copii ai mai mâncat!
Da de-acum ai să mănânci,
Prăvălit colea pe brânci,
Numai murdăria mea
Când pe bot te-oi bălega.

Făcu apoi cale întoarsă şi, ieşind în întâmpinarea lupului, spuse:

— Ţi-aduc o veste bună. Eşti binecuvântat de noroc, iar fericirile plouă asupră-ţi, fără să te osteneşti. Fie-ţi casa pururea plină de bucurii şi de desfătare deplină!

Lupul întrebă:

— Ce veste mi-aduci? Spune-mi-o, şi nu mai lungi vorba!

Vulpea răspunse:

— Via-i minunată astăzi şi totul se veseleşte, căci stăpânul podgoriei a murit şi zace întins în mijlocul pământurilor sale, acoperit cu crengi.

Lupul răcni:

— Ce mai aştepţi, codoaşă puturoasă, de nu mă duci acolo? Hai, mişcă-te!

Vulpea se grăbi să-l ducă în mijlocul viei şi, arătându-i locul cu pricina, îi spuse:

— Acolo-i!

Lupul scoase atunci un urlet şi dintr-o săritură fu pe crengile ce se surpară sub greutatea lui. Iar el se prăbuşi în fundul gropii, urlând cumplit.

Văzând prăbuşirea duşmanului ei, vulpea fu cuprinsă

de o bucurie atâta de mare încât, nainte de-a alerga la groapă ca să se desfete de biruinţă, începu să sară şi, în culmea fericirii, îşi spuse stihurile acestea:

Suflete, cântă! Darurile-mi toate
Mi s-au fost împlinit, iar soarta-mi pare
Surâzătoare şi strălucitoare.
Stăpână-s a pădurilor bogate.
Dregătorii şi volnicii visate
Sunt ale mele-acum, din zare-n zare.

Podgorii mari cu strugurii gustoşi,
Belşugul de vânat: vătui destui,
Şi creste roşii de cocoşi frumoşi,
Şi târtiţi moi şi fragede de pui,
Dulci gâşte şi copane moi de raţe,
Toate mi-aşteaptă gura, să le-nhaţe.

Şi alergă îndată la marginea gropii, cu inima bătându-i înfiorată. Şi care nu-i fu bucuria când îl văzu pe lup scâncind şi plângând din pricina căzăturii şi jeluindu-şi deznădăjduit neîndoielnica pieire! Vulpea atunci începu să plângă şi ea şi să geamă, ceea ce văzând lupul, ridică ochii către ea şi grăi:

— O, prietenă vulpe, ce bună eşti că plângi aşa laolaltă cu mine! Iată, văd acuma că am fost adesea aspru faţă de tine, dar, fie-ţi milă, lasă lacrimile şi aleargă de vesteşte pe soaţa şi pe copiii mei de primejdia în care mă aflu şi de moartea care mă paşte.

Atunci vulpea îi spuse:

— Ah, tâlharule, plod de târfoştină, atâta de nătărău sa fii, oare, de socoţi că pentru tine vărs eu lacrimi? Vino-ţi în minţi, blestematule! Dacă plâng, plâng că ai trăit în tihnă până azi şi-mi pare amar de rău că nu te-a lovit mai demult pacostea de-acum! Piei, dară, lup-piază-rea! Să pot în sfârşit să-ţi spurc groapa şi să trag o horă cu toate vulpile peste ţărâna care are să te acopere!

Auzind acestea, lupul îşi zise în sine: „Nu mai e potrivit acuma s-o ameninţ, căci numai ea mă mai poate scoate de-aici! “ Aşa că-i grăi:

— O, prietenă, adineauri îmi jurai credinţă şi-mi arătai mii de semne de supunere! De ce te-ai schimbat? Dreptu-i că te-am cam repezit, dar nu-mi păstra pică şi adu-ţi aminte ce-a spus poetul:

Seamănă pe pământurile toate
Al bunătăţii tale bob curat.
Curând ori mai târziu vei strânge roade
Bogate cum nici n-ai fi fost visat.

Dar vulpea, rânjind, îi răspunse:

— O, tu, cel mai smintit dintre toţi lupii şi dintre toate sălbăticiunile pământului, au uiţi toată ticăloşia purtărilor tale? Şi de ce n-ai vrut să înveţi sfatul cel plin de înţelepciune al poetului:

Nu asupri, că orice asuprire
Vrea răzbunare, şi-orice nedreptate
Pretinde pururi cruntă ispăşire.

Căci tu, de-ai săvârşit acestea toate,
Şi-adormi apoi, cel asuprit nu doarme
Decât c-un ochi, celaltul veşnic şade,
Pândind prileju-anume, să te sfarme.

M-ai asuprit destulă vreme, ca să mă pot bucura acuma pe bună dreptate de nenorocirile tale şi să mă desfăt de decăderea ta.

Atunci lupul zise:

— O, vulpe înţeleaptă, dăruită cu atâta deşteptăciune, cu atâta isteţime şi cu minte atât de născocitoare, tu eşti mai presus de vorbele acestea şi, de bună seamă, nici nu le crezi. Le spui numai aşa, ca să glumeşti. Ci nu-i vreme de glumă, cum vezi! Ia, rogu-te, o frânghie de pe undeva

şi încearcă s-o legi cu un capăt de vreun copac, iar pe celălalt întinde-mi-l încoace, ca să mă caţăr, ţinându-mă de el cu dinţii, şi să ies din groapă!

Vulpea pufni în râs şi răspunse:

— Mai domol, lupule, mai domol! mai întâi are să-ţi iasă sufletul, şi-abia după aceea trupul! Iar pietrele şi bolovanii ce vor fi zvârliţi asupra-ţi au să împlinească întru totul această despărţire! O, jivină nesăţioasă, greu de cap şi slab de minte, mult îmi pare că ţi se asemuie soarta cu cea a şoimului şi a potârnichei!

Auzind acestea, lupul strigă:

— Nu pricep nicicum ce vrei să spui. De ce poveste-i vorba?

Vulpea îl lămuri:

— Află, lupule, că mă dusesem odată să mănânc câteva boabe de struguri într-o vie. Pe când stam acolo, la umbra frunzişului, văzui deodată un şoim mare prăvălindu-se din înălţimea văzduhului asupra unei potârnichi mărunţele. Ci potârnichea izbuti să scape din ghearele şoimului şi să alerge cât putu de repede şi să se adăpostească în cuibul ei. Atunci şoimul, care-o urmărise fără a izbuti s-o prindă, se opri dinaintea micii intrări ce ducea la cuib şi spuse potârnichei: „Proastă mai eşti că fugi aşa de mine! Au nu cunoşti tu grija pe care ţi-o port şi binele ce ţi-l doresc? Eu nu voisem să te prind decât că te ştiam înfometată de multă vreme şi voiam să-ţi dau nişte grăunţe pe care le strânsesem anume pentru tine. Haide, o, gingaşă şi mărunţică potârniche, ieşi fără sfială din cuibul tău şi vino de mănâncă. Şi să-ţi fie masa cât mai dulce şi mistuirea cât mai plăcută, o, potârniche, tu, ochiul şi sufletul meu!“ Când auzi asemenea vorbe, potârnichea ieşi credulă din ascunzătoarea ei, iar şoimul o înhaţă pe dată, îşi înfipse ghearele în carnea ei şi o spintecă, dintr-o lovitură, cu pliscul. Iar potârnichea, până a-şi da sufletul, îi spuse: „O, viclean blestemat, facă Allah ca în pântecele tău carnea mea să se schimbe în otravă!” Şi-şi dete sufletul. Iar şoimul, cât ai clipi, o şi înfulecă. Ci

pe dată veni şi pedeapsa lui, prin voinţa lui Allah. Căci nici nu ajunsese bine potârnichea în guşa şoirmului, că ticălosul şi văzu cum toate penele încep să-i cadă, ca sub puterea unei flăcări lăuntrice, şi se prăbuşi fără de suflare la pământ. Şi tu, o, lup al pierzaniei, spuse vulpea mai departe, ai căzut în groapă, drept pedeapsă că mi-ai făcut viaţa povară şi că mi-ai umilit sufletul peste măsură!

Atunci lupul zise iar către vulpe:

— O, tovarăşă, fie-ţi milă! Lasă odată pildele pe care mi le tot aminteşti şi să dăm uitării trecutul! Sunt destul de pedepsit că mă vezi în această groapă, în care am căzut cu primejdia de a-mi rupe vreun picior ori de a-mi învineţi vreun ochi, de nu chiar pe amândoi! Cată să mă scapi din năprasna de-acum, căci ştii şi tu că prietenia cea mai trainică se naşte din ajutorul dat la nenorocire şi că prietenul care te-a ajutat îţi este mai aproape de inimă decât un frate! Ajută-mă să ies de-aici, şi-ţi voi fi cel mai bun prieten şi cel mai înţelept sfetnic!

Vulpea se porni pe un râs în hohote şi spuse lupului:

— Văd că n-ai auzit niciodată pildele înţelepţilor!

Lupul, mirat, întrebă:.

— Care pilde şi care înţelepţi?

Vulpea răspunse:

— Înţelepţii, o, lup puturos, ne învaţă că cei de teapa ta, cei cu hidoşenia pe chip, cu înfăţişare necioplită şi cu trupul rău clădit au şi sufletul tot atât de necioplit şi lipsit de orice gingăşie. Şi cât de adevărat este acest lucru în privinţa ta! Ceea ce mi-ai spus despre prietenie este foarte adevărat şi nu are cum fi tăgăduit; ci te amăgeşti amarnic voind să potriveşti cu sufletul tău de tâlhar vorbe atât de frumoase! Căci, lup nătărău, de eşti cu adevărat atât de iscusit în sfaturi cuminţi, de ce nu-ţi găseşti singur mijlocul de-a ieşi din groapă? Şi de eşti în adevăr aşa de puternic precum spui; încearcă să-ţi scapi sufletul de la pieirea cea neîndoielnică! Oh, cum îmi aminteşti de povestea doftorului!

— Care doftor? strigă iarăşi lupul.

Şi vulpea spuse:

— A fost odată un ţăran căruia i se umflase mâna dreaptă şi nu mai putea să lucreze. Aşa că ajungând la capătul răbdării, chemă la el pe unul despre care se zicea că-i priceput în ştiinţele doftoriceşti. Învăţatul acela veni la ţăran; ci avea o legătură peste un ochi. Bolnavul întrebă: „Dar ce ai la ochi, doftore?“ Iar el îi răspunse: „O umflătură care mă împiedică să văd!“ Atunci bolnavul strigă: „Ai umflătură şi nu ţi-o lecuieşti? Şi vii să mă lecuieşti pe mine de umflătură? Ia şterge-o, şi sa nu-ţi mai văd decât tălpile!“ Şi tu, o, lup al răului, înainte de-a gândi să-mi dai mie sfaturi şi să mă înveţi pe mine isteţia, fii atât de isteţ şi ieşi din groapă, ca să scapi de ce are să-ţi plouă în cap! De nu, rămâi pe veci acolo unde eşti, până ce ţi-o crăpa pântecul!

Lupul se porni atunci pe plâns şi, până a nu deznădăjdui de-a binelea, mai spuse vulpii:

— O, prietenă, îndură-te şi scoate-mă de aici, apropiindu-te de mărginea gropii şi întinzându-mi, de pildă, vârful cozii tale. Eu m-aş agăţa de ea şi aş ieşi afară. Şi-ţi făgăduiesc înaintea lui Allah că mă voi căi de toate cruzimile din trecut, că am să-mi pilesc ghearele şi-am să-mi sfărm colţii cei mari, ca să nu mai fiu nici măcar ispitit a-mi mai ataca vecinii. După care, am să îmbrac haina cea aspră a schimnicilor şi am să mă afund în sihăstrie, ca să-mi ispăşesc păcatele, nemaimâncând decât iarbă şi nemaibând decât apă.

Ci vulpea, nici gândind a se lăsa înduioşată, spuse lupului:

— Au de când o fi aşa de uşor să-şi schimbe cineva firea? Eşti lup, şi lup ai să rămâi; şi nu pe mine ai să izbuteşti a mă face să cred în căinţele tale! Şi mare prostănacă ar trebui să fiu ca să-mi dau coada pe seama ta! Vreau să te văd cum mori! Căci înţelepţii au spus: „Moartea celui ticălos este un bine pentru omenire, căci curăţă pământul”...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a o sută cincizecea noapte

Ea urmă:

— „Moartea celui ticălos este un bine pentru omenire, căci curăţă pământul.“ Iar cu coada mea e altceva. Ai să vezi numaidecât!

La vorbele astea, lupul îşi muşcă laba de deznădejde şi de mânie stăpânită; dar îşi îndulci şi mai mult glasul şi zise:

— O, vulpe, neamul tău este vestit printre toate jivinele pământului pentru purtările lui alese, pentru gingăşia, pentru harul vorbirii şi pentru blândeţea firii lui. Conteneşte, dară, cu jocul acesta care nu-ţi şade bine şi adu-ţi aminte de datinele neamului tău.

Vulpea, auzindu-l ce spune, se porni pe un râs de mai-mai să leşine. Dar repede îşi veni în fire şi zise către lup:

— Bag de seamă, bădărane fără de pereche, că eşti cu totul lipsit de orice educaţie. N-am însă vreme să iau asupră-mi asemenea sarcină, şi nu vreau decât, nainte ca să crapi, să-ţi bag în cap câteva pilde ale înţelepţilor. Află, dar, că se găseşte leac la orice, afară de moarte; că orice poate să putrezească, afară de diamant; şi, în sfârşit, că de toate poţi scăpa, numai de ce ţi-i ursit, ba! Iar tu, adineauri, îmi vorbeai parcă despre răsplata şi despre prietenia pe care ai să mi le arăţi când ai să ieşi din groapă. Ci mie îmi pare că tare te mai asemui cu şarpele cel din povestea despre care de bună seamă că, neştiutor cum eşti, habar n-ai.

Şi cum lupul recunoscu că nu ştie acea poveste, vulpea grăi:

— Aşa, lup puturos, a fost odată un şarpe care izbutise să scape din mâinile scamatorului. Şi şarpele acela, dezvăţat a se mai mişca, după atâta şedere încolăcită în sacul scamatorului, se târa anevoie pe pământ şi de bună

seamă că ar fi fost iară prins de către scamator ori zdrobit, de nu l-ar fi zărit un trecător milos care, crezându-l bolnav, l-a ridicat de pe jos şi l-a încălzit la sânul lui. Dar cea dintâi grijă a şarpelui, de cum şi-a căpătat iar vioiciunea, a fost să caute locul cel mai gingaş de pe trupul binefăcătorului său şi să-şi înfigă acolo dintele înveninat. Şi omul a căzut îndată mort. Că, de altminteri, spusese poetul:

Nu te juca, ia seama! Când vipera se-ndoaie
Şi pare să se-alinte frumos, atunci păzea:
Cu-o scurtă fulgerare, deodată, se dezdoaie,
Şi-şi varsă ucigaşul venin în carnea ta!

Şi-apoi, o, lupule, mai sunt şi alte stihuri ce se potrivesc de minune împrejurării de-acum. Ia ascultă:

Când blândul copilandru
Atâta cinste-ţi poartă,
Şi tu-l repezi cât acolo
Trufaş şi încruntat,
Să nu te miri că-n suflet
Pe veci nu te mai iartă
Şi că-ntr-o zi, când braţu-i
Va deveni bărbat,
Mai crâncen răsplăti-va
Mândria ta deşartă!

Aşa şi eu, afurisitule, începând pedepsirea ta, şi ca să-ţi servesc o gustare din bunătăţurile care te aşteaptă şi din drăguţele de pietre ce au să-ţi mângâie căpăţâna în fundul gropii, în aşteptarea clipei când mă voi nevoi să-ţi stropesc cât mai din belşug mormântul, iată ce-ţi dăruiesc. Ridică-ţi capul şi priveşte!

Şi spunând acestea, vulpea îşi întoarse dosul, se sprijini cu picioarele dindărăt pe marginea gropii şi slobozi peste nasul lupului tot ce se cuvenea, ca să-l ungă şi să-l

înmiresmeze până la ceasul lui cel mai de pe urmă.

După care, vulpea urcă în vârful grămezii de pământ şi începu să chelălăiască lung, ca o turbată, pentru a stârni pe stăpânii viei şi pe paznici, ce se iviră în goana mare. La ivirea lor, vulpea o zbughi pe undeva pe-aproape, unde se piti, ca să vadă cum oamenii aruncau voioşi cu pietroaie în groapă şi ca să audă urletele de moarte ale lupului, duşmanul ei.

Aici Şeherezada se opri ca să bea un pahar de sorbet, pe care i-l întinse micuţa Donizada, iar regele Şahriar spuse cu glas tare:

— Ah, ardeam de nerăbdare să văd moartea lupului. Acuma, că treaba s-a făcut, aş vrea să-mi povesteşti ceva despre încrederea oarbă şi nechibzuită, şi despre urmările ei.

Şeherezada răspunse:

— Ascult şi mă supun!

POVESTEA ŞOARECELUI ŞI A NEVĂSTUICII

A fost odată, o, preafericite rege, o femeie a cărei meserie era de-a descoji susanul. Într-o zi i se aduse o baniţă de susan de cel mai bun soi şi i se spuse:

— Doftorul i-a hotărât unui bolnav să nu mai mănânce decât susan. Iată acest susan, pe care trebuie să-l alegi şi să-l descojeşti cu grijă!

Femeia îl luă, se apucă de treabă şi până la sfârşitul zilei îl alese şi-l descoji. Era o plăcere să priveşti susanul acela alb, descojit şi îmbietor!

Aşa că o nevăstuică ce tot da târcoale pe-acolo fu grozav de ispitită de acest susan şi, de îndată ce se înnoptă, începu să-l care de pe tava pe care se afla, în ascunzătoarea ei. Şi-aşa de cu sârg trudi, că dimineaţa nu

mai rămăsese pe tavă decât un pumnişor, doi, de susan.

Apoi, ascunsă în gaura ei, nevăstuieă stete să privească uimirea şi mânia femeii când găsi tava aproape goală. Şi o auzi strigând:

— Ah, de-aş pune mâna pe hoţi! Aceştia nu pot fi decât tot afurisiţii de şoareci care mi-au năpădit casa de când mi s-a prăpădit pisica! De-aş prinde măcar unul, l-aş face să plătească pentru toate păcatele neamului lui întreg.

Auzind acestea, nevăstuica îşi zise: „Ca să mă pun la adăpost de supărarea femeii, e musai să-i întăresc presupunerile cu şoarecii. Altmintrelea, ar putea să se ia de mine şi să-mi rupă spinarea.” Şi se duse degrabă să-l caute pe şoarece şi să-i spună:

— O, frate dragă, vecinii se îndatorează între ei! Şi nimica nu-i mai neplăcut decât un vecin egoist căruia puţin îi pasă de cei ce locuiesc în preajma lui, şi care, la prilejuri de bucurie, nu le trimite nimic din bunătăţile pe care le-au gătit femeile din casă, şi nimic din plăcintele şi dulciurile pregătite la sărbători!

Şoarecele răspunse:

— Foarte-i adevărat, scumpă prietenă! De-accea mă şi bucur atâta de vecinătatea ta şi de bunele gânduri ce mi le arăţi, măcar că nu te afli pe-aici decât de câteva zile! Deie Allah ca toţi megieşii mei să fie la fel de cinstiţi şi de îndatoritori ca tine! Dar ce veste mi-aduci?

Nevăstuica zise:

— Vrednica femeie de colo din casă a primit o baniţă de susan proaspăt şi gustos cum nu se mai află. Ea şi copiii ei au mâncat de s-au ghiftuit şi n-au mai lăsat decât un pumn, doi. Te înştiinţez, dară, despre aceasta, întrucât m-aş bucura de o mie de ori mai mult să-l mănânci tu, decât gămanii ei de copii.

Auzind ştirea, şoarecele fu cuprins de o veselie aşa de mare, că începu să zburde şi să-şi tremure codiţa. Fără a mai sta pe gânduri, fără a băga de seamă la glasul prefăcut al nevăstuicii, fără a lua aminte că femeia sta nemişcată la pândă şi fără măcar a se întreba ce pricină o

îndemna pe nevăstuică să fie atât de mărinimoasă, alergă cât îl ţineau picioarele şi se repezi în mijlocul tăvii pe care susanul strălucea alb şi descojit. Îşi umplu lacom gura, dar, într-o clipită femeia sări de după uşă şi cu o lovitură de băţ îi zdrobi capul.

Şi iacă-aşa, bietul şoarece, din pricina încrederii lui nechibzuite, plăti cu viaţa ticăloşia altuia.

Regele Şahriar spuse:

— O, Şeherezadă, ce învăţătura plină de înţelepciune îmi dă această povestire! De-aş fi cunoscut-o mai demult, n-aş mai fi avut atâta încredere oarbă în soţia cea desfrânată pe care am ucis-o cu mâna mea, şi nici în eunucii arapi, acei vicleni care au sprijinit vânzarea!... Dar nu mi-i şti spune şi vreo povestire despre prietenia adevărată?

Şeherezada începu atunci:

POVESTEA CORBULUI ŞI A ZIBETEI

Cică odată un corb şi o zibetă legaseră o prietenie de nezdruncinat şi îşi petreceau ceasurile de răgaz cu tot soiul de zbenguieli şi de jocuri. Într-o zi, pe când tăifăsuiau despre niscaiva lucruri de bună seamă minunate, căci nu luau aminte la nimic din câte se petreceau în jurul lor, fură pe neaşteptate treziţi la realitate de răgetul înspăimântător al ţinui tigru ce cutremură pădurea. Într-o clipită, corbul, care stătuse aşezat jos pe un trunchi, alături de prietena lui, zori să ajungă pe crengile cele mai de sus. Zibeta, însă, buimăcită, nu ştia unde să se ascundă, mai ales că nici nu se lămurea dincotro venise răgetul prădalnicei fiare. În acea nedumerire, îl întrebă pe corb:

— Prietene, ce să fac? Spune-mi, n-ai a-mi da vreun

sfat ori vreun ajutor folositor acuma, la nevoie?

Corbul răspunse:

— Cum să nu te ajut, dulce prietenă? Stau gata să înfrunt orice, ca să te scot din încurcătură. Dar, nainte de-a zbura după vreun ajutor, lasă-mă să-ţi spun ce-a zis poetul în legătură cu aceasta:

Prietenie-adevărată-i
Aceea care te împinge
Să-nfrunţi primejdie şi moarte,
Fără a şti de vei învinge,
Doar ca să-l scapi,
În ceasul greu,
Pe cel ce ţi-a fost drag mereu —
Prietenia pentru care
Laşi bunurile tale toate,
Şi neamuri, şi părinţi, şi, grabnic,
Te duci la cel ce ţi-e ca frate.

După ce rosti acele stihuri, corbul se grăbi să zboare bătând vârtos din aripi către o turmă ce păştea pe-acolo, păzită de nişte dulăi mai vânjoşi ca leii. Se duse de-a dreptul la unul dintre dulăi, se abătu peste capul lui şi-i dete o lovitură zdravănă cu ciocul. Se abătu apoi asupra altui câine şi făcu la fel. Şi după ce-i întărâtă aşa pe toţi dulăii, porni să zburătăcească înaintea lor, la o depărtare tocmai atâta cât trebuia ca să-i momească şi să-i facă să se ţină pe urma lui, dar să nu fie ajuns de colţii lor. Şi croncănea cât putea de tare, ca să-i îndârjească.

Şi-aşa, dulăii, tot mai mânioşi, porniră ţală după el, până ce îi ispiti în dricul pădurii. Atunci, cum lătratul lor umpluse toată pădurea, corbul gândi că tigrul, înfricoşat, trebuie să fi fugit. Atunci se aşternu la zbor întins, lăsând departe în urmă dulăii care, mârâind ciudoşi, se întoarseră la oile lor. Şi veni să se întâlnească iar cu prietena lui zibeta, pe care o scăpase de la mare primejdie, şi trăiră laolaltă în pace şi la adăpost de orice

nevoie.

Dar să nu zăbovesc, o, preafeticitule rege, adăugă Şeherezada, şi să-ţi istorisesc şi istoria corbului şi a vulpoiului.

POVESTEA CORBULUI ŞI A VULPOIULUI

Cică un vulpoi bătrân, al cărui cuget era împovărat de o groază de fărădelegi şi de nenumărate prădăciuni, se retrăsese într-o văgăună bogată în vânat, luându-şi cu el şi soaţa. Şi-acolo, atâta jaf porni să facă prin vânatul mărunt, că pustii cu totul întregul munte. După care, ca să nu moară de foame, sfârşi prin a-şi mânca mai întâi puii, care erau destul de grăsulii, şi pe urmă îşi sugrumă şi soaţa mişeleşte, înfulecând-o într-o clipită. După ce săvârşi şi ticăloşia aceasta, nu-i mai rămase nimic de pus în gură.

Acuma ajunsese prea bătrân ca să se mai mute în alte locuri şi nici nu mai era destul de sprinten ca să vâneze iepuri ori să prindă potârnichi din zbor. Pe când sta cufundat în gânduri ca acestea, ce-l făceau să vadă negru înaintea ochilor, zări oprindu-se în vârful unui copac un corb ostenit. Cugetă atunci: „De-aş izbuti să-l hotărăsc pe corbul ăsta să lege prietenie cu mine şi să mi-l iau tovarăş, straşnic chilipir ar mai fi! Are nişte aripi numai bune să împlinească treaba pentru care bătrânele mele picioare betege au rămas neputincioase. Mi-ar aduce hrană şi, pe deasupra, mi-ar ţine şi de tovărăşie în pustietatea asta care începe să mă apese."

Zis şi făcut: ca să poată fi mai bine auzit, veni binişor până la poalele copacului în care sta corbul şi, după cele mai adânci şi mai cuviincioase temeneli, grăi:

— O, vecine, ştii şi tu că orice musulman de treabă are două însuşiri cu care se poate mândri faţă de alt musulman vecin cu el: unu-i că e musulman, şi celălaltu-i că e vecin! Or, eu văd, fără de şovăială, că tu ai aceste două însuşiri faţă de mine; mai mult încă, simt colea, în coşul pieptului, un imbold nestăpânit pentru firea ta delicată şi-mi descopăr înclinaţiile de netăgăduit ale unei prietenii frăţeşti faţă de tine! Dar tu, corbule, ce simţi oare faţă de mine?

La aceste vorbe, corbul izbucni într-un asemenea hohot de râs, încât era mai-mai să se prăbuşească din copac. Apoi spuse vulpoiului:

— Cu adevărat, mare mi-e mirarea! De când, vulpane, atâta prietenie năvalnică? Şi de când ţi-i inima plină de atâta sinceritate câtă n-ar avut vreodată decât pe vârful limbii? Şi de când neamuri aşa de osebite ca ale noastre — tu, din neamul animalelor, iar eu din cel al păsărilor — pot să se lege între ele atâta de strâns? Şi mai cu seamă, mi-ai şti tu spune, dibaciule la vorbă, de când cei din neamul tău au încetat a fi cei ce înfulecă, iar cei din neamul meu cei ce sunt înfulecaţi?... Te miră vorbele mele, ai? Ci n-au de ce să te mire. Hai, vulpane, taică al vicleşugurilor, pune-ţi la loc în traistă mândrele-ţi cugetări şi izbăveşte-mă de-o prietenie nedovedită în vreun chip!

Vulpoiul răspunse atunci:

— O, chibzuitele corb, judeci cu dreptate! Ci să ştii că nimic nu-i cu neputinţă pentru Cel ce-a izvodit inimile făpturilor sale şi-a stârnit deodată în a mea o simţire atât de curată faţă de tine! Şi, ca să-ţi arăt că făpturi de neam osebit pot prea bine să se înţeleagă, precum şi ca să-ţi aduc dovezile ce, pe bună dreptate, mi le pretinzi, socot că lucrul cel mai potrivit e să-ţi povestesc o istorie, pe care-am auzit-o şi eu de la alţii, povestea puricelui şi a şoarecelui, dacă, de bună seamă, vrei s-o asculţi.

Corbul răspunse:

— De vreme ce e vorba despre dovezi, stau gata să ascult acea poveste pe care n-am mai auzit-o.

Şi vulpoiul începu:

— Prietene drag, atât de negru pe dinafară, dar atât de alb pe dinlăuntru, învăţaţi cei cunoscători ai tuturor cărţilor vechi şi noi povestesc că un purice şi un şoarece îşi aleseseră lăcaşul în casa unui negustor bogat, fiecare în cotlonul pe care-l socotise cel mai potrivit.

Într-o noapte, puricele, scârbit să tot sugă sângele acru al pisicii din casă, sări în patul în care era culcată soţia negustorului, se furişă printre rochiile ei, de acolo se strecură sub cămaşă, ajunse la şold şi de-aici la stinghea piciorului, drept în locul cei mai gingaş, pe care-l găsi foarte molcuţ, dulce şi alb şi cât se poate de neted: nicio sbârcitură, niciun firicel de păr supărător, ba, dimpotrivă, corbule, dimpotrivă! Ce mai vorbă, puricele se înstâpâni bine acolo şi începu să sugă sângele plăcut al femeii, în acel cotlon al milosârdiei. Ci puricele se înfruptase cu-atâta lipsă de măsură, încât tânâra femeie se trezi de usturimea pişcăturii şi-şi duse repede mâna la locul cu pricina. Şi negreşit că puricele ar fi fost strivit, dacă nu s-ar fi furişat sprinten în pantalonaş, printre creţii nenumăraţi ai acestui veşmânt femeiesc, şi de aci n-ar fi sărit jos alergând să se adăpostească în cea dintâi gaură din cale. Asta făcu puricele!

Tânăra femeie, însă, scoase un strigăt de durere la care toate roabele sale veniră la ea într-un suflet şi, aflând pricina necazului stăpânei lor, îşi suflecară numaidecât mânecile şi se apucară să caute puricele peste tot: două cercetau rochiile, una cămaşa, altele două pantalonaşul cel larg, căutând creţ cu creţ, în vreme ce tânăra stăpână, goală-goluţă, îşi cerceta, la lumina lămpilor, partea de dinainte a trupului, iar roaba ei de taină îi cerceta cu de-amănuntul binecuvântatul şezut. Dar, cum bine poţi să-ţi dai seama şi tu, corbule, nu găsiră nimic-nimic. Asta făcu femeia!

Corbul strigă:

— Dar unde-s aci dovezile de care pomeneai?

Vulpoiul răspunse:

— Ajungeam numaidecât şi la ele!
Şi urmă:
— Or, gaura în care se ascunsese puricele era tocmai cotlonul şoarecelui...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a o sută cincizeci şi una noapte

Ea urmă:

— Or, gaura în care se ascunsese puricele era tocmai cotlonul şoarecelui. Acesta, când văzu că intră la el un purice, aşa, fără pic de ruşine, se mânie şi-i strigă:
— Ce cauţi în casa mea, purice, tu, care nu eşti nici de soiul, nici de neamul meu, şi de la care, dălcăuc cum te ştiu, nu mă pot aştepta decât la neplăceri?
Dar puricele răspunse:
— O, şoarece primitor, să ştii că, dacă am năvălit atât de nepotrivit în cuibul tău, am făcut-o fără de voia mea, ca să scap de moartea cu care mă ameninţa stăpâna casei, pe motiv că m-am zavistuit a-i suge şi eu olecuţă de sânge. Dreptu-i că era un sânge de cel mai bun soi, gustos şi călduţ de-ţi lua minţile, şi minunat de mistuit. Vin, dară, încrezător în bunătatea ta, să-ţi cer adăpost şi să te rog să mă laşi să stau la tine până trece primejdia. Şi nu numai că n-am să te supăr şi n-am să-ţi dau nicio pricină să te scarpini, ci am să-ţi fiu atât de recunoscător, încât ai să înalţi mulţumire lui Allah că a îngăduit să ne întâlnim.
Atunci, şoarecele, căpătând credinţă în vorbele spuse din suflet ale puricelui, răspunse:
— Dacă aşa-i în adevăr, purice, poţi împărţi cu mine culcuşul fără de nicio teamă şi poţi trăi aici liniştit, ca un tovarăş al meu şi la bine şi la rău. Cât despre sângele pe care l-ai supt din coapsa tinerei femei, nu te mai îngrijora. Mistuie-l în tihnă, după placul inimii, căci fiecare îşi

agoniseşte hrana de unde poate; iar dacă Allah ne-a dăruit viaţa, apoi n-a făcut-o ca să ne lăsăm a muri de foame şi de sete. Despre aceasta, iată ce-am auzit cântând un schimnic hoinar:

Nu duc grijă, pe pământ,
Nici de bunuri, nici de gând.
N-am nici casă,
N-am nici masă,
Nici soţie mânioasă
Ca să-mi ţipe-n bobote.
Voile mi-s slobode.

Un fărâm de pită sură,
Oleacă de apă-n gură,
Un zgrăbunţ de sare mic —
Şi nu mai râvnesc nimic:
Mi-e destul şi prea destul,
Îmi ajunge şi-s sătul.

Jarchila cu părul ros
Parcă-mi pare de prisos.
Cum i-i placul, maica soartă
Grija zilelor mi-o poartă.
Nimenea n-are ce-mi lua!
Pe la masa altora
Curg, prisoase, milele,
De-mi duc şi eu zilele,
Fără hai şi bobote,
Cu voile slobode!

Auzind mărturisirile şi cântecul şoarecelui, puricele rămase tare mişcat şi grăi astfel:

— Frate şoarece, ah, ce viaţă frumoasă avem a duce noi de-acum nainte împreună. Deie Allah să vină cât mai degrabă vremea a-ţi răsplăti şi cu bunătatea!

Şi vremea nu zăbovi să vină. Chiar în aceeaşi seară,

şoarecele, care plecase să mai ronţăie câte ceva prin odaia negustorului, auzi un zăngănit de metal şi-l văzu pe negustor numărându-şi unul câte unul dinarii dintr-o pungă. Când isprăvi, îi ascunse sub pernă, se întinse pe pat şi adormi.

Şoarecele alergă numaidecât la purice, îi povesti ce văzuse şi-i spuse:

— Iată, s-a şi ivit prilejul de a-mi veni în ajutor, şi anume să cari împreună cu mine dinarii de aur din patul negustorului la cuibul meu.

Puricele, auzind una ca asta, mai-mai să leşine de tulburare, căci lucrul i se păru peste măsură de greu. Spuse, dar, cu tristeţe:

— Au nu-ţi dai seama ce-mi ceri, şoarece? Nu vezi cât de mărunţel sunt? Cum să duc eu în spinare un dinar, când o mie de purici la un loc n-ar izbuti nici să-l mişte? Pot totuşi să-ţi fiu de mare ajutor, luându-mi sarcina ca, aşa mărunţel cum sunt, un biet purice, să-l scot pe negustor afară din odaie, ba chiar şi din casă. Atunci, ai rămâne numai tu stăpân aci şi ai putea în tihnă şi fără de nicio grabă să cari dinarii în bârlogul tău!

Şoarecele strigă:

— Ai dreptate, îndatoritorule purice, şi chiar că mă gândisem la asta! În ce priveşte bârlogul, apoi acela-i destul de mare ca să încapă în el tot aurul de-aici şi, pe deasupra, mi-am mai săpat şi vreo şaptezeci de uşi de ieşire, în caz că m-ar închide ori m-ar zidi acolo înlăuntru. Grăbeşte-te, dară, de îndeplineşte cele ce ai făgăduit!.

Atunci puricele, din câteva sărituri, ajunse în patul în care dormea negustorul şi se duse drept către şezutul acestuia. Şi acolo, după ce alese cu pricepere încreţitura cea mai gingaşă, se înţepeni vârtos şi pişcă odată, aşa cum nu s-a mai pomenit să pişte vreun purice şezutul unui om. Trezit de pişcătura cumplită, negustorul sări din somn, ducând iute mâna la preacinstitul loc, de unde însă puricele o zbughise demult, şi se porni să sloboadă mii de afurisenii de răsuna casa. Apoi, după ce se tot suci şi

răsuci, încercă să adoarmă iar. Dar nu ţinuse seama de vrăjmaşul lui! În adevăr, puricele, văzând că negustorul se încăpăţâna să rămână în pat, se întoarse iar la atac, cumplit de mânios şi, de data aceasta, îl pişcă din toate puterile lui în locul cel atât de simţitor, aflat între preaonorabilul şi afacerea de jos.

Negustorul sări în sus ca ars, urlând şi zvârlind de pe el şi păturile, şi veşmintele, şi alergă la cişmeaua din fundul curţii unde se spălă cu apă rece. După care hotărî să nu se mai întoarcă în odaie şi se întinse pe o laviţă din curte, să-şi petreacă acolo restul de noapte.

Iar şoarecele putu astfel să care pe îndelete în cuibul lui tot aurul negustorului. În zori nu mai rămăsese nici măcar un dinar în pungă.

Şi aşa îşi plăti puricele găzduirea dată de şoarece, despăgubindu-l însutit!

— Nădăjduiesc că şi tu, corbule, urmă vulpoiul, ai să poţi vedea în curând măsura credinţei mele faţă de tine, pentru legatul de prietenie pe care-ţi cer să-l pecetluim între noi.

Dar corbul răspunse:

— Pe mine, jupân vulpane, drept să-ţi spun, istoria asta nu m-a convins. Şi-apoi, la urma urmei, fiecine-i slobod să facă ori să nu facă un bine, mai cu seamă când binele acela poate a-i fi pricină de nenorociri. Or, aici, tocmai aşa-i potriveala. Că s-a dus buhul despre vicleşugurile şi despre hainlâcurile tale. Cum, dar, să mă încred într-un zavistnic de neamul tău, care, iaca — nu-i mult de când aţi dibăcit cum să-l vicleniţi şi să-l pierdeţi pe cumătru vostru lupul? Căci să ştii, mişelule, că a ajuns şi la urechile mele fărădelegea a cărei poveste a făcut ocolul tuturor seminţiilor de jivine de pe pământ. Dacă, dar, n-aţi şovăit a da pierzării pe însuşi unul din neamul vostru, de nu chiar din familia voastră, după ce l-aţi linguşit şi v-aţi gudurat atât pe lângă el, nu prea-mi pare că nu ţi-ar fi ca o joacă pieirea unuia de neam osebit, de-al vostru! Îmi vine în minte o poveste tocmai potrivită împrejurării de

faţă.

Vulpoiul strigă:

— Ce poveste?

Corbul spuse:

— Aceea a vulturului!

Dar vulpoiul răspunse:

— Nu cunosc deloc povestea asta a vulturului. Despre ce-i vorba?

Şi corbul istorisi:

— A fost odată, o, tătâne al vicleniilor, un vultur a cărui samavolnicie trecuse orice închipuire. Nicio pasăre, fie mare, fie mică, nu scăpase nejignită de el. Semănase atâta spaimă printre toţi lupii văzduhului şi cei ai pământului, că la ivirea lui până şi fiarele cele mai crude părăseau pe dată tot ce-nhăţaseră şi se furişau care pe unde izbuteau, de frica ciocului lui năprasnic şi a penelor lui zburlite. Ci veni şi sorocul când anii grămădiţi pe capul lui îl jumuliră cu totul, îi tociră ghearele, îi ferfeniţiră pliscul cel aprig şi, laolaltă cu ploile şi cu vânturile, îi betejiră trupul şi-i nevolniciră aripile. Şi nu mai rămase din el decât ceva atât de jalnic încât până şi vrăjmaşii lui de odinioară socotiră nevrednic de ei să-l mai răsplătească după măsura ticăloşiilor sale şi nu-i mai arătară decât dispreţ. Iar el, ca să-şi ţie zilele, era silit a se mulţumi numai cu rămăşiţele de pe la mesele păsărilor şi dihăniilor celorlalte. Aşa şi tu, vulpoiule, ţi-ai pierdut puterile, dar văd că încă nu ţi-ai pierdut vicleniile. Şi-ai vrea acuma, rămâind fără vlagă, să te întovărăşeşti cu mine, care, din mila Celui Atoatedătător, păstrez încă neştirbită puterea aripei, agerimea ochiului şi luciul pliscului? Crede-mă, nu te ispiti să faci ca vrabia.

Şi vulpoiul întrebă:

— De ce vrabie pomeneşti?

Corbul îi spuse:

— Ascultă! Cică o vrabie se afla odată într-o pajişte în care păştea o turmă de oi. Şi-şi trecea vremea scormonind pământul cu ciocul, pe urma oilor, când zări

deodată un vultur mare năpustindu-se asupra unui miel, luându-l în gheare şi pierind cu el în depărtări. Văzând aceasta, vrabia se umflă în pene, îşi întinse făloasă aripile şi-şi zise în sine: „Păi şi eu ştiu să zbor şi pot chiar să înhaţ o oaie cât de mare“. Şi numaidecât puse ochii pe oaia cea mai voinică din turmă, una cu lâna atât de stufoasă şi-atât de bătrână încât pe sub pântece-i, din pricina udului de peste noapte, nu mai era decât un fel de clisă. Vrabia se repezi în spinarea acelei oi, vrând numaidecât s-o răpească şi mai multe nu! Dar, de la întâia opintire, gheruţele ei se încurcară în cârlionţii de lână şi se trezi, biata de ea, prinsă de oaie. Veni apoi în goană ciobanul, o înhaţă, îi legă un piciorus cu sfoară şi-o dete copiilor lui să se joace cu ea, spunându-le: „Luaţi aminte la păsărică aceasta! A voit, spre prăpădul ei, să se asemuie cu unul mai puternic decât ea, şi-a fost pedepsită să cadă roabă!“ Aşa şi tu, vulpoi prăpădit, ai vrea acum să te asemui cu mine, devreme ce ai cutezanţa să-mi ceri a mă întovărăşi cu tine! Haide, viclean bătrân, crede-mă şi fă stânga-mprejur cât mai repede!

Şi vulpoiul pricepu că era de prisos a se mai trudi să viclenească un ins atât de iscusit ca acest corb. De mânie, începu să scrâşnească atât de tare din fălci de-şi rupse un colţ. Atunci corbul îi grăi în zeflemea:

— Sunt copleşit de mâhnire, vulpane, că ţi-ai pierdut colţul din pricina refuzului meu.

Dar vulpoiul îl privi cu adâncă preţuire şi-i răspunse:

— Nu din pricina refuzului tău mi-am rupt eu un colţ, ci de ruşine că am dat peste unul mai şiret decât mine!

Şi, spunând acestea, vulpoiul puse coada-ntre picioare şi se cam mai duse să-şi roadă necazul.

— Asta-i, o, preafericitule rege, spuse Şeherezada, povestea corbului şi a vulpoiului. Poate o fi fost lungă, dar, dacă Allah îmi mai lasă suflarea până mâine, şi dacă vei binevoi şi măria ta, aş istorisi povestea frumoasei Şamsennahar şi a prinţului Ali Ben-Bekar.

Regele Şahriar grăi:

— O, Şeherezada, nu gândi că poveştile animalelor şi ale păsărilor nu m-au fermecat ori că mi-au părut prea lungi, dimpotrivă! De mai ştii şi altele, nu m-aş mânia să le ascult, fie şi numai pentru folosul pe care aş putea să-l trag de pe urma lor. Şi, devreme ce-mi vesteşti o poveste care, doar spunându-i numele, şi mi se şi pare cu totul minunată, iată-mă-s gata a te asculta.

Dar Şeherezada văzu zorii mijind şi se rugă măriei-sale să aştepte până noaptea cealaltă.

Şi într-a o sută cincizeci şi doua noapte

Ea începu:

POVESTEA LUI ALI BEN-BEKAR ŞI A FRUMOASEI ŞAMSENNAHAR

Mi s-a povestit, o, preafericitule rege, că la Bagdad, sub domnia ce-a fost şi s-a depănat a califului Harun Al-Raşid, trăia un tânăr neguţător, chipeş şi tare bogat, cu numele de Abulhasan Ben-Taher. Era, fără nicio îndoială, cel mai frumos, cel mai arătos şi cel mai scump îmbrăcat dintre toţi negustorii din sukul cel mare. Drept care şi fusese ales de către căpetenia eunucilor palatului pentru a aduce cele de trebuinţă — stofe ori giuvaericale — cadânelor de la palat. Iar cadânele se încredeau întru totul în bunul lui gust şi mai ales în iscusinţa lui de a şti să tacă şi să vadă numai ceea ce se cuvenea, iscusinţă dovedită de multe ori cu prilejul a osebite însărcinări ce i se dedeau adesea.

Şi nici el nu pregeta vreodată a-i cinsti cu tot soiul de băuturi răcoritoare pe eunucii care veneau la el după cumpărături şi nici să le dăruiască de fiecare dată câte un peşcheş potrivit rangului ce-l ocupau pe lângă stăpânele lor. Şi aşa, tânărul Abulhasan era preţuit şi îndrăgit în întregul serai, şi însuşi califul sfârşi prin a-şi opri ochii asupra lui şi a-l iubi pentru bunele lui purtări, pentru chipu-i frumos şi prietenos, ca şi pentru firea-i cea blajină. Şi-i îngădui să poată intra slobod la palat, când va vroi, la orice ceas din zi ori din noapte.

Şi cum tânărul Abulhasan adăuga la însuşirile lui şi darul cântecului şi al stihuirii, califul, care nu punea nimic mai presus de un glas frumos şi de o vorbire aleasă, îl

chema adesea să-i ţină tovărăşie la masă şi să-i alcătuiască stihuri iscusite.

Şi-aşa, prăvălia lui Abulhasan era cea mai cunoscută din tot Bagdadul de către toţi tinerii frumoşi, fii de emiri şi de veliţi ai cetăţii, precum şi de către toate soţiile de înalţi dregători şi de sfetnici.

Unul dintre cei mai zeloşi oaspeţi ai prăvăliei lui Abulhasan era un tânăr de neam, care ajunsese prietenul de suflet al acestuia, fiind nespus de frumos şi de atrăgător. Îl chema Ali Ben-Bekar şi se trăgea din regii de odinioară ai Persiei. Avea mijlocul fermecător, faţa cu obrajii fragezi şi rumeni, sprâncenele desăvârşite, dinţii zâmbitori şi vorba ca de miere.

Într-o zi, pe când tânărul prinţ Ali Ben-Bekar sta în prăvălie, lângă prietenul său Abulhasan, tăifăsuind şi râzând, văzură venind zece fetişcane frumoase ca luna şi care înconjurau pe-o a unsprezecea, ce călărea pe un catâr împodobit cu fotaze scumpe şi cioltar de culoarea penelor de sturz. Şi-această a unsprezecea fată era învăluită într-un izar de mătase trandafirie, strâns peste mijloc cu un brâu lat de cinci degete şi bătut cu mărgăritare şi cu nestemate. Faţa îi era acoperită cu un iaşmac străveziu, prin care se zăreau nişte ochi fără seamăn. Pielea mâinilor ei părea moale ca mătasea şi de-o albeaţă odihnitoare, iar degetele-i păreau încă şi mai subţiri, sub podoaba lor de diamante. Iar mijlocul ei şi formele trupului se bănuiau a fi minunate, judecând după puţinul ce se putea vedea.

Când alaiul acela de frumuseţi ajunse la uşa prăvăliei, tânăra, sprijinindu-se de umerii roabelor ei, descălecă de pe catâr şi intră în prăvălie. Ură bună pace lui Abulhasan, care-i întoarse salamalecul cu temenelile celui mai adânc respect şi se repezi să orânduiască pernele şi divanul, poftind-o să ia loc; după care se trase mai la o parte, aşteptându-i poruncile. Tânăra alese, cam într-o doară, nişte stofe aurite, nişte giuvaieruri şi câteva sticluţe cu parfumuri de trandafir. Apoi, întrucât n-avea de ce se sfii

în prăvălia lui Abulhasan, îşi ridică o clipă vălul de pe obraz lăsând astfel să seânteieze întreaga-i frumuseţe nesulemenită.

Dar tânărul prinţ Ali Ben-Bekar, ce din cuviinţă se trăsese mai către fundul prăvăliei, de cum zări obrazul acela atât de frumos, fu cuprins de admiraţie, şi dragostea se aprinse în adâncul inimii lui. Şi cum părea a voi să se depărteze, frumoasa fată, ce şi ea îl băgase de seamă, şi în sufletul ei fusese la fel de tulburată ca şi el, grăi către Abulhasan cu glasul ei minunat:

— Nu vreau să fiu pricina plecării muşteriilor tăi. Pofteşte-l, dar, pe acel tânăr să rămână.

Şi zâmbi cu zâmbetul ei cel mai dulce.

Auzind-o ce spune, prinţul Ali Ben-Bekar fu în culmea fericirii; şi, nevoind a rămâne mai prejos în curtenie, spuse tinerei:

— Pe Allah, stăpâna mea, voiam să plec nu numai de teama de a nu stânjeni, ci şi fiindcă, văzându-te, mi-au venit în minte versurile poetului:

O, tu, cel ce priveşti măreţul soare,
Nu-l vezi cum arde-n slava-i stătătoare
Pe care ochi de om nu-i s-o măsoare?
Crezi tu că, fără aripi, ai fi-n stare
S-ajungi la el, naive, sau crezi, oare,
Că el până la tine-o să coboare?

După ce tânăra ascultă aceste stihuri rostite cu un glas deznădăjduit, se simţi ca fermecată de iubirea pe care o pricinuise şi deveni şi mai subjugată de chipul frumos al îndrăgostitului ei. Îi aruncă o privire surâzătoare, apoi făcu semn negustorului să se apropie şi-l întrebă pe şoptite:

— Abulhasan, cine-i tânărul acesta şi de unde este?

El răspunse:

— Este prinţul Ali Ben-Bekar, coborâtor din spiţa regilor Persiei, om tot atât de ales pe cât e de frumos. Şi-i cel

mai bun prieten al meu.

— Îmi place, adăugă tânăra. Să nu te miri, aşadar, Abulhasan dacă, nu mult după plecarea mea, are să ţi se înfăţişeze o roabă ca să vă poftească, pe tine şi pe dânsul, să veniţi la mine. Căci aş voi să-i arăt că se află în Bagdad palate mai frumoase, femei mai încântătoare şi almee mai iscusite decât la curtea regilor persani.

Şi Abulhasan, căruia nu-i trebuia mai mult ca să priceapă, se înclină şi răspunse:

— Pe capul şi pe ochii mei!

Atunci tânăra îşi trase iarăşi peste faţă iaşmacul şi ieşi lăsând în urma-i mireasmă de rochii păstrate în santal şi în iasomie.

Iar Ali Ben-Bekar, după plecarea acelei domniţe a frumuseţii, rămase un răstimp atât de pierdut, încât Abulhasan se văzu silit a-i atrage luarea aminte că muşteriii au început să-i bage de seamă tulburarea şi-şi dau coate şuşotind a mirare. Ali Ben-Bekar răspunse:

— O, prietene, cum n-aş fi tulburat şi uimit eu însumi, când văd că sufletu-mi se zbate să-mi fugă din trup şi să se ducă după acea lună care-mi sileşte inima să i se dăruiască fără a mai cere şi sfatul minţii? apoi adause: O, Ben-Taher, fie-ţi milă şi spune-mi-cine-i această tânără pe care pari a o cunoaşte? Haide, spune-mi!

Abulhasan răspunse:

— Este aleasa inimii emirului dreptcredincioşilor. O cheamă Şamsennahar şi-i preţuită de calif aproape la fel ca şi Sett-Zobeida însăşi, soţia sa legiuită. Are un palat întreg al ei, unde porunceşte ca singură stăpână, fără a fi pusă sub paza hadâmbilor, căci marele calif are o încredere nemărginită în ea, şi pe drept cuvânt, întrucât dintre toate cadânele de la palat, măcar că-i cea mai frumoasă, despre ea şuşotesc cel mai puţin şi roabele şi eunucii.

Abia isprăvi Abulhasan să-i dea lămuririle acestea prietenului său Ali Ben-Bekar, că şi intră o roabă mărunţică, se apropie de Abulhasan şi-i şopti la ureche:

— Stăpâna mea Şamsennahar vă pofteşte la palat, pe tine şi pe prietenul tău.

Abulhasan se ridică numaidecât, făcu semn lui Ali Ben-Bekar şi, închizând uşa prăvăliei, urmă împreună cu Ali pe roaba cea micuţă, care mergea înaintea lor, îndrumându-i chiar către palatul califului Harun Al-Raşid.

Şi de cum intrară, prinţul Ali crezu că a pătruns în vreun lăcaş al zânelor unde totul este atât de frumos încât ar creşte părul pe limba omenească înainte de-a izbuti să-l descrie. Ci micuţa roabă fără a le da răgaz să-şi mărturisească încântarea, bătu din palme şi, cât ai clipi, se şi înfăţişă o arăpoaică purtând o mare tavă încărcată cu bucate şi cu fructe pe care-o aşeză pe o sofa. Şi numai mirosul ce-l răspândea ar fi fost ca un balsam, pentru nări şi pentru inimă. Roaba cea mărunţică se grăbi să-i îmbie şi să-i îndemne cu cele mai adânci semne de respect. Iar după ce se săturară, le aduse un lighean şi un vas de aur cu apă aromată, ca să-şi spele mâinile. Apoi le aduse un ibric împodobit în rubine şi-n diamante, plin cu apă de trandafiri, din care le turnă, şi într-o mână şi-n cealaltă, ca să se spele pe barbă şi pe obraz. După care aduse o căţuie micuţă de aur cu parfum de aloe şi le înmiresmă hainele, cumu-i obiceiul.

Când sfârşiră toate acestea, roaba deschise o uşă şi-i pofti s-o urmeze. Intrară într-o sală mare, frumoasă ca-ntr-un vis. Deasupra se arcuia o boltă sprijinită pe optzeci de coloane străvezii, din alabastrul cel mai curat, cu soclurile şi capitelurile sculptate cu mare măiestrie şi împodobite cu păsări de aur şi cu dihănii cu patru picioare. Şi întreaga boltă era zugrăvită, pe un fond auriu, cu desene viu colorate, ce le reproduceau întocmai pe cele de pe marele covor aşternut pe jos. Iar în locurile dintre coloane se aflau vase mari cu flori sau numai cupe mari şi goale, frumoase însă prin ele însele şi prin jaspul, agatul şi cleştarul din care erau făcute. Această sală da de-a dreptul într-o grădină ce avea pe jos, la intrare, dale de faianţă colorată, care imitau şi ele desenele de pe

covor; ceea ce făcea ca bolta, sala şi grădina să pară a se continua până sub cerul albastru şi senin.

Şi-n vreme ce prinţul Ali Ben-Bekar şi Abulhasan se minunau de îmbinările acestea iscusite, zăriră, aşezate roată, zece fecioare cu sâni dolofani, cu ochi negri şi cu obraji trandafirii, ţinând fiecare în mână câte-o lăută.

Când povestea ajunse aici. Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, făcu.

Ci într-a o sută cincizeci şi treia noapte

Ea urmă:

...zece fecioare, cu sâni dolofani, cu ochi negri şi cu obraji trandafirii, ţinând fiecare în mână câte-o lăută.

Şi la un semn al micuţei roabe de taină, ele începură toate deodată un cântec atât de duios, că prinţul Ali, a cărui inimă era plină de amintirea frumoasei Şamsennahar, simţi cum lacrimile îi năpădesc sub pleoape. Şi-i mărturisi prietenului său Abulhasan:

— Ah, frate, simt că mi se topeşte sufletul! Sunetele acestea îmi vorbesc într-o limbă care-mi înlăcrimează inima, fără să ştiu anume de ce.

Abulhasan răspunse:

— Tinere stăpâne al meu, linişteşte-ţi sufletul şi ia aminte la muzica aceasta ce făgăduieşte a fi minunată.

În adevăr, abia isprăvi Abulhasan aceste cuvinte, că cele zece tinere se şi ridicară toate deodată şi, acompaniindu-se din lăute, înălţată un cânt vestitor:

Ochilor, iată, vine mândra lună!
Căci ne e oaspe mândrul, craiul Soare,
Venit la noi acum să se supună
Către Şamsennahar ca închinare!

Privind atunci în cealaltă parte, prinţul Ali văzu venind douăsprezece tinere arăpoaice, care purtau pe umeri un jeţ cu totul şi cu totul de argint, acoperit cu polog de

catifea. Şi-n jeţ sta o tânără ce nu se vedea încă, ascunsă cum era sub zaimful de mătase uşoară ce se unduia peste partea din faţă a jeţului. Arăpoaicele, cu sânii goi, cu picioarele goale, şi peste mijloc cu o eşarfă de mătase şi aur ce le scotea în evidenţă rotunjimea şoldurilor, când ajunseră lângă cântăreţe lăsară jos încetişor jeţul de argint şi se traseră deoparte sub copaci.

Atunci, o mână dete în lături vălul de mătasă şi doi ochi străluciră pe un obraz ca luna. Era Şamsennahar, îmbrăcată cu o mantie largă de stofă uşoară, albastră pe un câmp de aur, înstelată cu mărgăritare şi rubine, nu multe — doar câteva — numai că toate erau de o frumuseţe şi de un preţ fără asemuire. Când perdeaua se dete cu totul la o parte, Şamsennahar îşi ridică iaşmacul de pe faţă şi privi surâzătoare către prinţul Ali, înclinând uşor capul. Iar prinţul Ali o privi suspinând; şi fără cuvinte, amândoi îşi spuseră în câteva clipe mai multe decât ar fi putut să-şi spună într-o lungă bucată de vreme.

Într-un sfârşit, Şamsennahar izbuti să-şi desprindă ochii de la Ali Ben-Bekar, ca să poruncească femeilor să cânte. Atunci una dintre ele se grăbi să-şi înstrune lăuta şi cântă:

Ursită, tu! când doi îndrăgostiţi,
Bătuţi de-acelaşi dor, stau şi suspină,
Privindu-se-ndelung şi ispitiţi
De-mbrăţişări — au nu tu eşti de vină?

Iubita spune: încă un sărut,
Mai dă-mi, iubite, ah, pe viaţa-mi toată!
Ţi-l voi înapoia de ţi-a plăcut,
La fel de cald, odată, şi-ncă-odată

Şamsennahar şi Ali Ben-Bekar scoaseră un suspin; apoi, la un semn al frumoasei cadâne, o a doua cântăreaţă începu să murmure:

Iubite, dulcea mea lumină

Pe floarea ochilor, pe gură!
O, trup prin care se filtrează
A buze-i mele băutură!
Iubitul meu, când te-am zărit
Întâia oară, ca-n poveşti,
Surd, frumuseţea mi-a şoptit:
„Priveşte-l! Mâini dumnezeieşti
L-au izvodit! Şi ca alintu-i,
Al unor horbote crăieşti —
Să-l cauţi pururi şi să-l jindui!”

Auzind aceste versuri, prinţul Ali Ben-Bekar şi frumoasa Şamsennahar se priviră îndelung; dar o a treia cântăreaţă şi începuse:

Clipele de fericire
Trec ca repezile ape.
Grabnic trista vestejire
Peste noi aşterne pleoape.
Nu mai staţi în şovăire,
Când iubirea e aproape.

Soarbeţi bucuria-ntreagă,
Căci nădejdea-n ea-i deşartă.
Anii tineri iute pleacă,
Frumuseţea se deşartă.
Clipa care-acum vă leagă,
N-o lăsaţi în van să ardă.

După ce cântăreaţa sfârşi cântecul, prinţul Alî scoase un lung oftat şi, nemaiputând să-şi stăpânească tulburarea, izbucni într-un plâns cu suspine. Văzându-l aşa, Şamsennahar, la fel de tulburată, începu şi ea să plângă şi, nemaiputând să-şi înfrâne pornirea, se ridică din jeţ şi se îndreptă repede către uşă. Ali Ben-Bekar alergă şi el într-acolo şi se întâlni cu iubita lui îndărătul marii perdele ce acoperea intrarea. Bucuria îmbrăţişării le

fu atât de mare, iar tulburarea sufletească atât de adâncă, încât leşinară unul în braţele celuilalt. S-ar fi prăbuşit pe jos, de bună seamă, de nu i-ar fi sprijinit femeile ce-şi urmau îngrijorate stăpâna şi care se grăbiră să-i ducă pe amândoi pe un divan, unde-i ajutară să-şi vină în fire stropindu-i cu apă de flori şi dându-le să miroase parfumuri întremătoare.

Cum se dezmetici, Şamsennahar privi în juru-i şi surâse fericită, văzându-l alături pe iubitul ei Ali Ben-Bekar. Nevăzându-l însă şi pe Abulhasan Ben-Taher, întrebă îngrijorată ce-i cu el. Or, Abulhasan, din cuviinţă, se trăsese ceva mai la o parte, cam neliniştit la gândul urmărilor ce-ar fi putut avea întâmplarea de-acum, dacă ar fi răzbătut niscaiva şoapte la palat. Dar, când o auzi pe cadână întrebând de el, înainta cuviincios şi se ploconi dinainte-i, iar Şamsennahar grăi:

— O, Abulhasan, cum aş putea să-ţi preţuiesc vreodată binele ce mi-ai făcut! Datorită ţie am cunoscut tot ce are lumea mai vrednic de iubit, şi trăiesc aceste clipe de neasemuit, când sufletul meu se topeşte de atâta fericire. Fii încredinţat, o, Ben-Taher, că Şamsennahar nu va fi nerecunoscătoare.

Abulhasan făcu o temenea adâncă dinaintea cadânei, rugându-se lui Allah pentru împlinirea tuturor bucuriilor pe care şi le-ar fi dorit sufletul ei. Atunci, Şamsennahar se întoarse către prietenul ei Ali Ben-Bekar şi-i spuse:

— Stăpâne al meu, nu mă mai îndoiesc de dragostea ta, cu toate că a mea întrece în tărie toate simţămintele pe care le-ai putea încerca tu vreodată. Ci, vai, soarta mea este legată de palatul acesta şi nu-mi îngăduie să dau frâu liber iubirii mele!

Ali Ben-Bekar răspunse:

— Stăpână, în adevăr, dragostea ta m-a pătruns într-atâta încât s-a unit cu sufletul meu aşa de tare, că şi după moartea mea sufletu-mi o va păstra, fiind totdeauna unit cu ea. Vai, ce nefericiţi suntem că nu ne putem iubi după voie!

Şi lacrimile porniră să curgă şiroaie pe obrajii prinţului Ali şi, la fel, şi pe cei ai frumoasei Şamsennahar, topită de dragul lui. Atunci Abulhasan se apropie înduioşat de ei şi le spuse:

— Pe Allah, nu pricep pentru ce plângeţi, de vreme ce sunteţi împreună! Ce-aţi mai face, oare, de-aţi fi despărţiţi? În adevăr, nu-i vremea acum să vă mâhniţi, ci să vă bucuraţi şi să vă petreceţi clipele în desfătare şi în bucurie.

La vorbele lui Abulhasan, ale cărui sfaturi se deprinsese să le preţuiască, frumoasa Şamsennahar îşi şterse lacrimile şi făcu semn unei roabe, care ieşi repede şi se-ntoarse numaidecât, urmată de mai multe slujnice, purtând pe capetele lor tăvi mari de argint, pline cu tot felul de bucate îmbietoare. Şi după ce aşezară tăvile între Ali Ben-Bekar şi Şamsennahar, slujnicele se traseră îndărăt şi, cu spatele lipit de perete, rămaseră nemişcate.

Şamsennahar îl pofti pe Abulhasan să se aşeze alături de ea şi de Ali Ben-Bekar, dinaintea tăvilor de aur bătut, încărcate cu poame şi cu plăcinte aburinde. Apoi cadâna cu degetele ei începu să facă dumicaturi din bunătăţile de pe tăvi şi să le pună ea însăşi între buzele prietenului ei Ali Ben-Bekar. Şi nu-l uită nici pe Abulhasan Ben-Taher. După ce mâncară, tăvile de aur fură ridicate şi se aduse un ibric de aur într-un lighean de argint, în care tustrei îşi spălară mâinile cu apa înmiresmată ce le-o turna o slujnică.

După care se aşezară iarăşi, pe când tinerele arăpoaice le puseră dinainte nişte cupe de agată colorate, aşezate pe farfurioare de argint suflat cu aur şi pline cu un vin de soi, a cărui vedere umplea ochii de bucurie, iar sufletul se înviora. Şi goliră pe îndelete acele cupe, privindu-se lung; iar când isprăviră, Şamsennahar porunci roabelor să plece, oprind lângă sine numai cântăreţele.

Atunci, simţindu-se dornică să cânte, Şamsennahar porunci unei cântăreţe să sune câteva acorduri, ca să-i dea tonul; şi cântăreaţa îşi acordă pe dată lăuta şi cântă

încetişor acest preludiu:

Suflete-al meu, eşti sfârşit!
Mâinile dragostei grele
Te-au răvăşit şi-au zvârlit
Vântului tainele mele!

Suflete, unde te duci?
Eu te păstram în veghere.
Şi-acuma, iată-te, fugi
Spre cel care ţi-este durere.

Curgeţi, voi, lacrimi, şuvoi
Spre cruntul ce mi-e izbăvire!
Ah, lacrimi de flăcări, şi voi,
Aprinse de-aceeaşi iubire!

Atunci, Şamsennahar întinse mâna, umplu *o* cupă, bău jumătate şi-apoi o dete prinţului Ali, care o luă şi sorbi cealaltă jumătate, punându-şi buzele chiar pe locul atins de buzele iubitei lui...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a o sută cincizeci şi patra noapte

Ea urmă:

...sorbi cealaltă jumătate, punându-şi buzele chiar pe locul atins de buzele iubitei lui, pe când strunele lăutelor răsunau drăgăstos sub degetele cântăreţelor. Iar Şamsennahar făcu încă un semn uneia dintre ele, cerându-i să cânte ceva cu glas cât mai stins. Şi tânăra roabă murmură ca-ntr-o şoaptă:

Dacă lacrimile grele
Scaldă faţa mea într-una,

Dacă-n fundul cupei mele
Dau de lacrimi totdeauna,
Dacă pururi pentru mine
E izvorul lor mai darnic
Decât olurile pline
Dintr-o mână de paharnic —
Inimă, pe-Allah, ia, soarbe
Băutura mult amară:
E prisos de doruri oarbe
Ce se-ntoarce-n tine iară.

Atunci, Şamsennahar se simţi cu totul ameţită de duioasele armonii ale cântecelor şi, luând lăuta din mâna uneia dintre femeile din spatele ei, închise ochii pe jumătate şi cântă din adâncul inimii aceste strofe minunate:

Lumină-a ochilor mei, dor,
Gazelă dintr-un plai ceresc —
Când pleci de lângă mine mor,
Când te apropii, ameţesc.
Trăiesc arzând — şi-n bucurie
Mă sting apoi ca o făclie.

De răsuflarea gurii tale
Se umple-al serii blând zefir
Ca de-o mireasmă de petale,
Într-al pustiului ceair,
Înfiorezi blajine seri
Cu freamăt surd de palmieri.

Ia seama, vânt de seară lin!
Prea-i umbli împrejur pribeag,
Şi-nfiorat ăe lung suspin,
Tu buzele-i săruţi cu drag,
Şi-ntr-o prea caldă-mbrăţişare
Gropiţele-i ispititoare.

Ah, mirosul de iasomie
Al frumuseţii-mbătătoare,
Prin moalea pânză străvezie
A hainei albe şi uşoare;
Ah, trupul tânăr, de argint,
Ca piatra-n lună strălucind!

Ah, gustul gurii-ameţitor,
Şi-ai buzei trandafiri de foc,
Şi dragi obrajii-i sclipitori,
Şi mlădiosu-i scump mijloc,
Ah, ochii-i ca pierduţi în vise
Pe după pleoapele închise!

Of, inimă, cum te vor pierde
Ispitele acestea toate,
Făcute-anume să dezmierde,
Comori adânci de nestemate!
Ia seama: *cu săgeata-i blândă,*
Stă dragostea mereu la pândă!

Ascultând acest cântec, Ali Ben-Bekar şi Abulhasan pluteau ca-ntr-un vis, când lăcrimând, când surâzând; iar prinţul Ali, fermecat cu totul, apucă o lăută, o întinse lui Abulhasan şi-l rugă să-l acompanieze în ce avea să cânte. Închise ochii şi, cu capul sprijinit pe mână, cântă încetişor un cântec din ţara lui:

Paharnice, ascultă!
Atâta-i de frumos îngeru-mi drag,
Că de-aş fi domn al lumii-ntregi, pe toată,
Cu mândrele-i cetăţi i-aş pune-o-n prag,
Doar să mă lase să-i sărut odată
Obrazul pentru care gem şi tac.

Chiar benghii frumuseţii-s de prisos

Pe chipu-i plin de vis şi strălucire;
Nu-i trandafir pe lume mai frumos,
Nici catifeaua unui puf subţire —
Faţă de chipu-i, totu-i mai prejos.

Ci chiar în clipa când prinţul Ali Ben-Bekar sfârsea de cântat cu glasu-i minunat acest cântec, micuţa roabă de taină a frumoasei Şamsennahar veni în grabă şi-i spuse speriată:

— O, stăpână, Massrur, şi Afif, şi alţi eunuci de la palat sunt la poartă şi cer să-ţi vorbească!

Auzind acestea, prinţul Ali, Abulhasan şi roabele toate se tulburară, tremurând pentru viaţa lor. Dar Şamsennahar rămase liniştită, surâse dulce şi spuse:

— Păstraţi-vă firea şi lăsaţi totul în seama mea!

Apoi şopti roabei ei de taină:

— Du-te şi-i ţine de vorbă pe Massrur, pe Afif şi pe ceilalţi, spunându-le să ne dea răgaz ca să-i primim aşa cum se cuvine rangului lor!

Pe urmă porunci roabelor să închidă toate uşile sălii şi să tragă cu grijă perdelele cele mari. După care pofti pe prinţul Ali şi pe Abulhasan să rămâie în sală şi să n-aibă nicio teamă. Însoţită apoi de cântăreţele toate ieşi din sală pe uşa ce da spre grădină, şi pe care o închise în urmă-i, se aşeză sub arbori, în jeţul pe care avusese grijă să poruncească a fi dus acolo. Prefăcându-se suferindă, porunci unei fete să-i frece picioarele, iar celorlalte le spuse să se tragă mai la o parte, în vreme ce o tânără arăpoaieă alergă să deschidă uşa de intrare lui Massrur şi celorlalţi.

Atunci Massrur şi Afif, împreună cu douăzeci de eunuci cu iataganele în mână şi cu sileafuri late la brâu, înaintară şi, cum deteră ochii cu ea, se ploconiră la pământ şi se închinară dinaintea cadânei, cu cel mai adânc respect. Şamsennahar grăi:

— O, Massrur, deie Allah să-mi fii aducător de veşti bune!

Şi Massrur răspunse:

— Inşallah, stăpâna mea!

Se apropie de jeţul preafrumoasei şi adăugă:

— Marele emir al dreptcredincioşilor îţi trimite bună pace şi-ţi spune că arde de dorinţa de a te vedea. Şi-ţi vesteşte că ziua de azi i-a fost plină de veselie şi binecuvântată întru toate; şi vrea s-o sfârşească lângă tine, ca să-i fie pe deplin minunată. Ci vrea mai întâi să afle şi părerea ta, şi dacă ţi-ar plăcea să mergi tu la palat, ori să-l primeşti mai degrabă aici la tine.

La aceste vorbe, frumoasa Şamsennahar se ridică, îşi plecă genunchii şi sărută pământul, ca semn că dorinţa califului era pentru ea poruncă. Şi răspunse:

— Sunt roaba fericită a emirului dreptcredincioşilor. Binevoieşte, dară, o, Massrur, să spui stăpânului cât sunt de bucuroasă să-l primesc şi cât de luminat va fi palatul acesta la venirea lui.

Atunci căpetenia eunucilor şi cei ce-l însoţeau nu mai zăboviră să plece, iar Şamsennahar alergă numaidecât în sala unde se afla iubitul ei şi, cu lacrimi în ochi, îl strânse la piept şi-l sărută cu drag, şi tot aşa făcu şi el. Apoi ea îi mărturisi cât se simţea de mâhnită că trebuie să-şi ia rămas bun de la el mai curând decât s-ar fi aşteptat. Şi amândoi se îmbrăţişau şi suspinau. Prinţul Ali izbuti într-un sfârşit să spună iubitei lui:

— O, stăpâna mea, fie-ţi milă! lasă-mă să te strâng la pieptul meu, căci vremea grelei despărţiri este aproape! Voi păstra în carnea mea atingerea aceasta scumpă, şi în sufletu-mi amintirea ei. Aceasta îmi va fi mângâiere în singurătate, şi alinare în tristeţe.

Ea răspunse:’

— O, Ali, pe Allah! numai pe mine mă va mistui tristeţea, căci eu rămân în acest palat singură, numai cu amintirea ta! Pe când tu, o, Ali, vei avea ca să te veseleşti toate sukurile şi toate fetele din cetatea Bagdadului; nurii şi ochii lor prelungi te-or ajuta s-o uiţi pe mâhnita Şamsennahar, cea care te iubeşte. Şi clincătul de cleştar

al brăţărilor lor are să spulbere din ochii tăi, poate, până şi cea mai de pe urmă umbră a chipului meu. O, Ali, cum am să mai pot îndura de-acum nainte zbuciumul durerii mele şi cum voi mai înăbuşi gemetele din pieptul meu, schimbându-le în cântecele ce mi le va cere stăpânul peste toţi dreptcredincioşii? Cum va mai izbuti glasul meu să îngâne dulcile isoane şi cu ce zâmbet voi mai putea eu să-l primesc pe el, acum, când numai tu poţi să-mi înseninezi sufletul? Ah, ce priviri voi aţinti, fără a mă putea împotrivi, către locul pe care ai stat tu lângă mine, o, Ali! Şi mai cu seamă, cum voi putea să duc la buze, fără să mor, cupa ce-am împărţit-o cu tine, atunci când mi-o va întinde emirul credincioşilor? De bună seamă, bând-o, o crâncenă otravă are să mi se verse în vine. Şi-atunci, ce uşoară îmi va fi moartea, Ali!

În acea clipă, pe când Abulhasan Ben-Taher tocmai se pregătea să-i îndemne a avea răbdare, roaba cea de încredere veni într-un suflet să-şi vestească stăpâna că soseşte califul. Şamsennahar, cu ochii umezi, nu mai avu vreme decât să-şi îmbrăţişeze pentru ultima oară iubitul şi porunci roabei:

— Călăuzeşte-i cât mai degrabă la hruba ce dă din grădină către malul Tigrului. Când se va lăsa întunericul, ai să le arăţi să iasă pe nesimţite la ţărmul apei.

După ce rosti acestea, Şamsennahar îşi înăbuşi suspinele care-o sugrumau şi alergă în întâmpinarea califului ce sosea din cealaltă parte.

Tânăra roabă călăuzi pe prinţul Ali şi pe Abulhasan la hrubă şi apoi se retrase, închizând cu grijă uşa după ea. Cei doi rămaseră în cea mai neagră întunecime. După un scurt răstimp zăriră însă răzbătând prin ochiurile unor ferestruici o lumină care, apropiindu-se, le îngădui să vadă un alai de o sută de tineri eunuci arapi ce purtau în mâini făclii aprinse. Şi aceşti o sută de eunuci tineri erau urmaţi de o sută de eunuci bătrâni, din straja de toată ziua a femeilor din serai, fiecare ţinând în mână câte un iatagan. Iar la douăzeci de paşi îndărătul lor, precedat de

căpetenia eunucilor şi înconjurat de douăzeci de tinere roabe albe ca luna, călca măreţ califul Harun Al-Raşid.

Califul sosea, dară, având înainte-i pe Massrur, la dreapta pe cea de a doua căpetenie a eunucilor, Afif, iar la stânga pe cealaltă a doua căpetenie a eunucilor, Vasif. Şi, în adevăr, califul era cum nu se poate mai măreţ şi mai frumos. Înaintă aşa, în sunetul de dairale, până la Şamsennahar, care se ploconi la picioarele lui. El se grăbi s-o ridice, întinzându-i dreapta, pe care ea o duse la buze. Apoi, bucuros de a o vedea, îi grăi:

— O, Şamsennahar, grijile împărăţiei nu mi-au dat răgaz să-mi odihnesc ochii pe faţa ta de multă vreme! Dar Allah mi-a dăruit această seară binecuvântată, ca să-mi bucur întru totul ochii cu farmecele tale.

Merse apoi să se aşeze în jeţul de argint, în vreme ce cadâna lua loc dinaintea lui, iar celelalte douăzeci de fete stăteau roată împrejurul lor pe jilţuri frumos orânduite. Lăutarele şi cântăreţele din gură şedeau în preajma frumoasei cadâne, pe când hadâmbii, atât cei tineri cât şi cei bătrâni, se împrăştiară mai încolo pe sub arbori, după obicei, ţinând mereu făcliile aprinse, pentru ca marele calif să se poată bucura în voie de reveneala serii.

După ce se aşeză, iar toţi ceilalţi îşi luară locurile, califul făcu semn cântareţelor. Şi numaidecât una dintre ele, acompaniată de celelalte, începu să cânte un cânt pe care califul îl preţuia mai presus de oricare altul, pentru frumuseţea ritmului şi pentru dibăcia cu care erau îmbinate stihurile lui suave:

Copilo,
Zorii-n rouă scaldă
Frumosul florilor alai,
Şi toate florile tresaltă
Sub adierile de rai.
Dar ochii tăi,

Iubito,

Ochii-ţi sunt izvoare
De tihnă sfântă şi de dor —
Aprinsa gurii mele floare
O scald în limpezimea lor,
Dar gura ta,

Frumoaso,
Gura-ţi luminată
De-al perlelor şirag ceresc
Mi-e stup de miere fermecată
Pe care-albinele-l râvnesc,
Lumina mea!

După ce cântă cu glas pătimaş aceste minunate stihuri, cântăreaţa tăcu. Atunci Şamsennahar făcu semn către roaba ei de taină, care-i înţelegea dragostea pentru prinţul Ali, şi aceasta cântă un altfel de cântec, nişte stihuri ce se potriveau simţămintelor inimii cadânei faţă de Ali Ben-Bekar:

Cind o fată beduină
Întâlneşte-n drum vreodată
Un frumos flăcău călare,
Se-nroşeşte dintr-o dată
Şi obrazul i se face,
Într-o singură clipită,
Ca o floare de leandru
Din Arabia-nsorită.

Stinge-n sufletul tău focul,
Beduino fără minte!
Dragostea îţi arde viaţa,
Ia aminte, ia aminte,
Şi trăieşte liniştită
În pustiile natale!
Călăreţii mândri lasă,
După ei, doar dor şi jale.

Ascultând aceste stihuri, frumoasa Şamsennahar fu cuprinsă de-o tulburare atât de puternică încât se răsturnă din jeţ şi căzu fără simţire în braţele slujnicelor sale.

Văzând aceasta, prinţul Ali, care, ascuns dindărătul ferestrei, privise, împreună cu Abulhasan, tot ceea ce se petrecuse, se simţi cuprins de-o suferinţă atât de năprasnică, încât...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a o sută cincizeci şi cincea noapte

Ea urmă:

...se simţi cuprins de-o suferinţă atât de năprasnică, încât se prăbuşi şi el, fără cunoştinţă, în braţele prietenului său Abulhasan Ben-Taher. Iar Abulhasan rămase cum nu se poate mai încurcat, din pricina locului unde se aflau. Şi pe când căuta zadarnic în întunecime nişte apă cu care să stropească faţa prietenului, văzu deodată deschizându-se una din uşile hrubei şi, intrând cu sufletul la gură, pe roaba de taină a frumoasei Şamsennahar, care grăi cu glas spăimântat:

— O, Abulhasan, ridicaţi-vă degrabă, tu şi tovarăşul tău, şi haideţi să vă scot cât mai iute de- aici, căci totul este într-o vălmăşeală care nu vesteşte nimica bun pentru noi, ba aş crede că asta-i ziua cea de pe urmă a noastră. Urmaţi-mă, dar cât mai iute, ori suntem pierduţi cu toţii.

Ci Abulhasan îi spuse:

— O, fecioară îndatoritoare, au nu vezi în ce stare este prietenul meu? Apropie-te şi priveşte!

Când roaba îl văzu pe prinţul Ali prăbuşit pe covor, alergă la o masă, unde ştia că se află fel de fel de sticluţe, alese una cu apă de flori şi se grăbi să răcorească obrajii

tânărului ce-şi veni numaidecât în simţiri. Apoi Abulhasan, apucându-l de subţiori, iar tânăra roabă de picioare, îl scoaseră din hrubă pe ţărmul Tigrului. Acolo îl puseră cu grijă pe o bancă, tânăra bătu din palme şi numaidecât se ivi pe fluviu o luntre cu un singur vâslaş, care trase grabnic la ţărm şi veni la ei. Apoi, fără a scoate o vorbă, la un semn al roabei, luă pe prinţul Ali în braţe şi-l duse în luntrea în care sui, fără de zăbavă, şi Abulhasan, pe când tânăra roabă îşi ceru iertare că nu-i poate însoţi mai departe, le ură bună pace, cu glas plin de jale, şi porni în fugă îndărăt la serai.

Când luntrea ajunse la celălalt mal, Ali Ben-Bekar, venindu-şi de-a binelea în fire, mulţumită răcoarei nopţii şi a apei, izbuti acum ca, sprijinit de prietenul lui, să pună piciorul pe pământ. Dar fu nevoit să se aşeze numaidecât pe o piatră, simţind că-şi pierde răsuflarea. Abulhasan, nemaiştiind cum să iasă din încurcătură, grăi:

— O, prietene, fă-ţi curaj şi ia-ţi inima-n dinţi, căci locul acesta nu este fără de primejdii, iar malurile apei sunt bântuite de hoţi şi de răufăcători. Un pic de curaj numai, şi avem s-ajungem la adăpost, nu departe de aici, în casa unui prieten al meu, care locuieşte acolo, unde se vede lumina aceea.

Şi rostind: „În numele lui Allah“, îşi ajută prietenul să se ridice şi, încetişor, luară calea către casa arătată, la poarta căreia ajunseră îndată. Cu toate că era la ceas târziu, bătură în poartă şi numaidecât veni cineva care le deschise. Abulhasan îşi spuse numele şi pe dată fură primiţi înlăuntru cu dragă inimă, el şi prietenul lui. Născoci repede o pricină oarecare ce i-ar fi abătut pe-acolo, în acea stare şi la acel ceas atât de nepotrivit. În casa aceea, găzduiţi cu cea mai aleasă cinstire, îşi petrecură restul nopţii, nesupăraţi de întrebări nelalocul lor. Amândoi, totuşi, petrecură o noapte tare grea: Abulhasan pentru că nu era deprins să doarmă în case străine şi se gândea la îngrijorarea ce le-o pricinuia alor lui, iar prinţul Ali pentru că vedea mereu în faţa ochilor

chipul frumoasei Şamsennahar, palidă de durere şi prăbuşindu-se în braţele roabelor, la picioarele califului.

De aceea, cum miji de ziuă, îşi luară rămas bun de la gazdă şi se îndreptară către oraş. Şi nu peste mult, măcar că Ali Ben-Bekar păşea tare anevoie, ajunseră pe uliţa unde se aflau casele lor. Ci întrucât întâia poartă la care ajunseseră era cea a casei lui Abulhasan, acesta-şi pofti cu stăruinţă prietenul să intre şi să se hodinească mai întâi la el, nevoind să-l lase singur într-o stare atât de grea. Spuse slugilor să pregătească odaia cea mai bună şi să aştearnă saltelele cele mai alese, păstrate cu dichis în dulapuri, pentru prilejuri ca acesta. Prinţul Ali, ostenit ca după un drum de zile întregi, nu mai avu putere decât să se trântească pe saltele, unde izbuti, în sfârşit, să închidă ochii pentru câteva ceasuri.

Când se trezi, se spălă, îşi făcu rugăciunea şi se îmbrăcă să iasă. Abulhasan însă nu-l lăsă să plece, spunându-i:

— O, stăpâne ai meu, mai bine-i să rămâi încă o zi şi noaptea ce vine în casa mea, ca să-ţi ţin tovărăşie şi să te fac să mai uiţi necazurile.

Şi-l sili să rămâie. Iar când se înseră, Abulhasan, după ce îşi petrecuse ziua întreagă stând la taifas cu prietenul său, trimise să vină cântăreţele cele mai vestite din Bagdad. Ci nimic nu izbuti să-l abată pe Ali Ben-Bekar de la gândurile lui triste; dimpotrivă, cântăreţele îi stârniră o amărăciune şi o suferinţă şi mai mari. Iar noaptea şi-o trecu în şi mai neagră zbuciumare decât noaptea dinainte. La ziuă, starea lui era aşa de rea, încât prietenul său Abulhasan socoti că era mai bine să nu-l mai oprească la el. Hotărî, dar, să-l însoţească până acasă şi după ce-l ajută să urce pe un catâr, pe care robii prinţului îl aduseră de la grajduri, îl dete în seama alor săi, încredinţat că deocamdată nu-l mai putea ajuta cu nimic; îşi luă rămas bun de la prinţ, spunându-i cuvinte de îmbărbătare şi făgăduindu-i că are să treacă să afle veşti de la el cât mai curând cu putinţă. După care plecă, se

îndreptă către piaţă, unde-şi deschise iarăşi prăvălia ce rămăsese închisă în tot acest răstimp.

Nici n-apucă să sfârşcască bine de pus rânduială în prăvălie şi să se aşeze în aşteptarea muşteriilor, că şi zări venind...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a o sută cincizeci şi şasea noapte

Ea urmă:

...zări venind tânăra roabă de credinţă a cadânei Şamsennahar, care-i ură bună pace. Abulhasan îi întoarse salamalecul, nu fără a băga de seamă cât arăta de tristă şi de îngândurată; şi îşi simţi inima bătând mai tare ca de obicei. Îi grăi atunci:

— Cât mi-i de preţioasă venirea ta, o, tânără plină de suflet! Ah, binevoieşte şi spune-mi degrabă ce face stăpâna ta!

Ea îi răspunse:

— Începe tu, rogu-te, prin a-mi da veşti despre prinţul Ali, pe care am fost nevoită să-l las, aşa cum ştii că l-am lăsat.

— Abulhasan îi povesti totul despre durerea şi despre mâhnirea fără de leac a prietenului său. Când sfârşi, roaba rămase şi mai necăjită şi, suspinând amarnic, spuse lui Abulhasan cu glas tulburat:

— Ce nenorocire pe noi! Află, o, Abulhasan, că starea bietei mele stăpâne este şi mai jalnică. Ci să-ţi povestesc întocmai ce s-a petrecut de când ai ieşit din sală cu prietenul tău, atunci când stăpâna mea s-a prăbuşit fără de simţire la picioarele califului care, adânc mâhnit, nu mai ştia pe seama cărei pricini să pună bolnăvirea aceasta neaşteptată. Iată, după ce v-am lăsat pe amândoi în grija luntraşului, m-am întors cât mai grabnic şi plină

de spaimă lângă Şamsennahar. Am găsit-o zăcând tot leşinată şi galbenă la chip, cu lacrimile curgându-i una după alta în păr. Iar emirul credincioşilor, mâhnit peste măsură, sta lângă ea şi, cu toate îngrijirile pe care el însuşi i le dădea, nu izbutea s-o aducă în simţiri. Noi toate eram într-o jale cum nici n-ai putea să-ţi închipui. Şi la toate întrebările pe care ni le punea califul îngrijorat, ca să afle pricina bolii neaşteptate, noi răspundeam cu plânsete şi aruncându-ne cu faţa la pământ dinaintea lui. Starea aceasta de spaimă ţinu aşa până la miez de noapte. Atunci, tot răcorindu-i tâmplele cu apă de trandafiri şi de alte flori, şi tot făcându-i vânt cu evantaiul, avurăm în sfârşit bucuria de-a o vedea venindu-şi încet-încetişor în simţire. Dar îndată începu să verse şuvoaie de lacrimi, spre marea mirare a califului, care până la urmă începu şi el să plângă. Şi totul era numai o jale şi o uluire.

Când califul, în sfârşit, văzu că poate vorbi cu cadâna lui cea mai dragă, îi spuse:

— Şamsennahar, lumină a ochilor mei, spune-mi, povesteşte-mi pricina bolii tale, ca să pot să-ţi fiu de vreun folos! Iată, sufăr cumplit că nu ştiu ce să fac pentru tine.

Şamsennahar făcu o sforţare ca să îmbrăţişeze picioarele califului, dar acesta nu-i îngădui, ci o prinse de mâini şi o întrebă mai departe blând, până ce, cu glas pierit, ea îi spuse:

— O, emire al dreptcredincioşilor, răul de care sufăr este trecător! Este pricinuit de cele ce am mâncat astăzi şi care, de bună seamă, nu mi-au priit!

Califul întrebă:

— Au ce-ai mâncat, Şamsennahar?

Ea răspunse:

— Două lămâi tari, şase mere cam crude, o căniţă de iaurt, o bucată mare de kenafa şi, pe deasupra atâta de foame mi-era — o oca de fistici săraţi şi de seminţe de dovleac, şi o mulţime de năut, gătit cu zahăr, şi cald încă, abia scos din cuptor.

Califul strigă atunci:

— O, nesocotită mai eşti! Cu adevărat că mă minunezi! De bună seamă că astfel de bunătăţi sunt cât se poate de gustoase şi de îmbietoare, dar s-ar cuveni să fii şi tu mai cu măsură şi să nu te arunci fără de cumpăt la tot ce-ţi ispiteşte inima. Pe Allah, nu te mai lăsa să ajungi în asemenea stare!

Şi califul, care de obicei este atât de puţin darnic la vorbă şi la dezmierdări cu celelalte femei, vorbi aşa mai departe cadânei scumpe inimii lui, cu grijă şi cu duioşie, şi rămase de veghe lângă ea până dimineaţa. Văzând însă că starea ei nu părea a se îmbunătăţi, porunci să fie chemaţi toţi doftorii de la serai şi din oraş, care, după obiceiul lor, se feriră a ghici pricina adevărată a bolii de care suferea stăpâna mea. Învăţaţii aceia îi scriseră o reţetă atâta de încurcată, încât, o, Ben-Taher, orcâtă bunăvoinţă aş avea, nu ţi-aş şti spune nici măcar un cuvânt din câte au înşirat ei. Până la urmă, califul, urmat de doftori şi de ceilalţi, plecă, şi putui atunci şi eu să mă apropii în tihnă de stăpâna mea. Îi acoperii mâinile cu sărutări şi-o încredinţai că iau asupră-mi grija de a o ajuta să-l vadă iară pe prinţul Ali Ben-Bekar. Îi adusei să bea un pahar de apă rece amestecată cu apă de flori, care-i făcu tare bine. După care, uitându-şi suferinţele, îmi porunci s-o las pe ea deocamdată şi să alerg la tine, ca să aflu veşti despre iubitul ei, de a cărui durere fără de margini îi povestisem cu de-amănuntul.

Auzind cele spuse de roabă, Abulhasan îi grăi:

— O, fată bună, acuma când nu mai am nimic a adăuga despre starea prietenului nostru, întoarce-te degrabă la stăpâna ta şi du-i din parte-mi urări de bună pace. Spune-i câtă durere am încercat şi eu, aflând câte i s-au întâmplat, şi că socot a fi fost o prea grea încercare, dar că o îndemn să aibă multă stăpânire de sine şi mai ales multă măsură în vorbe, ca nu cumva să răzbată vreo şoaptă la urechile califului. Mâine vino iarăşi la prăvălia mea şi, dacă vrea Allah, veştile ce vom avea a ni le

împărtăşi or fi poate mai îmbucurătoare.

Tânăra roabă îi mulţumi pentru aceste vorbe şi pentru bunăvoinţa arătată, după care plecă. Abulhasan îşi petrecu restul zilei în prăvălie, dar, mai de vreme ca de obicei, trase obloanele şi zbură la casa prietenului său Ben-Bekar...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a o sută cincizeci şi şaptea noapte

Ea urmă:

...zbură la casa prietenului său Ben-Bekar, bătu la poartă şi numaidecât veni portarul să-i deschidă. Intră şi-şi găsi prietenul înconjurat de tot soiul de doftori, de rude şi de prieteni. Unii îi pipăiau bătăile inimii, alţii îi scriau fel de fel de leacuri, fiecare cu totul altceva; iar femeile cele bătrâne nu se lăsau mai prejos în această privinţă şi aruncau către doftori priviri chiorâşe, până ce tânărul simţindu-şi sufletul cuprins de mânie şi ajungând la capătul puterilor, ca să nu mai vadă şi să nu mai audă nimic, îşi înfundă capul sub pătură, astupându-şi urechile cu mâinile.

Atunci Abulhasan se apropie de căpătâiul lui, îl strigă pe nume, îl mişcă încetişor şi, zâmbindu-i a veste bună, îi spuse:

— Pacea fie cu tine, ya Ali!

Ali răspunse:

— Şi cu tine fie pacea, ya Abulhasan, şi toate binefacerile şi binecuvântările lui Allah. Deie Atotputernicul să-mi aduci veşti tot atât de luminoase ca şi obrazul tău, prietene!

Abulhasan, nevoind să-i vorbească faţă de toată lumea aceea, se mulţumi a-i face un semn cu ochiul lui Ben-Bekar. Şi numai după ce toţi plecară, îl îmbrăţişă, îi

povesti cele aflate de la roaba de taină şi adăugă:

— Să nu te îndoieşti vreodată, o, frate, că nu-ţi voi fi întru totul credincios şi că sufletul meu nu este în întregime dăruit ţie şi nu voi avea tihnă până ce nu-ţi voi readuce liniştea inimii.

Ali Ben-Bekar fu atât de mişcat de iscusinţa dovedită de prietenul său, încât începu să plângă din toată inima şi grăi:

— Mă rog ţie, desăvârşeşte-ţi binefacerea, petrecându-ţi noaptea aceasta alături de mine pentru ca să-mi pot alunga gândurile cele negre, stând de vorbă amândoi.

Şi Abulhasan se învoi fără de cârtire şi rămase acolo lângă el, să-i spună versuri şi să-i cânte imnuri de dragoste, cu glas domol. Şi ba-i spunea stihuri pe care poetul le adresa iubitului, ba stihuri despre iubită. Iată, mai întâi, câteva dintre o mie altele făcute în cinstea iubitei:

Albă-ntru totu-n faţă-mi se ivi
C-un bob de mosc, drept benghi, prins în mijlocul
Bărbiei ca de camfor, străvezii.
Aşa, mâhnită-adânc, îşi sprijini
Cu mâna pieptul. Ochi ai mei, ca focul,
Hai, povestiţi voi ce puteţi privi!

Privim, spun ei, o pânză luminoasă,
Pe care, blând, cinci trestii se aşază,
Şi fiecare poartă drept podoabă
Câte-un mărgean rozalb, ca pe o nadă.

Viteazule, în crunta-ţi spadă grea
Să nu te-ncrezi. De-aceste blânde pleoape,
Nu-i spadă-n stare a te mai scăpa.
Ea n-are lance, dar mândreţea sa,
Şi talia-i, de le priveşti de-aproape,
În crâncenă robie te vor lua.

I-i trupul ca un ram de aur; sânii-i
Potire răsturnate-i par, păgânii;
Şi buzele-i sunt două dulci granate,
De răsuflarea ei înmiresmate.

Văzându-şi prietenul tulburat peste măsură de aceste stihuri, Abulhasan spuse:

— O, Ali, am să-ţi cânt acuma cântecul pe care-ţi plăcea atât de mult să-l îngâni stând lângă mine, în prăvălia mea din suk. Fie-ţi el ca un balsam pentru sufletul greu rănit!

Paharnice, hai, toarnă vin!
De aur e suava cupă —
Hai, umple-mi-o cu-acel rubin
Ce toată grija o astupă!

Alungă-mi gândul prea amar
Şi spaima zilei care vine;
Ia cupa şi mi-o umple iar,
Şi-mbată-mă, să uit de mine!

Doar tu, din câţi în preajmă-mi stau,
Pricepi ce alţii nu ştiu încă.
Doar tu ştii ce durere beau
Şi toată taina mea adâncă.

Nu zăbovi! Hai, adu-mi-l,
Balsamul de uitare, iară,
Cu albi obraji ca de copil,
Mai dulci ca gura de fecioară!

Când mai auzi şi acest cântec, prinţul Ali, şi-aşa slăbit, rămase atât de zdrobit de amintirile răscolite în sufletul lui, încât se porni iarăşi pe suspine. Abulhasan îşi petrecu astfel întreaga noapte la căpătâiul lui, veghindu-l fără a da geană în geană. Spre zori, se hotărî însă a pleca să-şi

deschidă prăvălia, de care nu se mai îngrijise de o bucată de vreme, şi rămase acolo până seara. Dar când, după ce sfârşi de vândut şi de cumpărat, tocmai îşi strânsese stofele şi se pregătea să plece, văzu venind, cu iaşmacul peste obraz, tânăra roabă de taină, trimisă de Şamsennahar. După temenelile de cuviinţă, fata spuse:

— Stăpâna mea vă trimite, ţie şi lui Ben-Bekar, urările ei de pace, şi m-a însărcinat să vin aşa cum a fost înţelegerea să aflu veşti despre sănătatea lui. Cum îi mai merge? Spune-mi!

El răspunse:

— O, preabuno, nu mă mai întreba! Căci răspunsul meu, în adevăr, tare ar fi trist. Starea prietenului nostru nu e deloc strălucită. Nu mai doarme, nu mai mănâncă, nu mai bea nimic. Stihurile, doară, de-l mai scot oleacă din lâncezeală. Oh, de-ai vedea ce pălit i-i obrazul!

Roaba spuse:

— Mare necaz pe noi! Ci iată: stăpâna mea, căreia nu-i e întru nimic mai bine, m-a însărcinat să dau iubitului ei o scrisoare, pe care-o am aici, în plete. Şi mi-a poruncit să nu mă întorc fără de răspuns. Vrei să mă însoţeşti până la prietenul nostru? Căci nu ştiu unde stă.

Abulhasan răspunse:

— Ascult şi mă supun!

Şi închizând în grabă prăvălia, porni la zece paşi înaintea roabei, care venea după el.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă cum era, nu vru să mai spună nimic.

Ci într-a o sută cincizeci şi opta noapte

Ea urmă:

...porni la zece paşi înaintea roabei, care venea după el. Când ajunse la casa lui Ben-Bekar, îi spuse tinerei, poftind-o să se aşeze pe covorul de la intrare:

— Aşteaptă-mă aici. Vreau mai întâi să mă încredinţez

că nu este niciun străin la el.

Intră apoi la Ben-Bekar şi-i făcu un semn din ochi. Ben-Bekar înţelese şi spuse celor din jur:

— Nu vă fie cu supărare — mi-e cam rău de la stomah!

Cei de faţă pricepură şi, după salamalecurile obişnuite, plecară lăsându-l singur cu Abulhasan. Cum ieşiră oaspeţii, Abulhasan alergă la tânăra pe care-o aduse înlăuntru. La vederea ei, ce-i aducea aminte de Şamsennahar, Ben-Bekar se simţi înseninat dintr-odată şi-i grăi:

— O, ce oaspete binevenit!

Tânăra se plecă dinaintea lui mulţumindu-i şi-i înmână de îndată scrisoarea stăpânei ei. Ben-Bekar o luă, o duse la buze, apoi la frunte şi, cum era prea slăbit ca s-o poată citi, o întinse lui Abulhasan. Acesta văzu dintr-o privire că acolo, scrise de mâna iubitei lui, erau o mulţime de stihuri, în care se zugrăveau, cu o duioşie fără seamăn, toate suferinţele ce i le pricinuia dragostea. Şi socotind că citirea lor ar înrăutăţi starea prietenului său, Abulhasan se mărgini să-i arate cât mai frumos, dar cât mai pe scurt, cuprinsul. Adăugă apoi:

— Acuma, o, Ali, am să scriu îndată şi răspunsul, pe care tu ai numai a-l semna la sfârşit.

Şi scrise numaidecât răspunsul, cu o iscusinţă desăvârşită şi întocmai după gustul lui Ben-Bekar, care voi ca tâlcul întregii scrisori să fie acesta: „Dacă dragostea ar fi lipsită de suferinţă, îndrăgostiţii n-ar mai gusta bucuria de a-şi scrie”. Îndemnă apoi pe roabă, înainte de a o lăsa să plece, să povestească stăpânei tot ce-a văzut cu privire la durerea lui. După care, îi înmână scrisoarea de răspuns, stropind-o cu lacrimi; iar roaba de credinţă fu şi ea, la rându-i, atât de tulburată, încât izbucni de-a binelea în hohote şi plecă, în sfârşit, urând pace inimii lui. Abulhasan ieşi şi el ca să însoţească tânăra roabă pe uliţe şi nu o părăsi decât în faţa prăvăliei lui, de unde, luându-şi rămas bun, se întoarse acasă.

Ajungând acasă, Abulhasan începu să cugete pentru

întâia oară la situaţia lui, şi aşezându-se pe divan, îşi vorbi astfel sie-însuşi: „O, Abulhasan, iată că povestea începe să fie tare primejdioasă! Ce s-ar întâmpla dacă treaba ar ajunge să fie cunoscută de către calif? Hotărât, Ben-Bekar mi-e tare drag şi sunt oricând gata să-mi scot şi-un ochi şi să i-l dau. Dar tu, Abulhasane, ai o familie, ai o mamă, ai surori şi fraţi mai mici. În ce belea îi bagi prin nesocotinţa ta! Căci lucrurile nu pot ţine aşa multă vreme. Mâine am să mă duc la Ben-Bekar şi-am să încerc a-l smulge din această dragoste cu prea grele urmări. Dacă n-are să mă asculte, Allah are să mă înveţe ce-mi rămâne de făcut."

Cu inima apăsată de asemenea gmduri, a doua zi, pe mânecate, Abulhasan plecă la prietenul său Ben-Bekar. Îi ură bună pace şi-l întrebă:

— Ya Ali, cum îţi mai este?

Ali răspunse:

— Mai rău ca oricând!

Abulhasan grăi:

— Zău că-n viaţa mea n-am auzit de vreo intâmplare ca a ta şi nici n-am cunoscut vreun îndrăgostit aşa de ciudat ca tine. Tu, măcar că ştii de Şamsennahar că te iubeşte tot atâta cât o iubeşti şi tu pe ea, suferi şi starea ţi se înrăutăţeşte de la o zi la alta. Ce s-ar întâmpla, oare, dacă aceea pe care-o iubeşti atâta n-ar împărtăşi dragostea ta şi dacă, în loc de a fi sinceră în dragostea ei, ar fi asemenea celor mai multe dintre femeile îndrăgostite, cărora le place, înainte de toate, să mintă şi să se prefacă? Dar, o, Ali, gândeşte-te mai cu seamă la prăpădul ce s-ar abate asupra capetelor noastre, dacă această poveste ar ajunge la urechile califului. Şi n-ar fi de nicio mirare să se întâmple aşa. Căci nu se poate ca aceste du-te-vino ale roabei de taină să nu bată la ochi eunucilor şi celorlalte roabe. Şi-atunci, singur Allah ar mai putea şti grozăvia prăpădului nostru al tuturora. Crede-mă, o, Ali, stăruind în dragostea aceasta fără nicio cale de ieşire, primejduieşti viaţa ta mai întâi, şi totodată şi pe a

bunei Şamsennahar. Ca să nu mai pomenesc şi de mine, care, fără îndoială, cât ai clipi, aş fi şters dintre cei vii, laolaltă cu toţi ai mei.

Dar Ben-Bekar, mulţumindu-i prietenului pentru sfat, îi mărturisi totodată că voinţa lui nu mai atârnă de el şi că, oricum, şi oricâte necazuri ar putea să i se întâmple, el n-are să se cruţe devreme ce Şamsennahar nu se teme a-şi primejdui viaţa din dragoste pentru el.

Abulhasan, văzând, dar, că toate vorbele lui ar fi zadarnice, îşi luă rămas bun de la prieten şi porni îndărăt către casă, pradă grijilor sale negre.

Ci printre cei ce veneau cel mai des pe la Abulhasan, era şi un tânăr giuvaergiu, tare de treabă, numit Amin, a cărui discreţie o putuse preţui adesea. Şi iată că tocmai giuvaergiul Amin veni să-i bată la uşă, în ceasul când, răzimat pe perne, Abulhasan sta cufundat în nedumerire. După temenelile obişnuite, Amin se aşeză pe divan lângă el şi, cum el era singurul care mai ştia câte ceva despre dragostea lui Ali, îl întrebă:

— O, Abulhasan, ce mai este cu dragostea dintre prinţul Ali şi Şamsennahar?

Abulhasan răspunse:

— O, Amin, aibă-ne Allah întru mare mila lui! Mă bat nişte presimţiri ce nu-mi vestesc nimic a bine...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a o sută cincizeci şi noua noapte

Ea urmă:

...Mă bat nişte presimţiri ce nu-mi vestesc nimic a bine. Cum te ştiu om de temei şi prieten de credinţă, iată, am să-ţi dezvăluiesc planul la care gândesc a mă hotărî, pentru a ieşi, eu şi ai mei, din primejdia în care mă aflu.

Tânărul giuvaergiu grăi:

— Poţi vorbi cu toată încrederea, Abulhasan. Ai în mine

un frate, gata să facă orice ca să te ajute.

Abulhasan răspunse:

— Mă gândesc, o, Amin, să mă scutur de toate câte mă leagă de Bagdad, să strâng totul de pe la datornici, să-mi plătesc datoriile, să vând cum oi şti mărfurile, să adun banii ce-oi putea s-adun, şi să plec cât mai departe, la Bassra, de pildă, unde am să aştept în tihnă sfârşitul întâmplării. Pentru că, o, Amin, nu mai pot îndura starea aceasta, iar viaţa aici nu-mi mai e cu putinţă, de când mă munceşte spaima că am să fiu pârât califului ca fiind amestecat şi eu în povestea asta de dragoste. Căci, de bună seamă, povestea are să ajungă a fi cunoscută, până la urmă, de către calif.

Auzind acestea, tânărul giuvaergiu grăi:

— În adevăr, o, Abulhasan, hotărârea ta este o hotărâre foarte înţeleaptă, şi planul tău este singurul pe care-l poate lua un om cuminte şi chibzuit. Allah să te lumineze şi să-ţi arate cea mai bună cale pentru a ieşi din belea! Şi dacă ajutorul meu te poate hotărî să pleci fără remuscări, stau gata să fac totul în locul tău, ca şi cum ai fi tu aici, şi să-l slujesc pe prietenul tău Ben-Bekar cu preţul ochilor mei.

Şi Abulhasan îl întrebă:

— Dar cum ai să faci, devreme ce nu-l cunoşti pe Ali Ben-Bekar şi nu ai nicio legătură cu seraiul ori cu Şamsennahar?

Amin răspunse:

— În ce priveşte palatul, am avut prilejul să vând acolo nişte giuvaericale, chiar prin mijlocirea tinerei roabe de taină a cadânei Şamsennahar; iar cât despre Ben-Bekar, nimic nu mi-i mai lesne decât să-l cunosc şi să-i capăt încrederea. Fie-ţi, dară, inima liniştită şi, de ai gând să pleci, nu te mai îngrija de celelalte, căci Allah, când vrea, este chelarul priceput a deschide orişice poartă.

Şi cu aceste vorbe, giuvaergiul Amin îşi luă rămas bun de la Abulhasan şi-şi căută de drumul lui.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, făcu.

Ci într-a o sută şaizecea noapte

Ea urmă:

...giuvaergiul Amin îşi luă rămas bun de la Abulhasan şi-şi căută de drumul lui. După trei zile însă, se întoarse ca să afle veşti proaspete şi găsi casa cu desăvârşire goală. Întrebându-i pe vecini, aceştia îi răspunseră:

— Abulhasan a plecat la Bassra cu negustoriile lui şi ne-a spus că n-are să lipsească multă vreme, şi că, de îndată ce va căpăta banii pe care i-i datoresc muşteriii săi de pe-acolo, se va întoarce la Bagdad.

Amin pricepu că Abulhasan, copleşit de temeri, chibzuise că era mai bine să-şi piardă urmele, de s-ar întâmpla ca povestea aceea de dragoste să ajungă la urechile califului. Dar nu ştia ce să facă mai întâi. Până la urmă, se îndreptă către locuinţa lui Ben-Bekar.

Acolo rugă pe unul dintre robii acestuia să-l ducă până la stăpânul său. Robul îl îndrumă într-o sală unde tânărul giuvaergiu îl găsi pe Ben-Bekar întins pe perne şi cu totul pălit la chip. Îi ură bună pace, iar Ben-Bekar îi răspunse la fel. Atunci Amin grăi:

— Stăpâne, măcar că ochii mei n-au avut până în ceasul de-acum bucuria a te cunoaşte, mă rog mai întâi de iertare că am pregetat atâta până a veni să aflu ştiri despre sănătatea ta. Apoi am a-ţi vesti un lucru ce, de bună seamă, îţi va pricinui oarecare mâhnire. Totodată, însă, aduc cu mine şi leacul ce va face să uiţi totul.

Şi Ben-Bekar, tremurând de gânduri, îl întrebă:

— Pe Allah, ce necaz, oare, mi se mai poate întâmpla?

Tânărul giuvaergiu răspunse:

— Află, stăpâne, că mie prietenul tău Abulhasan îmi spunea totdeauna toate tainele lui, fără a-mi ascunde vreodată ceva din cele câte i se întâmplau. Şi iată că, de trei zile, Abulhasan, care avea obiceiul să vină să mă

vadă în fiecare seară, a dispărut. Şi cum ştiu, din mărturisirile ce mi le-a făcut, că şi tu îi eşti prieten, vin să te întreb de nu cumva ştii unde se află şi care-i pricina pentru care a plecat aşa, fără a spune nimic prietenilor lui.

Auzind acestea, Ben-Bekar păli şi mai tare, gata aproape să-şi piardă cunoştinţa. Întru sfârşit, izbuti să îngâne:

— Nici eu n-am ştiut nimic până acum. Şi nu ştiam nici care să fie pricina lipsei lui Ben-Taher de trei zile încoace. Dar dacă aş trimite un rob de-al meu să capete veşti despre el, poate că am afla care-i adevărul.

Şi porunci unui rob:

— Du-te degrabă acasă la Abulhasan Ben-Taher şi întreabă dacă mai este aici în oraş ori a plecat undeva. De ţi se va spune că este plecat, nu uita să întrebi unde e dus.

Robul plecă numaidecât şi, după câtva timp, se întoarse şi spuse stăpânului său:

— Vecinii lui Abulhasan mi-au povestit că Abulhasan a plecat la Bassra. Am mai dat însă acolo şi peste o tânără care şi ea voia să afle ştiri despre Abulhasan şi care m-a întrebat: „Fără îndoială ca eşti unul dintre oamenii prinţului Ben-Bekar?“ Şi răspunzându-i că da, ea a adăugat că are să-ţi spună ceva şi m-a însoţit până aici. Aşteaptă s-o primeşti.

Ben-Bekar grăi:

— Adu-o înlăuntru numaidecât!

Îndată tânăra intră, şi Ben-Bekar o recunoscu pe roaba de taină a frumoasei Şamsennahar. Ea se apropie şi, după salamalec, îi şopti la ureche câteva cuvinte ce-i luminară şi-i întunecară, rând pe rând, faţa lui Ben-Bekar.

Atunci tânărul giuvaergiu socoti că era clipa cea mai potrivită să-şi spună cuvântul şi grăi:

— O, stăpâne al meu, şi tu, frumoasă fată, aflaţi că, nainte de-a pleca, Abulhasan mi-a destăinuit totul şi mi-a mărturisit toată spaima pe care-o trăia la gândul că

lucrurile ar putea ajunge la urechea califului. Eu însă, care n-am nici nevastă, nici copii, nici rude, sunt gata să-l înlocuiesc din tot sufletul pe lângă voi, căci am fost tare mişcat de cele ce mi-a povestit Ben-Taher despre dragostea voastră fără de noroc. Dacă binevoiţi în adevăr a-mi primi serviciile, vă jur pe sfântul nostru Profet — rugăciunea şi pacea fie cu el! — că am să vă slujesc cu tot atâta credinţă ca şi prietenul Ben-Taher — ba cu mai multă hotărâre şi statornicie. Şi chiar dacă propunerea mea nu vă va părea potrivită, să nu socotiţi cumva că n-aş avea sufletul destul de cinstit încât să nu ştiu a păstra o taină.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi tăcu sfioasă.

Ci într-a o sută şaizeci şi una noapte

Ea urmă:

...să nu socotiţi cumva că n-aş avea sufletul destul de cinstit încât să nu ştiu păstra o taină. Dacă, dimpotrivă, vorbele mele au izbutit să vă încredinţeze, sunt gata de orice spre a vă fi de folos; ba, mai mult, stăpâne: voi face din casa mea locul tău de întâlnire cu frumoasa Şamsennahar.

Auzind cele spuse de către tânărul giuvaergiu, prinţul Ali fu cuprins de o asemenea revărsare de bucurie, încât simţi dintr-o dată că puterile îi reînvie sufletul, se ridică în capul oaselor, îl îmbrăţişa pe giuvaergiul Amin şi-i spuse:

— Allah mi te-a trimis, o, Amin! Mă încred cu totul în tine şi nu-mi mai aştept mântuirea decât din mâinile tale.

Şi iar îi mulţumi îndelung şi-şi luă rămas bun de la el, lăcrimând de bucurie. Giuvaergiul plecă apoi împreună cu tânăra roabă, căreia îi arătă casa lui, spunându-i că, de aci nainte, acolo vor avea loc întâlnirile dintre el şi ea, cât şi întâlnirea pe care o plănuia dintre prinţul Ali şi Şamsennahar. Iar tânăra, cunoscând astfel drumul către

casa giuvaergiului, nu mai vru să zăbovească deloc, ci plecă să-i spună stăpânei sale mersul lucrurilor, făgăduind totodată lui Amin să se întoarcă a doua zi cu un răspuns.

În adevăr, a doua zi veni acasă la Amin şi-i spuse:

— O, Amin, stăpâna mea Şamsennahar a fost cum nu se poate mai bucuroasă, aflând despre bunăvoinţa ta faţă de noi. M-a trimis anume ca să te iau şi să te duc la ea, la serai, vrând a-ţi mulţumi ea însăşi, pentru neaşteptata-ţi mărinimie şi pentru grija ce-o porţi unor oameni faţă de care nu aveai nicio îndatorire să-i slujeşti.

La aceste vorbe, tânărul giuvaergiu, în loc să se arate grăbit a da ascultare dorinţelor cadânei, dimpotrivă, fu cuprins de un tremur ce-i zguduia tot trupul, păli la faţă şi abia îngăimă către tânăra roabă:

— O, soră a mea, văd bine că Şamsennahar şi cu tine n-aţi cugetat deloc la ceea ce-mi cereţi să fac. Voi aţi uitat că nu sunt decât un om de rând, fără trecerea de care se bucură Abulhasan şi fără prieteniile pe care şi le-a făcut el printre eunucii de la serai, unde putea să umble în voie, spre a duce îndeplinire orice sarcină i se încredinţa. Eu n-am nici încrederea în sine, nici minunata lui iscusinţă de om umblat prin lume. Cum să cutez, dară, a merge la palat, eu, care tremuram numai când îl auzeam pe Abulhasan povestind vizitele lui la Şamsennahar? Credeţi-mă, n-am curaj să înfrunt asemenea primejdie. Poţi să spui însă stăpânei tale că locuinţa mea este, fără îndoială, cel mai potrivit loc pentru întâlniri şi că, dacă primeşte a veni aici, vom putea vorbi în voie, fără teamă de nimic.

Şi, cum tânăra încerca totuşi să-l îndemne a o urma şi chiar izbutise să-l hotărască a se ridica, fu cuprins deodată de un asemenea tremur, încât se clătină pe picioare, iar tânăra roabă fu nevoită să-l sprijine şi să-l ajute a se aşeza iară şi să-i dea să bea un pahar de apă rece, ca să-l liniştească.

Văzând, aşadar, că era de prisos a mai stărui, tânăra îi

spuse lui Amin:

— Ai dreptate! Este mai bine şi-i mai de folos pentru noi toţi s-o hotărăsc pe Şamsennahar să vină ea aici. Am să-mi dau silinţa pentru aceasta şi o voi aduce, fără doar şi poate. Aşteaptă-ne, dar, aici.

Şi, în adevăr, de îndată ce roaba de taină o înştiinţă pe stăpână-sa că tânărul giuvaergiu nu putea veni la serai, Şamsennahar, fără a mai şovăi o clipă, se ridică şi, acoperindu-se cu marele ei văl de mătase, porni în urma roabei, uitând de slăbiciunea ce până atunci o ţintuise pe perne.

Intră în casă mai întâi roaba, ca să se încredinţeze că nu-i nicio primejdie ca stăpână-sa să fie văzută de vreun rob ori de vreun străin; şi-l întrebă pe Amin:

— Ai avut grijă să trimiţi slugile de acasă?

El răspunse:

— Locuiesc singur aici, numai cu o arăpoaică bătrână, care m-a crescut de când m-am născut.

Roaba grăi:

— Oricum, să n-o laşi să intre aici!

Închise toate uşile pe dinlăuntru şi-apoi alergă s-o aducă pe stăpână-sa.

Şamsennahar intră în casă şi, pe unde trecea, sălile şi coridoarele se umpleau de mireasma fermecată a veşmintelor ei. Fără a scoate o vorbă şi fără a arunca o privire împrejur, se aşeză pe divan şi se rezemă de pernele pe care giuvaergiul se repezi să le aranjeze la spatele ei. Rămase aşa, nemişcată, un lung răstimp, cuprinsă de slăbiciune şi abia mai răsuflând. Într-un sfârşit, după ce se odihni de truda acelui drum neobişnuit, putu să-şi dea jos iaşmacul şi să-şi dezbrace marele izar. Atunci tânărului giuvaergiu, uluit, i se păru că vede soarele însuşi la el în casă. Şi pe când el sta sfios la câţiva paşi de ea, Şamsennahar îl cercetă o clipă cu privirea şi şopti la urechea roabei sale:

— E în adevăr acela de care mi-ai vorbit?

Tânăra răspunse:

— Da, stăpână!

Atunci ea îl întrebă pe tânăr:

— Cum îţi merge, ya Amin?

El răspunse:

— Slavă lui Allah! sunt bine sănătos — ocrotească-te şi păstreze-te Allah, aşa cum aurul păstrează miresmele!

Ea îi spuse:

— Eşti însurat ori nu?

El răspunse:

— Pe Allah, sunt neînsurat, stăpână! Şi nu am nici tată, nici mamă, nici vreo rudă. Drept care, nu am altă grijă decât a-ţi sluji cu credinţă, iar pentru cele mai mici dorinţe ale tale îmi pun capul şi ochii...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, tăcu sfioasă.

Ci într-a o sută şaizeci şi doua noapte

Ea urmă:

...pentru cele mai mici dorinţe ale tale, îmi pun capul şi ochii. Şi să mai ştii că pun cu totul la îndemâna ta, spre a te întâlni cu Ben-Bekar, casa mea de peste drum, în care nu locuieşte nimeni. Am s-o gătesc numaidecât cu toate cele de trebuinţă spre a vă primi în chip vrednic şi spre a nu vă lipsi nimic.

Şamsennahar îi mulţumi din toată inima şi-i spuse:

— Ya Amin, ce noroc am avut să dau de un prieten atât de credincios ca tine! Ah, simt acum şi eu cât este de folositor sprijinul unui prieten de inimă, şi, mai cu seamă, cât este de bine să dai peste o oază de tihnă, după un deşert de amărăciuni şi de suferinţe. Fii încredinţat că Şamsennahar va şti cum să-ţi dovedească într-o zi că ea cunoaşte preţul prieteniei. Ia te uită, o, Amin, la roaba aceasta a mea. E tânără, duioasă şi gingaşă; poţi fi încredinţat că, în curând, cu toată mâhnirea ce mi-o va pricinui despărţirea de ea, am să ţi-o dăruiesc, spre a-ţi

petrece cu ea nopţi de lumină şi zile de răcoare.

Amin privi la tânăra roabă şi o găsi tare atrăgătoare, În adevăr, cu ochii desăvârşit de frumoşi şi în totului tot, cum nu se poate mai minunată.

Şamsennahar urmă:

— Am în ea o încredere fără de margini. Să nu pregeţi, dară, nici tu a-i încredinţa tot ce-ţi va apune prinţul Ali. Şi s-o iubeşti, căci roaba aceasta are în ea însuşiri ce înviorează inima.

Şamsennahar mai spuse giuvaergiului şi alte lucrări plăcute, şi plecă apoi urmată de tânăra roabă care, cu ochii zâmbitori, îşi luă rămas bun de la noul ei prieten.

După ce plecară, giuvaergiul Amin alergă la prăvălia sa, luă de acolo toate vasele de preţ, toate cupele măiestrit dăltuite şi toate ceştile de argint, şi le duse în casa unde gândea să-i primească pe cei doi îndrăgostiţi. Merse apoi pe la toţi cunoscuţii lui şi împrumută de la unii covoare, de la alţii perne de mătase, de pe la alţii fel de fel de farfurii, de tăvi şi de ibrice. Şi, în felul acesta, izbuti să împodobească întreagă casa cu lucruri dintre cele mai de preţ!

Apoi, tocmai când isprăvise de pus totul în rânduială şi se aşezase o clipă să arunce o ultimă privire peste toate, o văzu intrând încetişor pe prietena lui, tânăra de încredere a frumoasei Şamsennahar. Ea se apropie legănându-şi gingaş şoldurile şi-i spuse după salamalecuri:

— O, Amin, stăpâna mea îţi trimite urări de bună pace, dimpreună cu multe mulţumiri, şi-ţi mărturiseşte că, datorită ţie, se simte acuma împăcată de plecarea lui Abulhasan. Şi mi-a mai poruncit a-ţi spune să-l înştiinţezi pe iubitul ei că în seara aceasta califul lipseşte de la palat şi că ea va putea să vină aici. Trebuie, dară, să-l vesteşti numaidecât pe prinţul Ali, şi nu mă îndoiesc că ştirea aceasta va izbuti să-l pună iară pe picioare, redându-i puterile şi sănătatea.

După ce spuse acestea, tânăra scoase din sân o pungă

plină cu dinari şi o întinse lui Amin, grăind:

— Stăpâna mea te roagă să cumperi tot ce se cuvine, fără a lua seama la preţ.

Amin însă nu voi să primească punga, spunând:

— Oare atât de puţin preţuiesc eu în ochii stăpânei tale, o, fată dragă, încât îmi dă bani drept răsplată? Spune-i că Amin este plătit peste măsură cu aurul vorbelor şi cu privirile ochilor ei!

Atunci tânăra, foarte bucuroasă de nelăcomia lui Amin, alergă să spună acest lucru stăpânei sale şi să-i ducă ştirea că în casă totul este pregătit. O ajută apoi să se îmbăieze, să se pieptene, să se deie cu parfumuri şi să se îmbrace cu veşmintele ei cele mai frumoase.

La rându-i, giuvaergiul Amin se grăbi a merge la prinţul Ali Ben-Bekar, după ce mai întâi pusese în oluri flori proaspete, pregătise tăvi cu tot soiul de bunătăţi, cu prăjituri, cu dulceţuri şi cu băuturi, şi orânduise cum se cuvine lângă perete lăutele, ghitarele şi alte instrumente de cântat. Intră, dară, la prinţul Ali, pe care îl găsi oleacă mai întremat de nădejdea cu care-i umpluse în ajun inima. Iar bucuria tânărului fu fără de margini când află că, peste puţină vreme, are să-şi revadă iubita, pricină şi a lacrimilor şi a fericirii lui. Îşi uită pe loc de toate năcazurile, obrazul i se lumină şi se făcu încă şi mai frumos decât altădată, de o gingăşie şi mai ispititoare.

Ajutat de prietenul său Amin, se îmbrăcă în hainele lui cele mai strălucitoare şi, zdravăn de parcă nicicând n-ar fi fost aproape cu un picior în groapă, plecă împreună cu giuvaergiul către casa acestuia. După ce intrară în casă, Amin îl pofti pe prinţ să ia loc, îi aşeză perne moi la spate, îi puse, şi la dreapta şi la stânga, câte-o frumoasă vază de cristal plină cu flori. Şi-i dete în mână un trandafir mai înmiresmat decât o întreagă grădină. Şi rămaseră împreună tăinuind voios, în aşteptarea cadânei.

Şi nu trecu multă vreme, că se şi auziră bătăi la uşă. Amin alergă să deschidă şi se întoarse numaidecât urmat de două femei, dintre care una era în întregime învăluită

într-un izar des de mătase neagră...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a o sută şaizeci şi treia noapte

Ea urmă:

Era la vreme de asfinţit, când răsunau din minarete chemările la rugăciune. Şi pe când afară, limpede, glasul cucernic al muezinului se revărsa în cele patru zări, Şamsennahar îşi ridică vălul dinaintea ochilor lui Ali Ben-Bekar.

Iar cei doi îndrăgostiţi, când se văzură se prăbuşiră fără de simţire şi rămaseră aşa vreme de un ceas, până să-şi poată veni iar în fire. Când, în sfârşit, deschiseră ochii, se priviră tăcuţi, neizbutind încă să-şi mărturisească dorul. Iar când fură îndeajuns de stăpâni pe ei ca să poată vorbi, îşi spuseră vorbe atât de dulci, încât în colţul unde şedeau, tânăra roabă şi Amin nu-şi mai putură stăpâni plânsul.

Dar giuvaergiul Amin îşi aduse numaidecât aminte că era vremea să-şi servească oaspeţii şi, ajutat de tânăra roabă, se grăbi să le aducă mai întâi fel de fel de miresme plăcute, care să le deschidă pofta să guste din bucatele, din fructele şi din băuturile alese ce se aflau acolo din belşug. După care, Amin le turnă în palme apă dintr-un ibric şi le aduse ştergare cu ciucuri de mătase. Şi-abia atunci, înviorați cu totul şi liniştiţi sufleteşte, putură gusta cu adevărat bucuria întâlnirii lor. Iar Şamsennahar, fără a mai zăbovi, spuse tinerei roabe:

— Dă-mi lăuta de colo, ca s-o fac să spună geamătul clorului ce mă sugrumă.

Roaba îi aduse lăuta, pe care Şamsennahar o luă, o puse pe genunchi şi, după ce îi acordă repede strunele, începu mai întâi un cântec fără cuvinte. Sub degetele ei, lăuta suspina şi râdea, iar sufletu-i se revărsa în sunetele

dulci şi pătimaşe. Atunci începu vraja lor. Şi-atunci de-abia, cu ochii pierduţi în ochii iubitului ei, Şamsennahar cântă:

Ah, trup al meu, de-ndrăgostită,
Tot aşteptându-l în zadar
Pe cel ce-mi este-acum ispită,
Te-ai străvezit ca un cleştar.

E-aici! Pe faţa mea, arsura
Atâtor lacrimi ce-am vărsat
E răcoroasă-acum, ca bura,
Sub ochii celui aşteptat,

O, noapte darnică şi dragă,
La pieptul lui îmi dăruieşti,
Ceea ce viaţa mea întreagă
Am tot visat, fără nădejdi.

O, noapte-a mea, demult râvnită,
Sub braţul drept al lui mă strâng,
Iar eu, la rându-mi, fericită,
Îl ţin la piept, cu braţul stâng.

Şi gura-mi soarbe în tăcere
Sărutul dulce-al gurii lui,
Ca pe un fagure de miere
Ce-abia aşteaptă să-l descui.

După ce ascultară, cântecul acesta, tustrei rămaseră atât de fermecaţi, încât strigară din adâncul piepturilor lor: „Ya leii! Ya salam! Ah, ah, ce cuvinte, ce desfătare!“

Apoi, giuvaergiul Amin, socotind că nu mai era nicio nevoie de el şi, mulţumit întru totul că-i vedea pe cei doi îndrăgostiţi strângându-se fericiţi în braţe, plecă pe nesimţite. Ajunse acasă cu sufletul acum liniştit, se întinse pe pat şi, cu gândul la fericirea prietenilor lui,

dormi dus, până dimineaţa.

Trezindu-se, văzu lângă patul lui pe bătrâna-i arăpoaică, cu chipul strâmbat de spaimă, bătându-se cu palmele peste obraji şi văicărindu-se. Dând să deschidă gura s-o întrebe ce s-a întâmplat, arăpoaica speriată arătă eu mâna către un vecin ce sta în pragul uşii.

La îndemnul lui Amin, vecinul se apropie şi, după salamalec, îi spuse:

— O, vecine, am venit ca să te îmbărbătez în marea nenorocire ce s-a abătut noaptea asta peste casa ta!

Giuvaergiul strigă:

— Pe Allah, despre ce nenorocire vorbeşti?

Omul răspunse:

— De vreme ce nu ştii încă, află că, azi-noapte, doar ce te-ai întors acasă, nişte hoţi, care nu sunt la întâia lor ispravă şi care pesemne că te văzuseră în ajun ducând în cealaltă locuinţă a ta atâtea lucruri de preţ, au aşteptat să ieşi de-acolo, ca să năvălească înlăuntru, cu credinţa că n-au să întâlnească pe nimeni. Au dat însă peste oaspeţii pe care i-ai găzduit acolo, şi tâlharii, de bună seamă, trebuie să-i fi omorât şi să-i fi ascuns cine ştie pe unde, căci nu s-a putut afla de ei nicio urmă. Cât despre casa ta, hoţii au prădat-o de n-au mai lăsat nici măcar o rogojină ori o pernă; aşa că acuma-i curăţată şi goală cum n-a mai fost ea niciodată.

La această ştire, tânărul giuvaergiu strigă ridicând braţele cu deznădejde:

— Ya Allah! ce nenorocire! Bunurile mele, ca şi cele împrumutate de la prieteni, sunt pierdute pentru totdeauna; dar aceasta nu-i nimic faţa de pierderea oaspeţilor mei!

Şi alergă ca un nebun, desculţ şi în cămaşă, până la cealaltă locuinţă a lui, urmat de vecinul care-l căina pentru nenorocirea cumplită. Când văzu cu ochii lui că, în adevăr, toate odăile răsunau a gol, se prăbuşi plângând în hohote şi întrebând printre suspine:

— Oh, acuma ce-i de făcut, vecine?

Vecinul răspunse...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a o sută şaizeci şi patra noapte

Ea urmă:

Vecinul răspunse:
— O, Amin, eu socotesc că hotărârea cea mai bună este să primeşti nenorocirea cu sufletul răbdător şi s-aştepţi prinderea hoţilor, care, mai curând ori mai târziu, au să fie prinşi. Căci paznicii valiului sunt pe urmele lor, nu numai pentru hoţia de-acum, ci şi pentru multe alte răutăţi săvârşite în vremea din urmă.
Şi bietul giuvaergiu strigă:
— O, Abulhasan Ben-Tahor, om înţelept! Ce gând bun ai avut să te adăposteşti liniştit la Bassra! Dar ceea ce-i scris trebuia să se întâmpie!
Şi Amin se întoarse trist la locuinţa lui, trecând prin mulţimea de oameni care aflaseră întreaga păţanie şi care-i plângeau de milă văzându-l aşa.
Când ajunse acasă, iată însă că giuvaergiul zări la intrare un om pe care nu-l cunoştea şi care-l aştepta. Omul îi ură bună pace, iar Amin îi întoarse urarea. După care omul grăi:
— Am a-ţi spune o taină, între patru ochi.
Amin îl pofti în casă, dar străinul zise:
— Este mai bine să fim cu totul singuri. Hai mai degrabă la cealaltă casă a ta.
Amin îl întrebă cu mirare:
— Eu nu te cunosc, pe când tu văd că mă cunoşti şi-mi ştii şi toate locuinţele.
Necunoscutul zâmbi şi grăi:
— O să te lămuresc numaidecit şi, dacă Allah va vroi, poate că am să-ţi uşurez întrucâtva sufletul.
Atunci Amin ieşi cu necunoscutul şi se duseră la

cealaltă casă. Acolo însă străinul îi arătă lui Amin uşa spartă de hoţi şi, drept urmare, îi spuse că nici acolo n-ar fi la adăpost de urechile unora şi altora. Apoi îi zise:

— Vino după mine şi am să te duc într-un loc ferit, ştiut numai de mine.

Omul porni înainte, iar Amin pe urma lui, din ulicioară în ulicioară, dintr-un suk în alt suk, de la o poartă la alta, până la căderea nopţii. Şi cum, în felul acesta, ajunseră la ţărmul Tigrului, omul îi spuse lui Amin:

— Eu socotesc că vom fi mult mai ia adăpost pe celălalt mal.

Şi îndată, ieşind ca de neunde, se apropie de ei un luntraş şi, mai nainte ca Amin să apuce a gândi să nu primească, se şi afla cu necunoscutul în luntrea care, din câteva bătăi zdravene de vâslă, îi şi duse pe ţărmul celălalt. Acolo omul îl ajută pe Amin să coboare pe mal şi, luându-l de braţ, îl călăuzi prin nişte uliţe strâmte şi întortocheate. Iar Amin, plin de nelinişte, gândea în sine-şi: „În viaţa mea n-am pus piciorul pe aici! Ce întâmplare mi-e dat să păţesc!“

Dar omul ajunse, în sfârşit, la o poartă joasă de fier, scoase de la brâu o cheie mare şi ruginită, o vârî în încuietoare şi cu un scârţâit cumplit deschise poarta. Străinul intră şi-l îndemnă şi pe Amin să intre. Pe urmă, închise poarta la loc. Se strecură apoi într-un coridor, prin care trebuiră să meargă bâjbâind cu mâinile şi cu picioarele. La capătul coridorului, se treziră deodată într-o sală luminată de-o făclie, aşezată chiar în mijlocul sălii. Iar în jurul făcliei, Amin văzu aşezaţi pe jos şi nemişcaţi zece oameni îmbrăcaţi la fel şi atât de asemănători unul cu altul încât i se păru a nu avea dinainte-i decât un singur chip răsfrânt în zece oglinzi.

La această privelişte, Amin, istovit de cât umblase în acea zi, fu cuprins de o mare slăbiciune şi se prăbuşi la pământ. Atunci, omul care-l adusese acolo îl stropi cu oleacă de apă, înviorându-l. Apoi, cum masa era pusă, cei zece inşi gemeni se aşezară să mănânce, după ce toţi

odată şi cu acelaşi glas îl poftiră şi pe Amin să se înfrupte din bucatele lor. Iar Amin, văzând că cei zece mâncau din toate mâncărurile, îşi zise: „Dacă ar fi otravă în ele, n-ar mânca din toate!“ Şi, cu toată spaima lui, se apropie şi mâncă, se hrăni până la saţ, flămând cum era încă dis-de-dimineaţă.

Când masa se isprăvi, acelaşi glas, înzecit, îl întrebă:

— Ne cunoşti?

Amin răspunse:

— Nu, pe Allah!

Cei zece adăugară:

— Noi suntem hoţii care, în noaptea trecută, ţi-am jefuit casa şi ţi-am răpit oaspeţii: pe tânărul şi pe tânăra care cânta. Dar, din nenorocire, mai era acolo şi slujnica aceea, care a izbutit să scape, fugind peste terasă.

Atunci Amin strigă:.

— Fie numele lui Allah cu voi cu toţi, stăpânii mei! Fie-vă milă şi arătaţi-mi unde se află cei doi oaspeţi ai mei. Ajutaţi-mă, oameni mărinimoşi, să-mi potolesc sufletul chinuit, aşa cum mi-aţi potolit foamea. Şi ajute-vă Allah să vă bucuraţi în tihnă de tot ce mi-aţi luat! Nu vă cer decât să mi-i arătaţi pe prietenii mei.

Hoţii întinseră braţul, toţi deodată, către o uşă zăvorâtă şi grăiră:

— De-acuma fii fără teamă pentru soarta lor! Aici, la noi, sunt mai la adăpost decât chiar şi în casa valiului. Şi la fel şi tu! Află că te-am adus aici anume ca să aflăm de la tine adevărul despre aceşti doi tineri, a căror înfăţişare frumoasă şi aleasă ne-a minunat într-atâta, de nici n-am cutezat măcar a-i întreba nimic, de îndată ce-am băgat de seamă cu cine aveam a face.

Giuvaergiul Amin se simţi atunci mult mai uşurat şi, nemaigândindu-se decât cum să-i câştige pe hoţi de partea sa, grăi:

— O, stăpâni ai mei, văd acuma limpede că, dacă omenia şi buna-cuviinţă ar pieri de pe pământ, ele ar putea fi găsite, iarăşi, nepătate, în casa voastră. Şi tot aşa

de bine văd că, atunci când ai a face cu oameni atât de mărinimoşi ca voi, cea mai potrivită cale spre a le câştiga încrederea este să nu le ascunzi nimic. Ascultaţi, dară, povestea mea şi a prietenilor mei, căci este aşa de nemaipomenită, că întrece tot ce se poate închipui!

Şi giuvaergiul Amin le povesti hoţilor întreaga istorie a lui Ali Ben-Bekar şi a frumoasei Şamsennahar, precum şi legăturile lui cu ei, cu de-amănuntul, de la început până la sfârşit.

După ce hoţii ascultară ciudata poveste, ramaseră, ce-i drept, uluiţi cu totul şi strigară:

— În adevăr, mare-i cinstea pentru casa noastră a adăposti pe prinţul Ali Ben-Bekar şi pe frumoasa Şamsennahar. Ci, giuvaergiule, nu cumva îţi râzi de noi? Sunt ei, cu adevărat?

Amin strigă la rându-i:

— Pe Allah, stăpânii mei! Ei sunt, ei sunt!

Atunci hoţii, toţi ca un singur om, se ridicară, deschiseră uşa aceea, se închinară până la pământ şi scoaseră de acolo pe prinţul Ali şi pe Şamsennahar, cerându-le de mii de ori iertare şi spunându-le: Ne rugăm măriilor voastre a ierta necuviinţa purtării noastre, că de unde puteam noi cugeta a răpi din casa unui giuvaergiu oameni de aşa de ales cin.

Se întoarseră apoi către Amin şi-i grăiră:

— În ce te priveşte, îţi vom da îndărăt toate lucrurile de preţ pe care ţi le-am luat, şi ne pare rău că nu-ţi mai putem înapoia şi mobilele pe care le-am răzleţit, vânzându-le pe unde am putut!

Mai târziu, Amin povestea astfel cele ce se mai întâmplară cu ei:

— Şi numaidecât îmi şi înapoiară lucrurile cele de preţ, înfăşurate într-o legătură mare; iar eu, uitând de toate celelalte, le-am mulţumit din suflet pentru fapta lor mărinimoasă. Atunci ei au grăit către noi trei:

— Nu vrem să vă mai ţinem aici, afară numai dacă nu socotiţi voi să ne faceţi cinstea fără de seamăn de a mai

rămâne în mijlocul nostru.

Şi pe dată, începură a ne sluji, cerându-ne numai să le făgăduim că nu-i vom da în vileag şi că vom uita clipele neplăcute, prin care trecusem.

Ne călăuziră pe urmă la ţărmul fluviului. Iar noi, cu sufletul încă la gură din pricina spaimei şi părându-ni-se că totul era numai un vis, nici nu ne gândeam a pomeni despre zbuciumul din sufletele noastre. Apoi, cu multe semne de cinstire, cei zece ne ajutară să coborâm în luntrea lor şi începură cu toţii să vâslească aşa de năprasnic, că într-o clipită şi ajunserăm la celălalt ţărm. Ci cum puserăm piciorul pe pământ, care nu fu groaza noastră când ne văzurăm deodată înconjuraţi din toate părţile şi prinşi cât ai clipi de către străjile valiului. Hoţii însă, întrucât rămăseseră în luntre, avură timp să se pună în afară de orice primejdie, cu câteva bătăi de vâslă.

Atunci căpetenia străjilor se apropie de noi şi ne întrebă cu glas cumplit:

— Cine sunteţi voi şi de unde veniţi?

Noi însă, cuprinşi de spaimă, rămaserăm înmărmuriţi, lucru ce spori şi mai mult neîncrederea căpeteniei de caraulă, care răcni:

— Răspundeţi limpede la ce vă-ntreb, că de unde nu, vă leg numaidecât de mâini şi de picioare şi vă duc pe sus cu oamenii mei. Spuneţi, dară: unde locuiţi, pe ce uliţă, în ce mahala?

Atunci eu, voind să salvez cu orice preţ situaţia, socotii că trebuia să vorbesc şi răspunsei:

— Stăpâne, suntem nişte lăutari, iar femeia aceasta este cântăreaţă de meserie. Am fost astă-seară la un zaiafet în casa celor ce ne-au adus până aici. Numele lor nu vi le-am şti spune, căci în meseria noastră nu întrebăm niciodată de nume, ci ni-i destul a fi bine plătiţi!

Dar căpetenia caraulei mă privi mânios şi-mi spuse:

— Nu aveţi deloc înfăţişarea unor lăutari; îmi păreţi chiar prea tulburaţi şi prea spăimântaţi, pentru nişte oameni ce se întorc de la zaiafet! Iar tovarăşa voastră, cu

giuvaericalele ei atât de frumoase, n-are nicidecum înfăţişare de almee! Hai, străjeri, ia înşfăcaţi-i pe oamenii ăştia şi duceţi-i numaidecât la închisoare!

La aceste vorbe, Şamsennahar se hotărî să intervină ea însăşi şi, înaintând către mai-marele caraulei, îl trase la o parte şi-i şopti la ureche câteva vorbe ce-l uluiră atât de tare că se dete câţiva paşi îndărăt şi se ploconi până la pământ, îngăimând o mulţime de vorbe de cinstire. Şi numaidecât porunci oamenilor lui să aducă două luntri şi o ajută pe Şamsennahar să se suie într-una, pe când mie îmi spuse să mă sui în cealaltă, împreună cu prinţul Ben-Bekar. După care porunci luntraşilor să ne ducă unde le vom cere. Şi-ntr-o clipă, luntrile apucară pe căi osebite: Şamsennahar către seraiul ei, iar noi doi către mahalaua noastră.

În ceea ce ne priveşte mai întâi pe noi, abia ajunserăm acasă la prinţ, că-l şi văzui pe acesta, la capătul puterilor şi topit de-atâtea spaime necurmate, prăbuşindu-se deodată în braţele slugilor şi ale femeilor lui de casă...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a o sută şaizeci şi cincea noapte

Ea urmă:

...acasă la prinţ, îl şi văzui pe acesta, la capătul puterilor şi topit de-atâtea spaime necurmate, prăbuşindu-se deodată în braţele slujitorilor şi ale femeilor lui de casă. Iar din cele ce-mi dase a înţelege pe drum, la întoarcere, îşi pierduse, după toate câte se petrecuseră, orice nădejde că se va mai întâlni vreodată cu iubita lui Şamsennahar.

Şi-atunci, în vreme ce femeile şi slugile se străduiau să-l facă pe prinţ să se trezească din leşin, rudele lui, închipuindu-şi că eu aş fi pricina atâtor nenorociri pe care ei nu le înţelegeau, vrură a mă sili să le spun totul. Ci eu

mă ferii a le destăinui ceva şi zisei:

— Oameni buni, ceea ce s-a întâmplat cu prinţul este un lucru atât de nemaipomenit, că numai el ar şti să vă povestească.

Norocul meu fu că tocmai atunci prinţul îşi veni în fire, iar rudele lui nu mai cutezară a stărui să mă descoase. Eu, temându-mă de alte întrebări şi liniştit întrucâtva de starea lui Ben-Bekar, îmi luai lucrurile şi plecai de sârg către casa mea.

Când ajunsei acolo, o găsii pe arăpoaica mea ţipând cu deznădejde sfâşietoare şi bătându-se cu mâinile peste obraji, înconjurată de toţi vecinii, veniţi s-o căineze pentru pierderea mea, pe care-o socoteau neîndoielnică. Aşa că, dând cu ochii de mine, arăpoaica se aruncă la picioarele mele şi vru să mă mai supună şi ea la o nouă cercetare. Ci eu îi curmai scurt pretenţiile, spunându-i că, până una alta, am chef să dorm. Mă prăbuşii istovit pe-o saltea şi dormii buştean, cu nasu-n perne, până dimineaţa.

Atunci arăpoaica veni iar să mă întrebe; iar eu îi răspunsei:

— Dă-mi degrabă o ceaşcă să beau!

Îmi aduse o ceaşcă pe care-o sorbii dintr-o înghiţitură; şi când arăpoaica se porni iar cu întrebările ei, îi spusei:

— S-a întâmplat ce s-a întâmplat!

Ea plecă, iar eu mă cufundai iarăşi în somn şi nu mă mai trezii decât după două zile şi două nopţi.

Atunci izbutii să mă ridic în capu oaselor şi să-mi spun: „Trebuie să mă duc la hammam să fac o baie.” Şi plecai numaidecât într-acolo, măcar că mă îngrijora gândul la starea lui Ben-Bekar şi a frumoasei Şamsennahar, despre care nimenea nu-mi adusese nicio ştire. Mă dusei dar la hammam, mă îmbăiai, plecai pe urmă către prăvălia mea. Şi, pe când scoteam cheia din buzunar ca să deschid uşa, o mână mică de dindărătul meu mă atinse pe umăr şi un glas îmi spuse:

— Ya Amin!

Mă întorsei şi o văzui pe prietena mea, tânăra roabă a

cadânei Şamsennahar.

Dar pe mine, în loc de bucurie, la vederea ei, mă cuprinse deodată o spaimă cumplită să nu fiu cumva zărit de vecinii mei stând de vorbă cu ea.

Aşa că băgai pe dată cheia la loc în buzunar şi, fără a mă mai uita îndărăt, mă repezii drept încotro vedeam cu ochii. Şi cu toate strigătele fetei ce alerga după mine rugându-mă să mă opresc, gonii mai departe, urmat de aproape de tânăra roabă, până ce ajunsei la uşa unei moschei mai lăturalnice. Năvălii înlăuntru, lăsându-mi din fugă la intrare papucii, şi mă repezii către colţul cel mai întunecos, unde îngenuncheai pe dată ca pentru rugăciune. Şi-atunci, mai mult ca oricând, cugetai cât de înţelept fusese prietenul meu Abulhasan Ben-Taher, care ştiuse să se ferească de toate aceste belele, aciuindu-se în tihnă la Bassra. Şi-mi ziceam în mine: „Eh, de-ar da Allah să scap cu faţa curată din nacafaua de-acum, fac jurământ că nu mă mai bag în viaţa mea în tărăşenii de-aiestea şi până-oi muri nu-mi mai iau asemenea sarcini pe cap“.

Dar nici n-ajunsesem bine în acel colţ întunecos, că se şi aşeză lângă mine tânăra roabă...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a o sută şaizeci şi şasea noapte

Ea urmă:

... se şi aşeză lângă mine tânăra roabă cu care, de astă dată, mă hotărâi a vorbi în tihnă, devreme ce nu ne vedea nimenea..

Ea începu prin a mă întreba:

— Cum te simţi?

Îi răspunsei:

— Bine sănătos! Dar moartea îmi pare mai bună decât spaimele astea fără de sfârşit pe care le trăim cu toţii!

Ea oftă:

— Of, da ce-ai mai avea de spus, dacă ai şti în ce stare se află sărmana stăpână-mea? Of, Ya rabbi! Simt că mă sfârşesc, numai amintindu-mi cum arăta atunci când s-a întors la serai. Eu izbutisem să ajung acolo înaintea ei, fugind din casa ta, de pe o terasă pe alta. Ya Amin! De-ai fi văzut-o! Cine-ar mai fi zis că obrazul acela pălit ca al unui întors din mormânt este obrazul de lumină al frumoasei Şamsennahar? Eu, când am văzut-o, am început să plâng în hohote şi m-am aruncat la picioarele ei să le sărut. Ci ea, uitând zbuciumul, s-a gândit mai întâi la barcagiul care-o adusese, şi-mi porunci să-i duc numaidecât o mie de dinari de aur pentru osteneala lui. După care, părăsită de puteri, s-a prăbuşit în braţele noastre. Am luat-o şi am aşezat-o degrabă în patul ei, iar eu am început să-i răcoresc faţa cu apă de flori, i-am şters ochii, i-am spălat picioarele şi mâinile, şi-am îmbrăcat-o cu alte haine. Şi tare m-am bucurat când am văzut-o că-şi vine în simţiri şi că începe să răsufle. Îndată i-am adus să bea şerbet de trandafiri şi să miroasă miresme de iasomie. La urmă i-am spus: „O, stăpână, Allah fie cu tine! cruţă-te, cruţă-te! Ce-are să se aleagă de noi dacă ţine tot aşa?“ Dar ea îmi răspunse: „O, roabă de credinţă, eu nu mai am nimic care să mă lege de pământ. Până a muri însă, vreau să aflu ce-i cu iubitul meu. Du-te, dar, şi caută-l pe giuvaergiul Amin, dă-i punga asta cu aur şi roagă-l a o primi ca despăgubire pentru toate necazurile pe care le-a îndurat din pricina noastră.“

Şi tânăra roabă îmi întinse o pungă plină, ce trebuie să fi cuprins mai mult de cinci mii de dinari aur. După care adăugă:

— Şamsennahar mi-a mai spus să-ţi cer, ca o rugăminte a ei, cea de pe urmă, să ne dai vreo veste, fie bună, fie rea, despre prinţul Ali Ben-Bekar.

Eu atunci nu mai avusei inimă să mă împotrivesc acestui lucru, pe care mi-l cerea ca pe o favoare şi, cu toată hotărârea mea nestrămutată de-a nu mă mai băga

într-o poveste atât de primejdioasă, îi spusei să vină pe seară la mine acasă, unde am să-i aduc fără de zăbavă ştiri cu de-amănuntul.

Ieşii din moscheie, după ce o rugai pe tânără să treacă mai întâi pe la locuinţa mea şi să lase punga ce mi-o dăruise Şamsennahar, şi mă îndreptai către casa lui Ben-Bekar. Acolo-i găsii pe toţi, şi slujitori şi slujnice, aşteptându-mă de trei zile în şir şi nemaiştiind ce să facă spre a-l potoli pe prinţul Ali, care mă chema necontenit, tot suspinând cu amar. Pe el îl găsii cu ochii aproape stinşi şi cu un chip mai degrabă de mort decât de om viu. Atunci eu mă apropiai de el, cu ochii în lacrimi, şi-l strânsei la piept...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a o sută şaizeci şi şaptea noapte

Ea urmă:

...îl strânsei la piept şi-i grăii vorbe pline de dragoste, anume ca să-l mai mângâi, dar nu izbutii să-l alin nicicum, căci îmi spuse:

— O, Amin, simt că sufletul meu e gata de ducă şi vreau, până a muri, să-ţi las o dovadă de recunoştinţă de la mine, pentru prietenia ce mi-ai purtat.

Şi dete poruncă robilor:

— Aduceţi-mi *cutare* şi *cutare* lucru!

Robii aduseră şi puseră numaidecât dinaintea mea o sumedenie de coşuri pline cu tot felul de lucruri scumpe, vase de aur şi de argint, şi giuvaeruri de mare preţ. Şi prinţul îmi spuse:

— Primeşte-le, în locul celor ce ţi-au fost furate!

Şi porunci pe dată robilor să mi le ducă acasă. După care grăi:

— O, Amin, află că-n lumea asta orice lucru are un rost. Vai de cine-şi pierde rostul iubirii lui! Aceluia nu-i mai

rămâne decât moartea. De n-aş cinsti atâta legea Profetului nostru — cu el fie pacea şi slava! — demult mi-aş fi grăbit ceasul morţii pe care-l simt aproape. Of, de-ai şti, Amin, ce suferinţe înăbuşite se ascund sub coastele mele! Nu cred să mai fie om pe lume care să fi îndurat durerile de care mi-e inima plină.

Eu, atunci, ca să-i mai abat gândurile, îi spusei că trebuie să plec spre a duce veşti despre el tinerei roabe ce mă aşteaptă acasă şi pe care Şamsennahar o trimisese anume în acest scop. Îl lăsai, dar, ca să mă întâlnesc cu fata şi să-i povestesc despre deznădejdea prinţului, care-şi presimţea sfârşitul şi care avea să plece de pe pământ cu singura părere de rău că e despărţit de iubita lui.

La puţină vreme după ce ajunsei acasă, o văzui, în adevăr, pe tânara roabă intrând la mine, dar era într-o stare de zbucium şi de tulburare cum nu se poate închipui, şi cu lacrimile curgându-i şiroaie din ochi. Iar eu, tot mai speriat, o întrebai:

— Pe Allah, poate fi ceva încă şi mai rău decât cele ce s-au întâmplat până acum?

Ea îmi răspunse tremurând:

— Lucrul de care ne temeam atât s-a abătut asupra noastră. Suntem pierduţi cu toţii, fără de nicio scăpare. Califul a aflat totul. Stai să-ţi povestesc. Din pricina unei vorbe scăpate de-o roabă de-a noastră, căpetenia eunucilor a intrat la bănuieli şi s-a apucat să le cerceteze una câte una pe toate slujnicele bunei Şamsennahar. Şi măcar că toate au tăgăduit, el a oblicit cum stă treaba, din nepotriveala spuselor lor. Aşa că a adus totul la cunoştinţa califului, care pe dată a pus să vie la el Şamsennahar, poruncind totodată, altminterea ca de obicei, s-o însoţească douăzeci de eunuci de la palat. Atunci ne-a cuprins pe toate o spaimă fără de nădejdi. Eu am izbutit să mă strecor pe furiş şi să alerg să-ţi vestesc năprasna ce ne pândeşte. Du-te, dar, şi dă de ştire şi prinţului Ali, ca să rostuiască ce va socoti de cuviinţă întru scăparea lui.

După ce-mi spuse vorbele acestea, tânăra roabă porni în fugă îndărăt la palat.

Mie, într-o clipă, lumea întreagă mi se înnegura în faţa ochilor şi strigai: „Nu este alt mijloc de izbăvire şi altă putere decât întru Allah cel preaînalt şi atotputernic!“ Ce alta aş mai fi putut spune dinaintea ursitei? Mă hotărâi, dară, să mă întorc la Ali Ben-Bekar, cu toate că nu mă despărţisem decât de puţină vreme de el — şi fără a-i da răgaz să mă întrebe ceva, îi strigai:

— O, Ali, trebuie să mă urmezi numaidecât, altmintrelea te paşte ocara şi moartea! Califul a aflat totul şi are să trimită fără de zăbavă după tine. Să plecăm degrabă, să fugim dincolo de hotarele ţării!

Şi pe loc, în numele prinţului, poruncii robilor să încarce pe trei cămile lucruri cât mai de preţ şi merinde de drum, şi-l ajutai pe prinţ să urce pe altă cămilă, eu însumi încălecând dindărătul lui. Apoi, fără a mai pierde vremea, prinţul îşi luă rămas bun de la maică-sa şi pornirăm de sârg pe drum către pustie...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi nu-şi îngădui să mai scoată o vorbă.

Ci într-a o sută şaizeci şi opta noapte

Ea urmă:

...pornirăm de sârg pe drumul pustiei.

Dar ceea ce-i scris trebuie să se întâmple, iar sorţii, sub orice zodie ar fi, trebuie să se împlinească! Şi-aşa, nenorocirile noastre aveau să urmeze, şi, fugind de o năpastă, aveam să dăm de alta, încă şi mai năprasnică.

Şi-aşa, pe la scăpătat, cum mergeam prin pustie şi ne apropiam de-o oază ce-şi arăta minaretul dintre palmieri, deodată răsări la stânga noastră o ceată de tâlhari care ne împresurară numaidecât. Ştiind prea bine că altă cale de-a scăpa cu zile nu era decât să nu încercăm nicio împotrivire, îi lăsarăm să ne ia armele şi să ne prade în

voie. Aşa că tâlharii ne luară toate vitele şi tot ce era încărcat pe ele, şi ne despuiară până şi de hainele ce le aveam pe noi, nemailăsându-ne decât cămaşa. După care pieriră, fără să le mai pese de soarta noastră.

Sărmanul meu prieten rămase ca o zdreanţă în mâinile mele, într-atâta îl topiseră şirurile de năpaste necurmate. L-am dus, târâş-grăpiş, până la moscheia ce-o zărisem în oază şi intrarăm acolo ca să ne petrecem noaptea. Prinţul Ali se prăbuşi la pământ şi-mi spuse:

— Aici, în sfârşit, am să mor, căci Şamsennahar, la ceasul acesta, nu mai poate fi în viaţă.

Estimp, în moscheie, un om îşi făcea rugăciunea. Când sfârşi, se întoarse, ne privi îndelung, se apropie de noi şi ne grăi blajin:

— O, tinerilor, pesemne că sunteţi străini şi-aţi venit să vă petreceţi noaptea aici.

Şi îi răspunsei:

— O, şeice, suntem, în adevăr, străini. Şi nişte tâlhari din pustie ne-au despuiat de toate, nemailăsându-ne alt bun decât cămaşa de pe noi.

Auzind acestea, bătrânul se arătă tare înduioşat de soarta noastră şi ne spuse:

— O, sărmani flăcăi, aşteptaţi-mă oleacă aici, căci mă-ntorc...

Şi ne părăsi, ca să se întoarcă urmat de un băiat ce ducea o boccea, din care bătrânul scoase nişte haine şi ne rugă să ne îmbrăcăm. Apoi ne spuse:

— Veniţi acasă la mine, unde aveţi să vă simţiţi mai bine decât aici în moschee, căci trebuie să vă fie foame şi sete.

Şi ne îndemnă să mergem la el acasă, unde prinţul Ali nu mai ajunse decât pentru a se prăbuşi fără de suflare pe covor. Şi-atunci, departe, adus de vântul serii ce adia peste oază, se auzi glasul cine ştie cărei sărmane femei cântând jalnic:

Plângeam sfârşitul tinereţii mele.

Ci mi-am curmat suspinul, ca să plâng
Durerea doar, a despărţirii grele
De cel ce-aş vrea mereu la piept să-l strâng.

Ah, sufletului meu, de-i pare-amară
Clipita morţii, nu-i că părăsesc
O viaţă de dureri, ci că plec iară
De lângă ochii celui ce-l iubesc.

De-aş fi ştiut că despărţirea vine
Şi că pe veci voi bate-un drum pribeag.
Aş fi luat drept hrană-atunci cu mine
Doar frumuseţea ochilor lui dragi.

Ali Ben-Bekar, auzind cântecul, îşi ridică anevoie capul şi ascultă pierdut. Iar când glasul sa stinse, îl văzurăm cum deodată cade îndărăt, scoţând un suspin adânc: îşi dăduse sufletul.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada, văzând zorii mijind, tăcu, sfioasă.

Ci într-a o sută şaizeci şi noua noapte

Ea urmă:

...când glasul se stinse, îl văzurăm cum deodată cade îndărăt, scoţând un suspin adânc: îşi dăduse sufletul.

Bătrânul şi cu mine izbucnirăm în hohote de plâns şi şezurăm aşa întreaga noapte. Şi-i povestii printre lacrimi bătrânului toate întâmplările noastre amare. La ziuă, îl rugai să binevoiască a ţine la el trupul celui săvârşit, până ce voi vesti rudele sale ca să vină să-l ia. Îmi luai rămas bun de la omul acela de treabă şi mă îndreptai degrabă către Bagdad, prilejuindu-mă de trecerea unei caravane ce tocmai pornea într-acolo. Ajuns la Bagdad, fără a-mi mai schimba hainele, mă dusei de-a dreptul acasă la Ben-Bekar, mă înfăţişai mamei lui şi, cu glas sfârşit, îi urai

bună pace.

Când mă văzu că vin singur, fără fiul ei, şi când băgă de seamă amărăciunea de pe chipul meu, mama lui Ben-Bekar începu a tremura de o presimţire rea. Îi grăii:

— O, preacinstită maică a lui Ali, Allah porunceşte, iar omul nu are alta decât a se supune! Şi când unui suflet i s-a scris sorocul, sufletul acela, fără de zăbovire, trebuie să se înfăţişeze dinaintea stăpânului lui!

La vorbele mele, maica lui Ali scoase un ţipăt amarnic de durere şi mă întrebă, prăbuşindu-se cu faţa la pământ:

— O, nenorocire! Mi s-a prăpădit copilul?

Atunci eu lăsai ochii în jos şi nu putui să mai rostesc o vorbă. Şi-o văzui pe biata mamă, înăbuşită de plâns, leşinând de-a binelea. Şi mă pornii să plâng cu toate lacrimile din inima mea, pe când femeile umpleau casa cu bocetele lor cumplite.

Când, în sfârşit, mama lui Ali putu să mă asculte, îi povestii amănuntele morţii şi-i spusei:

— Răsplătească-te Allah pentru multele tale virtuţi, o, mamă a lui Ali, şi miluiască-te cu binefacerile şi cu îndurarea lui!

Ea mă întrebă:

— Au nu ţi-a lăsat cumva o vorbă pentru mine, ca mamă?

Eu răspunsei:

— Ba, de bună seamă! Mi-a cerut să-ţi spun că singura-i dorinţă e să-i aduci aici la Bagdad trupul.

Ea începu atunci să plângă iar, îşi sfâşie hainele şi-mi spuse că avea să plece de îndată către oaza aceea şi are să aducă trupul fiului ei, cu o caravană.

Iar eu, la rându-mi, îi lăsai să se gătească de călătorie şi mă dusei la mine acasă, gândind: „O, Ali Ben-Bekar, nefericitule îndrăgostit, ce păcat de tinereţea ta, secerată în plină floare!“

Aşa ajunsei acasă la mine şi, tocmai când băgăm mâna în buzunar ca să scot cheia de la uşă, simţii că mă bate uşurel cineva pe umăr. Mă întorsei şi o văzui pe tânăra

roabă a frumoasei Şamsennahar, îmbrăcată în haine cernite şi cu obrazul mohorât. Vrusei să fug, dar ea mă opri şi mă sili să intru împreună cu ea în casă. Şi cu toate câte se întâmplaseră, începui şi eu, măcar că nu-mi spusese încă nicio vorbă, să plâng laolaltă cu ea. O întrebai apoi:

— Ai aflat vestea cea tristă?

Ea îmi răspunse:

— Care veste, ya Amin?

Îi spusei:

— Moartea lui Ali Ben-Bekar.

Şi, văzând că începe să plângă şi mai amarnic, înţelesei că nu ştia încă nimic şi-i povestii totul, suspinând într-una de jale, laolaltă cu ea.

După ce eu îi spusei totul, îmi zise la rându-i şi ea:

— Nici tu, ya Amin, văd că nu ai aflat nimic despre nenorocirea mea.

Eu strigai atunci:

— Nu cumva Şamsennahar a fost ucisă din porunca emirului califilor?

Ea îmi răspunse:

— Şamsennahar a murit, dar nu aşa cum ţi-ai putea închipui tu. Oh, stăpâna mea!

Şi se opri, ca să plângă iar; în sfârşit, îmi spuse:

— Ascultă, dar, Amin! Când Şamsennahar, însoţită de cei douăzeci de eunuci, a ajuns dinaintea califului, califul, cu un semn, i-a izgonit pe toţi, s-a apropiat de Şamsennahar, a aşezat-o lângă el şi i-a grăit cu glas muiat de duioşie: „O, Şamsennahar, ştiu că ai mulţi duşmani în seraiul meu, şi-aceşti duşmani au încercat să te ponegrească naintea mea, răstălmăcind faptele tale şi arătându-mi-le într-o înfăţişare nevrednică de mine şi de tine. Să ştii, însă, că îmi eşti mai dragă ca orişicând şi că, anume ca să arăt aceasta întregului serai, am poruncit să se sporească cele necesare întreţinerii casei tale, precum şi numărul roabelor şi cheltuielile tale. Te rog, dar, să nu mai păstrezi înfăţişarea aceasta mâhnită care mă

mâhneşte şi pe mine. Şi, spre a te ajuta să te înveseleşti, am să poruncesc pe dată să fie aduse aici cântăreţele din seraiul meu şi tăvi încărcate cu fructe şi cu băuturi.“ Şi numaideeât intrară cântăreţele. Şi veniră şi robii încărcaţi cu tăvi grele de bunătăţi. Şi când fu gata totul, califul, stând lângă Şamsennahar, ce se simţea tot mai slabă, cu toată bunăvoinţa ce i se arăta, porunci cântăreţelor să înceapă. Atunci, una dintre ele, în zvonul lăutelor ce răsunau sub degetele tovarăşelor sale, începu acest cântec:

Oh, lacrimilor! Voi daţi în vileag
Amara taină-a sufletului meu
Şi nu-mi lăsaţi al falei vălmăşag
Să-l port ascuns adânc în piept, mereu.

Ah, l-am pierdut pe cel care-l iubea,
Inima cu-atâta...

Deodată, mai nainte de-a se sfârşi strofa începută, Şamsennahar scoase un suspin slab şi se prăvăli pe spate. Califul, tulburat peste măsură, se aplecă îndată către ea, crezând-o leşinată; dar o ridică moartă. Atunci, el zvârli cât colo cupa pe care-o ţinea-n mână şi răsturnă toate tăvile. Şi, cum noi ţipam cât ne ţinea gura, ne alungă pe toate de-acolo, după ce ne porunci să sfărâmăm lăutele şi ghitarele aduse pentru ziafet. Şi nu mai lăsă pe nimeni în sală, afară de mine. O luă pe Şamsennahar pe genunchi şi plânse asupra ei noaptea întreagă, poruncindu-mi să nu îngădui nimănuia să intre în sală. A doua zi de dimineaţă, califul dete trupul în seama bocitoarelor şi a scăldătoarelor, şi porunci să se facă pentru cadâna dragă inimii lui o înmormântare ca pentru o soţie legiuită, ba chiar şi mai frumoasă. După care s-a dus şi s-a închis în iatacurile lui. Şi de-atunci nimeni nu l-a mai văzut în sala de judecăţi şi în jilţul domnesc...

Eu, atunci, după ce mai jelii o vreme, laolaltă cu tânăra roabă, moartea celor doi îndrăgostiţi, hotărâi împreună cu ea să îngropăm pe Ali Ben-Bekar alături de Şamsennahar. Şi aşteptarăm să i se aducă trupul, pe care mama lui se dusese să-l ia din oază, îi făcurăm o înmormântare frumoasă şi izbutirăm să-l îngropăm alături de mormântul frumoasei Şamsennahar.

Şi de-atunci, nici eu, nici tânăra roabă, care acuma-i soţia mea, n-am încetat să ne ducem mereu la cele două morminte şi să-i plângem pe cei doi îndrăgostiţi ai căror prieteni am fost.

— Aceasta-i, o, preafericitule rege, trista poveste a frumoasei Şamsennahar, cadâna scumpă inimii califului Harun Al-Raşid.

Atunci, micuţa Doniazada nu mai putu să se stăpânească şi izbucni în hohote de plâns, înfundându-şi capu-n covor. Iar regele Şahriar spuse:

— O,. Şeherezada, povestea aceasta m-a umplut de tristeţe.

Şeherezada zise:

— Aşa-i, măria ta! Ţi-am povestit-o, însă, măcar că nu-i la fel cu celelalte, anume pentru versurile frumoase pe care le cuprinde, şi mai cu seamă pentru a te face mai dornic de toată veselia pe care nu va întârzia să ţi-o stârnească povestea pe care mă pregătesc-să ţi-o istorisesc, dacă vei binevoi să-mi îngăduieşti!

Şi regele Şahriar strigă:

— O, da, Şeherezada! Fă să-mi treacă mâhnirea şi spune-mi degrabă cum se cheamă povestea ce mi-o făgăduieşti!

Şeherezada spuse:

— Este minunatul basm al domniţei Budur, cea mai frumoasă lună dintre lunele toate.

Micuţa Doniazada strigă, ridicând capul:

— O, Şeherezada, soră scumpă, ce dulce ai fi dacă ai începe să ni-l povesteşti chiar acuma!

Dar Şeherezada spuse:

— Cu dragă inimă şi ca pe o cinstire datorată acestui rege binecrescut şi dăruit cu purtări atât de alese. Dar numai în noaptea ce vine!

Şi, văzând că mijesc zorii, Şeherezada, sfioasă cum era,

tăcu.

Ci într-a o sută şaptezecea noapte

Micuţa Doniazada, nemaiputând de nerăbdare, se ridică de pe covorul unde sta ghemuită şi grăi Şeherezadei:

— O, surioară, te rog, spune-ne numaidecât povestea făgăduită, al cărei nume m-a şi înfiorat de plăcere.

Şeherezada surâse către sora ei şi-i zise:

— Fără îndoială! Dar, ca să încep, aştept învoirea regelui.

Atunci regele Şahriar, care în acea noapte se zori să mântuie treaba lui obişnuită cu Şeherezada, aşa de dornic fiind să asculte povestea îndată, spuse:

— O, Şeherezada, fără îndoială că poţi începe minunata poveste prin care mi-ai făgăduit multă desfătare.

Şi Şeherezada povesti.

POVESTEA DOMNIŢEI BUDUR

Mi s-a povestit, o, preafericitule rege, că a fost odată, în vremile cele de demult, în binecuvântata ţară Khaledan, un rege numit Şahraman, domn peste oştiri puternice şi peste bogăţii nenumărate. Dar regele acesta, măcar că era norocit întru toate şi avea şaptezeci de cadâne, fără a le mai socoti şi pe cele patru soţii legiuite, suferea în inima lui, fiind sterp şi fără de copii; ajunsese demult la o vârstă înaintată, măduva începuse a i se muia şi Allah tot nu-l dăruia cu un fecior care să-i poată urma în scaunul de domnie.

Or, într-o zi, regele Şahraman se hotărî a destăinui marelui său vizir suferinţele-i tainice şi, chemându-l, îi spuse:

— O, vizire, nu mai ştiu, zău, pe ce să dau vina sterpiciunii acesteia de care atâta sufăr înlăuntrul sufletului meu.

Marele vizir cugetă vreme de un ceas; după care ridică fruntea şi grăi regelui:

— O, măria ta, în adevăr, aceasta-i o treabă tare anevoioasă şi n-o poate descurca decât numai Allah cel atotputernic. Iar eu, după ce m-am gândit bine, nu găsesc decât un singur chip de îndreptare a necazului.

Şi regele îl întrebă:

— Care-i?

Vizirul răspunse:

— Iată! În noaptea aceasta, nainte de-a intra în harem, ia seama să-ţi împlineşti cu grijă toate datoriile orânduite de regulile credinţei noastre: spală-te cu evlavie şi roagă-

te cu inimă supusă stăpânului zămislirii, zicând: „O, Zămislitorule, o, Părinte al izvoarelor vieţii şi al vieţuitoarelor, pogoară binecuvântarea ta asupra seminţei mele!” Şi-n acest chip, unirea ta cu soţia ce-o vei alege va deveni rodnică prin bineeuvântarea lui.

La aceste vorbe ale vizirului său, regele Şahraman grăi:

— O, vizir al vorbelor înţelepte, tu îmi arăţi un leac minunat!

Şi tare-i mulţumi marelui vizir pentru sfat şi-l dărui cu o haină de sărbătoare. Pe urmă, când se lăsă noaptea, după ce-şi împlini cu de-amănuntul toate îndatoririle cerute de sfintele datini şi se rugă Zămislitorului, intră în iatacul femeilor. Alese apoi pe cea mai tânără dintre soţiile sale, cea care avea şoldurile cele mai voinice, o fecioară de soi ales, şi se iubi cu ea în acea noapte. Şi o şi lăsă însărcinată, pe clipă, pe dată. Şi, după nouă luni, zi cu zi socotite, ea născu un băieţel în binecuvântările tuturora, în mijlocul bucuriei şi-n sunete de clarinete, de fluiere şi de ţimbale.

Iar băiatul care se născuse era atât de frumos şi aşa de asemuitor cu luna, încât tatăl său, fericit, îl numi Kamaralzsman.

Şi chiar că băiatul era cea mai frumoasă dintre făpturi. Aceasta s-a văzut mai cu seamă atunci când a ajuns flăcău şi când frumuseţea şi-a scuturat peste cei cincisprezece ani ai lui toate florile care farmecă ochii muritorilor. Cu vârsta, în adevăr, desăvârşirile s-au împlinit întru totul, ochii-i erau mai plini de vrajă decât cei ai îngerilor Harut şi Marut, privirile-i mai ademenitoare decât cele ale lui Tagut, obrajii mai fermecători decât bujorii. Iar mijlocul lui era mai mlădios ca tulpina de bambus şi mai subţire ca firul de mătase. Iar spatele lui era aşa de legănător şi de fermecător, încât privighetorile, văzându-l, începeau să cânte.

Aşa că nu e de mirare că mijlocul lui, atât de delicat, s-a plâns de atâtea ori de greutatea care-l urma şi că, aşa de des, obosit de sarcina lui, se-ncrunta spre această

povară.

Şi-aşa, Kamaralzaman era fraged ca petala de trandafir în zori de zi şi suav ca adierea serii. Pe drept cuvânt, poeţii vremii lui s-au străduit să pună în cadenţe frumuseţea ce-i tulbura şi l-au cântat în mii de versuri ca acestea:

Când oamenii îl văd; „Ah, ah!“ oftează;
Când fruntea i-o privesc, ei pot citi:
„El însăşi frumuseţe însemnează,
Şi e cel mai frumos, din câţi pot fi!“
Buzele-i, când zâmbesc, sunt cornaline;
Miere-i saliva-i; dinţii-i perle sunt;
Ca scorpionii-n suflet muşcă-adânc.
Luna e însăşi unghia-i sidefie;
Ci boiul lui întreg, şi dosul lui,
Şi mijlocelu-i care se mlădie —
O, grai pe lume să le spună nu-i!

Şi regele Şahraman atât de mult îşi iubea feciorul, încât nu putea sta o clipă despărţit de el. Şi cum se temea să nu-l vadă irosindu-şi în depravări alesele însuşiri şi frumuseţea, râvnea să-l însoare mai nainte de-a se săvârşi din viaţă, şi să se bucure astfel de cei care-i vor duce spiţa mai departe.

Într-o zi, pe când asemenea gânduri îl frământau mai mult ca de obicei, îşi deschise sufletul către marele său vizir, care-i răspunse:

— Gândul măriei tale-i minunat! căci însurătoarea îndulceşte toanele.

Atunci regele Şahraman grăi căpeteniei eunucilor:

— Du-te degrabă şi-i spune fiului meu Kamaralzaman să vină să vorbească cu mine.

Şi de îndată ce eunucul îi spuse porunca dată, Kamaralzaman se înfăţişă tatălui său şi, după ce-i ură cuviincios bună pace, se opri dinaintea lui, cu ochii cuminte plecaţi, aşa cum se cade din partea unui fiu

ascultător faţă de părinte.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a o sută şaptezeci şi una noapte

Ea urmă:

...cu ochii cuminte plecaţi, aşa cum se cade din partea unui fiu ascultător faţă de părinte.

Atunci regele Şahraman îi spuse:

— O, Kamaralzaman, copilul meu, mult mi-ar plăcea să te însor nainte de-a mă săvârşi din viaţă, ca să mă bucur de tine şi ca să-mi umflu băierile pieptului la binecuvântata-ţi nuntă.

La aceste vorbe ale tatălui său, Kamaralzaman se schimbă cu totul la faţă şi, cu glas topit, răspunse:

— Să ştii, tată, că nu simt cu adevărat nicio înclinare pentru căsătorie, iar sufletul meu nu cunoaşte niciun fel de chemare către femei. Căci, pe lângă sila ce din fire o nutresc faţă de ele, am citit în cărţile înţelepţilor atâtea dovezi despre răutăţile şi despre vicleşugurile lor, de-am ajuns acuma să-mi doresc mai degrabă moartea decât apropierea de ele. Şi, de altminterea, tată, iată ce spun în privinţa lor poeţii noştri cei mai preţuiţi:

Vai de cel cărui Soarta-i dă o soaţă!
Pe veci pierdut e, chiar de şi-ar clădi
Cetate, să se apere, măreaţă,
Legată-n fier, cu munţii temelii.
Ca trestia-i oricare fortăreaţă
Naintea muiereştii viclenii.

Ah, vai de el! Vicleana îl supune
Cu ochii-i alungiţi cu negrul khol,
Cu pletele-mpletite, o minune
De coade lungi, pe lângă gâtul gol;

Şi-i dă să bea potop de-amar, vâscos,
Până ce-i face viaţa de prisos.

Altul a spus:

Chiar şi tânăra fecioară,
Căreia abia-i dau nurii,
Tot un hoit e, bunăoară,
De la care fug vulturii.

Sub a nopţii neagră haină
Crezi că e a ta pe veci,
Pentru că-ţi şopteşte-n taină
Lucruri ce mai nu-nţeiegi..

Amăgire-i! Mâine altul
Se va bucura la fel,
Ca şi tine-acum, de caldul
Trup şi tot ce-ascunde el.

Ea-i, prieten drag, un rateş,
Larg deschis, la orice ceas,
Găzduind pe-oricine-abate-şi
Pasul, la un scurt popas.

Intră-n el, de vrei. Dar pleacă,
De cu zori, a doua zi!
Nici nu te gândi să-ţi placă.
Nici în urmă-ţi nu privi!

Fă loc altora, cuminte,
Care vor pleca şi ei,
Dacă au un dram de minte
Şi sunt volnici la femei.

Aşa că, tată, măcar că fapta mea are să te îndurereze mult, n-am să şovăi a-mi pune capăt zilelor dacă vrei să

mă însori cu de-a sila.

Când regele Şahraman auzi aceste vorbe ale fiului său, rămase uluit şi mâhnit peste măsură, iar lumina se prefăcu în negură dinaintea ochilor lui. Dar, cum ţinea tare mult la fecioru-său şi nu dorea să-i pricinuiască amărăciune, se mărgini a-i spune:

— O, Kamaralzaman, nu vreau să mai stăruiesc nicicum asupra acestui lucru ce nu ţi-i deloc pe plac. Dar, cum eşti încă tânăr, ai vreme să cugeţi şi să te gândeşti la bucuria ce-aş avea-o să te văd însurat şi tată de copii.

Şi-n acea zi nu mai pomeni nimic despre aceasta, ci-l alintă şi-i dărui multe daruri frumoase. Şi aşa se purtă cu el un an întreg.

După un an însă îl chemă, ca şi întâia dată, şi-i grăi:

— Oare îţi mai aduci aminte, Kamaralzaman, de sfatul meu şi-ai cugetat la ce ţi-am cerut şi la bucuria pe care mi-ai dărui-o însurându-te?

Kamaralzaman se închină până la pământ dinaintea tătâne-său, regele, şi-i spuse:

— O, tată, cum aş putea să uit sfaturile tale şi să ies de sub ascultarea ta, când însuşi Allah îmi porunceşte ascultare şi supunere? Cât despre însurătoare, mereu am cugetat la ea şi, mai mult ca oricând, cărţile celor de demult şi ale celor de azi mă învaţă să mă feresc de femei, cu orice preţ, căci sunt nişte viclene, nişte proaste şi nişte scârbavnice. Allah păzească-mă de ele, fie şi prin moarte, de-o trebui!

La aceste vorbe, regele Şahraman înţelese că, şi de data aceasta, ar fi lucru cu primejdie să stăruiască mai mult şi să-l silească la ascultare pe fiul lui drag. Durerea-i, însă, fu atât de mare, încât se ridică amărât şi porunci să vină la el marele său vizir, căruia îi grăi, între patru ochi:

— O, vizire al meu, nebuni mai sunt părinţii care doresc să aibă copii! Nu culeg decât necaz şi dezamăgire! Kamaralzaman, iată, este încă şi mai hotărât decât anul trecut să fugă de femei şi de însurătoare. Ce năpastă pe capul meu, vizirule! Şi cum s-o înlătur?

Atunci vizirul îşi plecă fruntea şi cugetă îndelung; după care, ridicând capul, spuse regelui:

— O, rege al veacului, iată leacul potrivit: mai ai răbdare vreme de un an; şi-atunci, în loc să-i mai vorbeşti în taină, adună pe toţi emirii, pe toţi vizirii şi pe toţi mai-marii de la curte, precum şi pe toţi musaipii seraiului şi, în faţa tuturora, spune-i hotărârea ta de a-l însura fără zăbavă. Şi-atunci dinaintea acelui ales divan, n-are să mai cuteze a nu te asculta, şi are să-ţi răspundă că ascultă şi că se supune!

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a o sută şaptezeci şi doua noapte

Ea urmă:

...şi are să-ţi răspundă că ascultă şi că se supune!

La acest sfat al marelui vizir, regele fu într-atât de mulţumit, încât grăi:

— Pe Allah, acesta-i un lucru ce se poate înfăptui!

Şi îşi arătă bucuria dăruind vizirului una dintre cele mai frumoase mantii de sărbătoare. Aşteptă apoi să treacă vremea hotărâtă, şi-atunci porunci să se strângă divanul plănuit şi să vină fecioru-său, Kamaralzaman. Şi flăcăul intră în sala pe care o umplu de lumină; şi ce aluniţă frumoasă avea el pe bărbie! şi ce uimire stârnea, ya Allah, pe unde trecea! Când ajunse dinaintea tătâne-său, sărută de trei ori pământul şi rămase în picioare, aşteptând ca părintele său să vorbească întâi...

Regele îi zise:

— O, fiul meu, află că nu te-am poftit în mijlocul acestui divan decât pentru a-ţi arăta hotărârea mea de a te însura cu o domniţă vrednică de rangul tău şi ca să mă bucur astfel de urmaşii mei înainte de a muri!

Când Kamaralzaman auzi aceste vorbe ale tatălui său, fu cuprins deodată ca de un fel de nebunie ce-l făcu să

dea un răspuns atât de necuviincios, încât toţi cei de faţă, tulburaţi, lăsară ochii în jos, iar regele se simţi umilit, cum nu se mai poate; şi, cum era de datoria lui să osândească o asemenea neobrăzare făcută de faţă cu toată lumea, strigă către fecioru-său cu glas cumplit:

— Ai să vezi tu cât îi costă pe copiii neascultători lipsa de respect faţă de părinţii lor!

Şi porunci pe dată străjerilor să-l lege cu mâinile la spate şi să-l ducă de dinaintea ochilor lui, să-l închidă în turnul unei vechi cetăţui în ruină, de lângă palat. Porunca fu împlinită numaidecât şi unul dintre străjeri rămase să steie de veghe la uşă şi să răspundă la chemarea prinţului, în caz de nevoie.

Kamaralzaman, când se văzu închis aşa, fu amărât tare şi-şi zise: „Poate că ar fi fost mai bine să mă supun tatei şi să mă însor împotriva dorinţei mele, numai ca să-i fiu pe plac. În felul acesta, nu l-as mai fi supărat şi nici eu n-aş sta întemniţat în vârful acestui turn bătrân. Ah, muieri blestemate, tot voi sunteţi pricina dintâi a nenorocirii mele!” Asta păţi Kamaralzaman.

La rându-i, regele Şahraman se duse în iatacurile sale şi, la gândul că fiul său drag era în acea clipă singur, întemniţat şi mâhnit, ba poate chiar deznădăjduit, începu să ofteze şi să lăcrimeze. Căci dragostea lui pentru fecioru-său era mult prea mare şi-l făcea să uite obrăznicia de care se făcuse vinovat faţă cu atâta lume. Şi se mânie cumplit pe vizir, cel care născocise planul de a se aduna divanul. Aşa încât porunci să vie la el, şi-i zise:

— Tu eşti vinovat! Fără pacostea ta de sfat, nu m-aş fi văzut silit să-mi năpăstuiesc copilul iubit. Vorbeşte! Ce mai ai de zis? Şi ce-i de făcut, hai, spune! Căci nu mă pot deprinde nicicum cu gândul pedepsei pe care fiul meu, flacăra inimii mele, o îndură acum.

Atunci vizirul îi răspunse:

— Ai răbdare, măria ta! şi lasă-l închis cincisprezece zile, şi-ai să vezi cum se va grăbi să dea ascultare dorinţelor tale.

Regele întrebă:

— Aşa să fie, cu-adevărat?

Vizirul răspunse:

— Neapărat!

Atunci regele scoase un şir de suspine şi se duse să se culce în patul lui, unde petrecu o noapte de nesomn, într-atâta i se zbuciuma inima din pricina acestui singur fecior ce-l avea şi care era toată bucuria sa. Şi nu izbuti nicicum să se hodinească, mai ales că se deprinsese să doarmă cu el alături, în acelaşi pat, ţinându-i braţul ca o pernă sub cap, veghindu-i somnul astfel. Aşa că, oricât se răsuci în toate părţile, nu izbuti în acea noapte să închidă ochii defel. Asta păţi regele Şahraman.

În ce-l priveşte pe prinţul Kamaralzaman, iata. La căderea nopţii, robul însărcinat să steie de strajă la uşa lui intră cu o făclie aprinsă, pe care-o aşeză la picioarele patului; căci, negreşit, avusese grijă să aşeze în acea încăpere un pat frumos orânduit, ca pentru feciorul regelui. Şi când isprăvi totul, se retrase. Atunci Kamaralzaman se ridică, se spălă după datină, rosti câteva surate din *Coran*, şi începu să se dezbrace ca să se culce. Se dezbrăcă, dară, cu totul, rămâind numai în cămaşă, şi îşi legă în jurul frunţii o fâşie albastră de mătase. Şi era, aşa, mai frumos ca oricând, cum e luna în cea de a paisprezecea noapte. Se întinse apoi în pat şi, măcar că era nemângâiat gândind că-şi mâhnise tatăl, fu cuprins, în curând, de un somn adânc.

Or, el habar n-avea despre ceea ce urma să i se întâmple în acea noapte, în acel turn bătrân bântuit de duhurile din văzduh şi de pe pământ.

Căci...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi tăcu, sfioasă.

Ci într-a o sută şaptezeci şi şasea noapte[2]

Ea urmă:

Căci turnul în care sta întemniţat Kamaralzaman era părăsit de amar de ani şi dura încă de pe vremea păgânilor romani. Iar la piciorul turnului era un puţ, tot atât de bătrân, săpat de meşterii de la Râm. Şi era tocmai puţul ce slujea de sălaş anume unei tinere efrite, Maimuna pe nume,

Efrita Maimuna se trăgea din vestitul Eblis şi era fata puternicului efrit Domriat, căpetenia cea mai de seamă a duhurilor subpământene. Maimuna era o efrită tare de treabă, o dreptcredincioasă vestită între toate fiicele duhurilor, atât prin virtuţile sale, cât şi prin cele ale strămoşilor ei, de mare faimă pe meleagurile de pe celălalt tărâm.

Or, pe la miezul acelei nopţi, efrita Maimuna ieşi din puţ, ca de obicei, să ia aer, şi zbură uşoară către înaltul cerului, pentru ca de acolo să se îndrepte către zările spre care o îmboldea inima. Şi, cum tocmai trecea pe lângă vârful turnului, se minună văzând lumină acolo unde, de atâta amar de ani, nu zărise nimic niciodată. Gândi, dar: „De bună seamă că acea lumină nu-i acolo fără de pricină! Trebuie să intru şi să văd ce-i!“ Făcu, aşadar, un ocol şi intră în turn. Văzu robul culcat la uşă, dar trecu peste el, fără a se opri, şi intră în odaie. Şi care nu-i fu încântata mirare la vederea tânărului ce dormea aproape gol în patul lui! Se opri mai întâi în vârful picioarelor; apoi, ca să-l privească mai bine, se apropie încetişor, după ce-şi strânse aripile care o cam stinghereau în odaia aceea strâmtă. Pe urmă ridică învelitoarea ce-l acoperea pe fecior şi rămase uluită de frumuseţea lui. Şi încetă să respire vreme de un ceas, de teamă să nu-l trezească

[2] Întrucât povestirile din nopţile precedente 173—175 nu reprezintă, în textul arab, decât câteva rânduri, am suprimat împărţirile în nopţi spre a nu întrerupe prea des şirul povestirii. La fel vom proceda şi mai încolo, ori de câte ori se vor ivi situaţii similare (n. ed. fr.).

nainte de-a se fi săturat să admire în voie toată gingăşia din care era plămădit.

Căci, cu adevărat, farmecul ce se răspândea din făptura lui încântătoare, rumeneala suavă a obrajilor, dulceaţa pleoapelor adumbrite de genele-i lungi, arcul minunat al sprâncenelor, totul, ca şi mireasma îmbătătoare a pielii sale şi strălucirea aşa de dulce a trupului lui nu se putea să n-o tulbure pe Maimuna, care, în toată viaţa ei de călătoare de-a lungu-ntregului pământ, nu mai văzuse asemenea frumuseţe nicicând!... Şi negreşit, numai lui i s-ar fi potrivit acest suspin al unui poet:

Doar ce l-am sărutat cu jind,
Şi-am şi văzut înnegurind
Frumoşii-i ochi: beţia-mi grea;
Şi-obrajii-i — care-s viaţa mea.
Şi-am zis: „Poţi, inimă, să spui
Celor care le râd, oricui:
«Hai, cârtitori, grăiţi anume
De-i ceva mai frumos pe lume,
De-i alt flăcău asemenea
Cu cel ce e iubirea mea!»“

Aşadar, după ce efrita Maimuna, fiica efritului Domriat, îşi sătură ochii cu acea privelişte minunată, îl preamări pe Allah, grăind: „Binecuvântat fie Atoatecreatorul care plămădeşte desăvârşirea“. Apoi gândi: „Oare cum de pot tatăl şi mama acestui flăcău să se despartă de el şi să-l închidă singur-singurel în turnul acesta ruinat? Oare ei nu se tem de vrăjile rele ale duhurilor din neamul meu, care sălăşluiesc prin dărâmături şi-n locuri pustii? Dar, pe Allah, dacă lor nu le pasă de odrasla lor, jur că eu, Maimuna, am să-l iau sub ocrotirea mea şi am să-l apăr împotriva oricărui efrit care, ispitit de frumuseţea lui, ar vrea să se lăcomească la el!“

Se aplecă apoi peste Kamaralzaman şi, cu multă

gingăşie, îl sărută pe buze, pe pleoape şi pe obrajii amândoi, trase învelitoarea peste el, fără să-l trezească, se întoarse spre marginea ferestrei, îşi întinse aripile şi zbură către cer.

Or, cum ajunsese pe la mijlocul văzduhurilor, pentru a se răcori, şi plutea pe-acolo liniştit, cu gândurile la flăcăul adormit, auzi deodată, nu departe de ea, un fâlfâit de aripi grăbit, care-o făcu să se întoarcă într-acolo. Şi recunoscu numaidecât că fâlfâitul acela era al unui efrit, pe nume Dahnaş, unul din răzvrătiţii fără credinţă şi care nu vor să se supună puterii lui Soliman Ben-Daud. Acest Dahnaş era fiul lui Şamhuraş, un duh care era cel mai iute dintre efriţi la alergările lor prin văzduh.

Când îl zări pe blestematul de Dahnaş, Maimuna, temându-se ca nu cumva ticălosul să vadă lumina din turn şi să se ducă acolo să săvârşească cine ştie ce, se repezi asupra-i ca un uliu, gata să-l sfâşie şi să-l nimicească. Dahnaş însă îi făcu semn că se supune voinţei ei şi-i spuse tremurând de spaimă:

— O, puternică Maimuna, fiică a regelui duhurilor, mă rog ţie, pe Nume şi pe Talisman, nu te folosi de tăria ta ca să mă prăpădeşti! Iar eu, la rândul meu, mă jur să nu săvârşesc nimic rău.

Atunci Maimuna grăi lui Dahnaş, feciorul lui Şamhuraş:

— Bine, fie! Am să te cruţ. Dar să-mi spui numaidecât de unde vii la ceasul acesta, ce faci pe-aici şi unde ai de gând să te duci. Şi nu care cumva să-ncerci să mă minţi, o, Dahnaş, căci sunt gata să-ţi smulg, cu mâinile mele, toate penele din aripi, să te jupoi de piele, să-ţi sfărâm oasele şi, la urmă, să te zvârl în vreo genune a văzduhului. Să nu crezi, aşadar, că ai putea să scapi prin vreo minciună, Dahnaş!

Atunci efritul grăi:

— O, Maimuna, stăpâna mea, află că mă întâlneşti cum nu se poate mai potrivit, ca să auzi un lucru cu totul şi cu totul nemaipomenit! Ci făgăduieşte-mi, o, tu, cea plină de farmec, că mă vei lăsa să plec în pace, dacă îţi împlinesc

dorinţa, şi că ai să-mi dai o scrisoare de slobodă trecere, care de aci nainte să mă pună la adăpost de reaua voinţă a tuturor efriţilor vrăjmaşi ai mei, din văzduhuri, din ape şi de pe pământ, o, tu, cea care eşti fiica regelui nostru al tuturor, Domriat cel înfricoşător!

Aşa grăi efritul Dahnaş, fiul sprintenului Şamhuraş.

Atunci Maimuna, fiica lui Domriat, zise:

— Făgăduiesc, pe gema încrustată a pecetei lui Soliman Ben-Daud — rugăciunea şi pacea fie cu ei amândoi! Dar vorbeşte odată, căci simt că întâmplarea trebuie să fie tare ciudată.

Atunci, efritul Dahnaş îşi domoli zborul, se răsuci-n loc şi veni lângă Maimuna. După care începu să-i povestească aşa, în vreme ce amândoi călătoreau prin văzduh mai departe:

— Mai întâi, o, slăvită Maimuna, trebuie să-ţi spun că eu vin acuma tocmai din afundul cel mai îndepărtat, de la hotarele Chinei, ţară peste care domneşte marele Ghaiur, stăpânul din El-Buhur şi din El-Kusyr, unde fără de număr şi fără cusur se-nalţă turnuri de jur-împrejur; unde se află seraiul în care soţiile lui trăiesc în huzur şi străjile multe stau la cotituri, pretutindenea-n acel înconjur. Şi, cu ochii mei, acolo văzui cea mai minunată făptură din câte făpturi am văzut pe unde-am umblat şi-am trecut, pe singura-i fată, pe El-Sett Budur.

Dar cum limba mea n-ar putea, chiar de-ar fi să-mi crească şi păr pe ea, să-ţi zugrăvească frumuseţea aceea crăiască, am să-ncerc a-ţi înşira, cum oi putea, câte ceva din mândreţea sa. Ascultă, dar, o, Maimuna!

Am să-ţi povestesc despre părul ei. Pe urmă am să-ţi spun cum i-i chipul, cumu-s obrajii, buzele, gura, limba, gâtul, pieptul, sânii, pântecele, şoldurile, spatele, mijlocu-i gingaş, coapsele şi, în sfârşit, picioarele ei, o, Maimuna!

Bismillah!

Părul ei, o, stăpâna mea! Atâta-i de întunecat, că e mai negru decât despărţirea de prietenii dragi. Iar când e împletit în trei cozi pare că văd trei nopţi deodată.

Faţa ei! Este albă ca ziua în care se reîntâlnesc nişte prieteni. Dacă mă uit la ea când străluceşte luna-n zare, îmi pare că mi se arată două luni deodată.

Obrajii-i sunt alcătuiţi dintr-o floare de bujor, despărţită în două corole; pometţii-i sunt însăşi purpura vinurilor, iar nasu-i e mai gingaş şi mai semeţ ca lama unei săbii de preţ.

Buzele-i sunt de agată colorată şi de mărgean aprins; iar limba-i — când şi-o mişcă — picură vorbă dulce; iar sucul gurii ei e mai de râvnit ca mustul de strugure: stinge şi setea cea mai arzătoare! Aşa i-i gura.

Dar pieptu-i! Binecuvântat fie Creatorul! E o ispită vie. Poartă doi sâni, sâni gemeni, din fildeşul cel mai curat, rotunzi de-i poţi cuprinde-n cele cinci degete de la o mână.

Pântecul ei are nişte gropiţe adumbrite şi-atât de armonios îmbinate, ca literele arăbeşti de pe pecetea unui scrib coft din Egipt. Şi din pântecul acesta izvodeşte un mijloc subţirel şi mlădios. Dar iată-i şi spatele...

Spatele ei! Of, of! tremur când mă gândesc. E o grămadă atât de grea că o sileşte pe stăpână-sa să se aşeze la loc când se scoală şi să se scoale iarăşi când se culcă. Nu pot, cu-adevărat, stăpână, să-ţi dau a înţelege cum arată, decât cu ajutorul acestor stihuri ale poetului:

Măreţ i-i spatele, vârtos clădit —
De pare că şi-ar cere, pe măsură,
Un trup şi-un mijlocel mai împlinit
Decât acela care îl îndură.

Pe amândoi la fel ne chinuieşte:
Pe ea — silind-o pururea să stea;
Pe mine pentru că mă şi-ndârjeşte,
Îndată ce gândesc cumva la ea.

Aşa i-i spatele! Şi din el se desprind două falnice coapse, voinice şi minunat arcuite, unite, sus, sub cununa

lor. Pe urmă vin picioarele fermecătoare şi-atâta de micuţe că mă minunez cum de pot ele să poarte atâta povară pusă asupra lor.

Cât despre mijlocu-i şi despre temelia lui, o, Maimuna, ca să spun drept, nu nădăjduiesc că aş putea să ţi le descriu cum arată, pentru că unu-i fără asemuire, cealaltă e desăvârşită. Asta-i tot ceea ce, deocamdată, poate să-ţi povestească limba mea; nici chiar prin semne nu mi-i în putinţă să te fac a pricepe cu temei belşugu-ntreg şi strălucirea ei.

Şi iată, cam aşa arată, o, Maimuna, tânăra crăiasă El-Sett Budur, fiica regelui Ghaiur.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă cum era, lăsă urmarea pe noaptea cealaltă.

Ci într-a o sută şaptezeci şi noua noapte

Ea urmă:

...Şi iată, cam aşa arată, o, Maimuna, fiica regelui Ghaiur, domniţa Budur.

Dar mai trebuie să-ţi spun, o, Maimuna, că regele Ghaiur o iubeşte nespus de mult pe copila sa, El-Sett Budur, ale cărei frumuseţi fără cusur eu doar ţi le-am înşirat; o iubeşte atâta de mult, încât îi place să-i născocească în fiece zi o nouă desfătare. Dar, tot făcând aşa zi cu zi, ajunsese a nu mai găsi niciun fel nou de-a o desfăta, şi-atunci s-a gândit să-i facă şi altfel de bucurii, clădindu-i nişte palate fermecate. Începu prin a-i clădi şapte palate, fiecare în alt fel lucrate şi tot din altfel de materiale scumpe durate. Aşa, întâiul dintre palate a poruncit să fie clădit numai din cleştar, al doilea din alabastru străveziu, al treilea din porţelan, al patrulea numai din mozaic de nestemate, al cincelea din argint, al şaselea din aur şi al şaptelea din mărgăritare şi din diamante. Şi regele Ghaiur s-a-ngrijit ca fiecare palat să fie împodobit, în chipul cel mai potrivit cu felul în care

fusese zidit, şi a adunat acolo, la sfârşit, toate desfătările care fac traiul fericit, de pildă, şi mai cu seamă, îngrijindu-se de frumuseţea havuzurilor şi-a grădinilor.

Şi-acolo, în acele palate, ca s-o veselească pe fiică-sa El-Sett Budur, o puse să locuiască, dar numai câte un an în fiecare, ca să n-aibă vreme să se scârbească de ele, şi pentru ca fiecare plăcere să fie urmată, fără plictis, de altă plăcere.

Şi-aşa, frumuseţea aceea crăiască, printre toate acele lucruri frumoase, nu putea decât să se desăvârşească şi să ajungă, cu-adevărat, la treapta înaltă care m-a fermecat.

Nu te minuna, dar, o, Maimuna, dacă ţi-oi spune că toţi regii vecini ţării lui Ghaiur doreau cu-n flăcărare s-o ia în căsătorie pe tânăra nurlie. Ci trebuie să-ţi dau numaidecât încredinţare că domniţa este fată mare, căci până acum a îndepărtat, cu supărare, mereu, toate cererile care i se făceau prin tată-său. Şi de fiecare dată, drept răspuns la orice întrebare, se mulţumea să spună:

— Eu sunt propria mea regină şi sunt singura mea stăpână. Cum aş putea suferi să văd un bărbat siluind un trup care abia se lasă a fi dezmierdat de uşoara mătasă?

Şi regele Ghaiur, care mai degrabă ar fi murit decât s-o silească-n vreun fel pe Budur, nu găsea ce răspuns să-i mai dea. Şi se vedea silit, se-nţelege, să nu primească, dară, cererile nici unui rege, fie vecin de ţară, fie crai venit anume în regatul său, de la celălalt capăt de lume. Ba, într-o zi, când un tânăr rege, mai mare şi mai puternic decât ceilalţi, se înfăţişă cu daruri multe, fel de fel, regele Ghaiur îi vorbi de el fiicei sale. Budur, ea, mâniată de astă dată, izbucni şi-i strigă dintr-o dată:

— Văd bine că nu-mi mai rămâne decât un singur mijloc ca să sfârşesc cu aceste chinuri necurmate. Am să iau paloşul cela de colo şi am să mi-l înfig în inimă. Pe Allah, asta-i singura mea scăpare!

Şi, cum se şi pregătea, în adevăr, să facă aşa, regele Ghaiur atâta se spăimântă încât îi ieşi limba din gură,

dete din mâini şi-şi roti împrejur ochii holbaţi. Se grăbi apoi s-o dea pe domniţa Budur în seama a zece bătrâne pline de înţelepciune şi de pricepere, una dintre ele fiind însăşi doica frumoasei Budur. Şi de-atunci, cele zece femei n-o mai părăsesc pe domniţă nicicând, şi veghează la uşa iatacului ei pe rând.

Iată, stăpână a mea, Maimuna, aşa stau lucrurile acum. Iar eu mă duc mereu, în fiece noapte, să mă minunez de frumuseţea ei şi să-mi bucur simţirea privindu-i strălucirea. Şi să nu socoţi cumva că nu m-ar cerca ispita să mă sui peste ea şi să mă bucur de tot ce-aş putea; dar gândesc că ar fi păcat să mă ating de o comoară atât de bine păzită, fără de voia celei care-o are. Aşa, o, Maimuna, mă bucur de ea pe furiş, numai când doarme; o sărut, de pildă, între ochi binişor, măcar că mă ispiteşte un dor s-o sărut cât mai apăsat. Ci tare mi-i teamă de mine, căci mă ştiu fără de nicio măsură odată ce mă pornesc; aşa că socot că-i mai bine să mă stăpânesc, ca să n-o vatăm cumva pe fecioară.

Te rog, dară, o, Maimuna, să vii cu mine s-o vezi pe prietena mea Sett Budur, ai cărei nuri au să te vrăjească, fără-ndoială, şi a cărei desăvârşire are să te răpească, dau chezăşie. Haide, o, Maimuna, să admirăm pe El-Sett Budur, în ţara regelui Ghaiur.

Aşa grăi efritul Dahnaş, fiul iutelui Şamhuraş.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă cum era, tăcu.

Ci într-a o sută optzecea noapte

Ea urmă:

...aşa grăi efritul Dahnaş, fiul iutelui Şamhuraş. După ce tânăra efrită Maimuna ascultă această istorisire, în loc de răspuns, izbucni într-un hohot de râs batjocoritor, îi dete efritului o lovitură de aripă peste burtă, îl scuipă în obraz şi-i zise:

— Eşti de-a dreptul dezgustător cu pişorcoasa ta de fată! Şi cu adevărat mă şi mir cum de-ai cutezat să-mi vorbeşti despre ea, atunci când trebuie să ştii bine că ea n-ar putea înfrunta o clipă asemuirea cu tânărul cel aşa de frumos pe care-l iubesc.

Şi efritul, ştergându-şi obrazul, grăi:

— O, stăpână a mea, eu habar n-am despre tânărul care ţi-e drag şi, rugându-mă de iertare, nu-ţi ccr decât să-l văd, măcar că tare nu-mi vine să cred că ar putea să fie tot atât de frumos ca domniţa mea.

Atunci Maimuna strigă:

— N-ai de gând să taci, afurisitule? Îţi mai spun odată că flăcăul meu este atât de frumos că, de l-ai vedea, fie şi în vis, te-ar apuca ducă-se pe pustii şi ţi-ar curge balele ca la o cămilă.

Şi Dahnaş întrebă:

— Ci unde se află şi cine poate fi?

Maimuna grăi:

— O, stricatule! Află că şi el este în aceeaşi situaţie ca şi domniţa ta. Şi-i închis în turnul cel vechi, la temelia căruia se află sălaşul meu de sub pământ. Dar să nu te amăgeşti cu nădejdea a-l vedea fără mine; căci cunosc eu ticăloşia ta şi nu ţi-aş încredinţa nici paza unui dos de schimnic. Totuşi am să mă învoiesc să ţi-l arăt, ca să văd ce părere ai; ia însă bine aminte că, de-ai să cutezi să minţi şi să vorbeşti împotriva a ceea ce ai să vezi, am să-ţi scot ochii din cap şi-am să fac din tine cel mai prăpădit dintre efriţi. Pe deasupra, bineînţeles că trebuie să-mi plăteşti şi un bun zălog, dacă se dovedeşte că cel ce mi-e drag este mai frumos decât domniţa ta; şi, ca să fiu dreaptă, primesc să-ţi plătesc eu, dacă n-are să fie aşa.

Dahnaş strigă:

— Primesc învoiala. Hai, aşadar, cu mine s-o vezi pe El-Sett Budur, în ţara tatălui ei, regele Ghaiur.

Dar Maimuna grăi:

— Este mai la-ndemână să mergem la turn mai întâi, care-i dedesubt colo, sub noi, şi să judecăm, despre

frumuseţea prietenului meu. Pe urmă om hotărî!

Dahnaş răspunse:

— Ascult şi mă supun!

Şi îndată coborâră amândoi din slăvile văzduhului drept în vârful turnului şi intrară pe fereastră în odaia lui Kamaralzaman.

Atunci, Maimuna spuse şoptit către efrit:

— Nu te mişca! Şi mai cu seamă poartă-te cuviincios!

Apoi, se apropie de tânărul adormit şi ridică învelitoarea care-n acea clipă-l acoperea. După care se întoarse către Dahnaş şi-i grăi:

— Uită-te, blestematule, aci! Şi ia seama să nu cazi în bot, cât eşti de lung.

Şi Dahnaş întinse gâtul, apoi se dete napoi năucit; pe urmă, iar îşi lungi gâtul şi cercetă îndelung chipul şi trupul frumosului flăcău; după care îşi ridică fruntea şi grăi:

— O, stăpână a mea, Maimuna, acuma văd şi eu că ai multă dreptate să crezi că iubitul tău este fără pereche de frumos; căci, în adevăr, n-am mai văzut atâta desăvârşire la vreun alt băiat; şi tu ştii că eu îi cunosc pe cei mai frumoşi dintre fiii oamenilor. Dar, o, Maimuna, tiparul în care a fost zămislit n-a fost spart decât după ce s-a croit şi un exemplar femeiesc; şi-i însăşi domniţa Budur!

La vorbele acestea, Maimuna se năpusti asupra lui Dahnaş şi-i dete peste scăfârlie o fulgerare de aripă, rupându-i un corn; şi-i răcni:

— O, tu, cel mai mârşav dintre efriţi, îţi poruncesc să te duci numaidecât în ţara regelui Ghaiur, la palatul domniţei Budur, şi s-o aduci pe crăiasă aici; căci n-am de gând să mă ostenesc a te însoţi până la micuţa aceea. Iar când ai s-o aduci aci, o s-o culcăm alături de tânărul meu prieten, şi îi vom compara cu propriii noştri ochi. Şi să te întorci degrabă, Dahnaş, altminteri te rup în fâşii şi te zvârl drept hrană hienelor şi corbilor din pustii!

Atunci, efritul Dahnaş îşi luă de pe jos cornul rupt şi plecă amărât, scărpinându-se la fund. Apoi, străbătu văzduhurile ca o săgeată şi peste vreun ceas se întoarse

cu sarcina lui în spinare.

Or, domniţa, dormind pe umerii lui Dahnaş, n-avea pe ea decât o cămaşă, iar trupu-i sclipea de alb ce era. Şi pe mânecile largi ale cămăşii, ţesută în fire subţiri de aur şi de mătase, erau brodate aceste stihuri frumos înşiruite:

Trei pricini nu-i îngăduie-n iubire
Să spună da, *oricui, dintr-o privire:*
Spaima de neştiut; sila de ce-i
Demult ştiut; şi frumuseţea ei!

Atunci Maimuna îi spuse lui Dahnaş:

— Pare-mi-se că, pe calea umblată, te-ai cam desfătat cu tânăra fată, căci n-ai venit prea degrabă, iar unui efrit de ispravă nu-i trebuie vreme de-un ceas să se ducă şi să se întoarcă, pe drumul cel mai scurt, din ţara Khaledanului în afundul Chinei. Fie! Ci acum, ia te grăbeşte şi o pune pe mititica aceasta lângă prietenul meu, ca să-i putem asemui.

Şi efritul Dahnaş o aşeză, cu multă băgare de seamă, pe domniţă pe pat şi-i ridică apoi cămaşa.

Şi, cu adevărat, tânăra era tare frumoasă, întocmai cum o zugrăvise efritul Dahnaş. Iar Maimuna se putu încredinţa că asemănarea dintre cei doi era atât de desăvârşită, încât i-ai fi crezut fraţi gemeni nedeosebindu-se între ei decât prin ceea ce aveau dinainte. Căci amândoi aveau acelaşi chip ca luna, aceeaşi talie gingaşă şi-acelaşi spate-mbelşugat. Şi ea putu de-asemenea să vadă că dacă fetei îi lipsea dinainte ceea ce făcea podoaba flăcăului, apoi şi ea, la rându-i, avea două gurguie minunate...

Maimuna spuse, aşadar, lui Dahnaş:

— Văd că e drept să şovăieşti o clipă căruia dintre cei doi prieteni ai noştri să dai întâietate; ci trebuie să fii orb ori smintit, cum eşti tu, ca să nu recunoşti că, între doi tineri la fel de frumoşi, unul femeie şi altul bărbat, bărbatul are întâietate asupra femeii! Ce ai de spus,

blestematule?

Şi Dahnaş răspunse:

— În ce mă priveşte, ştiu ce ştiu şi văd ce văd, şi nicicând n-am s-ajung să cred altceva decât ceea ce ochiul meu a văzut! Dar, o, stăpână a mea, dacă ţii să mint, am să mint, ca să-ţi fac pe plac.

Când efrita Maimuna auzi aceste vorbe ale lui Dahnaş, fu cuprinsă de o asemenea mânie încât izbucni în râs. Şi gândindu-se că nu va putea niciodată, pe calea unei simple cercetări, să cadă la înţeles cu încăpăţânatul de Dahnaş, îi zise:

— Poate că mijlocul de-a afla care dintre noi doi are dreptate este de a recurge la inspiraţia noastră. Cel care va alcătui stihurile cele mai frumoase întru lauda iubitului său, — acela va avea negreşit dreptate. Primeşti? Ori nu eşti în stare de-atâta subţirime, care nu-i dată decât celor cu simţăminte alese?

Dar efritul Dahnaş grăi:

— O, stăpâna mea, asta-i tocmai ceea ce şi eu voiam să-ţi propun! Căci tatăl meu, Şamhuraş, m-a învăţat regulile alcătuirilor poeticeşti şi arta de a ticlui stihuri în ritmuri desăvârşite. Ci ţie ţi se cuvine să începi, o, încântătoare Maimuna!

Atunci, Maimuna se apropie de Kamaralzaman, care dormea, se aplecă asupra lui şi-l sărută pe buze încetişor; apoi îl mângâie pe frunte şi, cu mâna în pletele lui, spuse privindu-l:

O, trup suav, în care se mlădie
Al ramurilor freamăt cu suspine,
Şi-nmiresmate flori de iasomie —
Ce trup de fată înoate fi ca tine?

Tu, ochi de diamant care scânteie,
Ca-n noaptea neagră stelele senine,
Cutează oare ochii de femeie
Măcar să se asemuie cu tine?

Sărut al gurii tale-mbietoare,
Ca mierea dulce-a sfintelor albine,
Ce gură de fecioară-ar fi în stare
Să răcorească sufletul ca tine?

Ah, lasă-mă să-ţi mângâi părul moale,
Şi carnea-mi arsă las-o să s-aline
De carnea ta, şi-apoi să văd răscoale
De stele, fulgerând în ochi la tine.

După ce efritul Dahnaş ascultă versurile Maimunei, se minună cum nu se mai poate, apoi se cutremură, atât pentru a cinsti talentul efritei, cât şi pentru a-şi arăta emoţia la auzul acestor ritmuri atât de desăvârşite. Dar nu zăbovi a se apropia, la rându-i, de prietena lui, Budur. Se aplecă peste sânii ei goi şi-i sărută uşurel. Apoi, inspirat de farmecul fetei, spuse privind-o:

Ah, mir ţii din Damasc, fecioară,
Cu foşnet lung, mă înfioară;
Dar frumuseţea ta...

Ah, trandafirii din Bagdad,
Scăldaţi în clar de lună plină
Şi-n rouă nopţilor, senină,
Tot sufletul mi-au îmbătat;
Dar gura ta...

Ah, numai gura ta, iubită,
Şi frumuseţea ta-nflorită,
Cu zâmbetul lor m-au pierdut.
Şi restu-a dispărut!

După ce Maimuna auzi această ticluire, nu puţin se minună văzând...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi tăcu, sfioasă.

Ci într-a o sută optzeci şi doua noapte

Ea urmă:

...după ce Maimuna auzi această ticluire, nu puţin se minună văzând la Dahnaş atâta har împerecheat cu atâta urâciune. Şi cum, măcar că era femeie, avea o anume putere de judecată, nu pregetă să-l laude pe Dahnaş, care se umflă în pene de bucurie. Pe urmă, ea îi spuse:

— În adevăr, o, Dahnaş, ai un suflet destul de gingaş în hoitul ăsta în care locuieşte; ci să nu socoţi că poţi birui în arta de a face poezii, aşa cum nici Sett Budur nu poate birui în frumuseţe pe Kamaralzaman!

Atunci, Dahnaş, sugrumat, strigă:

— Aşa crezi cu-adevărat?

Ea grăi:

— Negreşit!

El zise:

— Nu cred!

Ea zise:

— Na, ţine!

Şi cu o lovitură de aripă îi învineţi un ochi.

El grăi:

— Asta nu dovedeşte nimic!

Ea zise:

— Na! Uite-mi dosul!

El zise:

— E destul de prăpădit!

La aceste cuvinte, Maimuna, de două ori jignită, voi să se repeadă asupra lui Dahnaş şi să-i sfâşie o anumită parte a trupului său. Ci Dahnaş, care se gândise la o atare-ntâmplare, se schimbă, cât ai clipi, într-un purice şi, tăcând chitic, se adăposti în pat, sub cei doi tineri. Iar Maimuna, temându-se să nu-i trezească, fu silită, ca să iasă la un capăt, să-i jure lui Dahnaş că n-are să-i facă

niciun rău; şi Dahnaş, în temeiul jurământului ei, se schimbă din purice iarăşi în ceea ce era, stând însă mereu cu ochii în patru. Atunci Maimuna îi grăi:

— Ascultă, Dahnaş! Nu văd alt mijloc de a încheia socoteala, decât chemând pe un al treilea, care să hotărască cine are dreptate.

Dahnaş răspunse:

— Şi eu zic la fel!

Atunci Maimuna izbi în pământ cu un picior şi numaidecât răsări în faţa lor un efrit înspăimântător. Avea capul împodobit cu şase coarne, lungi de patru coţi fiecare, şi-avea şi trei cozi despicate, tot atât de lungi; era şchiop şi ghebos, iar ochii-i erau înfipţi în mijlocul feţei aşezaţi de-a lungul, de sus în jos; unul dintre braţe-i era lung de cinci coţi, celălalt numai de-o jumătate de cot; iar mâinile-i, mai mari decât nişte căldări, se isprăveau cu nişte gheare de leu; picioarele-i se terminau cu nişte copite, care-l făceau să umble ca un şchiop; iar zebbu-i, de două ori mai mare ca al unui elefant, i se ivea pe după dos, bălăngănindu-se fălos. Îl chema Kaşcaş Ben-Facraş Ben-Atraş, din neamul lui Eblis Abu Hanfaş.

După ce pământul se închise la loc, efritul Kaşcaş o zări pe Maimuna şi îndată se ploconi până la podea dinaintea ei, şi stete apoi umil în faţa sa, cu mâinile încrucişate, şi o întrebă:

— O, stăpână a mea, Maimuna, fiică a regelui nostru Domriat, sunt robul care-aşteaptă poruncile tale!

Ea grăi:

— Kaşcaş, vreau să fii judecător în neînţelegerea dintre mine şi-acest blestemat Dahnaş. Iaca *asta-i* şi *asta-i.* Să fii, deci, nepărtinitor şi, după ce ai să-ţi arunci privirea în acest pat, să ne spui cine ţi se pare mai frumos: prietenul meu sau această fată.

Atunci, Kaşcaş se întoarse către patul în care cei doi tineri dormeau liniştiţi şi goi, şi, la vederea lor, fu atât de tulburat, încât începu să joace ţinându-şi cu mâna dreaptă coada despicată în trei. După care grăi către

Maimuna şi către Dahnaş:

— Pe Allah! oricât i-aş cântări, văd că sunt la fel de frumoşi şi că nu se deosebesc decât prin sex. Ci, oricum, ştiu eu un mijloc, singurul care poate lămuri neînţelegerea.

Ei spuseră:

— Grăbeşte-te şi ni-i arată!

El răspunse:

— Lăsaţi-mă-ntâi să cânt ceva în cinstea acestei fete care mă tulbură peste poate!

Maimuna grăi:

— Nu-i vreme acuma! Afară doar dacă nu vrei cumva să ne spui câteva versuri despre acest flăcău frumos.

Şi Kaşcaş spuse:

— Ar fi poate ceva cam necuviincios.

Ea răspunse:

— Cântă, totuşi, numai să fie versurile bine alcătuite şi scurte!

Atunci Kaşcaş cântă aceste stihuri încurcate şi obscure:

Flăcău frumos, mi-aduci aminte
Că unei singure iubiri
De-i dăruieşti ce simţi fierbinte,
Stingi vlaga caldelor simţiri.
Ia, inimă a mea, aminte!

Sărutul unei guri-fecioare
E dulce; totuşi, nu lăsa
Să ruginească uşa; pare
Şi gustul sării tot aşa,
Pe buze mai puţin uşoare.

Atunci Maimuna grăi:

— N-am de gând să încerc a-nţelege. Dar spune-ne degrabă care-i mijlocul de-a şti cine are dreptate.

Şi efritul Kaşcaş grăi:

— Părerea mea este că alt chip nu-i, decât a-i trezi, pe

rând, când pe unul, când pe altul, în vreme ce noi stăm deoparte, nevăzuţi; n-aveţi să tăgăduiţi că acela dintre ei care va dovedi o dragoste mai arzătoare pentru celălalt şi se va arăta mai pătimaş în purtare, acela, de bună seamă, e cel mai puţin frumos, devreme ce el însuşi se va recunoaşte subjugat de farmecele celuilalt.

La aceste vorbe ale efritului Kaşcaş...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a o sută optzeci şi treia noapte

Ea urmă:

La aceste vorbe ale efritului Kaşcaş, Maimuna strigă:

— O, ce idee minunată!

Şi Dahnaş strigă de asemenea:

— E cât se poate de bine!

Şi numaidecât se preschimbă iar în purice, dar de data aceasta ca să se ducă să-l pişte la gât pe frumosul Kamaralzaman.

La acea pişcătură, peste măsură de tare, Kamaralzaman se trezi din somn şi-şi duse iute mâna la locul pişcat; dar, bineînţeles, nu putu să prindă nimic; căci sprintenul Dahnaş, care acum se şi răzbunase oarecum pe pielea băiatului pentru toate ocările, ce i le făcuse Maimuna, îşi luase grabnic forma lui de efrit nevăzut, ca să poată fi martor la cele ce urmau să se petreacă.

Şi, cu adevărat, cele ce se petrecură fură lucruri vrednice de luat aminte peste măsură.

În adevăr, Kamaralzaman, somnoros, lăsând în jos mâna ce nu prinsese puricele, atinse tocmai coapsa goală a tinerei fete. La acea atingere, tânărul deschise ochii mari, dar îndată îi închise la loc, de uimire şi de tulburare. Pe urmă înalţă iar capul şi privi neasemuita frumuseţe a necunoscutei ce dormea alături de el.

Se sprijini, aşadar, într-un cot, pe perne şi, uitând într-o

clipită sila pe care o simţise până atunci faţă de femei, începu să cerceteze pe rând cu ochii vrăjiţi frumuseţea desăvârşită a tinerei fete. O asemui în sinea lui mai întâi cu o cetăţuie împodobită cu o cupolă, apoi cu un mărgăritar, apoi cu un trandafir; căci nu ştia să facă de prima dată o asemuire potrivită, de vreme ce niciodată nu vrusese să se uite la vreo femeie şi era cu totul neştiutor în privinţa înfăţişării şi a farmecelor lor. Pricepu, totuşi, curând, că asemuirea din urmă era cea mai dreaptă, iar cea dinaintea ei era cea mai adevărată; pe când cea dintâi îl făcu să zâmbească.

Apoi îşi zise: „Ia să văd, ce-ar fi s-o ating!“ Şi strigă:

— Totul se întâmplă după voia lui Allah!

Cuprinse, dar, fata în braţe, cugetând aşa: „Tare este de mirare că n-are pantalonaşii pe ea“. După care strigă, încântat:

— Ya, Allah! ce voinică mai e!

Şi simţi o înfiorare de plăcere aşa de mare încât strigă:

— Pe Allah, trebuie numaidecât, s-o trezesc! Dar cum de nu s-o fi trezit încă, de când o tot alint?

Or, ceea ce n-o lăsa pe fată să se trezească era vrerea lui Dahnaş, efritul, care-o cufundase anume într-un somn atâta de greu, spre a înlesni ceea ce făcea Kamaralzaman.

Aşadar, Kamaralzaman îşi puse buzele pe buzele tinerei Sett Budur şi le sărută îndelung; şi, întrucât fata nu se deştepta, o mai sărută odată, şi încă odată, fără ca ea să arate nici cea mai mică simţire. Atunci începu să-i vorbească, zicându-i aşa:

— O, inima mea! O, lumina mea! O, sufletul meu! Trezeşte-te! Sunt Kamaralzaman!

Dar tânăra nu făcu nici măcar o mişcare.

Atunci Kamaralzaman, văzând zădărnicia chemărilor lui, îşi zise: „Pe Allah! Nu mai pot să aştept!“

Iacă-aşa! Şi Maimuna, şi Dahnaş, şi Kaşcaş priveau. Iar Maimuna începea a se îngrijora, şi se şi pregătea, în caz că lucrul se împlinea, să socotească faptul fără de nicio

însemnătate.

Aşadar, Kamaralzaman...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă cum era, tăcu.

Ci într-a o sută optzeci şi patra noapte

Ea urmă:

...Aşadar, Kamaralzaman o înlănţui cu braţele şi era gata să facă cea dintâi încercare, când deodată tresări, îşi desfăcu braţele, clătină din cap şi gândi: „De bună seamă că tată-meu, regele, a pus să-mi fie adusă această tânără în pat, ca să cerceteze ce înrâurire au femeile asupra mea; şi pesemne că acum şade dincolo de perete şi pândeşte să vadă dacă a izbutit. Iar mâine are să vină la mine şi are să-mi spună: «Kamaralzaman, ziceai că ţi-i silă de însurătoare şi de femei! Dar ce-ai făcut azi-noapte cu acea fată? Ah, Kamaralzaman, îţi place să te dedai la desfrânări pe ascuns, dar nu primeşti să te însori, măcar că ştii cât de bucuros aş fi văzând că ai şi tu urmaşi, iar scaunul meu de domnie rămâne nepoţilor mei!» Iar eu, atunci, aş fi privit ca un viclean şi un mincinos. Mai bine-i, dară, sa mă stăpânesc de astă dată şi să aştept până mâine; şi-atunci am să-i cer tătâne-meu să mă însoare cu această frumoasă fată. Şi în felul acesta, tată-meu are să fie fericit, iar eu am să mă pot bucura în voie de acest trup binecuvântat.“

Şi pe dată, spre marea bucurie a Maimunei, care începuse să fie foarte îngrijorată, şi spre amarnica supărare a lui Dahnaş, Kamaralzaman se mai plecă odată asupra tinerei Sett Budur, şi, după ce-o sărută pe gură, îi scoase din degetul cel mic un inel împodobit cu un frumos diamant şi şi-l puse pe degetul lui mic, ca semn că, de aci nainte, şi-o socotea pe tânără drept soţie. Apoi, după ce puse în degetul fetei inelul lui, îi întoarse cu multă părere de rău spatele şi adormi curând.

Văzând acestea, Maimuna nu mai putea de bucurie, pe când Dahnaş rămase năuc; dar spuse Maimunei numaidecât:

— Asta nu-i decât jumătate de dovada. Acuma-i rândul tău!

Atunci, Maimuna se prefăcu pe dată în purice, sări pe coapsa tinerei Sett Budur, de acolo sui până la buric, apoi se întoarse din drum cam vreun lat de palmă şi se opri drept pe culmea muncelului care adumbreşte valea trandafirilor. Acolo, dintr-o singură pişcătură, în care îşi puse toată ciuda şi toată mânia, o făcu pe fată să sară de durere din somn, deschizând ochii mari, se ridică repede în şezut ducându-şi amândouă mâinile la preacinstitul muncel. Dar numaidecât scoase un ţipăt de spaimă văzând pe flăcăul culcat lângă ea. Dar, după întâia privire pe care o aruncă asupra lui, trecu de la spaimă la admirare, de la admirare la plăcere, iar de la plăcere la o revărsare de bucurie care ajunse degrabă aproape ca o nebunie.

În adevăr, în spaima ei cea dintâi, gândi în sineşi: „Nenorocită Budur, te-ai făcut de ocară pe totdeauna. Iată în patul tău un tânăr străin, pe care nu l-ai văzut niciodată. Ce cutezanţă din partea lui! Ah! Am să strig să vie numaidecit eunucii şi să-l arunce de la înălţimea ferestrelor în râu. Totuşi, o, Budur, cine ştie dacă acesta nu este soţul pe care ţi l-a ales tatăl tău? Priveşte-l, o, Budur, înainte de a trece la pedeapsa cea cruntă.

Şi atunci Budur aruncă o privire asupra tânărului şi, în urma acestei cercetări grăbite, rămase uluită de frumuseţea lui şi grăi:

— Ah, inima mea! ce frumos e!

Şi pe dată fu atâta de fermecată, încât se plecă asupra gurii ce surâdea prin somn, o pecetlui cu un sărut pe buze, strigând:

— Ya Allah! pe acesta, da, mi l-aş vrea drept soţ. De ce, oare, o fi zăbovit tata atât până să mi-l aducă?

După care, tremurând toată, luă mâna tânărului şi

ţinând-o în mâinile ei, îi vorbi dulce, ca să-l trezească, spunând:

— O, lumină a ochilor mei, trezeşte-te, trezeşte-te! vino şi îmbrăţişează-mă, vino, viaţa mea!

Dar cum Kamaralzaman, în urma vrăjii făcute asupra lui de către răzbunătoarea Maimuna, nu da niciun semn de trezire, frumoasa Budur socoti că ea era de vină, că nu punea destulă ardoare în chemările ei. Şi-aşa, fără a-i mai păsa de-o vede ori ba cineva, îşi desfăcu cămaşa de mătasă, se lipi de flăcău toată, îl cuprinse în braţe, se strânse lângă el pătimaşă, şi îi şopti la ureche:

— Uite ce supusă sunt, şi ce drăgălaşă. Trezeşte-te şi bucură-te!

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă cum era, tăcu.

Ci într-a o sută optzeci şi cincea noapte

Ea urmă:

Dar, cum Kamaralzaman, mai mult ca oricând cufundat în somn, nu-i răspundea deloc, frumoasa Budur îşi închipui pentru o clipă că aceasta nu era decât o prefăcătorie de-a lui, ca să-i facă o şi mai mare surpriză; şi, pe jumătate râzând, îi spuse:

— Hai, nu te mai preface aşa! Oare tată-meu te-o fi învăţat să te porţi atât de răutăcios, ca să-mi învingi mândria? Da-i trudă zadarnică, zău! Căci frumuseţea ta, o, tinere căprior zvelt şi încântător, ea singură face din mine cea mai supusă roabă a iubirii.

Dar, cum Kamaralzaman rămânea mai departe nemişcat, Sett Budur, tot mai subjugată, adăugă:

— O, stăpâne al frumuseţii, şi eu trec drept frumoasă! În jurul meu toţi îmi admiră farmecele senine. Dar numai tu ai izbutit să aprinzi dorinţa în privirea liniştită a domniţei Budur. De ce nu te trezeşti, tânăr fermecător? De ce nu te trezeşti? Uf! Îmi vine să mor!

Şi tânăra fată îşi strecură capul sub braţul tânărului şi, drăgăstoasă, îl muşcă de gât şi de ureche. Şi, pe când săruta cu înflăcărare buzele flăcăului, se petrecu ceea ce se petrecu.

După care, Sett Budur îl acoperi cu sărutări pe iubitul ei adormit, fără a lăsa niciun loc pe care să nu fi pus buzele sale. Îi luă apoi mâinile şi i le sărută una după alta; pe urmă îl ridică, îl strânse la sân şi-i înconjură gâtul cu braţele; şi-n această îmbrăţişare, trup lângă trup şi cu răsuflările amestecate, ea adormi zâmbitoare.

Asta fu. Şi, nevăzuţi, cei trei efriţi nu pierdeau din ochi nicio mişcare. Şi după ce faptul se săvârşi, Maimuna fu peste măsură de încântată, iar Dahnaş nu mai făcu nicio greutate întru a recunoaşte că Budur a mers mult mai departe cu înflăcărarea ei, şi că îl făcuse astfel să piardă rămăşagul. Dar Maimuna, sigură acum de victorie, se purtă cu mărinimie şi-i spuse lui Dahnaş:

— În ce priveşte rămăşagul ce mi-l datorezi, te iert, blestematule! Ba am să-ţi dau şi hatişeriful care de-aci înainte are să-ţi asigure liniştea deplină în drumurile tale prin văzduh. Dar ia seama să nu abuzezi de el şi nu mai săvârşi niciodată ceea ce nu se cuvine!

După care, tânăra efrită se întoarse către Kaşcaş şi, cu glas dulce, îi spuse:

— Kaşcaş, îţi mulţumesc foarte mult pentru sfat. Drept urmare, te numesc căpetenia solilor mei; şi iau asupra mea sarcina de a-i face pe tatăl meu Domriat să încuviinţeze hotărârea mea.

Apoi adăugă:

— Acuma, înaintaţi amândoi şi luaţi pe această fată s-o duceţi în palatul tatălui ei Ghaiur, stăpânul peste El-Buhur şi peste El-Kusur. După progresele pe care le-a făcut sub ochii mei, îi dăruiesc prietenia mea şi, de-aci înainte, am toată nădejdea în viitorul ei. Aveţi să vedeţi ce lucruri frumoase o să săvârşească.

Iar cei doi efriţi răspunseră:

— Inşallah!

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi tăcu, sfioasă.

Ci într-a o sută optzeci şi şasea noapte

Ea urmă:

...cei doi efriţi răspunseră:

— Inşallah!

Se apropiară apoi de pat, o luară pe dată pe umerii lor şi zburară cu ea către seraiul regelui Ghaiur, unde ajunseră fără de zăbavă. Acolo o aşezară uşurel în patul ei, după care plecară fieştecare încotro avea cale.

La rându-i, Maimuna se întoarse la ea în fântână, după ce mai sărută odată ochii prietenului ei.

Aşa făcură cei trei.

Dar, în ce-l priveşte pe Kamaralzaman, el se trezi, în sfârşit, în zori de zi, cu mintea încă bântuită de întâmplările de peste noapte. Se suci la dreapta, se răsuci la stângă, dar, de bună seamă, nu dete nicăierea de tânăra fată. Atunci îşi zise: „Am avut dreptate când am socotit că tată-meu trebuie să fi pus la cale astea, ca să mă încerce şi să mă îmbie la însurătoare. Aşa că bine am făcut aşteptând să-i cer învoire mai înainte, ca un fiu cuminte.” Apoi îl chemă pe robul culcat dinaintea uşii, strigându-i:

— Hei, ia scoală-te!

Robul sări de unde era şi se repezi, pe jumătate încă adormit, să aducă stăpânului său ibricul şi lighenaşul. Kamaralzaman luă ibricul şi lighenaşul, se duse să se spele cu grijă după sfintele datini şi se întoarse să-şi facă rugăciunea de dimineaţă, mâncă oleacă şi ceti câteva versete din *Coran.* După care, cu un aer nepăsător, îl întrebă pe rob:

— Sauab, unde ai dus-o pe fata de-azi-noapte?

Robul, uluit, întrebă:

— Care fată, o, stăpâne Kamaralzaman?

Kamaralzaman îi spuse ridicând glasul:

— Îţi poruncesc, ticălosule, să-mi răspunzi fără de ocol! Unde este fata care a petrecut toată noaptea cu mine în pat?

Robul răspunse:

— Pe Allah, o, stăpâne, n-am văzut nicio fată şi niciun băiat. Şi, de altmintrelea, nimeni n-ar fi putut să intre aici, căci am dormit de-a curmezişul uşii.

Kamaralzaman strigă:

— Eunuc blestemat, acum şi tu cutezi a mă sfrunta şi a mă supăra? Oh, blestematul, te-au învăţat să mă vicleneşti şi să mă minţi! Îţi mai poruncesc odată să-mi spui adevărul-adevărat.

Atunci robul ridică mâinile către cer şi grăi:

— Singur Allah este atotputernic! O, stăpâne al meu, Kamaralzaman, nu pricep nimic din ce mă întrebi.

Atunci Kamaralzaman îi strigă:

— Vino-ncoace, blestematule!

Şi când eunucul veni, Kamaralzaman îl înhăţă de gât, îl trânti la pământ şi-l călcă în picioare cu atâta mânie, încât eunucul se răsuflă de spaimă. Atunci Kamaralzaman îi cără la picioare şi la pumni, până ce-l lăsă pe jumătate mort. Şi cum eunucul, în loc de vreo lămurire, scotea ţipete înăbuşite, Kamaralzaman îi spuse:

— Aşteaptă oleacă!

Şi alergă de luă o funie groasa de cânepă, ce slujea la scoaterea apei din puţ, i-o trecu pe după subsuori, o înnodă straşnic, şi-l târî apoi până la gura puţului, îl zlobozi în fântână şi-l cufundă în apă de-a binelea.

Or, fiind iarnă, apa era tare rece şi aerul de asemenea tare-ngheţat. Aşa că eunucul începu să strănute de nu mai putea, cerând îndurare. Dar Kamaralzaman îl mai cufundă de câteva ori, strigându-i de fiece dată:

— N-ai să ieşi de-acolo până ce n-ai să-mi mărturiseşti adevărul. Altminteri, ai să mori înecat.

Atunci eunucul gândi: „Fără îndoială că are să facă aşa cum spune“. Apoi strigă:

— O, stăpâne al meu, Kamaralzaman, scoate-mă de-aici şi-am să-ţi spun adevărul tot!

Atunci prinţul îl trase afară şi-l văzu cum tremura ca o trestie-n vânt; şi, atât de frig cât şi de spaimă, clănţănea amarnic din dinţi; şi arăta jalnic, cu apa curgând de pe el şiroaie şi cu nasul însângerat.

Eunucul, simţindu-se deocamdată scăpat de primejdie, spuse prinţului, fără a pierde o clipă:

— Îngăduie-mi mai întâi să mă duc să-mi schimb hainele şi să-mi şterg nasul.

Kamaralzaman îi spuse:

— Du-te! Dar să nu zăboveşti. Şi-ntoarce-te cât mai degrabă să-mi povesteşti tot.

Şi eunucul ieşi îndată şi alergă de-a dreptul la serai, la tatăl lui Kamaralzaman.

Regele Şahraman tocmai sta de vorbă cu marele lui vizir şi-i spunea:

— Oh, vizire, am petrecut o noapte grozav de rea, atâta mi-i de zbuciumată inima din pricina fiului meu Kamaralzaman. Şi tare mă tem să nu i se fi întâmplat vreun blestem în turnul acela vechi, atât de nepotrivit pentru un tânăr gingaş ca fecioru-meu.

Dar viziru-i răspunse:

— Fii liniştit! Pe Allah, zău, n-are a i se întâmpla acolo nimic rău! E mai bine-aşa, ca să-şi mai domolească din semeţie şi să-şi mai piardă din trufie.

Şi taman atunci se înfăţişă eunucul, în starea în care era, şi căzu la picioarele regelui, strigându-i aşa:

— O, sultane, măria ta! nenorocirea a intrat în casa ta. Stăpânul meu, Kamaralzaman, s-a trezit din somn, nebun de-a binelea. Şi ca să-ţi dau dovadă de nebunia lui, iată: mi-a făcut *cutare* şi *cutare,* şi mi-a zis *cutare* şi *cutare.* Or, eu, pe Allah, n-am văzut intrând la prinţ nici fată, nici băiat.

Auzind aşa, regele Şahraman nu se mai îndoi de presimţirile lui şi strigă către vizir:

— Oh, ce blestem! Tu eşti de vină, câine de vizir! Tu

mi-ai vârât în cap gândul acesta blestemat de a-mi întemniţa copilul, flacăra inimii mele. Ah, pui de lele, ridică-te şi-aleargă iute să vezi de ce-i vorba şi-ntoarce-te pe dată să-mi dai socoteală.

Vizirul ieşi valvârtej, însoţit de eunuc şi porni către turn, cerând într-una amănunte de la robul care îi tot spuse tot lucruri tare îngrijorătoare. Aşa că vizirul nu cuteză să intre în odaie la băiat, decât după multe măsuri de prevedere, strecurând mai întâi capul şi apoi trupul, dar cu mare băgare de seamă. Dar care nu-i fu mirarea, când îl văzu pe Kamaralzaman culcat liniştit în pat şi citind adâncit în *Coran!...*

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi tăcu sfioasă.

Ci într-a o sută optzeci şi şaptea noapte

Ea urmă:

...îl văzu pe Kamaralzaman stând culcat liniştit în pat şi citind adâncit în *Coran.*

Se apropie şi, după salamalecul cel mai respectuos, se aşeză pe podea lângă pat şi grăi:

— În ce spaimă ne-a mai băgat eunucul ăsta de păcură! Închipuieşte-ţi că feciorul ăsta de târfă a venit, năuc, cu o înfăţişare de javră râioasă, şi ne-a speriat povestindu-ne nişte lucruri pe care ar fi necuviincios să le rostesc de faţă cu tine. Aşa de rău ne-a tulburat liniştea, încât mă vezi şi-acuma tremurând.

Kamaralzaman zise:

— N-a putut să vă tulbure, cu adevărat, atâta cât m-a tulburat pe mine mai adineaori! Dar, o, vizire al tatălui meu, mult aş vrea să ştiu ce-a putut să vă povestească?

Vizirul răspunse:

— Allah să-ţi ocrotească tinereţile! Allah întărească-ţi minţile! Depărteze de la tine tot ce-i faptă necugetată şi ferească-ţi limba de vorbe fără de duh! Odraslei ăsteia de

scuruit i s-a năzărit că ai înnebunit deodată şi că i-ai vorbit despre o tânără care şi-ar fi petrecut noaptea cu tine şi care ţi-ar fi fost pe urmă răpită, şi alte sminteli de-acestea, şi că ai sfârşit prin a-l snopi în bătaie şi a-l arunca în puţ. O, Kamaralzaman, stăpâne al meu, ce neobrăzare — nu-i aşa? — din partea putregaiului ăstuia de arap!

La aceste vorbe, Kamaralzaman zâmbi şi-i grăi vizirului:

— Pe Allah! Ai de gând, moşneag puturos, să isprăveşti odată cu gluma asta nesărată, ori vrei să simţi şi tu la fel dacă apa din puţ e bună de scăldat? Ia aminte, îţi zic, că de nu-mi spui numaidecât ce-aţi făcut, tu şi tata, cu iubita mea, fata cea cu ochi negri, frumoşi, şi cu obrajii fragezi şi trandafirii, ai să-mi plăteşti şiretenia-ţi încă şi mai scump decât eunucul.

Atunci vizirul, cuprins de-o spaimă fără de margini, se trase de-a-ndăratelea şi grăi:

— Numele lui Allah fie eu tine şi în jurul tău! Ya Kamaralzaman, de ce vorbeşti aşa? De ţi-o fi fost mistuirea grea şi te-a făcut să visezi urât, fie-ţi milă! scutură-te de visul acesta cât mai degrabă! Ya Kamaralzaman, astea nu-s, în adevăr, vorbe cu judecată!

La vorbele acestea, tânărul se răsti:

— Ca să-ţi adeveresc, o, şeic blestemat, că nu cu urechea am văzut-o pe tânăra fată, ci cu ochiul ăsta şi cu ochiul cestălalt, şi că nu cu ochii am pipăit şi-am adulmecat trandafirii trupului ei, ci cu degetele astea, şi cu nasul ăsta, na, ţine!

Şi-i arse un ghiont atât de năprasnic în burtă, de-l aşternu lat la pământ; după care îl înhăţă de barbă, pe care-o răsuci pe după mână şi, încredinţat că aşa n-are să-i scape, începu să-i care la pumni unul după altul, atât câtu-l ţinură puterile.

Nenorocitul de mare vizir, văzând că odată cu barba i se duce şi sufletul, îşi zise în sine: „Acuma e trebuitor să mint. Altă cale n-am ca să scap din mâinile acestui tânăr nebun“. Aşadar îi spuse:

— O, stăpâne al meu, îţi cer iertare că te-am înşelat. Ci vina-i a tatălui tău, care mi-a poruncit, sub ameninţarea cu grabnica spânzurătoare, să nu cumva să-ţi spun încă locul unde a dus-o pe tânăra fată. Dar, dacă vrei să-mi dai drumul, alerg numaidecât să-l rog pe tată-tău, regele, să te scoată din turn; şi să-i spun despre dorinţa ta de a te însura cu fata aceea: lucru ce are să-l bucure cum nu se mai poate!

La vorbele acestea, Kamaralzaman îi dete drumul şi-i zise:

— Dacă-i aşa, aleargă degrabă să-l vesteşti pe tata şi adu-mi răspunsul îndată!

Când se văzu slobod, vizirul dete năvală afară din odaie, având grijă să răsucească de două ori cheia în uşă, şi alergă, ieşit din minţi şi cu hainele sfâşiate, către sala scaunului împărătesc.

Regele Şahraman îl văzu pe vizir în acea stare de plâns şi-i grăi:

— Te văd vrednic de milă şi fără de turban. Şi-mi pari tare vătămat. Se vede că ai păţit pesemne vreo belea.

Vizirul răspunse:

— Ce-am păţit eu, măria ta, nu e nimic pe lângă ce-a păţit feciorul tău!

Regele întrebă:

— Ce-a păţit, oare?

Vizirul spuse:

— E nebun de-a binelea, lucru-i vădit

La vorbele astea, regele văzu lumina prefăcându-se-n negură dinaintea ochilor lui şi strigă:

— Ajute-mă Allah! Spune-mi degrabă, ce fel de nebunie l-a lovit pe copilul meu!

Şi vizirul răspunse:

— Ascult şi mă supun!

Şi-i istorisi regelui toată întâmplarea, precum şi chipul cum izbutise să scape din manile lui Kamaralzaman.

Atunci pe rege îl cuprinse o cumplită mânie şi răcni:

— O, tu, cel mai păgubos dintre viziri, vestea ce mi-o

aduci este pieirea capului tău! Pe Allah, de-i adevărat că aceasta-i starea în care a ajuns feciorul meu, am să pun să fii răstignit în vârful celui mai înalt minaret, ca să te învăţ să mai dai sfaturi atât de anapoda ca acelea care-s întâia pricină a acestei nenorociri.

Şi se repezi către turn şi, urmat de vizir, intră în odaie la Kamaralzaman.

Când Kamaralzaman îl văzu intrând pe tată-său, se sculă numaidecât, în cinstea lui, sări jos din pat şi rămase cuviincios în picioare dinainte-i, cu braţele cruciş pe piept, după ce, ca un fiu, cuminte, îi sărută mâna. Iar regele, fericit că-şi vede feciorul atât de liniştit, îl cuprinse drăgăstos cu braţele pe după gât şi-l sărută între ochi, plângând de bucurie.

După care, îi spuse să se aşeze pe pat lângă el şi, întorcându-se supărat către vizir, grăi:

— Acuma vezi că eşti cel mai ticălos dintre viziri? Cum de-ai cutezat să vii să-mi spui că fiul meu *e-aşa* şi *e-aşa,* şi să-mi vâri spaima în inimă şi să-mi zdrumici de tot ficatul?

Pe urmă adăugă:

— De almintrelea, ai să auzi pe dată, cu urechile tale, ce răspunsuri cuminţi are să-mi dea feciorul meu cel drag.

Privi apoi părinteşte către băiat şi îi zise:

— Kamaralzaman, ştii tu ce zi este astăzi?

El răspunse:

— De bună seamă. E sâmbătă.

Regele aruncă o privire plină de mânie şi de izbândă către vizirul încremenit şi-i spuse:

— Auzi au ba?

După care întrebă iar:

— Dar mâine, Kamaralzaman, ce zi are să fie? Ştii oare?

El răspunse:

— De bună seamă...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi,

sfioasă, tăcu.

Ci într-a o sută optzeci şi opta noapte

Ea urmă:

...De bună seamă! Are să fie duminică, şi pe urmă luni, pe urmă marţi, miercuri, joi şi, la sfârşit, vineri, ziua cea sfântă.

Regele, mulţumit cum nu se mai poate, strigă:

— O, copile-al meu, o, Kamaralzaman, departe fie de tine orice semn rău! Ci ia mai spune-mi: cum se cheamă în arăbeşte luna în care suntem acum?

Kamaralzaman răspunse:

— Se cheamă luna Zul-Kiidat. După care vine luna Zul-Hidjat; pe urmă vine Moharram, apoi Safar, Rabialaual, Rabialthani, Gamadialuala, Gamadialthania, Ragab, Şaaban, Ramadan şi, în sfârşit, Şaual.

Atunci regele, cum nu se poate mai bucuros şi liniştit astfel în privinţa sănătăţii feciorului său, se întoarse către vizir, îl scuipă în obraz şi-i zise:

— 'Tu, numai tu eşti nebun, cobe bătrână!

Vizirul clătină din cap şi voi să răspundă; se opri însă şi-şi zise: „Să mai aşteptăm oleacă“.

Or, regele grăi mai departe către feciorul-său:

— Copilul meu, închipuieşte-ţi că şeicul acesta, dimpreună cu eunucul ăsta de păcură, au venit să-mi spună *cutare* şi *cutare* vorbe pe care cică le-ai fi rostit tu despre o fată ce şi-ar fi petrecut noaptea cu tine! Spune-le, dar, în faţă, că au minţit.

La vorbele acestea, Kamaralzaman zâmbi şi spuse regelui:

— O, tată, află că, în adevăr, nu mai am nici răbdarea trebuincioasă, nici pofta să îndur mai mult gluma asta care a durat destul. Fie-ţi milă şi izbăveşte-mă de umilinţă, căci îmi simt sufletul prea uscat de toate câte m-ai făcut să îndur. Să ştii, însă, tată, că acuma sunt hotărât să-ţi dau ascultare şi primesc să mă însor cu

frumoasa fată pe care ai binevoit să mi-o trimiţi azi-noapte spre a-mi ţine tovărăşie în pat. Am găsit-o vrednică a fi dorită, şi numai văzând-o mi-am-şi simţit sângele răscolit.

La aceste vorbe ale fiului său, regele strigă:

— Numele lui Allah fie cu tine şi în jurul tău, copile al meu! Şi ferească-te de vrăji şi de nebunie! Ah, copile, ce vis urât ai visat de vorbeşti aşa? Fie-ţi milă, copile al meu, linişteşte-te. În viaţa mea n-am să te mai necăjesc vreodată! Şi blestemată fie însurătoarea şi ceasul însurătorii şi cei ce vor mai pomeni vreodată de însurătoare!

Atunci Kamaralzaman spuse tatălui său:

— Vorbele tale, o, tată, sunt sfinte pentru mine! Dar mai întâi jură-mi, cu jurământul cel mare, că n-ai nicio ştiinţă despre întâmplarea mea de azi-noapte cu frumoasa fată care, cum am să-ţi arăt îndată, a lăsat asupra-mi destule urme.

Şi regele Şahraman grăi:

— Îţi jur pe numele sfânt al lui Allah, dumnezeul lui Mussa şi al lui Ibrahim, carele l-a trimis pe Mahomed între oameni, drept chezăşie a păcii şi mântuirii lor. Amin!

Kamaralzaman repetă:

— Amin!

Dar îi spuse tatălui său

— Acuma, ce-ai să zici când am să-ţi arăt dovezile despre trecerea tinerei fete prin braţele mele?

Regele grăi:

— Aştept!

Şi Kamaralzaman urmă:

— Dacă, o, tată, cineva ţi-ar spune: „Noaptea trecută am sărit din somn şi-am văzut dinaintea mea pe cineva stând gata să-şi verse sângele în luptă cu mine. Atunci eu, măcar că nu voisem să-l străpung, am făcut, fără voia mea, o mişcare ce a înfipt paloşul meu în pântecele dezgolit al aceluia. Şi dimineaţa, trezindu-mă, văzui că, în adevăr, paloşul era plin de sânge“. Ce-ai spune, o, tată,

celui care, vorbindu-ţi astfel, ţi-ar arăta că acesta-i adevărul?

Regele zise:

— I-aş spune că sângele, fără trupul potrivnicului, nu este decât o jumătate de dovadă.

Atunci Kamaralzaman grăi:

— O, tată, şi eu, azi dimineaţă, trezindu-mă, văzui că acesta-i adevărul! Dar, dovadă încă şi mai de nătăgăduit, iată inelul tinerei. Pe când al meu, precum vezi, a dispărut.

La aceste vorbe, regele se repezi să cerceteze şi văzu că, în adevăr, aşa era...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a o sută nouăzeci şi una noapte

Ea urmă:

...regele se repezi să cerceteze şi văzu că, în adevăr, aşa era. Şi mai gândi: „Aci, neîndoielnic, trebuie să fie mâna vizirului“. După care, se-ntoarse degrabă lângă Kamaralzaman şi-i spuse:

— Acuma să vedem inelul.

Îl luă, îl suci şi-l răsuci, apoi îl înapoie lui Kamaralzaman, zicând:

— Asta-i o dovadă care mă tulbură cu desăvârşire.

Şi şezu vreme de un ceas fără a scoate o vorbă. Apoi, deodată, se repezi la vizir şi-i strigă:

— Tu, codoş bătrân, tu ai pus la cale blestemăţia asta!

Dar vizirul căzu la picioarele regelui şi se jură pe cartea cea sfântă şi pe dreapta credinţă că el n-avea niciun pic de vină în povestea aceea. Iar eunucul jură şi el la fel.

Atunci regele, nemaiputând pricepe nimic, spuse către fiul său:

— Allah are să dezlege taina aceasta!

Dar Kamaralzaman, cu sufletul zbuciumat, răspunse:

— O, tată, te rog fierbinte, porunceşte să se cerceteze şi să se caute pretutindeni şi să mi se aducă îndărăt fata aceea a cărei amintire îmi umple sufletul de tulburare. Mă închin ţie, ai milă de mine şi găseşto-mi-o, altmintrelea mor!

Regele se porni pe plâns şi spuse către fiu-său:

— Ya Kamaralzaman, mare-i Allah şi numai el ştie cele neştiute! Ci noi n-avem alta de făcut decât a ne întrista împreună, tu din pricina dragostei tale fără de nădejde, iar eu de zbuciumul tău şi de neputinţa mea de a-i găsi leac.

Apoi, regele, cu sufletul nemângâiat, îşi luă de mână feciorul şi-l aduse din turn în palat, unde se închiseră împreună. Şi nu mai voi să audă nimic despre treburile împărăţiei, ca să rămână să plângă laolaltă cu Kamaralzaman, ce căzuse la pat, chinuit de deznădejdea de a iubi astfel din tot sufletul său o fată necunoscută care, după nişte dovezi de dragoste atât de vădite, pierise intr-un chip aşa de ciudat.

Apoi, regele, ca să fie şi mai la adăpost de oamenii şi de treburile palatului, şi ca să nu mai aibă a se dărui decât grijilor pentru iubitul lui fecior, puse să se clădească în mijlocul mării un serai ce nu se lega de ţărm decât printr-o punte lată de douăzeci de coţi, şi-l împodobi după trebuinţele lui şi ale feciorului lui. Şi numai ei doi acolo locuiau, departe de larmă şi sâcâieli, negândindu-se decât la amarul lor. Şi spre a se mângâia cât de cât, Kamaralzaman nu găsea nimica mai bun decât să citească frumoasele cărţi despre dragoste şi să spună stihuri de-ale unor poeţi plini de har, ca acestea, dintre altele multe:

Multiscusită-nvingătoare
În bătălii cu trandafiri,
Căreia sângele de floare
Cunună-i pune, de porfir,
În pletele strălucitoare —

Supuse-n cale-ţi, fir cu fir,
Grădinile aromitoare
Se-nclină-n tandre unduiri,
Sub fecioreştile-ţi picioare.

Domniţa mea fără de pată,
Cu trup vrăjit, cum pe pământ
Un altul nu-i, şi care-mbată
Inmiresmând oricare vânt,
Ah, boarea serii, dacă-odată
S-ar strecura pe sub veşmânt
Şi te-ar cunoaşte, fermecată,
N-ar mai ieşi de-aci nicicând.

Atât de zveltă eşti, hurie,
Cu frumuseţile-ţi de foc,
Că salba-ţi ar visa să-ţi fie
Brâu petrecut peste mijloc;
Şi uită-te cum se mânie
Brăţările, că n-au noroc
Lănţug de clopoţei să fie,
Podoabă gleznelor, în loc.

Asta-i ceea ce s-a întâmplat cu Kamaralzaman, şi cu tatăl său, regele Şahraman!

Cât despre domniţa Budur, iată! Cele două duhuri au aşezat-o în patul său din palatul tatălui ei, regele Ghaiur, când noaptea era pe sfârşite. Aşa că peste trei ceasuri se lumină de zi şi domniţa Budur se trezi. Surâdea încă iubitului ei şi se întindea de plăcere, în acea clipă dulce de trezire numai pe jumătate, alături de iubitul pe care-l credea lângă ea. Şi când, nainte de-a deschide ochii, întinse mâinile spre a-l îmbrăţişa pe după gât, nu cuprinse decât aer gol. Atunci se dezmetici de-a binelea şi nu-l mai zări pe frumosul flăcău pe care-l iubise în timpul nopţii. Şi, cu inima cutremurată, scoase un ţipăt năprasnic, care le făcu să alerge la ea pe toate cele zece

femei menite s-o vegheze, printre care şi doica ei. Înconjurară patul speriate tare, iar doica o întrebă:

— Ce este, stăpâna mea?

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a o sută nouăzeci şi treia noapte

Ea urmă:

...doica o întrebă:

— Ce este, stăpâna mea?

Budur strigă:

— Tu mă întrebi, vicleano ce eşti, de parcă habar n-ai avea! Spune-mi numaidecât, ce s-a făcut flăcăul minunat, care-a dormit noaptea asta în braţele mele?

Doica, încurcată nevoie mare, bulbucă ochii a mirare, întinse gâtul ca să priceapă mai bine şi zise:

— O, domniţă, Allah să te apere de orice lucru necuviincios! Astea nu-s vorbe pe care să le mai fi auzit de la tine. Fă bine şi vorbeşte mai lămurit, iar dacă nu-i vorba decât de o joacă care-o faci numai ca să glumeşti, spune-ne fără zăbavă.

Budur se ridică pe jumătate din pat şi-i strigă mânioasă:

— Doică-piază-rea îţi poruncesc să-mi spui numaidecât unde-i frumosul flăcău căruia, de bună voie, i-am dăruit azi-noapte trupul, şi inima, şi fecioria mea!

La aceste vorbe, doica văzu lumea întreagă pierind de dinaintea ochilor ei; începu să se bată peste obraji şi se aruncă la pământ, dimpreună cu celelalte zece bătrâne; şi toate porniră să se vaiete în gura mare.

— Of, ce dimineaţă întunecată! Vai de zilele noastre!

Ci doica, văicărindu-se, întrebă totuşi:

— Ya Sett Budur, pe Allah! vino-ţi în fire şi lasă gluma asta, nevrednică de o crăiasă!

Dar Budur se răsti:

— N-ai de gând să taci, babă afurisită, şi să-mi spui odată ce-aţi făcut cu iubitul meu cel cu sprâncene arcuite, care şi-a petrecut noaptea până în zori cu mine şi care avea sub buric ceva ce eu nu am?

Când doica şi celelalte femei mai auziră şi asta, strigară:

— Of, ce ocară! Of, stăpână a noastră, feri-te-ar Allah de fermecătură şi de deochi! În dimineaţa asta, gluma ta a întrecut orice măsură.

Şi doica, lovindu-se cu pumnii în piept, grăi:

— O, stăpână Budur, pentru numele lui Allah, nu mai vorbi aşa! De-ar ajunge o glumă ca asta la urechile măriei sale, ne-ar ucide numaidecât. Şi nimic pe lume nu ne-ar mai izbăvi de mânia lui!

Dar Sett Budur, tremurând, se răsti:

— Te mai întreb odată dacă ai de gând ori ba să-mi spui unde se află acum frumosul băiat ale cărui urme le mai port încă pe trup?

La asemenea întrebare, muierile toate se aruncară cu faţa la pământ şi strigară:

— Ce jale de tinereţile ei! Asta-i nebunie curată!

Vorbele lor o mâniară într-atâta pe domniţa Budur, încât smulse de pe perete o spadă şi se repezi asupra femeilor, să le străpungă. Ele atunci deteră buzna afară, claie peste grămadă, ţipând şi urlând, şi se năpustiră de-a valma, cu chipurile răvăşite, în iatac la rege. Şi, cu lacrimile în ochi, doica povesti regelui toate câte spusese Budur, şi adăugă:

— Ne-ar fi omorât pe toate şi ne-ar fi prăpădit, de n-am fi luat-o la fugă.

Iar regele strigă:

— E un lucru nemaipomenit! Dar ai văzut tu, cu ochii tăi, că a pierdut ceea ce a pierdut?

Doica îşi acoperi faţa cu mâinile şi răspunse plângând:

— Am văzut! Era plină de sânge!

Atunci regele zise iar:

— În adevăr, e nemaipomenit.

Şi, măcar că în acea clipă era desculţ şi n-avea pe cap decât turbanul de noapte, se repezi în odaia domniţei Budur.

Regele o privi aspru pe fiică-sa şi o întrebă:

— Budur, este adevărat ceea ce spun bătrânele astea nebune, că te-ai fi culcat azi-noapte cu oarecine, şi că porţi încă pe trup urmele trecerii lui: lucru care ar fi făcut să pierzi ceea ce ai pierdut?

Ea răspunse:

— De bună seamă, tată, devreme ce tu însuţi ai voit aşa, şi de altfel tânărul era desăvârşit ales, şi-atât de frumos încât ard de dorinţa să ştiu de ce mi l-ai luat după aceea. Iată, de altfel, inelul lui, pe care mi l-a dat, după ce l-a luat pe al meu.

Atunci regele, tatăl domniţei Budur, care gândise întâi că fiică-sa-i numai pe jumătate nebună, îşi zise: „Ba-i chiar nebună de-a binelea". Şi-o întrebă:

— Budur, n-ai de gând să-mi spui odată ce-nseamnă purtarea asta a ta, atât de ciudată şi de puţin vrednică de o domniţă ca tine?

Atunci Budur nu se mai putu stăpâni, îşi sfâşie cămaşa de sus până jos şi începu să plângă şi să se lovească peste obraji.

Văzând aşa, regele porunci eunucilor şi bătrânelor s-o lege de mâini ca s-o împiedice să-şi facă vreun rău şi, de va începe iar, s-o lege de fereastra de la odaia ei.

Pe urmă, regele Ghaiur, deznădăjduit, se întoarse în iatacul lui, cugetând ce să facă să găsească leacul acelei nebunii de care credea că a fost lovită fiică-sa. Căci, ca şi-nainte, el o iubea, oricum, tot atât de fierbinte şi nu se putea deprinde cu gândul că era nebună pentru totdeauna.

Adună, dar, la palat pe toţi învăţaţii din împărăţie, doftorii, astrologii, magii, pe cei ce cunoşteau pe de rost cărţile cele de demult, şi pe negustorii de leacuri, şi le grăi tuturor:

— Fiica mea El-Sett Budur se află în *cutare* şi *cutare*

stare. Acela dintre voi care o va lecui, are s-o capete de la mine de soţie şi are să-mi fie urmaş la domnie după ce voi muri. Dar cel ce va intra la fiica mea şi nu va izbândi a o lecui, aceluia i se va tăia capul.

Pe urmă porunci să se vestească aceasta în întreaga cetate şi trimise crainici în toate zările împărăţiei lui, ca să se deie de ştire la fel.

Şi mulţi doftori, şi învăţaţi, şi magi, şi vraci, şi făcători de leacuri se înfăţişară; dar, peste un ceas, capetele lor retezate spânzurau de-asupra porţii de la palat. Şi în curând patruzeci de capete de doftori şi de vânzători de leacuri spânzurau aşezate la rând de-a lungul zidului palatului. Atunci, ceilalţi îşi ziseră: „Asta-i semn rău. Şi trebuie să fie boală de nelecuit." Şi nimenea nu mai cuteză a se înfăţişa, ca să nu se primejduiască a i se reteza gâtul. Asta păţiră doftorii, şi asta era pedeapsa ce li se da în asemenea împrejurări.

Dar, în ceea ce o priveşte pe domniţa Budur, ea avea un frate de lapte, fiul doicii sale şi care se numea Marzauan. Or, Marzauan, măcar că era musulman dreptcredincios şi cucernic, învăţase solomonia şi vrăjitoria, cărţile cele indieneşti şi pe cele egipţiene, semnele talismanice şi ştiinţa stelelor. După care, nemaiavând nimic de învăţat din cărţi, pornise a călători şi a străbate tărâmurile cele mai depărtate şi-i cercetase pe oamenii cei mai pricepuţi în ştiinţele tainice. Şi aşa îşi însuşise toate cunoştinţele omeneşti. După care, nemaiavând să înveţe nimic, porni iar la drum către ţara lui, unde sosi bine sănătos.

Or, cel dintâi lucru pe care Marzauan îl zări când intră în cetate, fură căpăţânile retezate ale doftorilor, atârnate deasupra porţii de la palat. Şi, la întrebarea lui, trecătorii îi povestiră toată întâmplarea, precum şi neştiinţa vădită a doftorilor, osândiţi pe bună dreptate.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi tăcu, sfioasă.

Ci într-a o sută nouăzeci şi patra noapte

Ea urmă:

...precum şi neştiinţa vădită a doftorilor, osândiţi pe bună dreptate.

Atunci, Marzauan se duse la maică-sa şi, după îmbrăţişările de revedere, îi ceru amănunte despre cele întâmplate, iar maică-sa îi adeveri totul; ceea ce îl mâhni nespus pe Marzauan, căci fusese crescut laolaltă cu Budur şi-o iubea cu o dragoste mai mare decât aceea pe care o simt îndeobşte fraţii pentru surorile lor. Stete dar şi cugetă vreme de un ceas; după care ridică fruntea şi-o întrebă pe maică-sa:

— Ai putea să-mi ajuţi să intru tainic la ea, ca să-ncerc să aflu pricina bolii sale şi să văd de are leac, ori n-are?

Şi maică-sa îi spuse:

— Lucru-i tare greu, o, Marzauan. Dar, de vreme ce asta ţi-i dorinţa, grăbeşte şi te-mbracă în haine de femeie şi vino după mine.

Marzauan se găti pe dată şi, îmbrăcat ca femeie, porni în urma maică-sii spre serai.

Când ajunseră la uşa iatacului, eunucul pus acolo de pază voi să oprească pe aceea pe care n-o mai văzuse până atunci. Dar bătrâna îi strecură în mână un dar şi-i grăi:

— O, căpetenie a seraiului, domniţa Budur, care-i atât de bolnavă, mi-a spus că-i e dor s-o vadă pe această fată a mea, ce i-i soră de lapte. Lasă-ne, dar, să trecem, o, taică al bunei-cuviinţe!

Iar hadâmbul, tot atât de măgulit de vorbele doicii, pe cât de mulţumit de dar, răspunse:

— Intraţi iute, dar să nu staţi mult.

Şi amândoi intrară.

Când Marzauan ajunse dinaintea domniţei, îşi ridică vălul ce-i ascundea faţa, se aşeză pe podea şi scoase de

sub haină un astrolab, nişte cărţi de farmece şi o lumânare. Şi se pregăti să alcătuiască întâi horoscopul domniţei Budur, mai nainte de-a o întreba ceva, când, deodată, tânăra fată i se aruncă de gât şi-l îmbrăţişa, drăgăstoasă; căci numaidecât îl recunoscuse. Apoi ea îi grăi:

— Cum, frate Marzauan, şi tu, ca toţi ceilalţi, mă crezi nebună? Ah, nu crede asta, Marzauan! Oare tu nu ştii ce spune poetul? Ascultă aceste stihuri şi cugetă apoi la tâlcul lor:

„A-nnebunit! şoptesc cu milă unii;
Păcat de tinereţea ei pierdută!“
Eu le răspund: „Sunt fericiţi nebunii,
Căci viaţa lor, oricum, e mai plăcută
Decât a gloatei proaste şi mişele
Ce-şi bate joc de cei ce nu-s ca ea”.
Şi le-aş mai spune: „Leac smintelii mele
Iubitul meu e, să mi-l ştiu colea”.

După ce ascultă versurile, Marzauan înţelese pe dată că Sett Budur era îndrăgostită şi că aceasta era toată boala ei. Şi-i spuse:

— Omul iscusit nu are trebuinţă decât de un semn ca să priceapă. Povesteşte-mi fără zăbavă totul şi, cu voia lui Allah, am să-ţi fiu aducător de mângâiere şi mijlocitorul izbăvirii tale.

Atunci Budur îi povesti amănunţit întâmplarea toată şi apoi izbucni în lacrimi, spunând:

— Iată trista mea soartă, o, Marzauan; şi nu mai trăiesc decât tot plângând, zi şi noapte, şi numai stihurile de dragoste pe care mi le îngân mai izbutesc să-mi răcorească oleacă arsura din suflet.

La vorbele ei, Marzauan îşi plecă fruntea cugetând şi stete cufundat vreme de-un ceas în gândurile lui. După care, ridică fruntea şi spuse nemângâiatei Budur:

— Pe Allah, văd limpede că cele ce mi-ai povestit sunt

în totul adevărate; dar, în adevăr, mi-i tare greu să înţeleg bine. Totuşi trag nădejde să-ţi vindec inima şi să-ţi aduc mulţumirea pe care-o doreşti. Numai că, pe Allah, caută să ai răbdare până mă-ntorc. Şi să fii bine încredinţată că ziua în care voi fi iar lângă tine are să fie totodată şi cea în care îţi voi aduce aici iubitul de mână.

Şi cu aceste vorbe, Marzauan plecă grăbit, de la domniţă, sora lui de lapte; şi, chiar în aceeaşi zi, părăsi cetatea regelui Ghaiur.

Odată ieşit dintre zidurile oraşului, Marzauan călători o lună întreagă din cetate-n cetate şi din ostrov în ostrov, şi pretutindeni n-auzea oamenii vorbind decât despre povestea ciudată a domniţei Budur. Dar după o lună de drumeţie, Marzauan ajunse intr-un oraş mare, aşezat pe ţărmul mării şi care se numea Tarah. Şi nu mai auzi pe nimeni vorbind despre Sett Budur; ci, acolo, dimpotrivă, nu mai era vorba decât despre povestea nemaipomenită a unui prinţ, fiul regelui acelor tărâmuri şi care se numea Kamaralzaman. Şi Marzauan ceru să i se povestească amănunţit acea întâmplare, şi i se păru atât de asemănătoare în totul cu cea pe care o ştia în legătură cu Sett Budur, încât întrebă numaidecât de locul unde anume se află acel fecior de crai. I se spuse că acel loc era tare departe şi că pe două căi se putea ajunge acolo, una pe uscat şi alta pe mare. Pe uscat ar fi trebuit şase luni ca să ajungă în acea ţară Khaledan, unde se afla Kamaralzaman; dar pe mare n-ar fi trebuit decât o lună. Atunci Marzauan, fără a mai aştepta, luă calea mării, cu o corabie care tocmai pornea către acele ostroave din ţara Khaledan.

Corabia cu care plecase Marzauan avu vânt prielnic tot drumul; ci tocmai în ziua când au ajuns în faţa cetăţii de scaun a împărăţiei, o furtună năprasnică răscoli valurile mării, zvârli în slăvi corabia, ce se răsturnă cu fundul în sus, şi-apoi o izbi drept intr-un colţ de stâncă. Dar Marzauan, printre multe însuşiri minunate, ştia şi să înoate; astfel dintre toţi călătorii, numai el izbuti să scape

cu zile, agăţându-se de catargul cel mare care se prăvălise în mare. Iar valurile învolburate îl târâră chiar pe limba de pământ unde era clădit palatul în care locuia Kamaralzaman cu tătâne-său.

Or, ursita voi ca marele vizir, care venise a da regelui socoteală despre treburile împărăţiei, tocmai atunci să-şi arunce privirile pe fereastra dinspre mare. Şi văzându-l pe tânărul ce se străduia să răzbată la ţărm, porunci robilor să alerge să-l scape şi să-l aducă la el, după ce-i vor da mai întâi nişte haine să se schimbe şi un pahar de sorbet spre a-şi potoli zbuciumul.

Aşa că, nu peste mult timp, Marzauan intră în sala în care se afla vizirul. Şi, cum era bine făcut şi atrăgător la înfăţişare, plăcu numaidecât marelui vizir, care începu să-l întrebe de toate şi se lămuri pe dată ce multe lucruri cunoştea şi cât de înţelept era. Şi zise în sineşi: „De bună seamă că trebuie să se priceapă şi la leacuri”. Şi-i grăi apoi:

— Allah te-a adus la noi, ca să lecuieşti un bolnav care-i tare scump tatălui său...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a o sută nouăzeci şi şasea noapte

Ea urmă:

...ca să lecuieşti un bolnav care-i tare scump tatălui său şi care-i pentru noi toţi pricina unei necurmate amărăciuni.

Marzauan îl întrebă:

— Despre ce bolnav vorbeşti?

Vizirul răspunse:

— Despre prinţul Kamaralzaman, fiul regelui Şahraman, care chiar aici locuieşte.

La aceste vorbe, Marzauan îşi zise: „Ursita mi-i mai prielnică decât nădăjduiam”. Întrebă apoi pe vizir:

— Şi de ce boală suferă fiul regelui?

Vizirul spuse:

— Din partea mea, după câte-mi dau socoteală, suferă de sminteală. Ci tată-său pretinde că-i deocheat ori ceva apropiat, şi-i gata să creadă povestea ciudată pe care ia povestit-o fecioru-său.

Şi viziru-i povesti lui Marzauan întâmplarea toată, de la începutul începutului.

După ce ascultă povestea toată, Marzauan fu bucuros cum nu se mai poate, căci nu mai avea nicio îndoială că prinţul Kamaralzaman n-ar fi chiar tânărul ce petrecuse noaptea de pomină cu Sett Budur şi care lăsase iubitei lui o amintire atât de vie. Se feri însă a-i dezvălui aceasta marelui vizir cât de cât, ci-i spuse numai atât:

— Hotărât că, de l-aş vedea pe tânăr, aş putea judeca mai bine ce fel de leac i se cuvine şi cum l-aş putea vindeca, dacă Allah vrea!

Şi vizirul îl duse, fără de zăbavă, la Kamaralzaman..

Or, cel dintâi lucru care sări-n ochii lui Marzauan, când îl văzu pe prinţul Kamaralzaman, fu nemaipomenita asemănare a acestuia cu domniţa Budur. Şi fu atât de uimit, încât nu se putu stăpâni să nu se minuneze:

— Ya Allah! Binecuvântat fie cel care a izvodit frumuseţi aşa de asemănătoare, înzestrându-le cu aceleaşi însuşiri şi cu aceleaşi desăvârşiri!

Auzind vorbele acestea, Kamaralzaman, care sta întins în pat, fără pic de vlagă şi cu pleoapele pe jumătate închise, deschise ochii mari şi ciuli urechea. Iar Marzauan, băgând de seamă tresărirea tânărului, întocmi pe loc nişte stihuri prin care să-l facă să priceapă, într-un chip învăluit, ceea ce nici regele Şahraman, nici marele vizir nu trebuiau să priceapă:

Încerc să cânt o frumuseţe-aleasă,
Pricină-a unui dor ce m-a răpus
Şi amintire care mă apasă
A celeia ce-a fost şi mi s-a dus.

*Mi-au spus: „*O*, tu, rănit de-o rea săgeată,*
A dragostei, ridică-te-acum iar!
Lăuta veseliei te aşteaptă
Şi plinul desfătărilor pahar.

*Eu le răspund: „*Ce *fel de veselie*
Mai pot să gust, devreme ce iubesc?,
Oare mai poate fi vreo bucurie,
Ca dragostea de care pătimesc?

Iubita mea atâta mi-e de dragă,
Că blestem şi cămaşa de pe ea
Când îi atinge şoldul câte-oleacă,
Ori trupu-i care-i însăşi viaţa mea.

Atâta mi-e de dragă-ncât paharul
Din care bea, cu chipul luminat,
Îl blestem că se bucură de harul
Sărutului pe care l-a furat.

Nu mă învinuiţi că port în mine
Atâtea flăcări şi-o iubesc atât.
De doru-i sufăr chinuri şi ruşine,
De dragul ei mi-e chipul mohorât.

De-aţi şti-o, ah! E mai ispititoare
Decât Iosif lui Faraon cândva,
Ca psaltul David lui Saul; Fecioara
Maria n-a fost simplă cum e ea.

Iar eu sunt trist ca Iacob, cel departe
De fiul lui; ca Iona-nchis în chit;
Ca Iov, sărac şi ros de bube sparte;
Sau ca Adam, de înger izgonit.

În boala grea, de care gem şi zac,
Numai iubita-mi poate-aduce leac!“

Când Kamaralzaman auzi aceste stihuri, simţi o răcoare mare pătrunzând în lăuntrul lui şi liniştindu-i sufletul; şi-i făcu semn lui tătâne-său să-l poftească pe tânăr să se aşeze alături şi-apoi să-i lase singuri. Iar regele, fericit că-şi vede feciorul ispitit de ceva, se grăbi să-l poftească pe Marzauan să se aşeze lângă Kamaralzaman şi ieşi din sală, făcând semn cu ochiul vizirului să-l urmeze.

Atunci Marzauan se plecă la urechea prinţului şi spuse:

— Allah m-a călăuzit aici, ca să slujesc de mijlocitor între tine şi aceea care ţi-i dragă. Şi ca să-ţi dau o dovadă despre aceasta, iată!

Şi-i înşiră lui Kamaralzaman atâtea amănunte din noaptea petrecută cu tânăra fată, încât nu mai încăpea nicio îndoială. Şi adăugă:

— Această fată se numeşte Budur, şi-i fiica regelui Ghaiur, stăpân peste El-Buhur şi peste El-Kussur. Şi-i sora mea de lapte.

La vorbele acestea, Kamaralzaman se simţi atât de uşurat de suferinţa lui, încât simţi puterile cum îi reînviază sufletul; se ridică din pat, îl luă pe Marzauan de braţ şi-i spuse:

— Vreau să plec cu tine îndată către ţara regelui Ghaiur.

Dar Marzauan îi zise:

— E cam departe şi trebuie mai întâi să-ţi recapeţi puterile pe deplin. Apoi, vom porni împreună şi tu însuţi o vei lecui pe domniţa Budur!

Când povestea ajunse aici, Şeberezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a o sută nouăzeci şi noua noapte

Ea urmă:

...şi tu însuţi o vei lecui pe domniţa Budur! Estimp, regele, mânat de nerăbdare, se întoarse în sală, şi văzu

chipul luminat al feciorului lui. Atunci, de bucurie, răsuflarea i se opri în gât; şi-această bucurie ajunse să întreacă orice închipuire atunci când îşi auzi fiul spunând:

— Trebuie să mă îmbrac numaidecât şi să merg la hammam.

Atunci regele se aruncă la pieptul lui Marzauan şi-l îmbrăţişă fără să-l întrebe ce leac folosise de izbutise atât de iute să dobândească o izbândă atât de mare. Şi numaidecât, după ce îl copleşi pe Marzauan cu daruri şi cu onoruri, porunci să fie aprinse luminile în toată cetatea, ca semn de bucurie, şi dărui tuturor dregătorilor şi tuturor slujitorilor de la serai o mulţime de haine de sărbătoare şi de daruri rare, şi puse să se deschidă toate temniţele şi să fie sloboziţi toţi cei închişi. Şi-aşa, întreaga cetate şi întreaga împărăţie trăiră zile de veselie şi de bucurie.

Iar când Marzauan socoti că prinţul îşi căpătase pe deplin întreaga-i sănătate, îl luă deoparte şi-i grăi:

— E vremea să pornim, că nu mai poţi aştepta. Pregăteşte-te, dar, şi hai!

Kamaralzaman răspunse:

— Ci tată-meu n-are să mă lase să plec; căci mă iubeşte atât, încât nu se va hotărî niciodată să se despartă de mine; Ya Allah! Ce mâhnire are să mă cuprindă! Şi, de bună seamă, am să cad iar şi mai bolnav decât înainte.

Dar Marzauan îi răspunse:

— M-am gândit şi la asemenea necaz; şi-am să fac aşa ca nimica să nu ne zăbovească. Drept care, iată ce-am ticluit: o minciună binefăcătoare! Ai să-i spui regelui că tare ai mai vrea să respiri acrul curat al câmpului, la o vânătoare de câteva zile în tovărăşia mea, întrucât ţi-i pieptul foarte slăbit de lunga vreme cât ai bolit la pat. Şi regele, de bună seamă, are să-ţi dea învoire.

La aceste cuvinte, Kamaralzaman se bucură cum nu se mai poate şi alergă pe dată să ceară învoire de la tătâne-său, care, în adevăr, pentru a nu-l mâhni, nu îndrăzni să i

se împotrivească, însă-i grăi:

— Dar să nu lipseşti decât o noapte! Căci lipsa ta mai îndelungată mi-ar pricinui atâta întristare, încât aş muri!

Apoi regele porunci să se pregătească, pentru feciorul lui şi pentru Marzauan, doi cai fără de asemănare şi alţi şase pentru schimb, precum şi o cămilă încărcată cu cele trebuincioase la vânătoare, şi altă cămilă încărcată cu burdufuri de apă şi cu bucate.

După care, regele sărută pe Kamaralzaman şi pe Marzauan, şi, pe rând, îi sfătui, plângând, să aibă grijă unul de altul; şi, după cele mai înduioşătoare luări de rămas bun, îi lăsă să plece din cetate cu tot alaiul lor.

Odată ajunşi în afara zidurilor cetăţii, cei doi tovarăşi, ca să amăgească slugile şi pe toţi cei trimişi să-i însoţească, se prefăcură a vâna ziua toată; iar când se lăsă seara, porunciră să se ridice corturile, mâncară, băură şi dormiră până la miez de noapte. Atunci Marzauan îl trezi binişor pe Kamaralzaman şi-i şopti:

— Trebuie să ne folosim de faptul că slugile dorm şi să pornim!

Încălecară, dar, fiecare pe câte-un cal de schimb odihnit, şi porniră la drum grăbit, nebăgaţi în seamă de nimenea.

Şi călăriră aşa, în goana mare, până-n zori de zi. Atunci, Marzauan îşi opri calul şi spuse prinţului:

— Opreşte şi tu şi descăleca!

După ce Kamaralzaman descălecă, Marzauan îi zise iar:

— Scoate-ţi degrabă şi cămaşa, şi şalvari!

Şi Kamaralzaman îşi dezbrăcă, fără vorbă, cămaşa şi şalvarii. Şi Marzauan îi spuse:

— Acum, dă-mi-le şi aşteaptă-mă oleacă!

Luă cămaşa şi şalvarii şi se îndepărtă, până la o răscruce unde drumul se despărţea în patru. Pe urmă luă şi un cal, pe care avusese grijă să-l aducă legat de calul lui, îl duse într-o pădure ce se întindea până acolo, îl înjunghie şi mânji apoi cu sângele lui şi cămaşă, şi şalvari. După care, se întoarse iar la răscruce şi aruncă

veşmintele însângerate în praful din drum. Când isprăvi, se întoarse la Kamaralzaman, care îl aştepta nemişcat şi care îl întrebă:

— Tare aş vrea să ştiu ce ai de gând.

Marzauan răspunse:

— Mai întâi să mâncăm oleacă.

Mâncară şi băură, şi apoi Marzauan spuse prinţului:

— Iată! Când regele are să vadă că două zile s-au depănat fără ca tu să te fi arătat şi când slujitorii îi vor spune că am plecat amândoi de cu noapte, are să trimită numaidecât după noi, iar cei trimişi au să găsească, fără doar şi poate, cămaşa şi şalvarii tăi plini de sânge aici, la răscrucea unde drumul se împarte în patru, şi unde, de altminteri, am avut grijă să las şi câteva bucăţi de carne de cal, precum şi două oase sfărâmate. Şi-aşa, nimeni n-are să mai stea la-ndoială că nu te-or fi sfâşiat niscaiva fiare, şi că eu, de teamă, am plecat în goana mare.

Apoi adăugă:

— De bună seamă că aceasta veste amarnică are să fie o lovitură năprasnică pentru tată-tău, dar tot atât de mare are să-i fie mai târziu bucuria, când va afla că eşti viu şi însurat cu Sett Budur.

La aceste vorbe, Kamaralzaman nu găsi nimic împotrivă şi grăi:

— O, Marzauan, planul tău este strălucit, iar şiretlicu-i bine iscusit. Dar cum vom face să plătim cele de trebuinţă la drum?

Marzauan răspunse:

— De-asta să nu-ţi pese! Am luat cu mine cele mai alese nestemate, din care chiar şi cea mai neînsemnată preţuieşte mai bine de două sute de mii de dinari.

Şi-şi văzură de cale încă o bună bucată de vreme, până ce, într-un sfârşit, li se ivi dinainte cetatea regelui Ghaiur. Atunci deteră galop cailor şi intrară în cetate prin poarta mare a caravanelor.

Kamaralzaman ar fi vrut să meargă neabătut, drept la serai; dar Marzauan îi spuse să mai aibă răbdare, îl duse

la un han la care trăgeau străinii bogaţi, şi stete cu el acolo trei zile întregi, spre a se hodini bine de truda drumului. Marzauan se folosi de acest răgaz ca să întocmească pentru prinţ toate sculele trebuincioase unui astrolog, scule lucrate numai în aur şi în nestemate. Îl duse apoi la hammam şi, după ce-l îmbăie, îl îmbrăcă în straie de astrolog. Şi numai atunci, dându-i îndrumările de trebuinţă, îl duse până lângă seraiul împărătesc şi-l lăsă singur acolo, iar el plecă să vestească pe mamă-sa de sosire, pentru ca ea, la rându-i, s-o vestească pe domniţa Budur.

Estimp, Kamaralzaman se îndreptă către poarta cea mare a palatului...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a două suta noapte

Ea urmă:

...Estimp, Kamaralzaman se îndreptă spre poarta cea mare a palatului şi începu, dinaintea mulţimii de oameni grămădiţi în piaţă şi dinaintea străjerilor şi a paznicilor porţii, să strige cât putea de tare:

Sunt astrolog vestit în lumea mare;
Sunt magul care n-are-asemănare;
Sunt sfoara ce dă la o parte
Perdelele răufăcătoare;
Sunt cheia care
Descuie lăzi, dulapuri şi săltare;
Sunt peana care-nseamnă semnele cele rare
Pe vrăji şi pe răvaşe atotvindecătoare;
Sunt mâna care-ntinde cu mare-ndemânare
Nisipul care-arată şi vremea viitoare;
Şi tot mâna mea scoate leacul din călămare;
Şi birui totdeauna numai cu o strigare;

Alung fiece boală ascunsă-n mădulare.
Nu mă slujesc nici de asudătoare,
Nici de ceaiuri destupătoare,
Nici de furnicătoare,
Nici de strănutătoare,
Nici de licori amare,
Nici de urzicătoare;
Nu mă slujesc decât de-o închinare,
De nişte vorbe mijlocitoare,
De nişte descântece vrăjitoare,
Şi izbândesc vindecări de-a mirare,
Vrednice de desfătare —
Făra afumătoare
Ori alte fleacuri de-astea vătămătoare;
Sunt magul cel mare,
Vestit peste tot sub soare;
Veniţi să-l vedeţi vericare;
Nu iau nici bani, nici odoare
Răsplătitoare;
Căci fac totul pentru-o plată nepieritoare:
Slava cea fără de asemănare.

Auzind asemenea sforăitoare laude de sine, locuitorii oraşului, şi străjerii, şi paznicii rămaseră înmărmuriţi; căci, de când fuseseră scurtaţi de cap cei patruzeci de doftori, toată lumea gândea că trebuie să se fi stins de pe pământ neamul lor, mai cu seamă că, de-atunci, nu mai văzuseră picior de doftor ori de mag.

Aşa că-l înconjurară cu toţii pe tânărul astrolog; şi când văzură frumuseţea şi chipul lui atât de fraged şi toate celelalte desăvârşiri, fură vrăjiţi şi totodată tare mâhniţi; căci le era teamă să nu păţească şi el ce păţiseră cei de dinainte-i. Şi cei ce se aflau mai aproape de carul îmbrăcat în catifea pe care sta el în picioare îl sfătuiră stăruitor să se îndepărteze de serai şi-i grăiră:

— Stăpâne mag, pe Allah, oare tu nu ştii ce soartă te-aşteaptă, dacă mai întârzii pe-aci? Regele are să te

cheme să-ţi dovedeşti ştiinţa asupra fetei lui. Vai de tine şi de tine! Ai să păţeşti tot aşa cum au păţit toţi cei ale căror căpăţâni retezate iată-le colo, spânzurate, deasupra ta!

Dar la toate îndemnurile lor, Kamaralzaman răspundea strigând şi mai răsunător:

Sunt magul cel mare,
Vestit peste tot sub soare.
Nu mă slujesc nici de ceaiuri destupătoare,
Nici de strănutătoare,
Nici de afumătoare,
Veniţi să mă vedeţi vericare!

Şi-atunci, toţi cei de faţă, măcar că nu se mai îndoiau de ştiinţa lui, tot tremurau gândind c-au să-l vadă nebiruind boala aceea blestemată.

Şi-ncepură a-şi răsuci mâinile şi a se văicări:

— Vai de tinereţele lui!

Or, estimp, regele, auzind larma din piaţă şi văzând mulţimea ce-l înconjura pe astrolog, chemă pe vizir şi-i grăi:

— Du-te numaidecât şi adu-mi-l aici!

Şi vizirul îndeplini numaidecât ceea ce i se porunci.

Când Kamaralzaman ajunse în sala scaunului împărătesc, sărută pământul dinaintea regelui şi-i înălţă mai întâi slava cuvenită:

Opt însuşiri, ce-ndeamnă la-nchinare,
Îngemănezi tu, în a ta fiinţă:
Ştiinţă, volnicie, elocinţă,
Avere, dărnicie, viclenie,
Har de a porunci, şi biruinţă.

Auzind stihurile de preamărire, regele Ghaiur fu încântat şi privi cu luare aminte la astrolog. Acesta i se păru atât de frumos, încât măria sa închise o clipă ochii,

apoi îi deschise şi zise:
— Vino şi te aşază colea, lângă mine!
Apoi adăugă:
— Vezi tu, copile, ţi-ar sta mult mai bine fără aceste haine de vraci. Şi, în adevăr, ţi-aş da-o cu multă bucurie pe fiică-mea de soţie, de-ai să izbuteşti s-o lecuieşti. Ci tare mă îndoiesc că ai să izbândeşti. Şi, cum m-am juruit că nimeni dintre cei care o vor fi văzut pe fiică-mea la faţă să nu rămână în viaţă, afară doar dacă a izbândit să o dobândească de soţie, am să mă văd nevoit, împotriva inimii mele, să poruncesc a te supune aceleiaşi soarte şi să te trimit la moarte, ca şi pe cei patruzeci de dinaintea ta. Răspunde-mi, dar: primeşti cele hotărâte, au ba?
La aceste cuvinte, Kamaralzaman răspunse.
— O, rege mult fericit, atâta cale-am drumeţit până pe-acest tărâm norocit, nu ca să tac, ci ea să arăt ce pot să fac cu meşteşugul meu vestit. Cunosc primejdia de la sfârşit, dar n-am să dau îndărăt, negreşit?
Atunci regele porunci căpeteniei eunucilor:
— Du-l îndată la fata întemniţată, de vreme ce el însuşi asta cată!
Apoi, plecară amândoi către iatacul domniţei şi eunucul, văzându-l pe tânăr că-şi grăbeşte paşii, îi zise:
— Sărmane nătărău, crezi tu, cu adevărat, că regele are să fie socrul tău?
Şi Kamaralzaman grăi:
— Cred, zău! Şi atâta-s de tare în ştiinţa mea că, de-aş vrea, aş putea s-o lecuiesc pe domniţă chiar de colea, şi să-ntorc dorul de viaţă în ea, ca să poată-ntreg pământul vedea iscusinţa şi priceperea mea!
Auzind acestea, eunucul, uimit peste măsură, îl zise:
— Ce? Ai putea s-o vindeci fără a o vedea? De-ar fi aşa, ce n-ai fi în stare-a putea!
Kamaralzaman răspunse:
— Măcar că dorinţa de-a o vedea pe domniţă, care are să fie soţia mea, mă împinge să intru cât mai grabnic la ea, am s-o lecuiese rămânând ascuns după o perdea din

camera sa.

Eunucul îi zise:

— Isprava are să fie şi mai de-a mirare aşa?

Atunci, Kamaralzaman se aşeză jos, după perdeaua din iatacul domniţei Budur, scoase din seleaful de la brâu o foaie de hârtie şi călămările şi scrise următoarea scrisoare...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a două sute doua noapte

Ea urmă:

...scoase din seleaful de la brâu o foaie de hârtie şi călimările şi scrise următoarea scrisoare:

„Aceste rânduri au fost scrise de mâna mea, a lui Kamaralzaman, fiul lui Şahraman sultan, regele musulman peste pământuri şi peste ocean în insulele Khaledan,

Către Sett Budur, fiica regelui Ghaiur, stăpânul peste El-Buhur şi peste El-Kussur.

Ca să-i spun toate câte, iubind-o, îndur.

De-ar fi să-ţi spun, o, domniţă, întreaga arsură pe care inima mea o îndură, n-ar fi nicăieri pe pământ calam atât de tare cât să poată zugrăvi pe hârtie poveste atât de uluitoare. Ci bine să ştii, o, minunato, că cerneala de s-ar sfârşi, sângele meu nu s-ar isprăvi, şi-n culoarea lui ţi-aş zugrăvi flacăra din mine, flacăra aceasta care mă mistuie din noaptea de vrajă când te-ai ivit în somnul meu şi m-ai înlănţuit de tine mereu.

Iată, îţi trimit cu această scrisoare şi inelul tău. Ţi-l trimit ca dovadă de netăgăduit că eu sunt cel ars de ochii tăi, îngălbenit ca floarea de şofran, clocotind ca un vulcan, bântuit de-al nefericirilor uragan, cel care strigă

către tine aman, *semnând cu numele lui, Kamaralzaman. Locuiesc în cetate, la marele han.“*

Când isprăvi să scrie această scrisoare, Kamaralzaman o împături, strecură inelul înlăuntru cu dibăcie, o pecetlui şi-o înmână eunucului, care intră îndată şi-o dete domniţei, spunându-i:

— O, stăpâna mea, colo, după perdea, se află un tânăr astrolog atât de cutezător încât se laudă că ar putea să lecuiască pe cineva şi fără a-l vedea. Iată, de altfel, ce mi-a dat pentru tine.

Or, cum deschise acea scrisoare, domniţa Budur recunoscu inelul şi dete un ţipăt cât putu de tare. Apoi, ca ieşită din minţi, îl îmbrânci pe eunuc şi se repezi să dea perdeaua-ntr-o parte. Şi, dintr-o privire, văzu că tânărul astrolog era frumosul flăcău căruia i se dăduse cu totul, pe când el dormea.

Şi-atât de mare-i fu bucuria, încât de data aceasta era să înnebunească de-a binelea. Se aruncă la pieptul iubitului ei şi se îmbrăţişară ca doi porumbei ce-au stat despărţiţi multă vreme.

Văzând acestea, eunucul alergă la rege să-i ducă, vestea despre cele întâmplate, spunându-i:

— Acest tânăr astrolog este cel mai învăţat dintre toţi astrologii. Ţi-a lecuit fata fără măcar s-o fi văzut, stând ascuns pe după o perdea, fără nimic altceva!

Regele strigă:

— Adevăratu-i ce-mi spui?

Eunucul răspunse:

— O, stăpâne al meu, vino să vezi cu ochii tăi şi să te încredinţezi!

Atunci regele alergă în iatacul fiică-sii şi văzu că, în adevăr, era întocmai aşa. Şi-atâta se bucură, încât o sărută pe fată între ochi, că tare o mai iubea! Pe urmă îl sărută şi pe Kamaralzaman şi-l întrebă din ce ţară este. Kamaralzaman răspunse:

— Din insulele Khaledan şi sunt chiar fiul regelui

Şahraman!

Şi-i povesti regelui toată întâmplarea lui cu Sett Budur.

Regele, auzind întâmplarea, grăi:

— Pe Allah! Asta-i o întâmplare atât de uluitoare şi atât de minunată, că, de-ar fi scrisă cu acul în colţul de dinlăuntru al ochiului, ar fi pricină de minunare pentru toţi cei care-ar citi-o cu băgare de seamă!

Şi porunci pe dată să fie scrisă în hronice de către diecii cei mai iscusiţi de la palat, ca să rămână de pomenire din veac în veac generaţiilor viitoare.

După care, porunci numaidecât să vie cadiul şi martorii şi să scrie pe loc legământul de căsătorie al domniţei Budur cu Kamaralzaman. Şi mai porunci ca întreg oraşul să fie împodobit şi luminat vreme de şapte nopţi şi de şapte zile. Şi-au mâncat, au băut şi s-au bucurat. Iar Kamaralzaman şi Sett Budur şi-au împlinit toate dorurile lor şi s-au drăgostit vreme lungă, înconjuraţi de bucuria tuturor şi binecuvântând pe Allah cel atoatedătător.

Până ce, într-o noapte, după un ospăţ la care fuseseră poftiţi ca oaspeţi dregătorii cei mai de seamă din insulele cele din afară şi din insulele cele de dinlăuntru, şi după ce Kamaralzaman se înfruptase încă şi mai minunat decât de obicei din darurile soţiei sale, adormind, visă un vis în care-l văzu pe tatăl său, regele Şahraman, cu faţa scăldată în lacrimi şi spunându-i cu alean:

— Aşa m-ai părăsit tu, Kamaralzaman? Uite, eu am să mor de dor!

Atunci Kamaralzaman sări din somn şi o trezi şi pe soţie şi începu să suspine adânc.

Şi Sett Budur, îngrijorată, îl întrebă:

— Ce ai, o, lumină a ochilor mei? De ţi-e cumva rău de la stomah, am să-ţi fierb numaidecât un ceai de anason. De te doare capul, îţi pun îndată pe frunte nişte oblojeli cu oţet. Iar de-ai mâncat prea mult aseară, ţi-aşez pe pântece o pâine caldă înfăşurată intr-un şervet şi-ţi dau să bei apă de trandafiri, amestecată cu apă de flori...

Când povestea ajunse aici. Şelierezada văzu zorii mijind şi tăcu, sfioasă.

Ci într-a două sute şasea noapte

Ea urmă:

...şi-ţi dau să bei apă de trandafiri, amestecată cu apă de flori.

Kamaralzaman răspunse:

— O, Budur, îndată ce se luminează de ziuă trebuie să plecăm către ţara mea, căci regele, tatăl meu, este bolnav. Mi s-a arătat în vis şi mă aşteaptă plângând.

Budur răspunse:

— Ascult şi mă supun!

Şi, cu toate că era noapte neagră, se sculă numaidecât şi se duse la tatăl ei, regele Ghaiur, care se afla în haremul său, şi-i trimise vorbă printr-un eunuc că vrea să-i vorbească.

Regele Ghaiur, când îl văzu pe eunuc iţindu-şi capul pe uşă la acel ceas, rămase ca năuc şi întrebă:

— Ce năprasnă ai să-mi veseşti, tu, chip de păcură?

Eunucul răspunse:

— Domniţa Budur doreşte să-ţi vorbească!

Regele răspunse:

— Aşteaptă să-mi pun turbanul.

Pe urmă, ieşi şi-o întrebă pe Budur:

— Copila mea, ai înghiţit oare niscaiva piper, de umbli pe drumuri la un ceas ca acesta?

Ea răspunse:

— O, tată, am venit să-ţi cer învoire să plec în zori către ţara Khaledan, împărăţia tatălui soţului meu Kamaralzaman.

El spuse:

— Nu mă împotrivesc, dacă făgăduieşti să te întorci până-ntr-un an.

Ea răspunse:

— De bună seamă!

Şi-i mulţumi lui tătâne-său pentru învoire, sărutându-i mâna, şi-l chemă şi pe Kamaralzaman, care şi el îi mulţumi la fel.

A doua zi, de cu zori, pregătirile erau făcute toate, caii înşeuaţi şi cămilele de povară încărcate. Regele Ghaiur îşi luă rămas bun de la fiică-sa Budur şi-o lăsă în seama lui, să aibă grijă de ea; apoi, le făcu daruri bogate la amândoi, aur şi diamante, şi-i însoţi o bucată de vreme. După care, se întoarse în cetate, nu fără a le fi dat cele din urmă sfaturi, plângând, şi-i lăsă să-şi vadă de cale.

Atunci, Kamaralzaman şi Sett Budur, după lacrimile de rămas bun, nu se mai gândiră decât la bucuria de a-l vedea pe regele Şahraman. Şi-au călătorit aşa prima zi, pe urmă a doua zi, pe urmă a treia zi, şi tot aşa, până ce treizeci de zile s-au împlinit.

Ajunseră atunci într-o pajişte nespus de frumoasă, care-i ispiti atât de tare încât porunciră să se aşeze acolo o tabără de hodină pentru o zi, două. Iar când cortul domniţei fu ridicat la umbra unui roşcov, Sett Budur, ostenită, intră înlăuntru îndată, mâncă ce mâncă şi adormi numaidecât.

Iar Kamaralzaman, după ce isprăvi de dat porunci şi după ce puse să se nalţe şi celelalte corturi ceva mai departe, pentru ca să se poată bucura în tihnă de linişte şi de singurătate alături de Budur, intră şi el în cort şi-şi văzu soţia dormind. Şi, văzând-o aşa, îşi aduse aminte de cea dintâi noapte fermecată petrecută împreună cu ea în turn.

În adevăr, Sett Budur dormea întinsă pe covorul din cort, cu capul pe-o pernă de mătase roşie. Şi n-avea pe ea decât o cămaşă de culoarea caisei, din mătase străvezie de Mossul. Şi-o adiere de vânt i-o ridica uşurel, din când în când, până către buric; şi-aşa, lăsa să i se vadă pântecul frumos şi alb ca de nea, împodobit în locurile cele mai gingaşe cu nişte gropiţe în care de-abia ar fi putut încăpea o nucşoară de muscat.

Iar Kamaralzaman, fermecat, nu mai putu face alta

decât să ticluiască următoarele stihuri:

Când stai culcată-n purpurele fine,
Obrazu-ţi pare-un răsărit de soare,
Iar ochii-ţi sunt seninul mării line.

Când între trandafirii de rubine
Şi-ntre narcise stai, n-au semănare
Nici palmierii-Arabiei cu tine.

Cu păru-ţi plin de nestemate rare
Se desfăşoară-n văluriri senine,
Mătase nu-i ca el strălucitoare.

După care ticlui şi această minunată poezie:

Dormi! E ora fermecată
Când, în tihnă, palmierii
Sorb azur. Amiaza doarme.
Dintr-un trandafir în floare,
Un bondar de aur soarbe
Voluptatea dulce-a mierii.
Tu visezi, surâzătoare.
Stai aşa, în nemişcare!

Stai aşa, în nemişcare!
Pielea ta strălucitoare
Străluceşte aurie
Prin cămaşa străvezie.
Printre palmieri străbate
Raza candidă de soare
Şi — o, diamant! — te-aprinde
Cu lumina-i lucitoare.

Stai aşa, în nemişcare!
Numai sânii-ţi să coboare
Şi să urce — val de mare.

Sânii tăi, ca de zăpadă,
Să-i adulmec, ca pe-o boare,
Ca pe alba mării sare,
Sânii tăi, ah, sânii, lasă-i
Să se urce şi coboare!

Lasă-ţi sânii să respire!...
Tace râul. Iar pe floare,
Împietrit, bondarul tace.
Arzătoarea mea privire
Fulgeră granata crudă-a
Celor două boabe rare,
Ca doi struguri — sânii tineri...
Ah, privirea-mi arzătoare!...

Ah, privirea-mi arzătoare!
Inima-mi să se-nfioare,
Cind, asupra-ţi, palmierii
Freamătă de fericire
Şi te-acopăr flori de santal
Şi de trandafiri, de pare-a
Păcii şi-a singurătăţii
Blândă binecuvântare.

După ce improviză versurile acestea, Kamaralzaman se simţi ars de dorinţă faţă de soţia sa adormită, de care nu izbutea să se sature, întocmai cum gustul apei proaspete şi curate este pururi râvnit de gurile însetate. Se plecă, aşadar, asupra-i, şi tocmai îşi strecura mâna către umbra cea caldă a coapselor ei, când simţi sub degete un fel de pietricică lucie. O trase de-acolo şi văzu că era un grăunte de cornalină, legat cu un fir de mătase; chiar deasupra văii trandafirilor. Şi Kamaralzaman, uimit peste măsură, gândi: „Dacă această cornalină n-ar avea însuşiri deosebite, şi dacă n-ar fi un lucru de mare preţ în ochii domniţei Budur, atunci Budur n-ar fi ascuns-o cu atâta grijă în locul cel mai scump al trupului ei. A făcut aşa,

pesemne, ca să nu fie silită să se despartă vreodată de ea. De bună seamă că fratele ei Marzauan, magul, i-a dăruit asemenea piatră, ca s-o apere de deochi şi de pierderea sarcinii.“

Apoi, Kamaralzaman, în loc să ducă mai departe mângâierile începute, se simţi atât de ispitit să cerceteze mai cu de-amănuntul piatra încât dezlegă firul de mătase de care era agăţată o luă şi ieşi din cort ca s-o privească la lumină. Şi văzu că acea cornalină era tăiată în patru feţe şi pe fiecare faţă erau gravate litere talismanice şi figuri necunoscute. Şi, cum o ţinea aşa, la înălţimea ochilor, ca s-o cerceteze mai cu de-amănuntup deodată o pasăre mare se repezi ca un fulger din slăvile cerului şi i-o smulse din mână...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a două sute şaptea noapte

Ea urmă:

...şi i-o smulse din mână. Pe urmă, se aşeză ceva mai încolo, în vârful unui copac mare, şi-l privi, nemişcată şi batjocoritoare, ţinând talismanul în plisc.

Uluirea lui Kamaralzaman fu atât de mare, încât rămase un timp cu gura căscată, nemaifiind în stare să facă nicio mişcare; căci prin faţa ochilor îi trecu toată mâhnirea de care o şi vedea cuprinsă pe biata Budur. Dar, smulgându-se din buimăceală, nu mai stete o clipită în cumpănă. Apucă repede o piatră şi alergă către pomul în care se aşezase pasărea. Ajungând la o depărtare potrivită pentru a zvârli cu piatra în răpitoare, ridică braţul ca s-o ochească; dar pasărea zbură din copacul acela şi se aşeză pe altul, ceva mai departe. Atunci, Kamaralzaman porni în urmărirea ei, dar pasărea zbură şi se aşeză pe al treilea copac. Şi Kamaralzaman îşi zise: „De bună seamă că a văzut piatra din mâna mea. Am s-o

arunc, ca să-i arăt că nu vreau s-o lovesc. “ Şi zvârli piatra cât colo.

Când văzu pe Kamaralzaman că a aruncat piatra, pasărea coborî pe pământ, dar tot la oarecare depărtare. Şi Kamaralzaman îşi zise: „Iat-o că m-aşteaptă!“ Şi alergă către ea; dar, când s-o prindă, pasărea sări ceva mai încolo; iar Kamaralzaman sări şi el după ea. Şi, pasărea sărea, şi Kamaralzaman sărea şi el, şi pasărea sărea, şi Kamaralzaman sărea, şi tot aşa din clipă în clipă, din vale în vale, din colină în colină, până la căderea nopţii. Atunci Kamaralzaman strigă: „Nu e alt ajutor decât întru Allah cel atotputernic”. Şi se opri, gâfâind din greu. Iar pasărea se opri şi ea, la fel, dar ceva mai încolo, pe vârful unui muncel.

Kamaralzaman îşi simţi fruntea asudată, mai mult de deznădejde decât de oboseală, şi se gândi că poate-ar fi mai bine să se întoarcă la cort. Dar îşi zise: „Preaiubita mea Budur ar fi în stare să moară de mâhnire când i-aş spune că s-a pierdut pe totdeauna acest talisman cu însuşiri pe care eu nu le ştiu, dar pe care ea le socoate de mare însemnătate. Şi-apoi, de m-aş întoarce acum, când întunericul e-atât de adânc, m-aş primejdui ori să mă rătăcesc, ori să fiu sfâşiat de fiarele nopţii.” Cufundat aşa în gânduri negre, nu mai ştia ce hotărâre să ia; şi, descumpănit cum era, se întinse la pământ, sleit şi frânt.

Dar nu conteni să ia seama mereu la pasărea ai cărei ochi scânteiau în noapte ciudat; şi oridecâteori făcea el vreo mişcare ori se ridica binişor cu gândul s-o înhaţe, pasărea bătea din aripi şi ţipa, ca pentru a-i spune că-l vedea. Aşa că, până la urmă, Kamaralzaman, doborât de trudă şi de zbucium, se lăsă în voia somnului până în zori.

De cum se trezi, Kamaralzaman hotărî să prindă cu orice preţ pasărea răpitoare şi porni iar s-o urmărească; şi începu iar să alerge după ea, dar cu tot atâta neizbândă ca şi-n ajun. Şi Kamaralzaman, când văzu înserarea coborând, începu să se bată cu pumnii în piept strigând:

— Am s-o urmăresc, cât timp îmi va mai rămâne

suflarea în piept!

Culese apoi câteva ierburi şi câteva rădăcini, şi se mulţumi cu ele drept hrană. Şi-adormi, pândind pasărea, şi pândit, la rându-i, de ochii ei ce scânteiau în beznă.

Or, a doua zi, urmărirea iarăşi porni, din zori până-n seară, şi tot aşa până într-a zecea zi; dar, în cea de-a unsprezecea zi dimineaţa, momit mereu de zborul păsării răpitoare, ajunse la porţile unei cetăţi aşezate pe un ţărm de mare.

Acolo, pasărea se opri. Puse cornalina talismanică jos, dinaintea ei, ţipă de trei ori numele „Kamaralzaman”, luă iar cornalina în plisc, se ridică în văzduh, se înălţă tot mai sus, îndepărtându-se, până pieri în depărtare peste mare.

Văzând aceasta, Kamaralzaman fu cuprins de o asemenea mânie încât se aruncă la pământ, cu faţa-n jos, şi plânse vreme lungă zguduit de suspine.

Şi după ce stete aşa ceasuri în şir, se hotărî să se ridice şi se duse la un pârâiaş ce curgea pe-aproape, să se spele pe mâini şi pe faţă, şi să se limpezească, după regulile cele îndătinate; luă apoi drumul către cetate, cu gândul la durerea iubitei sale Budur şi la toate presupunerile pe care şi le va fi făcând ea despre pieirea lui şi a talismanului.

Pe urmă, Kamaralzaman trecu porţile şi intră în cetate. Şi începu să străbată uliţă după uliţă, fără ca vreunii dintre numeroşii locuitori pe care-i întâlnea să-l fi privit cu bunăvoinţă, aşa cum face un musulman faţă de străini. Aşa că-şi urmă drumul prin cetate mai departe şi ajunse în cealaltă parte a oraşului, la poarta ce da spre grădini.

Şi găsind deschisă poarta la una dintre grădini, mai mare decât celelalte, intră şi văzu venindu-i în întâmpinare pe grădinarul care îl salută cu salamalecul musulman. Iar Kamaralzaman, la rându-i, îi ură şi el bună pace şi răsuflă uşurat auzindu-l vorbind arăbeşte. Şi, după ce schimbară aceste salamalecuri, Kamaralzaman îl întrebă pe bătrân:

— Dar ce-i cu locuitorii de pe-aici, de sunt toţi atâta de

încruntaţi la faţă şi au nişte priviri de te-ngheaţă şi tare neprimitoare?

Moşneagul cel blajin îi răspunse:

— Binecuvântat fie Allah, copile, că te-a scos din mâinile lor cu zile! Oamenii care locuiesc în această cetate sunt nişte năvălitori veniţi de prin ţările cele negre ale apusului. Au sosit pe mare, într-o zi, au coborât la ţărm pe neaşteptate şi au măcelărit pe toţi musulmanii din cetate. Se închină la lucruri de nepriceput, vorbesc o limbă barbară şi neînţeleasă, şi se hrănesc cu tot felul de spurcăciuni, de pildă cu brânză stricată şi cu vânat împuţit. Şi nu se spală niciodată; căci la naştere, nişte oameni tare urâţi şi îmbrăcaţi în straie cernite le stropesc capul cu apă, şi această spălare, însoţită de nişte gesturi ciudate, îi scuteşte să se mai spele vreodată, câte zile li-i dat de trăit. Şi, ca să nu fie ispitiţi cumva a se spăla, au dărâmat fără zăbavă toate hammamurile şi toate fântânile din cetate; şi-au clădit pe locurile lor prăvălii, ţinute de nişte târfe, care vând, drept băutură, un fel de zoaie galbene şi înspumate, ce trebuie să fie niscaiva ud dospit, de nu şi mai rău. Iar muierile lor, o, copile al meu, sunt cea mai afurisită pacoste! Ca şi bărbaţii, ele nu se spală cu dinadins, numai îşi sulemenesc obrajii cu var stins şi cu praf din coji de ouă; şi nu poartă nici rufe, nici şalvari, care să le ferească dedesubturile de pulberea de pe drumuri. Din această pricină, fiule, atâta-s de puturoase, de nici focul iadului n-ar izbuti să le scoată duhoarea din oase. Iată, fiule, printre ce neam de oameni trebuie să-mi sfârşesc o viaţă pe care tare anevoie am izbutit s-o mântuiesc de prăpăd. Căci, aşa cum mă vezi, eu sunt singurul musulman care-a mai scăpat cu zile aici! Ci să-i mulţumim Celui Preaînalt că ne-a hărăzit să ne naştem într-o credinţă tot atât de neprihănită ca slăvile cerului de unde ne-a fost venită!

După ce spuse aceste cuvinte, grădinarul, văzând faţa slăbită a tânărului Kamaralzaman, socoti că trebuie să-i fie tare foame; îl duse, dar, în căsuţa lui săracă din fundul

grădinii şi-i dete cu mâna lui să mănânce şi să bea. După care, începu să-l cerceteze pe ocolite ce întâmplare l-a abătut pe-acolo...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a două sute opta noapte

Ea urmă:

...începu să-l cerceteze pe ocolite ce întâmplare l-a abătut pe-acolo.

Kamaralzaman, plin de recunoştinţă faţă de bunătatea grădinarului, nu-i ascunse nimic din toate câte păţise şi-şi isprăvi istorisirea izbucnind în lacrimi.

Moşneagul se strădui cât putu să-l mângâie şi îi grăi:

— Copile, fără îndoială că domniţa Budur va fi fost plecat mai departe către regatul tatălui tău, în Khaledan. Tu, aici, în casa mea, vei avea căldura dragostei, adăpost şi linişte, până ce-ntr-o zi Allah are să trimită o corabie care va putea să te ducă la insula cea mai apropiată, numită Insula de Abanos. Şi-atunci, din Insula de Abanos până în ţara Khaledanului nu mai este depărtare prea mare şi-ai să găseşti acolo destule corăbii cu care să călătoreşti. Am să-ncep, dar, chiar azi, să merg în port, zi de zi, până ce-oi găsi vreun neguţător care să primească să te ia cu el până la Insula de Abanos. Căci, ca să găsim unul care-ar vrea să meargă până în ţara Khaledan, ar trebui să treacă ani şi ani.

Şi grădinarul nu zăbovi să facă aşa cum zisese; dar zile şi luni trecură, fără ca el să fi izbutit să găsească o corabie care să plece către Insula de Abanos.

Iată, aşa păţi Kamaralzaman.

Cât despre Budur, ea trecu prin nişte întâmplări aşa de minunate şi de uluitoare, o, preafericitule rege, încât mă grăbesc să mă întorc la ea.

Când se trezi din somn, întâia mişcare a domniţei

Budur fu să deschidă braţele, ca să-l strângă la piept pe Kamaralzaman. Şi mare-i fu uimirea când nu-l află lângă ea; şi fu încă şi mai uimită când îşi văzu pantalonaşul desfăcut şi când băgă de seamă că lipsea sforicica de mătase cu coralina talismanică. Dar gândi că soţul ei, care încă nu văzuse acea cornalină, o fi luat-o afară, ca să se uite la ea mai de aproape. Aşa că aşteptă răbdătoare.

Dar, de la o vreme, văzând că prinţul Kamaralzaman nu se întorcea, începu a se îngrijora tot mai tare şi, curând, fu cuprinsă de o jale adâncă. Iar când se lăsă seara, fără ca soţul ei să se fi întors, nu mai ştiu ce să creadă despre lipsa lui. Şi îşi zise: „Ya, Allah! Ce lucru aşa de neobişnuit s-o fi întâmplat, oare, de l-a silit pe Kamaralzaman să plece din preajma mea, el, care nu putea să stea un ceas fără mine? Şi cum se face de-a luat şi talismanul cu el? Ah, afurisit talisman, numai tu eşti pricina nenorocirii noastre. Şi tu, blestematule Marzauan, frate al meu, bătu-te-ar Allah că mi-ai dăruit un lucru aşa de afurisit!“

Dar când Sett Budur văzu că nici după două zile nu i se întorsese soţul, în loc să-şi piardă firea, aşa cum fac cele mai multe femei în atare împrejurări, ştiu să găsească, în nenorocirea aceea, o tărie pe care semenele ei n-o au de obicei. Şi nu spuse nimic nimănui, despre Kamaralzaman şi despre lipsa lui, de teamă să nu fie părăsită ori prost slujită de robii ei; îşi închise în suflet amarul şi porunci roabei care-o slujea să nu scoată o vorbă faţă de careva. Apoi, ştiind cât de bine se aseamănă ea cu Kamaralzaman, îşi dezbrăcă pe dată hainele de femeie, scoase dintr-o ladă hainele lui Kamaralzaman şi se îmbrăcă cu ele.

Îşi puse mai întâi o frumoasă haină vărgată, croită pe talie şi deschisă la gât; îşi legă peste mijloc un seleaf ţesut cu fir de aur, înfipse în el un pumnal cu mânerul de jad încrustat în rubine, îşi înfăşură pe cap un turban de mătase pe care-l strânse în jurul frunţii, cu trei şnururi din păr moale de cămilă şi, după ce se găti aşa, luă în mână un bici, se îndreptă din şale şi porunci roabei să se

îmbrace în hainele pe care le dezbrăcase şi sa meargă în urma ei. Aşa, toată lumea, văzând-o pe însoţitoare, putea să-şi spună: „Asta-i Sett Budur!“ Ieşi apoi afară din cort şi dete semnalul de plecare.

Sett Budur, schimbată astfel în Kamaralzaman, călători aşa, cu întregu-i alai după ea, zile şi zile nenumărate, până ce ajunse la o cetate aşezată pe un ţărm de mare. Porunci atunci să se aşeze corturile la porţile oraşului şi întrebă:

— Ce oraş este acesta?

I se răspunse:

— Este cetatea de scaun a Insulei de Abanos.

Ea întrebă:

— Şi cine-i rege aici?

I se răspunse:

— Este regele Armanos.

Ea întrebă:

— Are copii?

I se răspunse:

— N-are decât o fată, cea mai frumoasă fecioară din întreaga împărăţie şi numele ei este Haiat-Alnefus...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a două sute noua noapte.

Ea urmă:

...cea mai frumoasă fecioară din întreaga împărăţie şi numele ei este Haiat-Alnefus.

Atunci, Sett Budur trimise un sol la regele Armanos, cu o scrisoare prin care-l vestea de sosirea sa; şi, în acea scrisoare, ea se da tot prinţul Kamaralzaman, fiul regelui Şahraman, stăpânul ţării Khaledan.

Când află vestea, regele Armanos, care totdeauna păstrase legăturile cele mai bune cu puternicul rege Şahraman, fu fericit că-l poate primi cu cinste în cetatea

sa pe prinţul Kamaralzaman. Şi îndată, urmat de alaiul fruntaşilor de la curtea sa, porni în întâmpinare către corturile domniţei Budur, pe care-o primi cu tot respectul şi cu toată cinstea ce socotea că le aduce feciorului unui rege prieten. Şi cu toate şovăielile domniţei Budur care se străduia să nu primească găzduirea binevoitoare pe care i-o oferea la serai, până la urmă regele Armanos o hotărî să-l însoţească. Şi intrară laolaltă în cetate cu mare alai. Şi trei zile în şir, întregul serai se desfată împărăteşte, petrecând în ospeţe şi intr-o strălucire cum nu s-au mai pomenit. Şi numai după aceea regele Armanos se aşeză la taifas cu Sett Budur, ca să afle cum a călătorit şi s-o-ntrebe ce are de gând să facă.

Or, în acea zi, Sett Budur, tot sub înfăţişarea lui Kamaralzaman, se dusese la hammamul din palat, unde nu voise să primească ajutorul nici unui băiaş. Şi ieşise de acolo minunat de frumoasă şi de strălucitoare; iar frumuseţea ei, sub acea înfăţişare de flăcău, era aşa de nemaipomenit de fermecătoare încât lumea toată, la trecerea ei, îşi oprea răsuflarea şi binecuvânta pe Creator.

Aşadar, regele Armanos se aşeză lângă Sett Budur şi stete de vorbă cu ea o bună bucată de vreme. Şi fu atât de vrăjit de farmecul şi de vorba ei, încât îi spuse:

— Fiul meu, într-adevăr Allah le-a trimis în împărăţia mea ca să fii mângâierea bătrâneţelor mele şi ca să-mi ţii loc de fiu căruia să-i las moştenire scaunul meu de domnie. Vrei, dar, copile al meu, să-mi faci această bucurie şi s-o primeşti de soţie pe singura mea fată, Haiat-Alnefus? Nimeni pe lume nu e mai vrednic ca tine de bogăţiile şi de frumuseţea ei! Şi de-abia a împlinit vârsta de măritat, căci numai luna trecută a intrat în al doisprezecelea an. E o floare fără de asemănare. Şi m-aş bucura tare să te văd mirosind-o! Primeşte-o, fiul meu, şi numaidecât îţi las ţie scaunul de domnie, ale cărui poveri grele nu mai pot să le duc la anii mei cei mulţi.

Această propunere şi această ofertă mărinimoasă şi

atât de neaşteptată o puseră pe Sett Budur la grea încurcătură. Dintru-ntâi, nu ştiu cum să facă, să nu-şi dea pe faţă tulburarea ce-o frământa; plecă ochii-n pământ şi rămase aşa un răstimp, cugetând în sineşi aşa: „Dacă i-aş răspunde că eu sunt Kamaralzaman şi că sunt însurat cu Sett Budur, mi-ar spune că Sfânta Carte îngăduie să ai patru soţii legiuite; dacă i-aş dezvălui adevărul că sunt femeie, ar fi în stare să mă silească să mă mărit cu el, şi toată lumea ar afla vestea şi m-aş face de ocară; dacă nu i-aş primi această ofertă părintească, dragostea lui s-ar schimba în ură crâncenă şi-ar fi în stare, după ce aş pleca de la palatul lui, să-mi întindă cine ştie ce capcană, ca să mă piardă. Mai bine-i, dar, să primesc propunerea, lăsând să se împlinească ceea ce mi-i scris. Şi cine ştie ce-mi ascunde nepătrunsul? Oricum, ajungând rege, voi fi dobândit o împărăţie foarte frumoasă, pe care să i-o dărui lui Kamaralzaman când are să se întoarcă. Iar în ce priveşte îndeplinirea datoriei de soţ faţă de tânăra Haiat-Alnefus, soţia mea, mă voi mai gândi şi poate voi găsi vreun mijloc ca să aranjez lucrurile."

Ridică deci fruntea şi, cu obrazul acoperit de o roşeaţă pe care regele o socoti drept sfială şi tulburare, de înţeles la un tânăr atât de curat, ea răspunse:

— Sunt un fiu preasupus, care răspunde prin supunere şi ascultare la orice dorinţă a regelui său.

La aceste cuvinte, regele Armanos, în culmea bucuriei, hotărî ca nunta să aibă loc chiar în acea zi. Începu prin a lăsa scaunul împărăţiei lui Kamaralzaman, de faţă cu toţi emirii şi dregătorii, şi căpeteniile de oaste, şi musaipii lui şi porunci pristavilor de oaste să vestească aceasta în toată cetatea, şi trimise olăcari în toată împărăţia lui să dea de ştire tuturor locuitorilor.

Atunci, cât ai clipi din ochi, fu rânduită, şi la palat, şi în cetate, o sărbătoare cum nu s-a mai pomenit; şi în strigăte de bucurie şi-n sunete de tilinci şi de ţimbale, fu scris şi senetul de căsătorie al noului rege cu Haiat-Alnefus.

Iar când se lăsă seara, bătrâna regină, înconjurată de alaiul ei de femei, ce strigau „liu-liu-liu“ de bucurie, o aduse pe Haiat-Alnefus în iatac la Sett Budur, pe care ele o credeau Kamaralzaman. Atunci Sett Budur, se-nţelege, sub înfăţişarea-i de tânăr rege, înaintă zâmbind către soţia sa şi-i ridică, pentru întâia oară, iaşmacul de pe obraz.

Şi toate femeile care erau de faţă, la vederea unei perechi aşa de frumoase, fură atât de fermecate încât păliră de dorinţă şi de tulburare.

Iar când datinele acestea fură-mplinite, mama domniţei Haiat-Alnefus şi toate femeile din alaiul ei, după ce le urară multă fericire tinerilor şi aprinseră toate făcliile, plecară binişor, lăsând pe noii căsătoriţi singurei în odaia de nuntă...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind, şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a două sute zecea noapte

Ea urmă:

...plecară binişor, lăsând pe noii căsătoriţi singurei în odaia de nuntă.

Sett Budur fu încântată de înfăţişarea plină de prospeţime a tinerei Haiat-Alnefus; şi dintr-o singură privire o găsi, în adevăr, ispititoare, cu ochii ei negri şi mari, speriaţi, cu faţa-i senină, cu sânii de copilă ce abia se zăreau sub cămăşuţa străvezie. Iar Haiat-Alnefus surâse sfios văzând că plăcuse soţului ei, măcar că tremura toată de o tulburare stăpânită, şi îşi lăsă ochii în jos, abia cutezând să se mişte între văluri şi pietre scumpe. Şi băgă şi ea de seamă îndată frumuseţea desăvârşită a tânărului cu obraji de fecioară şi care-i păru mai minunat decât cele mai frumoase fete de la palat. Aşa încât o mare tulburare îi cuprinse întreaga fiinţă, când îl văzu apropiindu-se binişor şi aşezându-se lângă

ea, pe larga saltea aşternută jos, pe covor.

Sett Budur luă mânuţele fetei în mâinile sale, se aplecă uşor şi-o sărută pe gură. Dar Haiat-Alnefus nu îndrăzni să-i întoarcă dulcele sărut, ci închise ochii şi suspină fericită. Şi Sett Budur îi puse capul pe braţul ei, o strânse la piept şi cântă încetişor cântece de leagăn atât de melodioase încât copila aţipi cu zâmbetul pe buze.

Atunci, Sett Budur o dezbrăcă de haine şi-i scoase podoabele toate, o culcă, şi-apoi se întinse şi ea alături, strângmd-o în braţe. Şi amândouă dormiră aşa, până dimineaţa.

Şi-ndată ce se trezi, Sett Budur, care se culcase aproape îmbrăcată şi chiar cu turbanul pe cap, se grăbi să-şi îndeplinească la repezeală purificările rituale, dat fiind că ea făcea numeroase băi pe furiş, ca să nu se trădeze, se împodobi cu însemnele regale şi se duse în sala de judecată, ca să primească închinarea tuturor curtenilor, să orânduiască treburile împărăţiei, să curme nedreptăţile, să firitisească dregători şi să mazilească slujbaşi. Printre alte multe uşurări ce le socoti de neîntârziat, desfiinţă dijmele şi vămile, şi împărţi daruri bogate ostaşilor, prostimii şi moscheelor. Şi-aşa, toţi noii ei supuşi o îndrăgiră pe dată şi-i urară viaţă lungă şi îmbelşugată.

Estimp, regele Armanos şi soţia sa alergară să afle veşti de la fiica lor, Haiat-Alnefus şi o întrebară dacă soţul ei s-a purtat gingaş cu ea şi dacă nu cumva se simţea obosită; căci se feriră s-o întrebe dintru-nceput despre lucrul cel mai de seamă. Haiat-Alnefus le răspunse:

— Soţul meu s-a purtat tare duios. M-a sărutat pe gură, iar eu am adormit în braţele lui, legănată de cântece. Ah, ce gingaş a fost!

Atunci Armanos întrebă mirat:

— Asta-i tot ce s-a întâmplat, fata mea?

Ea grăi:

— Da!

Mama întrebă şi ea:

— Atunci, nici nu te-i fi dezbrăcat, de tot?
Ea răspunse:
— Nu!
Atunci, tatăl şi mama se uitară unul la altul, nu mai spuseră nimic şi plecară. Şi-atâta-i cu ei.
Cât despre Sett Budur, după ce isprăvi treburile, se întoarse în iatac la Haiat-Alnefus şi-o întrebă:
— Ce ţi-au spus, frumoasa mea, tatăl şi mama ta?
Ea răspunse:
— M-au întrebat de ce nu m-am dezbrăcat.
Budur îi spuse:
— Nu-i nimic! Te-ajut eu, numaidecât!
Şi, bucată cu bucată, o dezbrăcă toată, până şi de cămaşă, o luă în braţe, şi aşa, goală, se culcă cu ea în pat.
Apoi, Budur o sărută dulce pe ochii amândoi şi-o întrebă:
— Haiat-Alnefus, mieluşeaua mea, ia spune-mi îţi plac bărbaţii?
Ea răspunse:
— N-am văzut niciodată vreunul, afară, de bună seamă, de eunucii de la palat. Dar, se pare că aceia nu sunt bărbaţi decât pe jumătate. Ce f le-o fi lipsind oare?
Budur răspunse:
— Le lipseşte ceva ce şi ţie îţi lipseşte, lumină a ochilor mei!
Haiat-Alnefus întrebă cu mirare:
— Mie? Pe Allah, ce-mi lipseşte?
Budur îi răspunse:
— Un deget.
La vorbele acestea, micuţa Haiat-Alnefus, speriată, dete un ţipăt înăbuşit, îşi scoase mâinile de sub macat şi întinzându-şi cele zece degete le cercetă cu ochi holbaţi de spaimă. Dar Budur o strânse la piept, o sărută pe frunte şi-i spuse:
— Pe Allah, o, Haiat-Alnefus, am glumit!
Şi-o acoperi cu sărutări, până ce-o linişti. Atunci îi

spuse:

— Sărută-mă, iubita mea!

Şi Haiat-Alnefus îşi apropie buzele fragede de buzele domniţei Budur şi, înlănţuite amândouă aşa, dormiră până dimineaţa.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a două sute unsprezecea noapte

Ea urmă:

...şi, înlănţuite amândouă aşa, dormiră până dimineaţa.

Atunci Budur plecă iar să vegheze la treburile împărăţiei; iar tatăl şi mama micuţei Haiat-Alnefus veniră să afle veşti de la fiica lor.

Mai întâi întrebă regele Armanos:

— Ei, bine, copilă, binecuvântat fie Allah! Văd că te afli încă tot în pat! Te simţi trudită tare?

Ea răspunse:

— Ba nicidecum! Am dormit minunat în braţele frumosului meu soţ, care m-a dezbrăcat goală-goluţă şi m-a sărutat duios pe tot trupul. Ya Allah, tare plăcut mai era! Peste tot simţeam mii de furnicături şi de fiori. Numai că m-a speriat cumplit când mi-a spus că-mi lipseşte un deget. Dar a glumit. Atât de mult mi-au plăcut mângâierile lui, şi mâinile lui erau atât de moi pe pielea goală, iar buzele-i erau aşa de fierbinţi şi de dulci pe buzele mele, că până-n zori nici n-am mai ştiut de mine, de mi se părea că sunt în rai.

Atunci o întrebă şi maică-sa:

— Dar ştergarele unde-ţi sunt, copila mea? Ai sângerat tare?

Şi tânăra răspunse cu mirare:

— N-am sângerat deloc!

Auzind-o ce spune, tatăl şi mama, în culmea deznădejdii, începură să-şi dea cu palmele peste obraji,

strigând:

— Of, ce ocară! Of, păcatele noastre! De ce-şi bate joc de noi soţul tău şi de ce te dispreţuieşte atâta?

Apoi, încet-încet, regele fu cuprins de o mare mânie şi plecă strigând către soţia sa cu o voce atât de tare încât fu auzit şi de fată:

— Dacă nici la noapte Kamaralzaman nu-şi face datoria de soţ faţă de fata noastră şi nu ne scapă astfel de ocară, am să-l pedepsesc crunt pentru necuviinţa sa. Îl alung şi din serai, şi nu ştiu, zău, de n-am să-l pedepsesc şi mai rău!

După ce spuse acestea, regele Armanos ieşi din iatacul fetei uluite, urmat de soţia sa, căreia i se lungise nasul până-n podea.

Aşa că atunci când se lăsă înserarea şi Sett Budur intră în iatac la Haiat-Alnefus, o găsi tare amărâtă, cu capul înfundat în perne şi zguduită de suspine. Se apropie de ea, o sărută pe frunte, îi şterse lacrimile şi-o întrebă ce are de e atâta de necăjită; şi Haiat-Alnefus îi răspunse cu voce pierită:

— O, stăpâne iubit, tata vrea negreşit să te dea jos din scaunul de domnie, să te izgonească din serai, şi cine mai ştie ce să-ţi mai facă. Şi toate astea numai din pricină că nu-ţi împlineşti nu ştiu ce datorie de soţ faţă de mine, ca soţie, şi nu vrei să-i scapi, astfel, de ocară numele şi neamul! Şi vrea ca lucrul să fie săvârşit chiar în noaptea asta. Iar eu, iubite stăpâne al meu, dacă ţi-am spus ce-au zis ei, n-am făcut-o ca să te silesc să faci ce nu vrei, ci numai spre a cunoaşte şi a te feri de primejdia ce te paşte. Că eu, ziua toată, am tot stat şi-am plâns, gândind la pedeapsa pe care o pregăteşte tata împotriva ta. Of, mă rog ţie, grăbeşte-te şi ia-mi acea feciorie, şi fă, cumva, ca ştergarele cele albe să se înroşească, aşa cum vrea maică-mea. Iar eu mă încredinţez cu totul priceperii tale şi-mi pun toată făptura şi tot sufletul în mâna ta. Ci, pentru aceasta, stăpâne al meu drag, să-mi spui ce trebuie să fac!

Auzind aşa, Sett Budur îşi zise: „Am ajuns la soroc! Văd bine că nu mai am alt mijloc de scăpare. Îmi pun în Allah nădejdea toată.“ Şi grăi către fată:

— Lumină a ochilor mei, mă iubeşti mult?

Ea răspunse:

— Ca pe bolta cerului înstelată!

Budur o sărută pe buze şi o întrebă iar:

— Şi mai cât?

Ea-i răspunse, înfiorată toată:

— Nu ştiu. Dar mult, hotărât!

Budur întrebă iar:

— Dacă mă iubeşti atât, te-ai bucura dacă, în loc de soţ, ţi-aş fi frate?

Copila bătu din palme şi grăi:

— Aş muri de fericire.

Budur urmă:

— Dar dacă ţi-aş fi nu frate, ci soră; dacă aş fi fată ca tine, în loc să fiu băiat, m-ai mai iubi tot atât, inima mea?

Haiat-Alnefus îi răspunse:

— Ba încă şi mai mult, căci aş sta mereu cu tine, ne-am juca laolaltă, am dormi în acelaşi pat şi nu ne-am despărţi niciodată.

Atunci, Budur o strânse pe copilă la piept, îi acoperi ochii cu sărutări şi-i spuse:

— Ei bine, Haiat-Alnefus, ai fi tu în stare să păstrezi numai pentru tine o taină, dovedindu-mi astfel dragostea ce-o ai faţă de mine?

Tânăra grăi:

— Întrucât te iubesc, mi-i totul uşor.

Atunci, Budur o luă pe copilă în braţe şi o sărută pe buze până când amândouă rămaseră fără răsuflare, apoi se ridică în picioare şi-i spuse:

— Priveşte-mă, Haiat-Alnefus, şi fii sora mea.

Şi, totodată, cu o mişcare iute, îşi descheie, de la gât până la brâu, haina, lăsând să ţâşnească afară doi sâni strălucitori, încununaţi de buburuzele lor. Apoi grăi:

— Ca şi tine, copila mea, sunt femeie, vezi bine. Şi de

m-am îmbrăcat ca bărbat, am făcut-o din pricina unei întâmplări ciudate, pe care am să ţi-o povestesc îndată.

Apoi se aşeză la loc, luă fata pe genunchi şi-i depănă toată povestea ei, de la început până la sfârşit. Dar ar fi-n zadar s-o mai spunem iar.

Când micuţa Haiat-Alnefus auzi acea poveste, rămase nespus de uimită şi, întrucât se afla tot în braţele domniţei Budur, îi luă bărbia în mânuţa ei şi îi spuse:

— O, surioară, ce viaţă plăcută o să petrecem împreună, aşteptându-l pe iubitul tău Kamaralzaman! Deie Allah să se întoarcă la noi cât mai degrabă, ca să ne fie fericirea întreagă!

Şi Budur îi spuse:

— Allah să-ţi audă rugăciunea, inima mea, iar eu am să te dărui lui Kamaraizaman ca a doua soţie, şi, tustrei, vom trăi, astfel în cea mai desăvârşită fericire!

Apoi se îmbrăţişară, iar Haiat-Alnefus nu mai contenea a se minuna şi a spune:

— Ya Allah! Acuma pricep eu! Ia gândeşte-te tu că, ori de câte ori îi întrebam pe robi: „La ce slujeşte asta? la ce slujeşte aceea?“ ei clipeau din ochi şi nu-mi răspundeau nimic. Alteori, spre ciuda mea, plescăiau din limbă, şi tot nu-mi răspundeau nimic. Iar eu, de mânie, îmi zgâriam obrajii şi ţipam tot mai tare: „Spuneţi-mi şi mie la ce slujeşte aceea!“ Atunci, la ţipetele mele, venea mama în grabă, întreba de ce ţip, şi robii îi spuneau: „Ţipă că vrea să ne silească a-i spune la ce slujeşte aceea“. Şi-atunci maică-mea, regina, în culmea indignării, măcar că îmi ceream iertare, îmi da jos pantalonaşii şi-mi trăgea o bătaia bună peste fund, strigându-mi: „Iată la ce slujeşte aceea!“ Iar eu, până la sfârşit, am ajuns să cred, negreşit, că aceea slujeşte numai la chelfănit. Şi tot aşa am păţit şi cu celelalte.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a două sute douăsprezecea noapte

Ea urmă:

Atunci, cum se apropia ceasul venirii tatălui şi a mamei, Haiat-Alnefus întrebă pe Budur:

— Surioară, ce trebuie oare să spun mamei, care iarăşi are să-mi ceară să-i arăt sângele feciorie?

Budur zâmbi şi grăi:

— Asta-i treabă uşoară!

Şi plecă pe furiş afară, căută un puişor de găină, îi tăie capul şi mânji apoi cu sângele lui ştergarele şi coapsele fetei; pe urmă spuse:

— Nu vei avea decât să le arăţi asta! Căci datina nu pretinde decât atât şi nu îngăduie a se cerceta mai mult.

Atunci intrară la fiica lor regele şi regina, gata să izbucnească de mânie, şi împotriva ei, şi împotriva soţului ei. Dar, când zăriră ceea ce zăriră, se înseninară şi se veseliră, apoi deschiseră larg uşile iatacului, ca să intre toate femeile, care izbucniră îndată în strigăte de bucurie şi în „liu-liu-liu"-uri de fericire, iar mama, mândră nevoie-mare, puse pe o pernă de catifea ştergarele înroşite şi, urmată de întregul alai, făcu înconjurul haremului. Şi toată lumea află astfel fericita întâmplare, iar regele orândui o petrecere mare şi puse să se junghie, pentru cei săraci, sodom de oi şi de cămile tinere.

La rându-le, regina şi oaspetele ei se întoarseră la Haiat-Alnefus şi, lăcrimând, o sărutară cu toatele între ochi. Şi după ce o duseră la hammam, o înveliră în broboade, ca să nu răcească, şi rămaseră cu ea până seara.

Iar Sett Budur îşi vedea mai departe, zi cu zi, de domnie, în scaunul împărătesc al Insulei de Abanos. Şi se făcea tot mai iubită de către supuşii ei, care o credeau bărbat şi se rugau la Cel Atotputernic să-i deie viaţă lungă. Iar când venea seara, se întorcea bucuroasă lângă micuţa ei prietenă Haiat-Alnefus, o lua în braţe şi se culca

lângă ea pe saltea. Aşa făceau cele două fete încântătoare.

Estimp, Kamaralzaman şedea în casa blajinului grădinar musulman, de dincolo de zidurile cetăţii locuite de neprimitorii năvălitori veniţi din ţările din Apus. Iar tătâne-său, regele Şahraman, din insulele Khaledan, după ce-a văzut în pădure rămăşiţele însingurate, nu se mai îndoia de pierderea iubitului său Kamaralzaman. Îmbrăcă straie cernite, şi el, şi întreaga lui împărăţie, şi puse să se clădească un monument funerar în care se închise pentru a plânge moartea copilului său.

La rându-i, Kamaralzaman, cu toată tovărăşia bătrânului grădinar, care făcea tot ce putea spre a-l însenina şi a-l îmbărbăta să nădăjduiască în sosirea vreunei corăbii care să-l ducă la Insula de Abanos, trăia în tristeţe şi-şi amintea cu jale de zilele cele frumoase de odinioară.

Şi într-o bună dimineaţă, pe când grădinarul plecase ca de obicei, să dea o raită prin port în căutarea corăbiei care să-l ia pe oaspetele lui, Kamaralzaman sta amărât în grădină şi-şi spunea stihuri, privind cum se jucau păsările, când, deodată, luarea aminte îi fu atrasă de nişte croncănituri răguşite pe care le scoteau două păsări mari. Îşi ridică privirile către copacul de unde venea acel croncănit şi văzu o luptă înverşunată, cu năprasnice lovituri de pliscuri, de gheare şi de aripi. Dar în curând, una dintre păsări căzu fără viaţă drept înaintea lui, la pământ, pe când învingătoarea îşi luă zborul către depărtări.

Ci iată că, îndată, două alte păsări, încă şi mai mari, coborâră dintr-un copac din apropiere, de unde priviseră lupta, şi se aşezară lângă pasărea răpusă, una la cap, cealaltă la picioarele ei, apoi amândouă îşi înclinară cu tristeţe capul şi se porniră, vădit, pe plâns.

Văzându-le astfel, Kamaralzaman rămase tare înduioşat, îşi aminti de soţia lui, Sett Budur, şi, de jalea acelor păsări, începu să plângă şi el.

După o vreme, Karamalzaman le văzu pe cele două păsări săpând cu ghearele şi cu pliscurile o groapă în care o înmormântară pe pasărea moartă. După care plecară în zbor. Ci, nu peste mult, se întoarseră iar la groapă, ţinând, una de aripi, cealaltă de picioare, pasărea ucigaşă care se zbătea să scape, ţipând cumplit. Fără să-i dea drumul, o puseră pe mormântul păsării moarte şi cu câteva lovituri de plisc o sfâşiară, răzbunând astfel omorul, îi smulseră măruntaiele şi zburară, lăsând-o să se zbată în chinurile morţii, acolo, în ţărână...

Când povestea ajunse aici, Şeherezacla văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a două sute şaisprezecea noapte

Ea urmă:

...zburară, lăsând-o să se zbată în chinurile morţii, acolo, în ţărână.

Iar Kamaralzaman rămăsese împietrit de uimire, privind întâmplarea aceea atât de neobişnuită. Apoi, după ce păsările zburară, mânat de curiozitate, se apropie de locul unde zăcea sfârtecată pasărea ucigaşă şi, privindu-i stârvul, văzu strălucind, în rânza ei ruptă, ceva roşu care-i atrase luarea aminte. Se aplecă şi, luând lucrul acela strălucitor, se prăbuşi la pământ, leşinat de tulburare: găsise talismanul de cornalină al domniţei Budur!

Când îşi veni în simţire, strânse la piept scumpul talisman, pricină a atâtor necazuri, suspine, păreri de rău şi dureri, şi strigă:

— Deie Allah ca aceasta să fie o prevestire de fericire şi un semn că am s-o găsesc şi pe iubita mea Budur!

Sărută apoi talismanul şi-l duse la frunte; pe urmă, îl înveli cu grijă într-o bucată de pânză şi-l legă de braţ, ca nu cumva să-l mai piardă de-aci nainte. Şi începu să sară în sus de bucurie.

Când se potoli, îşi aduse aminte că bunul grădinar îl

rugase să scoată din rădăcini un roşcov bătrân, ce nu mai da nici frunze, nici fructe. Îşi încinse, aşadar, mijlocul cu o sfoară de cânepă, îşi suflecă mânecile, luă o secure şi un coş, şi se apucă de îndată de treabă, retezând cu îndârjire rădăcinile bătrânului roşcov. Dar deodată simţi fierul securii izbind în ceva tare şi auzi un zgomot surd răbufnind prelung de sub pământ. Dete atunci degrabă la o parte ţărâna şi pietrele, şi scoase astfel la iveală o placă mare de bronz, pe care Kamaralzaman o ridică numaidecât. Şi atunci descoperi o scară cu zece trepte, destul de înalte, tăiate în stâncă. Şi după ce rosti vorbele alungătoare de rău „la ilah ill'Allah", .; coborî fără zăbavă treptele şi dete de o criptă largă şi pătrată, cum se clădeau în vechime, pe vremile cele de demult ale lui Thammud şi Aad. Şi-n acea mare criptă boltită găsi douăzeci de oluri uriaşe, rânduite frumos de-a lungul pereţilor. Săltă capacul celui dintâi şi văzu că era plin până-n gură cu drugi de aur roşu. Săltă apoi capacul celui de-al doilea şi-l găsi plin până-n gură cu pulbere de aur. Şi se uită şi-n celelalte optsprezece şi le află pe toate pline, rând pe rând, fie cu drugi, fie cu pulbere de aur.

Kamaralzaman, dezmeticindu-se din uluire, ieşi din criptă, aşeză placa la loc, îşi sfârşi lucrul, udă pomii după obiceiul pe care-l luase de a-l ajuta pe grădinar, şi nu conteni munca decât seara, când bătrânul lui prieten se întoarse acasă.

Cele dintâi vorbe pe care i le spuse grădinarul fură acelea prin care-i anunţa vestea cea bună. Într-adevăr, el îi spuse:

— O, copile al meu, mă bucur că pot să-ţi vestesc întoarcerea ta apropiată în tara musulmanilor. Am găsit, în sfârşit, o corabie pe care au închiriat-o nişte neguţători bogaţi şi care are să ridice pânzele peste trei zile; şi-am vorbit cu căpitanul, care a primit să te ducă până la Insula de Abanos.

Auzind ştirea, Kamaralzaman se bucură nespus, sărută mâna grădinarului şi-i zise:

— Taică, aşa cum tu-mi dai o veste bună, şi eu, la rându-mi, am să-ţi spun ceva care te va bucura...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a două sute nouăsprezecea noapte

Ea urmă:

...şi eu, la rându-mi am să-ţi spun ceva care te va bucura, socot, măcar că tu nu suferi de lăcomia oamenilor din acest veac, şi inima ţi-i străină de orice deşertăciune. Oboseşte-te, numai, să vii cu mine în grădină, şi-am să-ţi arăt, taică, ce noroc îmbelşugat îţi trimite soarta cea milostivă.

Şi îl duse pe grădinar la locul unde fusese roşcovul cel uscat, ridică placa de deasupra şi, în pofida uimirii şi a spaimei lui, îl hotărî pe bătrân să coboare în criptă, apoi descoperi dinainte-i cele douăzeci de oluri pline cu drugi şi cu pulbere de aur. Şi bătrânul grădinar ridică mâinile şi căscă ochii mari, spunând, dinaintea fiecărui ol:

— Ya Allah!

Apoi, Kamaralzaman îi grăi:

— Iată că omenia ta este răsplătită de către Cel Atoatedătător! Mâna pe care un străin a întins-o către tine, ca să-l ajuţi în nenorocire, tot ea face să curgă acuma aurul în casa ta. Aşa răsplăteşte soarta cea binevoitoare faptele care poartă pecetea unei frumuseţi curate şi a unei inimi bune.

La vorbele acestea, bătrânul grădinar, fără a putea să rostească un cuvânt, începu să plângă şi lacrimile lunecau pe lunga lui barbă, prelingându-i-se pe piept. Izbuti într-un sfârşit să vorbească şi grăi:

— Copile-al meu, ce vrei tu să facă un bătrân ca mine cu acest aur şi cu aceste bogăţii? Sunt sărac, ce-i drept, dar sunt mulţumit cu ce am, şi-aş fi cu totul fericit dacă ai

binevoi să-mi dai numai o drahmă ori două, ca să-mi cumpăr un giulgiu pe care, când oi muri, în singurătatea mea, să-l aşez lângă mine, pentru ca vreun trecător milos să-mi înfăşoare în el rămăşiţele pământeştî, în aşteptarea judecăţii de apoi.

De data aceasta fu rândul lui Karamalzaman să plângă. Apoi grăi către moşneag:

— O, taică al meu cu mâini înmiresmate, sfânta singurătate în care se scurg paşnicii tăi ani şterge de dinaintea ochilor tăi legile dreptăţii şi ale nedreptăţii, ale adevărului şi ale neadevărului, făcute pentru turma celor ce se trag din Adam. Ci eu mă întorc între oamenii cei cruzi, şi nu trebuie să uit aceste legi, ca să nu fiu sfâşiat. Aurul de-aici, taică, este al tău întru totul, căci şi pământul în care a fost găsit este al tău, după sfânta lege a lui Allah! Dar, dacă vrei tu, iau eu jumătate, iar tu cealaltă jumătate. Altmintrelea, nu mă voi atinge de nimic.

Atunci bătrânul grădinar răspunse:

— Fiule, aici m-a născut maică-mea, acum nouăzeci de ani, şi-apoi a murit. Şi ochiul lui Allah a ocrotit paşii mei şi-am crescut la umbra acestei grădini şi la şopotul pârâului strămoşesc. Şi mi-s dragi acest pârâu şi această grădină, fiule, şi aceste frunze ce freamătă, şi acest soare, acest pământ părintesc, unde umbra mea se aşterne slobodă şi se simte acasă, şi noaptea, când luna îmi surâde peste aceşti copaci până dimineaţa, toate astea îmi vorbesc, fiule! Şi ţi le spun şi ţie, anume ca să cunoşti şi tu pricina ce mă ţine aici şi nu mă lasă să plec cu tine către ţările musulmane. Sunt cel din urmă musulman de pe aceste locuri unde au trăit strămoşii mei. Aici vreau să albească şi oasele mele, şi fie-i hărăzit celui din urmă musulman să moară cu faţa întoarsă către soarele care luminează acum un pământ spurcat, murdărit de fiii păgâni ai Apusului întunecat.

Aşa grăi bătrânul cel cu mâinile tremurătoare. Apoi adăugă:

— În ce priveşte olurile acestea scumpe la care te tot gândeşti, ia-le, devreme ce tu vrei. Aşa, pe cele dintâi zece, şi lasă-le pe celelalte zece în criptă. Ele vor fi răsplata celui ce va aşeza în pământ giulgiul în care voi dormi. Ci nu asta-i totul! Nu acesta-i greul! Greul este a încărca olurile pe corabie fără a băga cineva de seamă şi fără a stârni lăcomia oamenilor cu suflete întunecate ce locuiesc în cetate. Or, iată că în grădina mea măslinii sunt încărcaţi de roadă; iar acolo unde pleci tu, în Insula de Abanos, măslinele sunt rare şi foarte preţuite. Am să cumpăr, aşadar, douăzeci de chiupuri mari, pe care le vom umplea pe jumătate cu drugi şi cu nisip de aur, şi restul îl vom acoperi până la vârf cu măsline din grădina mea. Şi numai aşa vom putea să le ducem, fără de teamă, la corabia gata de plecare.

Acest sfat fu pe dată urmat de Kamaralzaman, care-şi petrecu ziua toată pregătind chiupurile cumpărate. Şi când nu-i mai rămase de umplut decât ultimul chiup, îşi zise: „Talismanul cel fermecat nu-i la loc destul de ferit în jurul braţului meu; mi-ar putea fi furat în vreme ce dorm; ori aş putea să-l pierd altcum! mai bine-i, de bună seamă, să-l pun pe fundul acestui chiup; apoi am să-l acopăr cu drugii şi cu praful de aur, iar deasupra am să aşez măsline.“ Şi aşa şi făcu, iar la urmă acoperi ultimul chiup cu un capac de lemn alb; şi, pentru ca la nevoie să-l osebească uşor dintre celelalte douăzeci, îl însemnă cu o crestătură în partea de jos, apoi, ispitit de ceea ce făcea, săpa cu cuţitul pe lemn întregul său nume „Kamaralzaman“, cu litere frumos întreţesute.

Sfârşind treaba, rugă pe bătrânu-i prieten să înştiinţeze pe oamenii de pe corabie să vină a doua zi ca să ia chiupurile. Bătrânul îi îndeplini rugămintea îndată şi-apoi se întoarse acasă, ostenit oleacă, şi se culcă scuturat de o înfrigurare şi de un tremur uşor.

A doua zi dimineaţă, bătrânul grădinar, care în viaţa lui nu zăcuse de nimica, se simţi şi mai rău decât în ajun, dar nu voi să-i spună lui Kamaralzaman, ca să nu-l

mâhnească la plecare. Rămase întins pe salteaua lui, pradă unei slăbiciuni mari, şi înţelese că nu mai avea mult până să-şi împlinească veleatul.

Pe la amiază, veniră în grădină oamenii de pe corabie şi-i cerură lui Kamaralzaman, care se dusese să le deschidă poarta, să le arate ce aveau de luat. Iar el îi duse şi le arătă cele douăzeci de chiupuri puse în şir lângă gard, şi le spuse:

— Sunt pline cu măsline de cel mai bun soi. Vă rog, dar, să aveţi grijă să nu se strivească.

Apoi, căpitanul, care venise laolaltă cu oamenii lui, îi spuse lui Kamaralzaman:

— Şi, mai cu seamă, stăpâne, nu cumva să zăboveşti mâine dimineaţă; căci vântul are să sufle dinspre uscat, iar noi avem să ridicăm pânzele numaidecât.

Luară chiupurile şi plecară...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a două sute douăzeci şi doua noapte

Ea urmă:

...Luară chiupurile şi plecară.

Atunci Kamaralzaman intră la grădinar şi-l găsi tare palid, însă senin la chip. Îl întrebă cum se simte şi află astfel că prietenul său era suferind. Şi, cu toate vorbele pe care bolnavul i le spunea ca să-l liniştească, îl cuprinse o grea îngrijorare, îi dete să bea tot soiul de zemuri de buruieni verzi, dar fără mare folos. Şi rămase în preajma lui ziua toată, şi-l veghe noaptea-ntreagă, privind cum boala se înrăutăţea mereu. Aşa încât, către zori, bunul grădinar, care abia mai avu putere să-l cheme la căpătâiul lui, îl luă de mână şi-i grăi:

— Kamaralzaman, fiul meu, ascultă! Nu este alt Dumnezeu decât Allah! Şi Domnul nostru Mahomed este trimisul lui!

Apoi îşi dete sufletul.

Atunci, Kamaralzaman izbucni în lacrimi şi rămase multă vreme aşezat lângă el şi plângând. Se ridică, într-un sfârşit, îi închise ochii, îi dete îngrijirile cele de pe urmă, îi întocmi un giulgiu alb, săpă o groapă şi îngropă acolo pe cel din urmă musulman din acea ţară ajunsă pe mâna necredincioşilor.

Şi numai după aceea se hotărî să se ducă la corabie.

Îşi luă merinde de drum, închise poarta grădinii, luă cheia cu el şi alergă în port; dar soarele se ridicase de mult sus pe cer, aşa că bietul Kamaralzaman nu mai apucă decât să vadă corabia, cu toate pânzele întinse, lunecând dusă de vântul prielnic către largul mării.

La priveliştea aceasta, durerea lui Kamaralzaman nu mai avu margini; ci nu lăsă să se vadă nimic, ca să nu râdă de el mulţimea cea ticăloasă din port; şi se întoarse trist în grădina al cărei singur stăpân şi moştenitor rămase după moartea bătrânului. Şi, ajungând în căsuţa săracă, se prăbuşi pe saltea, plângând pentru soarta lui, pentru cea a iubitei sale Budur şi pentru talismanul pe care-l pierduse a doua oară.

Amărăciunea lui Kamaralzaman, aşadar, fu nemărginită când se văzu silit de ursită să mai rămână în acea ţară neprietenoasă până cine ştie când; iar gândul c-a pierdut pe totdeauna talismanul domniţei Budur îl învălui într-o deznădejde încă şi mai grea; îşi zicea: „Nenorocirile mele au început odată cu pierderea talismanului; şi norocul mi s-a întors atunci când l-am găsit; şi-acuma, dacă l-am pierdut iar, cine mai ştie ce amaruri au să se abată asupra capului meu!“ Ci, până la urmă, strigă: „Nu este alt ajutor decât la Allah, preaînaltul!“ După care se ridică şi, ca nu cumva să piardă şi celelalte zece oluri din comoara de sub pământ, se duse şi cumpără alte douăzeci de chiupuri, puse în ele pulberea şi drugii de aur şi le umplu apoi vârf cu măsline, spunându-şi: „Vor fi astfel gata pentru ziua menită de Allah plecării mele!“ Şi se apucă iară să stropească legumele şi arborii cei

roditori.

Asta s-a întâmplat cu Kamaralzaman!

Estimp, corabia, dusă de un vânt prielnic, ajunse în curând la Insula de Abanos. Şi trase la ţărm drept la capătul limbii de pământ pe care se ridica palatul unde locuia prinţesa Budur, sub numele de Kamaralzaman.

Când văzu corabia aceea venind cu toate pânzele desfăşurate şi cu flamurile în vânt, Sett Budur se simţi împinsă de o dorinţă nestăpânită să meargă s-o cerceteze, mai cu seamă că nutrise mereu nădejdea că îl va afla într-o bună zi pe soţul său, Kamaralzaman, pe puntea vreuneia dintre corăbiile care veneau de peste mare. Porunci, dar, la câţiva musaipi s-o însoţească şi se urcă pe puntea corăbiei, despre-care i se spusese de-altminteri că era încărcată cu tot soiul de mărfuri rare.

Când ajunse pe punte, porunci să vie la ea căpitanul şi-i spuse că voia să cerceteze corabia. Apoi, după ce se încredinţă că printre călători nu se afla Kamaralzaman, îl întrebă, din curiozitate, pe căpitan:

— Ce-ai mai adus pe nava ta, căpitane?

El răspunse:

— O, stăpâne, pe lângă neguţătorii călători, avem magaziile pline de stofe dintre cele mai minunate şi cu mătăsuri din toate ţările, catifele brodate şi atlazuri scumpe, pânzeturi zugrăvite ca odinioară ori ca azi, foarte plăcute la vedere, şi multe alte mărfuri de preţ; avem doftorii chinezeşti şi indieneşti, prafuri şi frunze de leac şi de descântec, alifii, coliruri, unsori şi balsamuri alese; avem pietre nestemate, perle, ambră galbenă şi mărgele; avem arome de toate soiurile şi mirodenii rare, mosc, chihlimbar şi tămâie, grăunţe de mastic, smirnă tare şi parfum un de fel de fel de flori; şi mai avem camfor, coriandru, cardamoame, cuişoare, scorţişoară de Serendib, tamar indienesc şi ienibahar; şi-am mai încărcat, în portul din urmă, şi nişte măsline de soi, din cele numite „gâtlane“, cu pieliţa subţire, cu carnea dulce şi ca untdelemnul la culoare...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a două sute douăzeci şi cincea noapte

Ea urmă:

...cu pieliţa subţire, cu carnea dulce şi ca untdelemnul la culoare.

Când domniţa Budur auzi de măsline, după care-i lăsa gura apă, îi tăie vorba căpitanului şi-l întrebă, cu ochii scânteind de poftă:

— Şi-aveţi multe măsline de-acestea gâtlane?

El răspunse:

— Avem douăzeci de chiupuri mari.

Ea zise:

— Sunt mari de tot, spune-mi! Şi-aveţi cumva printre ele şi măsline umplute, de cele care-mi plac mai tare decât cele cu sâmburi?

Căpitanul căscă ochii şi zise:

— Eu socot că-n chiupuri trebuie să fie şi de-acelea!

Auzind aşa, domniţa Budur grăi:

— Tare aş dori să cumpăr unul din aceste chiupuri.

Căpitanul răspunse:

— Măcar că stăpânul lor a pierdut plecarea corăbiei şi nu prea pot hotărî în voie în privinţa măslinelor, regele stăpânul nostru are dreptul să ia ce-i place.

Şi strigă:

— Hei, flăcăi! Ia aduceţi din cală unul dintre cele douăzeci de chiupuri cu măsline!

Şi-ndată marinarii scoaseră din cală şi aduseră un chiup dintre cele douăzeci.

Sett Budur puse să se scoată capacul şi fu atâta de încântată de cum arătau măslinele, încât strigă:

— Vreau să le cumpăr pe toate douăzeci. Cam cât ar putea să coste după preţul din suk?

Căpitanul răspunse:

— După preţul pieţii de-acum, din insula de Abanos, măslinele preţuiesc o sută de drahme chiupul.

Sett Budur porunci cămăraşilor săi:

— Plătiţi căpitanului o mie de drahme de fiecare chiup.

Şi adăugă:

— Când ai să te întorci în ţara negustorului, să-i plăteşti negreşit măslinele.

Şi plecă, urmată de hamalii încărcaţi cu chiupurile de măsline.

Cea dintâi grijă a domniţei Budur, când ajunse la serai, fu să meargă la iubita ei Haiat-Alnefus şi s-o vestească de cumpărarea măslinelor. Iar când chiupurile, după poruncile date, fură aduse în harem, Budur şi Haiat-Alnefus, nemaiputând de nerăbdare, poruncira să se aducă o tavă mare şi puseră roabele să ridice binişor întâiul chiup şi să-l deşerte pe tavă, în aşa fel încât să se întocmească o grămadă frumos orânduită, în care să se poată deosebi uşor măslinele cu sâmburi de cele ce ar fi fost, poate, umplute.

Şi care nu fu mirarea şi încântarea domniţei Budur şi a prietenei ei văzând că mâinile fetelor scot din chiupuri măsline amestecate cu drugi şi cu nisip de aur! Dar uimirea lor a fost întrucâtva întunecată de părerea de rău la gândul că măslinele ar putea fi vătămate din pricina acestui amestec. Aşa că Budur porunci să fie aduse şi alte tăvi şi să fie deşertate şi toate celelalte chiupuri, unul câte unul, până la cel de al douăzecilea. Dar când roabele răsturnară şi pe cel de al douăzecilea chiup şi când, pe fundul acestuia, se văzu numele lui Kamaralzaman, şi când talismanul scânteie printre măslinele deşertate, Budur scoase un strigăt, îngălbeni de tot şi căzu leşinată în braţele micuţei Haiat-Alnefus. Recunoscuse cornalina pe care-o purtase odinioară prinsă la baierul de mătase al pantalonaşului ei.

Când, în urma îngrijirilor date de Haiat-Alnefus, se trezi din leşin, luă cornalina talismanică şi o duse la buze, suspinând de fericire; apoi, ca nu cumva să se dea în

vileag faţă de roabe, porunci tuturora să plece şi spuse prietenei sale:

— Iată, dragoste a inimii mele, talismanul ce mi-a pricinuit despărţirea de soţul meu drag. Ci, aşa cum am găsit talismanul, tot la fel gândesc că am să-l găsesc şi pe acela a cărui sosire ne va umple pe amândouă de fericire.

Şi trimise să fie adus la ea căpitanul corăbiei, care se înfăţişă numaidecât, sărută pământul dinainte-i şi aşteptă să fie întrebat. Şi Budur îi grăi:

— Poţi tu să-mi spui, o, căpitane, ce face în ţara lui stăpânul chiupurilor de măsline?

El răspunse:

— Este ajutor de grădinar şi urma să se îmbarce pe vas, odată cu măslinele sale, pe care le aducea ca să le vândă aici; dar a pierdut plecarea corăbiei.

Budur zise:

— Ei bine, căpitane, află că, gustând măslinele, dintre care cele mai frumoase sunt, în adevăr, cele umplute, am înţeles că acela care le-a pregătit nu poate fi decât fostul meu bucătar; căci numai el se pricepea să facă o umplutură atâta de picantă şi de gustoasă totodată, care-mi place nespus. Şi-acel blestemat de bucătar, într-o bună zi a fugit, de teamă să nu fie pedepsit, din pricină că-l betejise pe un băiat de la el de la bucătărie, încercând cu el nişte împreunări cu totul nepotrivite. Trebuie, dar, să ridici pânzele iar şi să mi-l aduci aici cât mai degrabă cu putinţă pe acel ajutor de grădinar ce socot a nu fi altul decât fostul meu bucătar, făptuitorul ticăloşiei. Şi-am să te răsplătesc cu dărnicie, dacă ai să împlineşti cu mare sârguinţă porunca mea; de nu, n-am să-ţi mai îngădui nicicând să calci prin împărăţia mea; iar de vei cuteza să vii, voi porunci să fii ucis, dimpreună cu toţi oamenii tăi.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a două sute douăzeci şi opta noapte

Ea urmă:

...voi porunci să fii ucis, dimpreună cu toţi oamenii tăi.

La vorbele acestea, căpitanul nu putu să răspundă decât că ascultă şi că se supune, şi, măcar că neaşteptata întoarcere îl păgubea în negoţul pe care-l făcea, gândi că, oricum, la înapoiere, regele are să-l despăgubească, aşa că desfăşură pânzele numaidecât şi Allah îi ursi o plutire atât de fericită, încât, peste puţine zile, ajunse la cetatea necredincioşilor şi coborî pe mal, la vreme de noapte, cu marinarii cei mai voinici pe care-i avea.

Şi numaidecât se duse, cu ceata lui, la grădina lui Kamaralzaman şi bătu la poartă.

Kamaralzaman tocmai îşi sfârşise munca zilnică şi, tare trist, cu lacrimi în ochi, sta şi-şi spunea versuri despre despărţire. Dar, auzind bătăi în poartă, se sculă şi se duse să întrebe:

— Cine-i acolo?

Căpitanul îşi prefăcu glasul şi răspunse:

—Un sărman, de-al lui Allah!

La acest răspuns plângător, rostit pe arăbeşte, Kamaralzaman îşi simţi inima zvâcnind şi deschise. Dar numaidecât fu înhăţat şi legat cobză; iar grădina îi fu năpădită de marinarii care, văzând cele douăzeci de chiupuri rânduite ca şi întâia oară, se repeziră şi le luară. Apoi se-nturnară cu toţii la corabie şi ridicară pânzele-ndată.

Atunci, căpitanul, înconjurat de oamenii lui, se apropie de Kamaralzaman şi-i zise:

— Aha, tu eşti râvnitorul de flăcăi care l-a vătămat pe băiatul de la bucătăria regelui! La sosirea corăbiei, te-aşteaptă o ţeapă gata pregătită să-ţi facă şi ţie la fel: de nu cumva vei fi râvnind ca încă de pe acum să fii tras în spangă de către flăcăii aceştia stătuţi!

Şi-i arătă pe marinarii ce-şi făceau cu ochiul privindu-l, căci li se părea un chilipir minunat, numai bun de înhăţat.

La aceste vorbe, Kamaralzaman, care, cu toate că fusese dezlegat după urcarea pe corabie, nu rostise nimic, lăsându-se în voia soartei, nu mai putu îndura asemenea învinuire şi strigă:

— Ferească-mă Allah! Au nu ţi-i ruşine să vorbeşti aşa, căpitane? Închină-te Profetului!

Căpitanul răspunse:

— Binecuvântarea lui Allah şi rugăciunea fie eu el şi cu toţi ai lui! Dar tu eşti cel ce-a vătămat băiatul!

La aceste cuvinte, Kamaralzaman strigă iar:

— Pază mi-i Allah!...

Căpitanul grăi:

— Allah aibă-ne întru mila sa! Stăm cu toţii sub paza lui!

Kamaralzaman adăugă:

— Oh, ascultaţi-mă: jur pe viaţa Profetului — cu el fie rugăciunea şi pacea! — că nu pricep nimic din învinuirea voastră şi că n-am pus niciodată piciorul în această Insulă de Abanos, unde mă duceţi, şi nici în palatul regelui de-acolo! Închinaţi-vă Profetului, oameni buni!

Atunci toţi murmurară:

— Binecuvântat fie numele Lui!

Dar căpitanul zise iar:

— Atunci n-ai fost niciodată bucătar şi n-ai vătămat niciun băiat, în viaţa ta?

Kamaralzaman, foc de mânie, scuipă şi strigă:

— Mă pun sub ocrotirea lui Allah! Faceţi cu mine ce veţi vroi, căci limba mea n-are a se mai clinti ca să răspundă la asemenea întrebări!

Şi nu mai scoase o vorbă.

Atunci căpitanul răspuse:

— În ce mă priveşte, sarcina mea se va încheia odată ce te voi preda regelui. De eşti nevinovat, te-i descurca şi tu cum vei putea!

Estimp, corabia ajunse cu bine la Insula de Abanos şi

numaidecât căpitanul coborî pe ţărm, îl duse pe Kamaralzaman la palat şi ceru să intre la rege. Şi îndată fu primit în sala tronului.

Când Sett Budur privi spre cel pe care-l aducea căpitanul, îl recunoscu dintr-o singură privire pe iubitul ei Kamaralzaman. Păli deodată toată şi se făcu galbenă ca şofranul. Şi toţi socotiră că se schimbase aşa din pricina mâniei ce-o avea faţă de cel ce betejise pe băiat. Privi îndelung la Kamaralzaman, fără a putea spune ceva, în vreme ce el, în haina-i veche de grădinar, sta cu totul nedumerit şi înfricoşat. Şi nici gândea că se afla dinaintea celei pentru care vărsase atâtea lacrimi şi îndurase atâtea necazuri, şi supărări, şi răutăţi.

Sett Budur, izbutind, în sfârşit, să se stăpânească, se întoarse către căpitan şi-i grăi:

— Păstrează pentru tine, drept preţ al credinţei tale, banii ce ţi i-am dat pentru măsline.

Căpitanul sărută pământul şi vorbi:

— Dar cu celelalte douăzeci de chiupuri ce le mai am în cală ce să fac?

Budur grăi:

— Dacă mai ai douăzeci de chiupuri, trimite-mi-le numaidecât. Şi vei căpăta încă o mie de dinari de aur.

Şi-i porunci să plece.

După care, se întoarse către Kamaralzaman, care sta cu ochii plecaţi şi porunci musaipilor:

— Luaţi-l pe-acest tânăr...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a două sute şi treizecea noapte

Ea urmă:

...Luaţi-l pe-acest tânăr şi duceţi-l la hammam! Îmbrăcaţi-l pe urmă în haine alese, iar mâine dimineaţă să-l aduceţi dinaintea mea la deschiderea divanului.

Şi totul fu îndeplinit numaidecât.

La rându-i, Sett Budur se duse la iubita ei Haiat-Alnefus şi-i grăi:

— Mieluşeaua mea, iubitul nostru a sosit. Pe Allah, am ticluit un plan minunat, aşa ca, atunci când ne va recunoaşte, faptul să nu fie ca o lovitură cu urmări rele pentru cineva care se vede ajuns, aşa, deodată, din grădinar rege. Şi-i un plan atât de iscusit că, de-ar fi scris cu acul în colţul dinlăuntru al ochiului, ar fi o bună învăţătură pentru cei ce vor să înveţe!

Haiat-Alnefus fu aşa de bucuroasă, încât se aruncă în braţele domniţei Budur; şi amândouă, în acea noapte, steteră cuminţi, ca să-l poată întâmpina în toată prospeţimea pe iubitul inimii lor.

Şi a doua zi dimineaţă, Kamaralzaman, îmbrăcat într-o haină măreaţă, fu adus la divan.

Iar baia de la hammam îi aduse iară pe faţă întreaga-i strălucire semeaţă, pe când hainele uşoare şi bine croite îi scoteau în vileag talia subţire şi întreaga-i desăvârşire. Aşa încât toţi emirii, toţi dregătorii şi toţi mai-marii n-avură de ce să se mire când auziră pe rege poruncind marelui vizir:

— Să dai acestui tânăr o sută de robi să-l slujească şi să-i dai din vistieria împărătească banii cuveniţi rangului în care îl înalţ acum!

Şi-l numi vizir peste viziri, şi-i dărui toate cele de trebuinţă, şi cai, şi catâri, şi cămile, fără a mai pomeni de lăzile şi de dulapurile pline. După care plecă.

A doua zi, Sett Budur, tot sub numele de rege al Insulei de Abanos, porunci să vie dinaintea ei vizirul cel nou, şi-l scoase din slujbă pe marele vizir; apoi îl numi în locul lui pe Kamaralzaman.

Iar Kamaralzaman intră pe dată în divan şi sfatul se desfăşură sub cârmuirea lui.

Dar, la sfârşitul acelui divan, Kamaralzaman se cufundă în gânduri şi-şi zise în sine: „De bună seamă că hatârurile cu care mă copleşeşte acest tânăr rege şi prietenia

deplină ce mi-o arată faţă cu toată această lume trebuie să aibă vreo pricină anume. Dar care să fie acea pricină? Marinarii m-au luat pe sus şi m-au adus învinuindu-mă că aş fi vătămat un băiat şi bănuind că aş fi fost cândva bucătar al acestui rege. Iar regele, în loc să mă pedepsească, mă trimite la hammam, mă numeşte în slujbe şi toate celelalte. O, Kamaralzaman, care or fi pricinele adevărate ale unei întâmplări atât de ciudate?“

Mai cugetă aşa o vreme şi, la sfârşit, strigă: ”Pe Allah! Am ghicit pricina, dar blestemat fie Eblis! E neîndoielnic că acest rege, care-i foarte tânăr şi foarte frumos, mă crede un păcătos doritor de băieţi; şi numai din această pricină arată atâta bunăvoinţă faţă de mine. Dar, pe Allah, nu pot primi să îndeplinesc asemenea slujbă. Am să caut să mă lămuresc ce planuri are, şi, dacă am să văd că în adevăr asta vrea, am să-i dau îndărăt pe loc tot ceea ce mi-a dăruit, părăsesc slujba de mare vizir şi mă întorc la grădina mea!“

Şi Kamaralzaman porni numaidecât să-l caute pe rege şi-i grăi:

— O, preafericitule rege, l-ai copleşit, în adevăr, pe robul tău cu slujbe şi cu hatâruri ce nu se dau, de obicei, decât unor preacinstiţi bătrâni, înălbiţi în înţelepciune; pe când eu nu sunt decât un băieţandru ca atâţia alţi băieţandri. Or, dacă toate astea n-ar avea o pricină tainică, atuncca ar fi cea mai mare minune dintre toate minunile de pe lume.

La aceste cuvinte, Sett Budur zâmbi, îl privi pe Kamaralzaman cu ochi galeşi şi-i grai:

— De bună seamă, o, vizirul meu preafrumos, este o pricină! Şi pricina-i plăcerea pe care frumuseţea ta a aprins-o deodată în inima mea. Căci sunt, cu adevărat, fermecat întru totul de chipul tău gingaş şi senin.

Şi Kamaralzaman răspunse:

— Allah să-ţi deie viaţă lungă, măria ta! Ci robul tău are o soţie care i-i dragă şi după care plânge în fiecare noapte, de când o întâmplare tare ciudată l-a depărtat de

ea. De aceea, măria ta, robul îşi cere învoire să dea îndărăt măriei tale slujbele împărăţiei cu care ai binevoit să-l cinsteşti, apoi să-i îngădui să-şi vadă de cale.

Dar Sett Budur îl luă pe tânăr de mână şi-i spuse:

— O, vizirul meu preafrumos, stai colea jos! De ce-mi vorbeşti, oare, despre drumuri şi despre plecare? Rămâi aici, lângă cel care arde de dorul ochilor tăi şi-i gata oricând, de vrei să-i împărtăşeşti dragostea, să împartă cu tine scaunul lui împărătesc. Căci, să ştii, eu n-am fost numit rege decât pentru dragostea ce mi-a mărturisit-o bătrânul rege şi pentru drăgălăşenia pe care la rândul meu i-am arătat-o. Caută, dar, şi învaţă şi tu, o, tinerelule, deprinderile de la noi, în acest veac în care se dă întâietate, pe drept, făpturilor frumoase. Şi nu uita vorbele cele atât de adevărate ale unuia dintre poeţii noştri cei mai de seamă...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi tăcu sfioasă.

Ci într-a două sute treizeci şi doua noapte

Ea urmă:

...Şi nu uita vorbele cele atât de adevărate ale unuia dintre poeţii noştri cei mai de seamă:

Veacul nostru aminteşte vremurile-acelea, ah,
Când trăia moş Loth, vestitul, ruda celui care,-n viaţă,
Fost-a Abraham, prieten al măritului Allah!
Şi bătrânul Loth, cu barba lui de sare, avea faţă
De fecior, ca trandafirii luminoşi când dau în floare.
În oraşul lui fierbinte, unde îngerii pasămite,
Poposeau adesea, moşul găzduia pe fiecare
Dându-şi, spornic, tuturora, fetele-i neostoite.
Ceru-l descotorosise de-o soţie-asupritoare,
Preschimbând-o-n stean de sare fără zbucium şi alean.

Drept zic: veacul nostru-i veacul dulce-al celor mici de ani!

Când Kamaralzaman auzi aceste versuri şi le pricepu tâlcul, rămase cu totul nedumerit, obrajii i se înroşiră şi grăi:

— O, măria ta, robul tău îşi mărturiseşte că nu simte nicio ispită pentru asemenea lucruri cu care nu s-a putut deprinde. Şi-apoi, sunt şi prea mic ca să pot îndura măsuri şi greutăţi ce nu le-ar putea duce nici spatele unui hamal!

La vorbele acestea, Sett Budur pufni într-un râs nestăpânit, după care-i zise lui Kamaralzaman:

— Eu, o, gingaşule flăcău, să-ţi spun drept, nu înţeleg deloc sfiala ta. Ascultă, dar, ce am să-ţi zic în această privinţă: fie că eşti prea mic, fie că eşti prea mare. De eşti încă mic şi n-ai atins vârsta răspunderilor, nu poţi fi învinuit cu nimic; căci nu pot fi osândite faptele fără de urmări ale celor mici, şi nici nu se cade a fi privite cu ochi crunt; de eşti la vârsta răspunderilor — şi eu mai degrabă aşa socot, auzind cu câtă chibzuinţă vorbeşti — atunci ce tot şovăi şi te sfieşti, devreme ce eşti slobod să faci ce vrei cu trupul tău şi poţi să te dedai cu el la orice-ţi place, şi devreme ce nimic nu se poate întâmpla dacă nu ţi-i scris? Gândeşte-te că mai cu seamă eu ar trebui să mă sfiesc, căci sunt mai mic decât tine…

După ce Kamaralzaman mai auzi şi aceste cuvinte, i se făcu negru dinaintea ochilor, lăsă capu-n pământ şi grăi către Sett Budur:

— O, rege plin de slavă, ai în palatul măriei tale destule femei şi roabe tinere, şi destule fecioare tare frumoase, cum niciun rege din vremile noastre nu are. De ce să le dai uitării pe toate şi să nu mă vrei decât pe mine? Au nu ştii că eşti slobod să faci cu femeile orice-ţi place?

Ci Sett Budur zâmbi, închizând ochii pe jumătate, apoi grăi:

— Nimica nu este mai adevărat decât cele cu care mă

îmbii tu, o, vizire al meu preafrumos! Dar ce-i de făcut, când gustul nostru-i plin de toane, când simţirile ni se subţiază ori ni se schimbă, şi când plăcerile noastre capătă altă fire?

Dar să lăsăm încolo o gâlceavă care nu poate să ducă la nimic şi să ascultăm un pic ce spun, în privinţa aceasta, poeţii noştri cei mai buni:

Ia uite-n suk — ispite arătoase:
Răscoapte fructe. *Colo, stând pe frunze*
De palmier, smochinele pătrunse,
Cu fundul brun, ispititoare, grase.

Ci ia te uită dincolo, pe tavă,
La rodul dulce-al sicomorilor:
Ce fructe, zugrăvite parcă-n slavă:
Cât de trandafiriu e fundul lor!

Un al doilea a spus:

Să-ntrebi pe-o fetişcană: de ce, oare,
Atunci când sânii-ncep să-i deie-n pârg,
Râvneşte doar lămâile-acrişoare,
Iar la harbuji ori rodii nu-şi dă sârg?

Un altul a spus:

Oh, tu mi-eşti singura iubire.
Copile! Frumuseţea ta
Alean mi-i, mai presus de fire;
E singura credinţă-a mea
Şi singura mea mântuire!

De dragul tău, am dat uitării
Toate femeile, pe rând.
Văzându-mă-nchinat răbdării.
Prietenii — sărmani de gând! —

Socot că-s pradă lepădării
Şi schimnic că m-oi fi făcând.

Un altul a spus:

Ia seama şi fereşte-te vreodată
Să faci nepotrivită-asemănare
Între obrazul spilcuit de fată
Şi cel al căpriorului acesta.
De-atari vederi doar un mişel e-n stare
Deosebirea este foarte mare.

Căci pe femeie-o iei pe dinainte:
Iar ea la fel. Dar căpriorul n-are
Cum face-aşa — se pleacă înainte,
Şi-ncovoindu-se în felu-acesta,
Pământu-ntreg îl ia-n îmbrăţişare —
Deosebirea este foarte mare.

Un altul a spus:

Când ceri la Allah îndurare
Ori sfânta-i binecuvântare,
Spre slavă braţele ridici
Şi strigi ceea ce vrei să strigi.

Femeile nu fac aşa!
Când vor să capete ceva
De la iubitul lor — nu strigă,
Ci doar picioarele-şi ridică!

Un altul, în şfârşit, a spus:

Ades femeia cade-n nerozie:
Pentru că are şi ea fund, socoate
Că, la nevoie, prin analogie,
De-l dăruieşte, birui-va, poate.

I-am dovedit unei astfel de proaste
Că în atare socoteli se-nşală.
Venise într-o zi, să mă adaste,
Cu-o vulvă, drept să spun, fără greşeală.

Am lămurit-o: „Eu fug ca de streche
De ceea ce vrei tu“. Dar ea-mi răspunse
„Ştiu, veacul nostru lasă moda veche.
Ci nu-i nimic! Cunosc cele ascunse!“

Se-ntoarse-apoi, lăsând vederii mele
Un zgău adânc, ca marea cea bătrână.
Ci eu rostii atunci, cu vorbe grele:
„Îţi mulţumesc din inimă, stăpână!

Eşti, văd, destul de largă-primitoare!
Ci teamă mi-i să nu mă pierd deodată
Într-o spărtură ce-i cu mult mai mare
Ca-n zidul de cetate-asediată!“

Un altul a spus:

Copile dulce, rob al meu, ştii bine:
Te-am slobozit, ca altfel să-mi slujeşti;
Căci tu măcar nu zămisleşti în tine
Niscaiva ouă, şi nici nu cloceşti.

Ah, spaimă mi-i de-un pântec de femeie
Vârtoasă-n coapse, care mi-ar plodi
Atâţia ţânci, că n-ar şti să le deie
Pământul adăpost la câţi ar fi.

Un altul a spus:

Atâta îmi făcu ochi dulci nevasta
Şi-atâta-şi jucă şoldurile greu,

Că mă lăsai târât să-nfrunt năpasta
Pe-un pat de care m-am ferit mereu.

Zadarnic insă. Căci n-avu norocul
Să scoale băieţelul jinduit.
Atunci, aprinsă la obraz ca focul,
Ţipă.; „De nu-l văd repede-ntărit.

Şi de nu intră-a-şi face datoria,
Să nu te miri când, mâine-n zori de zi,
Ai să găseşti că mi-a trecut mânia
Şi-n frunte-ţi nişte coarne vei găsi!“

După ce Kamaralzaman ascultă toate aceste versuri, înţelese prea bine că nu mai avea cum să se amăgească în privinţa ţelurilor frumoasei Sett Budur, pe care-o credea rege, şi văzu că nu i-ar fi slujit la nimic să i se mai împotrivească. Şi-apoi, se simţi ispitit să afle şi el, în sfârşit, ce-i cu acea modă nouă despre care vorbea poetul...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a două sute treizeci şi patra noapte

Ea urmă:

Răspunse, aşadar:

— O, rege al veacului, devreme ce ţii atât de mult la o asemenea treabă, eu ce să mai zic?... Oricum, în ce mă priveşte, vreau să-mi făgăduieşti limpede că nu-mi vei mai cere niciodată să săvârşesc o faptă pentru care mă rog dinainte de iertarea lui Allah cel atoateiertător.

Şi Sett Budur glumi mai departe:

— Îţi făgăduiesc, negreşit! Şi vreau şi eu să cer îndurare lui Allah cel îndurător, a cărui bunătate este fără de margini, să ne ajute a ieşi din negurile greşelii către

lumina adevăratei înţelepciuni.

Apoi adăugă zâmbind cu viclenie:

— Ci, trebuie să dăm dreptate poetului care a spus:

Ne-nvinuieşte lumea, prietene iubit,
Că săvârşim ce încă noi nici n-am săvârşit,
Şi pune-n seama noastră mulţime de păcate
Şi-atâtea rele câte prin gând le trec, pe toate.

Prietene, hai dară, să fim atât de buni,
S-adeverim odată aceste mari minciuni,
Şi, dacă ne vorbeşte aşa, de rău, tot natul,
Hai să gustăm, încalte, odată doar, păcatul.

Ne-om pocăi, pe urmă, sătui de ce-am făcut.
Prietene, hai dară şi să trudim, tăcut,
Să-i liberăm, pe-aceia ce stau şi ne defaimă,
De vina-nvinuirii nedrepte, ca de-o spaimă.

Şi se ridică repede şi-l târî către saltelele întinse pe covor, pe când el tot mai încerca să se împotrivească şi clătina din cap cu o înfăţişare îndurerată şi suspinând: „Nu-i alt ajutor decât întru Allah! Nimic nu se împlineşte fără de porunca lui!“

Şi, cum Sett Budur, nerăbdătoare, îl tot îmbulzea, se pomeni deodată răsturnat pe saltea. Şi regele îi spuse:

— Ai să vezi că nici îngerii n-ar fi-n stare să-ţi dăruie o noapte asemănătoare.

Atunci Kamaralzaman simţi că şoldurile regelui erau mai moi la pipăit decât untul şi mai dulci decât mătasea. Ci în zadar căută el pretutindeni, şi-n jur, şi-mprejur, că tot nu putu găsi minaretul. Şi gândi în sine: „Ya Allah! ascunse-s lucrurile tale! Cum poate fi, oare, o boltă fără de minaret?“ Apoi îşi zise: „Pesemne că regele acesta frumos nu-i nici bărbat, nici femeie, ci-i vreun eunuc alb“. Şi-i grăi regelui:

— Măria ta, nu ştiu cum, dar nu găsesc minaretul!

La vorbele acestea, Sett Budur fu cuprinsă de un râs atât de nestăvilit, că era mai-mai să leşine...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă ca-ntotdeauna, tăcu.

Ci într-a două sute treizeci şi cincea noapte

Ea urmă:

...Sett Budur fu cuprinsă de un râs atât de nestăvilit, că era mai-mai să leşine. Apoi deodată se opri şi, cu dulcele-i glas de totdeauna, spuse lui Kamaralzaman:

— O, soţul meu drag, ce repede ai uitat tu nopţile noastre cele minunate!

Şi se sculă repede, aruncă de pe ea departe hainele de bărbat şi turbanul, şi se arătă cum era, cu păru-i despletit pe spate.

Văzând-o aşa, Kamaralzaman o recunoscu pe soţia sa Budur, fiica regelui Ghaiur. Şi el o îmbrăţişa şi ea-l îmbrăţişa, şi el o strângea şi ea-l strângea, apoi, amândoi, plângând de bucurie, se pierdură în sărutări pe saltea. Şi ea-i spunea aceste versuri:

Acesta mi-e iubitul! Priviţi-l a sosit!
E-un dansator cu trupul zvelt şi desăvârşit.
Priviţi-l cum pluteşte în mersu-i, ca vrăjit.

Acesta-i! Să nu credeţi cumva că s-ar mai plânge
De sarcina ce-acuma între picioare-l strânge,
Sub care şi-o cămilă, de-atât frământ, s-ar frânge.

Priviţi-l, dar! În cale-i aşterne-voi, covor,
Obrajii mei în floare. Ah, dulcele meu dor,
Ţărâna de pe talpe-ţi mi-i ochilor odor!

Fecioare, voi, din ţara Arabică — văzui
Cum joacă răsăritul de soare-n ochii lui.

Cum să-i mai uit dulceaţa cum alta-n lume, nu-i?...

După care, regina Budur îi povesti lui Kamaralzaman tot ce i se întâmplase, de la început până la sfârşit; şi el făcu la fel; apoi el o certă şi-i grăi:

— Este, în adevăr, nemaipomenit ceea ce mi-ai făcut în noaptea asta!

Ea răspunse:

— Pe Allah! Am glumit doar!

Şi se apucară iar de zbenguielile lor uşoare, cu braţe şi picioare, până la răsărit de soare.

Atunci, regina Budur se duse la regele Armanos, tatăl tinerei Haiat-Alnefus, şi-i povesti-ntreaga-ntâmplare, încredinţându-l că Haiat-Alnefus, fiica lui, era tot fecioară, întocmai ca mai înainte!

Când regele Armanos, stăpânul Insulei de Abanos, auzi cele povestite de Sett Budur, fiica regelui Ghaiur, se minună cu mirare mare şi porunci ca povestea uluitoare să fie scrisă cu litere de aur pe pergamenturile cele mai rare.

Se întoarse apoi către Kamaralzaman şi-i puse-ntrebare:

— O, fiu al regelui Şahraman, vrei tu să te-nrudeşti cu mine, primind ca a doua soţie pe fiica mea, Haiat-Alnefus, care-i fecioară desăvârşită, aşa cum s-a spus?

Kamaralzaman îi dete răspuns:

— Mai întâi să mă sfătuiesc cu soţia mea Sett Budur, căreia îi datorez cinstire şi iubire!

Şi se întoarse către regina Budur, ca s-o întrebe:

— Îngădui tu ca Haiat-Alnefus să-mi fie a doua soţie?

Budur îi răspunse:

— De bună seamă! Căci doar eu ţi-am păstrat-o, ca să sărbătoresc întoarcerea ta! Şi-am să fiu bucuroasă a fi chiar şi a doua în casă, căci datorez multă recunoştinţă lui Haiat-Alnefus pentru drăgălăşenia şi bunătatea sa!

Atunci Kamaralzaman se întoarse către regele Armanos şi-i spuse:

— Soţia mea, Sett Budur, îmi dă încuviinţare, fără murmur, mărturisind că ar fi bucuroasă tare să fie, la nevoie, chiar şi roaba lui Haiat-Alnefus!

La vorbele acestea, regele Armanos îşi simţi inima plină de bucurie şi se duse îndată să se aşeze în scaunul de judecată, şi porunci să vie toţi vizirii şi emirii şi musaipii şi navabii din împărăţie, şi le povesti povestea lui Kamaralzaman şi a domniţei Budur, frumoasa-i soţie, de la început până la sfârşit. Pe urmă le aduse la cunoştinţă hotărârea de-a i-o da lui Kamaralzaman pe Haiat-Alnefus, ca a doua soţie, şi de a-l numi totodată sultan al Insulei de Abanos, în locul soţiei sale, regina Budur. Şi toţi sărutară pământul dinaintea lui şi-i răspunseră fără-nconjur:

— De vreme ce prinţul Kamaralzaman este soţul domniţei Budur, care-a domnit mai înainte în acest scaun, îl primim, se-nţelege, ca rege, şi suntem bucuroşi a-i fi robi credincioşi!

La aceste cuvinte, regele Armanos chicoti şi se veseli cu nestăvilită veselie şi porunci pe dată să vie cadiii, martorii şi fruntaşii toţi din împărăţie şi puse să se scrie senetul de căsătorie al lui Kamaralzaman cu Haiat-Alnefus. Şi nunta lor fu prilej de mare bucurie şi de petreceri de-a mirare; şi se-njunghiară mii şi mii de vite pentru cei săraci şi nenorociţi, şi s-au împărţit daruri multe la fiecare, întregului norod şi oştilor toate. Aşa că nimeni din împărăţie n-a pregetat să ureze viaţă lungă şi fericire regelui Kamaralzaman şi celor două soţii ale lui, Sett Budur şi Haiat-Alnefus.

La rândul lui, Kamaralzaman cârmui regatul cu tot atâta dreptate cu câtă îşi mulţumea şi pe cele două soţii, petrecându-şi câte-o noapte cu fiecare, pe rând.

Iar Sett Budur şi Haiat-Alnefus trăiră-mpreună în înţelegere, dăruindu-şi nopţile soţului lor, iar ceasurile de peste zi petrecându-le între ele.

După care, Kamaralzaman trimise olăcari la tatăl său, regele Şahraman, să-l vestească despre câte-i fusese dat

să păţească şi să-i spună că are de gând să vină să-l vadă cât mai curând, de îndată ce va fi cucerit de la nişte necredincioşi un oraş de dincolo de mare, unde musulmanii băştinaşi fuseseră măcelăriţi de acei ticăloşi.

Estimp, regina Budur şi regina Haiat-Alnefus rămaseră însărcinate şi dăruiră soţului lor, fiecare, câte un băieţel, frumos ca luna-n azur. Şi trăiră astfel în fericire până la sfârşitul zilelor lor.

Aceasta este minunata poveste a lui Kamaralzaman şi a domniţei Budur.

Şi, surâzând, Şeherezada tăcu.

Iar micuţa Doniazada, cea cu obrajii de obicei albi, se înroşise cu totul, mai ales către sfârşitul poveştii, şi sta cu ochii măriţi de plăcere şi de ruşine, iar până la urmă îşi acoperi faţa cu amândouă mâinile, privind însă printre degete.

Şi-n vreme ce Şeherezada, ca să-şi dreagă glasul, îşi muia buzele într-o cupă cu sirop de stafide, Doniazada bătu din palme şi strigă:

— O, surioară, ce păcat că minunata poveste s-a sfârşit atât de repede. Este întâia de acest fel pe care-o aud din gura ta. Şi nu ştiu ce am de roşesc aşa.

Iar Şeherezada, după ce sorbi din băutură, surâse cu coada ochiului către surioara ei şi spuse:

— Dar ce-are să mai fie când ai să auzi povestea lui Aluniţă!... Ci n-am să ţi-o povestesc decât după povestea Frumosului-Fericit şi a Frumoasei-Fericite.

La vorbele acestea, Doniazada sări în sus de bucurie şi de nerăbdare, strigând:

— O, surioară, te rog, povesteşte-ne mai întâi povestea Frumosului-Fericit şi a Frumoasei-Fericite, ale căror nume m-au şi fermecat!

Atunci regele Şahriar, a cărui întristare pierise încă de la cele dintâi cuvinte ale poveştii domniţei Budur, pe care-o ascultase cu multă luare-aminte, grăi:

— O, Şeherezada, povestea domniţei Budur, mă simt dator să-ţi spun, m-a încântat şi m-a bucurat; ba, mai mult: m-a stârnit să aflu şi mai multe despre acea modă nouă de care vorbea Sett Budur în proză şi în versuri. Aşa că, dacă în

poveştile pe care ni le făgăduieşti, rosturile acestei mode sunt lămurite şi prin alte amănunte necunoscute mie, poţi să începi numaidecât!

Dar când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă cum era, tăcu.

Iar regele Şahriar gândi în sine: „Pe Allah! n-am s-o ucid până ce nu voi fi auzit şi alte amănunte despre moda cea nouă care, până acum, îmi pare plină de întunecime şi de încurcături!

Ci într-a două sute treizeci şi şaptea noapte

Doniazada spuse cu nerăbdare:

— O, Şeherezada, surioara mea, hai, începe!

Iar Şeherezada zâmbi sorei sale şi, întorcându-se către regele Şahriar, povesti.

POVESTEA FRUMOSULUI-FERICIT ŞI A FRUMOASEI-FERICITE

Se povesteşte — dar Allah ştie mai bine — că trăia în oraşul Kufa un om care era socotit printre locuitorii cei mai bogaţi şi mai de vază din cetate. Şi numele lui era Primăvară.

Încă din întâiul an al căsătoriei sale, negustorul Primăvară văzu bine cuvântarea Celui Preaînalt coborând asupra casei lui, prin naşterea unui băiat tare frumos, care veni pe lume cu surâsul pe buze. Fapt pentru care i se şi dete acelui copil numele de Frumosul-Fericit.

Într-a şaptea zi după naşterea copilului, negustorul Primăvară se duse în sukul de sclavi, ca să cumpere o roabă pentru soţia sa. Ajungând în mijlocul pieţii celei mari, aruncă o privire asupra femeilor şi a băieţilor aduşi spre vânzare şi zări, în mijlocul unei cete, o roabă cu chipul tare drăguţ şi care-şi purta în spinare, legată cu o cingătoare largă, copila adormită.

Negustorul Primăvară gândi atunci: „Allah e mărinimos!“ şi se duse de-a dreptul la misit şi-l întrebă:

— Cât costă roaba aceea cu fetiţa ei?

Misitul răspunse:

— Cincizeci de dinari, nici mai mult, nici mai puţin.

Primăvară zise:

— O cumpăr. Scrie învoiala şi ia banii.

După ce hârtia fu scrisă pe loc, negustorul Primăvară grăi blajin tinerei roabe:

— Urmează-mă, fiica mea!

Şi o duse acasă la el.

Când soţia îl văzu pe Primăvară venind cu sclava, îi zise:

— O, bărbate drag, de ce această cheltuială de prisos, devreme ce eu, măcar că abia m-am ridicat după lăuzie, tot pot să-ţi ţin casa ca şi înainte?

Neguţătorul Primăvară îi răspunse cu blândeţe:

— O, nevastă, am cumpărat roaba numai pentru copila pe care-o duce în spinare şi pe care o vom creşte laolaltă cu fiul nostru Frumosul-Fericit. Şi să ştii că, judecând după cât am văzut din trăsăturile ei, fetiţa, când va fi mare, n-are să aibă pereche ca frumuseţe în toate ţările Irakului, Persiei şi Arabiei.

Atunci soţia lui Primăvară se-ntoarse către roabă şi o întrebă blând:

— Cum te cheamă?

Ea răspunse:

— Mă cheamă îmbelşugare, o, stăpâna mea!

Soţia negustorului fu foarte mulţumită de numele acesta şi zise:

— Pe Allah, ţi se potriveşte! Dar pe fetiţa ta cum o cheamă?

Ea răspunse:

— O cheamă Noroc!

Atunci, soţia lui Primăvară, bucuroasă cum nu se mai poate, grăi:

— De-ar fi adevărat ce spui! Şi deie Allah ca, odată cu venirea ta, să sălăşluiască norocul şi îmbelşugarea în casa celor care te-au cumpărat, o, chip luminos ce eşti!

După care, se întoarse către soţul ei Primăvară şi-l întrebă:

— Întrucât datina cere ca stăpânii să dea nume roabelor pe care le cumpără, ce nume te gândeşti să dai fetiţei?

Primăvară răspunse:

— Hotărăşte tu.

Ea răspunse:

— S-o numim Frumoasa-Fericită!

Primăvară răspunse:

— Foarte bine. Nu am nimic împotrivă.

Şi astfel, copila fu numită Frumoasa-Fericită şi fu crescută împreună cu Frumosul-Fericit, fără nicio deosebire. Şi amândoi se făceau din zi în zi tot mai frumoşi; şi Frumosul-Fericit îi spunea fetiţei de roabă „soră”, iar ea îi spunea lui „frate“.

Când Frumosul-Fericit ajunse la vârsta de cinci ani, se hotărî să aibă loc ceremonia tăierii sale împrejur. Pentru aceasta părinţii lui aşteptară praznicul naşterii Profetului — cu el fie rugăciunea şi mântuirea! — spre a se da acestei sfinte rânduieli toată cinstirea şi toată strălucirea cuvenite. Aşadar, tăierea împrejur a Frumosului-Fericit se îndeplini în chip sărbătoresc, iar el, în loc să plângă, mai-mai că găsi lucrul plăcut şi, aşa cum de altminteri făcea în orice împrejurări, zâmbea dulce. Atunci alaiul cel numeros al rubedeniilor, al prietenilor şi al tuturor cunoscuţilor lui Primăvară şi al soţiei sale, cu prapurii şi cu clarinetele-n frunte, străbătu străzile Kufei, Frumosul-Fericit stând sub un palanchin roşu, aşezat pe spinarea unui catâr învăluit de sus până jos în fotaze de atlaz. Iar lângă el şedea micuţa Frumoasa-Fericită, care-i făcea vânt cu o batistă de mătase. În urma palanchinului veneau prietenele, vecinele şi copiii care umpleau văzduhul cu „liu-liu-liu-liu“-urile lor vesele, în vreme ce preacinstitul Primăvară, mândru nevoie mare, ducea de căpăstru catârul fălos şi cuminte.

Când ajunseră acasă, musafirii veniră rând pe rând să ureze negustorului Primăvară cele de cuviinţă şi, înainte de-a pleca, ziseră:

— Binecuvântarea şi fericirea fie cu tine! Deic-ţi Allah viaţă cât mai lungă, îmbelşugată şi plină de bucurii!

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi tăcu sfioasă.

Ci într-a două sute treizeci şi opta noapte

Ea urmă:

...Deie-ţi Allah viaţă cât mai lungă, îmbelşugată şi plină de bucurii!

Apoi anii se scurseră în fericire, iar cei doi copii ajunseră la vârsta de doisprezece ani.

Atunci Primăvară se duse la fiul său Frumosul-Fericit, ce se juca împreună cu Frumoasa-Fericită, îl luă de-o parte şi-i zise:

— Copilul meu, iată că, din mila lui Allah, ai împlinit doisprezece ani! Aşa că de azi încolo nu-ţi mai este îngăduit s-o numeşti soră a ta pe Frumoasa-Fericită, căci sunt dator acuma să-ţi spun că ea este fata roabei noastre Îmbelşugare, măcar că am crescut-o în acelaşi leagăn cu tine şi ne-am purtat faţă de ea ca şi cum ar fi fost copila noastră. Iar ea, de astăzi înainte, trebuie să-şi acopere faţa cu iaşmacul, căci, după cum mi-a spus mama ta, Frumoasa-Fericită a împlinit, săptămâna trecută vârsta măritişului. Şi mama ta urmează să-i caute un soţ, care să fie pentru noi rob credincios.

Auzind acestea, Frumosul-Fericit spuse tatălui său:

— Devreme ce Frumoasa-Fericită nu este sora mea, vreau s-o iau eu însumi de soţie!

Primăvară răspunse:

— Trebuie să ceri învoire de la mama ta.

Atunci, Frumosul-Fericit se duse la maică-sa, îi sărută mâna, pe care apoi o duse la frunte, şi grăi:

— Vreau s-o iau de soţie tainică pe Frumoasa-Fericită, fiica roabei noastre îmbelşugare.

— Şi mama Frumosului-Fericit răspunse:

— Frumoasa-Fericită este a ta, fiul meu! Căci tatăl tău pentru tine a cumpărat-o.

Frumosul-Fericit, fiul lui Primăvară, alergă îndată la cea care-i fusese ca o soră şi o luă de mână. Şi el o iubi, şi îl

iubi şi ea; şi, în aceeaşi seară, dormiră împreună ca doi soţi fericiţi.

Şi, lucrurile urmând tot aşa, trăiră amândoi cât se poate de fericiţi, încă cinci ani binecuvântaţi. Şi în tot oraşul Kufa nu era altă tânără mai frumoasă, nici mai gingaşă, decât tânăra soţie a fiului lui Primăvară. Şi nici nu era alta la fel de învăţată ca ea. Căci, cu adevărat, Frumoasa-Fericită îşi închinase toate ceasurile ei de răgaz să înveţe *Coranul,* ştiinţele, frumoasa scriere kufică, precum şi scrierea obişnuită, literatura şi poezia, cântul din lăute şi din ţimbale. Şi-atâta de iscusită ajunsese în arta cântecului, încât ştia să cânte în mai bine de cincisprezece feluri osebite, şi-ar fi putut, pornind de la un singur cuvânt din cel dintâi stih al unui cântec, să izvodească ceasuri în şir, ba chiar şi o noapte întreagă, nesfârşite alte armonii ce vrăjeau cu frumuseţea ritmurilor şi a duioşiei lor.

Şi de câte ori Frumosul-Fericit şi roaba lui, Frumoasa-Fericită, nu veneau, la ceasurile de arşiţă, să se aşeze în grădina casei lor pe marmura lucitoare din jurul havuzului, unde răcoarea apei şi a pietrei îi umplea de desfătare! Acolo mâncau harbuji zemoşi, cu miez ce se topea în gură, şi migdale, şi alune, şi seminţe prăjite şi sărate, şi multe alte lucruri plăcute. Şi se opreau să miroase trandafirii şi iasomiile sau ca să-şi spună stihuri fermecătoare. Şi-atunci, Frumosul-Fericit o ruga pe roaba lui să înceapă vreun cântec; iar Frumoasa-Fericită lua ghitara cea cu patru perechi de strune, din care ştia să scoată sunete fără de asemuire. Şi amândoi îşi cântau cântece ca acesta, dintre multe altele minunate:

„Frumoaso, flori şi păsări plouă! Vântul,
Hai să ne ducă, să umblăm pământul,
Către Bagdadul plin de minarete.“

„O, nu, emire-al meu! Colea-n grădină,
Cu mâinile la ceafă, pe-ndelete,

Sub palmieri de aur şi lumină,
Doar tihna unui vis să ne desfete

„Hai, preafrumoaso! Plouă nestemate
Prin frunze-albastre; crengile se-ndoaie,
Ca arcul, în azur. Ah, minunat e!
Ridică-te şi scutură şuvoaie
De stropi, ce ţi se rătăcesc prin plete.“

„Ah, nu, emire-al meu! Las' să te-mbete
Inmiresmatu-mi sân, ca floarea dulce!
Ah, lasă pe genunchii-mi să se culce
Drag capul tău! Şi-ascultă-n seară-aşa,
Cum cântă vântul lin: «Ya leil-la-la...»“

Alteori, cei doi tineri îngânau stihuri ca acestea, acompaniindu-se numai cu dafful:

„Sunt fericită şi uşoară,
Ca dansatoarea-n dans, când zboară!
Opriţi-vă suspinul pe flaut, buze moi!
Opriţi-vă sub deget, ghitare dulci, şi voi!
Staţi s-ascultaţi cum cântă pletoşii palmieri
Ca nişte fete zvelte, cu păru-n adieri;
Se-ngână în surdină, iar şoapta frunzei lor
Răspunde înserării şi vântului uşor.
Ah, fericită-s şi uşoară,
Ca dansatoarea-n dans, când zboară!“

„Soţia mea fără de pată,
Mireasmă binecuvântată,
La cântecul tău dulce vin pietrele jucând
Şi singure se-aşază în zid măreţ, pe rând.
Cel care zămislit-a pe-acest pământ iubirea,
Ingăduie-ne pururi să soarbem fericirea,
Soţia mea fără de pată,
Mireasmă binecuvântată!“

„Eu doar pentru iubirea noastră
Îmi dau cu zugrăveală-albastră,
Împodobindu-mi chipul şi pleoapele cu kkol;
De dragul tău, lumino, jac degetele-mi stol
Şi-n hinna purpurie mereu mi le vopsesc:
Să-ţi pară fructe roşii de gingifar domnesc,
Ori dulci curmale coapte ce ţie le menesc
Cu-arome de tămâie — şi sâni, şi şold îmi scald,
Să-ţi pară şi mai proaspăt trupul meu, şi mai cald,
Sub buza-ţi dulce şi măiastră.
Eu doar pentru iubirea noastră!...“

Şi-astfel feciorul lui Primăvară şi fiica Îmbelşugării îşi petreceau serile şi dimineţile într-o viaţă de alint, la adăpost de toate grijile...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a două sute treizeci şi noua noapte

Ea urmă:

...într-o viaţă de alint, la adăpost de toate grijile.

Dar, vai! ceea ce-i scris pe frunte omului de degetele lui Allah, mâna omului nu poate şterge; şi aripi de-ar avea cineva, tot n-ar izbuti să scape de ursita lui.

Aşa şi Frumosul-Fericit şi Frumoasa-Fericită avură de îndurat o bună bucată de vreme necazurile soartei. Până la urmă însă, binecuvântarea cerească cu care veniseră pe pământ avea să-i scape de năpasta cea fără de milă.

În adevăr, valiul oraşului Kufa, pus acolo în numele califului, auzi vorbindu-se despre frumuseţea Frumoasei-Fericite, soţia fiului negustorului Primăvară. Şi îşi zise în sine: „Trebuie numaidecât să aflu un mijloc de-a pune mâna pe această Frumoasă-Fericită, despre ale cărei desăvârşiri şi măiestrie la cântare aud numai vorbe de laudă! O fată ca ea ar fi un dar măreţ de făcut stăpânului

meu emirul dreptcredincioşilor, Abd El-Malik Ben-Meruan!

Aşadar, într-o zi, valiul Kufei hotărî să-şi înfăptuiască gândul; drept care, porunci să vină la el o bătrână tare vicleană, care, de obicei, avea sarcina să facă rost de roabe tinere. Şi valiul îi grăi:

— Ia să te duci la casa neguţătorului Primăvară şi să te bagi pe sub pielea roabei fiului lui, tânăra numită Frumoasa-Fericită, despre care se spune că-i atât de pricepută în arta cântării şi-atâta de frumoasă. Şi trebuie, într-un chip ori în altul, să mi-o aduci aici, căci vreau s-o trimit în dar califului Abd El-Malik!

Şi bătrâna răspunse:

— Ascult şi mă supun!

Şi plecă îndată să se pregătească pentru cele ce avea de făcut.

A doua zi, de cu zori, se îmbrăcă în haine de pănură şi îşi petrecu pe după gât un ditamai şirag de mătănii, cu mii de mărgele, îşi agăţă la cingătoare o tidvă de apă, luă în mână o cârjă şi porni cu paşi târşâiţi către casa lui Primăvară, oprindu-se din când în când ca să suspine cu pocăinţă: „Mărire lui Allah! Nu-i alt Dumnezeu decât unul Allah! Nu este mântuire decât întru Allah! Allah este mai presus de toţi!“ Şi aşa se purtă necontenit pe tot drumul, drept pildă aleasă tuturor trecătorilor, până ce ajunse la poarta casei lui Primăvară. Bătu în poartă şi grăi:

— Allah e darnic! O, Atoatedătătorul! O, Atoatebinefăcătorul!

Veni atunci portarul, un preacinstit bătrân, vechi slujitor al lui Primăvară, să deschidă. O văzu pe baba cea cuvioasă şi, după ce o cercetă, nu-i află pic de cucernicie pe chip, ba dimpotrivă! Şi, la rându-i, nici el nu plăcu bătrânei, care-i aruncă o privire poncişă. Şi portarul simţi până-n oase acea privire şi, ca să abată de la el piaza rea, rosti în gând descântecul: „Cele cinci degete de la mâna mea stângă fie în ochiul tău drept, iar cele cinci degete de la dreapta mea fie în ochiul tău stâng!“ Pe urmă, o întrebă cu glas tare:

— Ce vrei, mătuşă?

Ea răspunse:

— Sunt o biată bătrână care nu cunoaşte altă grijă, decât sfânta rugă. Ci, iată, văd că se apropie ceasul rugăciunii şi-aş vrea să intru în această casă spre a-mi îndeplini cucernicile datorii în această zi sfântă...

Vrednicul portar se burzului şi-i grăi repezit:

— Cară-te iute! Aici nu-i nici moschee, nici paraclis! Este casa negustorului Primăvară şi a feciorului său Frumosul-Fericit!

Bătrâna răspunse:

— Asta ştiu şi eu! Ci poate fi moschee ori paraclis mai vrednic de închinăciune decât binecunoscuta locuinţă a lui Primăvară şi a feciorului său, Frumosul-Fericit? Şi să mai ştii, o, tu, portar cu chip uscat, că eu sunt o femeie cunoscută la Damasc, în palatul emirului dreptcredincioşilor! Şi-am pornit la drum către locurile sfinte şi ca să mă rog în toate locurile vrednice de evlavie.

Dar portarul răspunse:

— Se prea poate să fii femeie cucernică, dar asta nu-i pricină ca să intri aici. Cată-ţi de cale încotro ai pornit!

Ci bătrâna se ţinu tare şi stărui atâta, până ce larma vorbelor ei ajunse la urechile Frumosului-Fericit, care ieşi să vadă ce-i cu acea gâlceavă şi-o auzi pe bătrână spunând portarului:

— Cum de se poate să împiedici pe o femeie ca mine să intre în casa Frumosului-Fericit, fiul lui Primăvară, atunci când până şi uşile cele mai străjuite ale emirilor şi ale dregătorilor celor mari îmi sunt totdeauna deschise?

Auzind aceste vorbe, Frumosul-Fericit zâmbi, cum îi era obiceiul, şi o rugă pe bătrână să intre. Atunci bătrâna îl urmă şi intră împreună cu el în iatacul Frumoasei-Fericite. Bătrâna îi ură bună pace cât se poate de fierbinte şi, de la întâia privire, rămase înmărmurită de frumuseţea ei.

Când Frumoasa-Fericită o văzu pe sfânta bătrână intrând, se grăbi să se ridice în cinstea ei, îi răspunse

respectuos la salamalec şi-i zise:

— Fie-ne venirea ta aici semn de noroc, maică bună! Binevoieşte să stai!

Ci ea răspunse:

— Ceasul rugăciunii a fost vestit, copila mea. Îngăduie-mi să mă rog!

Şi se întoarse îndată cu faţa către Mecca şi îngenunche pentru rugăciune. Şi rămase aşa până seara, şi nimenea nu cuteză s-o tulbure dintr-o atâta de sfântă îndeletnicire. Şi, de altminteri, ea însăşi era atât de cufundată în rugăciune, că nu lua aminte la nimic din cele ce se petreceau în juru-i.

Până la urmă, Frumoasa-Fericită îşi luă inima în dinţi, se apropie cu sfială de sfântă şi-i spuse cu glas înduioşat:

— Maică, odihneşte-ţi oleacă genunchii, măcar un ceas!

Bătrâna răspunse:

— Cine nu-şi trudeşte trupul în lumea aceasta n-are a nădăjdui la odihna hărăzită celor neprihăniţi.

Frumoasa-Fericită, încredinţată pe deplin de cucernicia ei, spuse iar:

— O, maică, binevoieşte a ne cinsti masa şi primeşte a împărţi cu noi pâinea şi sarea!

Ea răspunse:

— M-am legat să ajunez, fiica mea. Nu pot să-mi calc legământul. Nu te mai îngrija, dară, pentru mine, şi du-te la soţul tău. Voi, cei care sunteţi tineri şi frumoşi, mâncaţi şi beţi şi fiţi fericiţi...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a doua sute patruzecea noapte

Ea urmă:

...Voi, cei care sunteţi tineri şi frumoşi, mâncaţi şi beţi şi fiţi fericiţi!

Atunci, Frumoasa-Fericită se duse la stăpânul ei şi-i

zise:

— O, stăpâne, mă rog ţie, hai şi stăruie pe lângă această sfântă să rămână pentru totdeauna la noi, căci chipu-i istovit în cucernicie ne va lumina casa.

Frumosul-Fericit răspunse:

— Fii pe pace. Am şi pus să i se pregătească o odaie cu o rogojină nouă şi cu o saltea, precum şi cu un lighean şi un ibric. Şi nimeni n-are s-o tulbure cu nimic.

Iar bătrâna îşi petrecu noaptea întreagă rugându-se şi citind cu glas tare din *Coran.* Apoi, când se lumină de ziuă, se spălă şi se duse la Frumosul-Fericit şi la iubita lui şi le spuse:

Vin să-mi iau rămas bun de la voi. Allah să vă aibă în paza lui!

Dar Frumoasa-Fericită îi zise:

— O, măicuţă, cum poţi să ne părăseşti fără de nicio părere de rău, când noi amândoi ne şi bucuram văzându-ne casa binecuvântată pentru totdeauna prin venirea ta şi când îţi pregătisem cea mai bună odaie, unde să-ţi faci rugăciunile netulburată de nimeni?

Bătrâna răspunse:

— Allah să vă ocrotească pe amândoi şi reverse pururea asupră-vă binefacerile şi îndurarea lui! Devreme ce milostenia musulmană ţine în inima voastră un loc de cinste aşa de ales, sunt fericită să-mi aflu adăpostire în găzduirea voastră. Aş vrea doar să vă rog să spuneţi portarului vostru, care are o faţă atât de posacă şi-atât de puţin binevoitoare, să nu mă mai împiedice a intra aici la ceasul când voi vroi. Acuma mă duc încetişor să văd locurile sfinte din Kufa, unde am să înalţ rugă lui Allah să vă răsplătească după faptele voastre cele bune; pe urmă am să mă întorc şi să mă îndulcesc cu omenia voastră.

Şi plecă, după ce ei amândoi îi luară mâinile şi le duseră la buze şi la frunte.

Ah, biată Frumoasă-Fericită, de-ai şti tu pricina pentru care bătrâna aceasta de păcură a intrat în casa ta, şi negrele gânduri pe care le nutreşte împotriva fericirii şi a

liniştii tale! Dar care-i făptura în stare să ghicească cele ascunse şi să dezvăluiască cele ce nu se văd?

Aşadar, bătrâna cea afurisită plecă şi se duse drept la palatul valiului şi îndată i se şi înfăţişă acestuia. Atunci el o întrebă:

— Ei, ce-ai izbândit, tu cea care deznozi şi pânzele de păianjen, vicleană iscusită şi desăvârşită?

Bătrâna zise:

— Orice-aş face, stăpâne, stau sub ocrotirea privirilor tale. Iată: am văzut-o pe tânăra Frumoasa-Fericită, roaba fiului lui Primăvară. Nu-i pântec pe lume care să mai fi zămislit asemenea frumuseţe!

Valiul se minună:

— Ya Allah!

Bătrâna urmă:

— E plămădită din desfătări. E o revărsare de gingăşii şi de farmece neprihănite!

Valiul strigă:

— Of, lumină a ochilor mei! Of, bătaie a inimii mele!

Bătrâna urmă:

— Dar ce-ai mai zice când i-ai auzi şi glasul, mai limpede ca şopotul de izvor! Şi ce-ai face când i-ai vedea ochii de antilopă şi privirile sfioase!

El strigă:

— N-aş putea decât s-o privesc cu toată uimirea de care sunt în stare, căci îţi mai spun o dată: am menit-o stăpânului nostru califul. Grăbeşte-te, dar, să izbândeşti!

Ea zise:

— Îţi cer pentru aceasta răgaz de-o lună.

Şi valiul răspunse:

— Ai acest răgaz, dar să fie cu izbândă! Şi ai să capeţi de la mine o răsplată ce are să te mulţumească. Până una alta, ia colea o mie de dinari, drept arvună a bunăvoinţei mele!

Bătrâna puse mia de dinari la cingătoare şi, din acea zi, începu să vină mereu acasă la Frumosul-Fericit şi Frumoasa-Fericită. Iar aceştia, la rându-le, îi arătau zi de

zi tot mai multă cinstire şi respect.

Şi urmând tot aşa zi de zi, bătrâna ajunse sfetnica nelipsită a casei. Ea spuse, aşadar, într-o zi, Frumoasei-Fericite:

— Fiica mea, pântecele tău încă n-a cunoscut rodirea. Vrei să vii cu mine să ceri binecuvântarea sfinţilor schimnici, a şeicilor cei iubiţi de Allah, a pustnicilor şi a ulimilor ce sunt în legătură cu Cel Preaînalt! Schimnicii aceştia, copila mea, îmi sunt prietenoşi, iar eu cunosc puterea lor nemărginită de a săvârşi minuni şi de a înfăptui, în numele lui Allah, cele mai uimitoare fapte. Lecuiesc pe orbi şi pe ciungi, învie morţii, plutesc prin văzduh, umblă pe valuri. Iar în ce priveşte rodnicia femeilor, aceasta-i harul cel mai neînsemnat cu care i-a învrednicit Allah! Şi-ai să capeţi ceea ce doreşti, numai atingând pulpana mantiei ori sărutând mărgelele mătăniilor lor.

La vorbele acestea ale bătrânei, Frumoasa-Fericită simţi zvâcnindu-i în suflet dorul de-a fi mamă şi zise:

— Trebuie să cer de la stăpânul meu, Frumosul-Fericit, îngăduinţă să ies. Să aşteptăm întoarcerea lui.

Dar bătrâna răspunse:

— Spune-i numai soţiei socrului tău, şi-i de-ajuns.

Atunci tânăra se duse la soacra ei, mama Frumosului-Fericit, şi-i zise:

— O, stăpână, mă rog ţie, în numele lui Allah, îngăduie-mi să mă duc cu această sfântă bătrâna la schimnicii prieteni cu Allah, şi să le cer bineeuvântarea la sfântul lor lăcaş. Şi îţi făgăduiesc că am să fiu acasă înainte de întoarcerea stăpânului meu, Frumosul-Fericit.

Atunci soţia lui Primăvară răspunse:

— Copila mea, gândeşte-te la necazul stăpânului tău, dacă s-ar întoarce şi nu te-ar găsi acasă! Mi-ar spune: „Cum de-a putut Frumoasa-Fericită să iasă din casă fără de îngăduinţa mea? Este întâia oară când se întâmplă aceasta!“

Atunci bătrâna sări numaidecât cu gura şi spuse mamei

Frumosului-Fericit:

— Pe Allah, facem numai o raită în fugă pe la locurile sfinte şi n-am s-o las nici măcar să se aşeze o clipă pentru a se hodini, că o şi aduc îndărăt fără zăbavă.

Atunci mama Frumosului-Fericit îşi dete învoirea, măcar că suspinând.

Bătrâna luă, dară, pe Frumoasa-Fericită şi o duse de-a dreptul la un chioşc răzleţ, din grădina seraiului, o lăsă singură acolo pentru o clipă şi alergă să-l vestească de sosire pe valiu, care se duse numaidecât la chioşc...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a două sute patruzeci şi una noapte

Ea urmă:

...să-l vestească pe valiu, care se duse numaidecât la chioşc şi rămase năuc în prag, atâta îl uimi frumuseţea pe care-o zări.

Când Frumoasa-Fericită văzu intrând un străin, se grăbi să-şi acopere faţa cu iaşmacul. Şi deodată izbucni în plâns, căutând zadarnic cu privirea o ieşire pe unde să fugă.

Atunci, cum bătrâna nu se ivea de nicăieri, Frumoasa-Fericită pricepu că a fost înşelată de ticăloasă şi îşi aduse aminte de nişte vorbe ce i le spusese bătrânul portar despre ochii cei plini de viclenie ai cuvioasei.

Iar valiul, odată încredinţat ca Frumoasa-Fericită era chiar aceea pe care o vedea dinainte, ieşi, închizând uşa în urma lui, şi se duse să dea câteva grabnice porunci. Scrise o scrisoare califului Abd El-Malik Ben-Meruan, după care dete scrisoarea şi pe tânăra fată în seama căpeteniei străjilor lui, poruncindu-i ca numaidecât să ia calea Damascului.

Atunci, căpetenia străjilor o luă pe sus pe Frumoasa-Fericită, o sui pe o cămilă sprintenă, încălecă şi el

dinainte, pe-aceeaşi cămilă şi, urmat de câţiva robi, plecă în graba mare către Damasc. Iar Frumoasa-Fericită, pe tot drumul, îşi ascunse capul sub văl şi, suspinând în tăcere, nu luă aminte nici la opriri, nici la zdruncinături, nici la popaşuri, nici la plecări. Iar căpetenia străjilor nu izbuti să scoată de la ea o vorbă ori un semn până la Damasc.

Aşa că trase de-a dreptul la seraiul emirului dreptcredincioşilor, dete scrisoarea şi roaba în seama căpeteniei cămăraşilor, luă dovada de primire şi se întoarse la Kufa aşa cum venise.

A doua zi, califul intră în harem şi le înştiinţa pe soţia şi pe sora lui de sosirea noii roabe, spunându-le:

— Valiul de la Kufa îmi trimite în dar o tânără roabă; şi-mi scrie că această roabă, cumpărată de el, este o fiică de rege răpită din ţara ei de nişte negustori de robi.

Şi soţia îi răspunse

— Allah să-ţi sporească bucuria şi darurile sale!

Şi sora califului întrebă:

— Cum o cheamă? Este neagră ori albă?

Califul răspunse:

— Încă n-am văzut-o.

Atunci, sora califului, Sett Zahia, întrebând în care iatac se afla tânăra, se duse îndată s-o vadă. Şi-o găsi ghemuită, cu obrajii arşi de soare şi scăldaţi în lacrimi, şi aproape fără de cunoştinţă.

Văzând-o aşa, Sett Zahia, care avea inimă duioasă, fu cuprinsă de milă, se apropie de tânără şi o întrebă:

— De ce plângi, surioară? Nu ştii tu că de-acum înainte aici eşti la adăpost de orice şi că vei duce o viaţă uşoară şi fără de griji? Unde-ai putea să nimereşti mai bine decât în seraiul emirului dreptcredincioşilor?

La aceste vorbe, fata roabei Îmbelşugare ridică ochii plini de uimire şi întrebă:

— Dar, o, stăpâna mea, în ce oraş mă aflu acuma, dacă aici este seraiul emirului dreptcredincioşilor?

Sett Zahia răspunse:

— În cetatea Damascului. Ce, tu nu ştiai? Şi negustorul

care te-a vândut nu ţi-a spus că ai fost cumpărată pentru califul Abd El-Malik Ben-Meruan? Da, surioară, tu eşti de-acum înainte în stăpânirea emirului dreptcredincioşilor, care mi-e frate. Şterge-ţi, dar, lacrimile şi spune-mi care ţi-i numele.

Auzind acestea, tânăra nu-şi mai putu stăpâni suspinele ce-o înăbuşeau şi murmură:

— O, stăpână, în ţara mea mă numeau Frumoasa-Fericită!

Tocmai spunea acestea, când intră califul, se apropie de Frumoasa-Fericită, îi zâmbi cu blândeţe, se aşeză lângă ea şi-i grăi:

— Ridică-ţi vălul de pe faţă, copilă!

Dar Frumoasa-Fericită, în loc să-şi descopere faţa, se înspăimântă numai la gândul acesta şi, cu o mână tremurândă, îşi trase iaşmacul până sub bărbie. Iar califul binevoi să nu se supere şi spuse către Sett Zahia:

— Îţi încredinţez această tânără şi nădăjduiesc că-n câteva zile ai s-o deprinzi cu tine şi ai s-o faci să nu mai fie aşa de sfioasă.

Pe urmă mai aruncă o privire către Frumoasa-Fericită, dar nu putu vedea, în afară de feregeaua în care sta strâns înfăşurată, decât încheieturile gingaşe ale mâinilor ei. Gândi că asemenea încheieturi minunate nu puteau fi decât ale unei frumuseţi desăvârşite. Şi plecă.

Atunci Sett Zahia o luă pe Frumoasa-Fericită şi o duse la hammamul palatului şi, după ce o îmbăie, o îmbrăcă în haine frumoase şi-i înfipse în plete câteva şiruri de perle şi de nestemate; după care stătu alături de Frumoasa-Fericită ziua întreagă, străduindu-se s-o deprindă cu ea. Dar Frumoasa-Fericită, măcar că era tare tulburată de bunăvoinţa ce-i arăta sora califului, nu izbutea să-şi stăvilească lacrimile, dar nu voia nici să mărturisească pricina mâhnirii sale, gândind că mărturisirea tot nu i-ar schimba cu nimic soarta. Păstră, dar, în suflet durerea ei ascuţită şi se mistuia aşa zi şi noapte, până ce, nu peste multă vreme, căzu greu bolnavă. Şi nimeni nu mai trăgea

nădejde s-o scape, după ce-şi încercaseră asupra ei ştiinţa toţi doftorii cei mai de faimă din cetatea Damascului.

Estimp, Frumosul-Fericit, fiul lui Primăvară, întorcându-se seara acasă şi întinzându-se, cum avea obiceiul, pe divan, strigă:

— Hei, Frumoasă-Fericită!

Dar, pentru întâia oară, nimeni nu-i răspunse. Atunci se ridică repede şi strigă încă o dată:

— Hei, Frumoasă-Fericită!

Dar nimeni nu răspunse. Şi nici nu cuteza nimeni să intre la el. Căci toate roabele se ascunseseră şi niciuna nu îndrăznea să facă vreo mişcare. Atunci Frumosul-Fericit se duse la iatacul mamei sale şi intră val-vârtej. O găsi pe maică-sa stând tare tristă eu faţa sprijinită în mâini, pierdută în gânduri. Văzând-o astfel, neliniştea lui crescu şi mai mult şi întrebă cu spaimă:

— Unde este Frumoasa-Fericită?...

Dar, drept orice răspuns, soţia lui Primăvara izbucni în lacrimi şi-apoi suspină:

— Allah să ne ocrotească, fiul meu! — în lipsa ta, Frumoasa-Fericită a venit şi mi-a cerut îngăduinţă să plece cu bătrâna, spunându-mi că vrea să se ducă la un sfânt schimic ce făptuieşte minuni. Şi nu s-a mai întors. Ah, fiul meu, de când bătrâna aceea a intrat în casa noastră, inima mea n-a mai cunoscut tihna! Tot aşa şi portarul nostru, slugă bătrână şi de credinţă care ne-a crescut pe toţi, n-a putut-o privi niciodată cu ochiul liniştit. Mereu mi se tot părea că bătrâna aceea are să ne aducă vreo nenorocire, cu atâtea rugi şi cu privirile-i viclene.

Dar Frumosul-Fericit îi tăie maică-sii vorba, întrebând-o:

— Când anume a plecat Frumoasa-Fericită?

Ea răspunse:

— Azi de dimineaţă, după ce tu ai plecat la suk.

Şi Frumosul-Fericit strigă:

— Iată, mamă, la ce slujeşte să ne schimbăm

obiceiurile şi să dăm femeilor nişte libertăţi cu care ele nu ştiu ce să facă! Ah, mamă, de ce i-ai îngăduit Frumoasei-Fericite să iasă din casă? Cine ştie pe unde s-o fi rătăcit, dacă n-o fi căzut în vreo apă, ori de nu s-o fi prăbuşit peste ea vreun minaret? Alerg numaidecât la valiu, să-i cer sa facă cercetări grabnice.

Şi Frumosul-Fericit, tulburat peste fire, alergă la palat, unde valiul îl primi fără de zăbavă, din respect faţă de tată-său, negustorul Primăvară, care trecea drept unul dintre cei mai de vază navabi ai oraşului. Şi Frumosul-Fericit, uitând să mai rostească salamalecul de cuviinţă, spuse valiului:

— Roaba mea a plecat de-acasă încă de azi dimineaţă împreună cu o bătrână pe care-o gâzduisem la noi, şi nu s-a mai întors. Am venit să te rog a mă ajuta s-o caut.

Valiul, prefăcându-se plin de bunăvoinţă, răspunse:

— De bună seamă, fiul meu! Sunt gata să fac orice, din preţuire faţă de preacinstitul tău părinte. Du-te şi-l caută din partea mea pe şeicul caraulelor oraşului şi spune-i cum stau lucrurile. E om tare iscusit, trecut prin multe şi, fără nicio îndoială, în câteva zile are să-ţi găsească roaba.

Atunci, Frumosul-Fericit alergă la căpetenia caraulelor şi-i spuse:

— Vin să-ţi spun din partea valiului să-mi găseşti roaba care-a plecat de-acasă şi nu s-a mai întors.

Căpetenia caraulelor, aşezat pe covor, cu picioarele încrucişate sub el, fornăi de două-trei ori şi întrebă:

— Şi cu cine-a plecat?

Frumosul-Fericit răspunse:

— Cu o bătrână care arată *aşa* şi *aşa.* Şi această bătrână este îmbrăcată cu o haină de pănură şi poartă la gât un şirag de mătănii făcut dintr-o sumedenie de mărgele.

Căpetenia caraulelor zise:

— Pe Allah, spune-mi unde se află bătrână şi mă duc pe dată să caut roaba!

La aceste vorbe, Frumosul-Fericit răspunse:

— Păi de unde să ştiu eu unde-i bătrână? Aş mai fi venit aici, de-aş fi ştiut unde este?

Căpetenia îşi schimbă poziţia picioarelor, încrucişându-le sub el invers şi zise:

— Fiul meu, numai Allah cel atoateştiutor poate să vadă cele nevăzute.

Atunci Frumosul-Fericit strigă:

— Pe numele Profetului! numai pe tine te fac răspunzător de toate! Şi dacă va trebui, am să mă duc iarăşi la valiu, ba şi la emirul dreptcredincioşilor, ca să le spun cine eşti!

Celălalt răspunse:

— Poţi să te duci unde socoţi! Eu n-am învăţat vrăjitoria, ca să pot vedea cele ce nu se văd.

Atunci Frumosul-Fericit se întoarse la valiu şi-i spuse:

— Am fost la şeicul caraulelor, şi s-a petrecut *cutare* şi *cutare* lucru.

Şi valiul zise:

— Nu-i cu putinţă! Hei, străjeri, duceţi-vă şi-aduceţi-mi pe feciorul ăla de câine!

Şi când fu adusă căpetenia, valiul îi zise:

— Îţi poruncesc să cercetezi cu de-amănuntul şi s-o găseşti pe roaba Frumosului-Fericit, fiul lui Primăvară! Trimite-ţi călăreţii în toate părţile; aleargă tu însuţi şi caută pretutindeni; dar trebuie s-o găseşti! ’

Şi-i făcu totodată cu ochiul, să nu se ostenească deloc; apoi se întoarse către Frumosul-Fericit şi-i zise:

— Tu, fiule, de-acum înainte nu ai a-ţi mai cere roaba decât de la barba mea. Şi dacă, cine ştie cum — căci totul este cu putinţă — roaba nu va fi găsită, am să-ţi dăruiesc în locu-i, zece fecioare frumoase ca huriile, cu sânii tari şi cu şoldurile ca de piatră. Şi-am să-l silesc şi pe şeic să-ţi deie din haremul lui zece roabe tinere, neprihănite ca ochiul meu. Numai linişteşte-ţi sufletul, căci să ştii bine că soarta are să-ţi deie totdeauna ceea ce ţi-i menit şi că, pe de altă parte, n-ai să capeţi nicicând ceea ce nu ţi-i hărăzit...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a două sute patruzeci şi doua noapte

Ea urmă:

...n-ai să capeţi nicicând ceea ce nu ţi-i hărăzit!

Atunci, Frumosul-Fericit îşi luă rămas bun de la valiu şi se întoarse acasă deznădăjduit, după ce rătăci toată noaptea în căutarea Frumoasei-Fericite. Iar de-a doua zi fu silit să rămână în pat, pradă unei mari sfârşeli şi unor friguri ce se înrăutăţiră zi de zi, pe măsură ce i se spulbera şi cea din urmă brumă de nădejde în legătură cu cercetările poruncite de valiu. Şi doftorii chemaţi să-l vadă răspunseră:

— Boala lui n-are alt leac decât întoarcerea soţiei.

Estimp, sosi în cetatea Kufei un vraci persan, foarte priceput la boli şi în meşteşugul drogurilor, în cititul în stele şi în cel cu nisipuri de ghicit.

Şi neguţătorul Primăvară alergă să-l cheme la fiul său. Iar învăţatul persan, după ce fu cinstit de către Primăvară cu cea mai aleasă primire, se apropie de Frumosul-Fericit şi-i spuse:

— Dă-mi mâna!

Şi-i luă mâna, îi cercetă bătăile inimii o buna bucată de vreme, îi privi cu luare-aminte chipul, surâse apoi şi se întoarse către neguţătorul Primăvară, spunându-i:

— Boala feciorului tău sălăşluieşte în inima lui.

Şi Primăvară răspunse:

— Pe Allah, adevăr grăieşti, o, doftore!

Învăţatul adăugă:

— Şi boala are ca pricină pierderea unei făpturi dragi. Ei bine, cu ajutorul puterilor celor tainice, am să vă spun locul unde se află acum acea făptură.

Şi, rostind aceste vorbe, persanul se lăsă pe vine, scoase dintr-un săculeţe o pungă cu nisip, pe care-l

aşternu dinainte-i. Pe urmă aşeză în mijlocul nisipului cinci pietre albe şi trei pietre negre, două vergi de fildeş şi o unghie de tigru, le înşirui pe un rând, apoi pe două rânduri, apoi pe trei rânduri, le privi ţintă rostind nişte vorbe în limba persană şi zise:

— O, voi cei care mă ascultaţi, să ştiţi că făptura aceea se află acum la Bassra!

Apoi se răzgândi şi zise:

— Nu! Cele trei râuri pe care le văd colea m-au înşelat. Se află la Damasc, într-un mare serai şi zace de aceeaşi boală ca şi feciorul tău, o, preacinstitule negustor!

La aceste vorbe, Primăvară strigă:

— Şi ce trebuie să facem noi, o, preaslăvitule vraci! Îndură-te şi ne lămureşte, şi nu vei avea a te plânge de dărnicia mâinilor lui Primăvară. Căci, pe Allah, am să-ţi dau atâta cât să-ţi ajungă a trăi în bogăţie trei vieţi de om!

— Liniştiţi-vă inimile amândoi! Şi pleoapele să vi se învioreze şi să vă acopere fără de grijă ochii! Căci mă însărcinez să-i adun iarăşi laolaltă pe cei doi tineri, şi lucru-i mai lesnicios de împlinit decât ţi-ai putea închipui.

Pe urmă, adăugă, grăind către Primăvară:

— Scoate de la cingătoare patru mii de dinari!

Şi Primăvară îşi desfăcu îndată băierile pungii şi puse dinaintea persanului patru mii de dinari şi încă o mie pe deasupra, iar persanul zise:

— Acuma, că avem cu ce face faţă la toate cheltuielile, vreau să plec numaidecât către Damasc, dimpreună cu feciorul tău. Şi, de-o vrea Allah, avem să ne întoarcem cu aceea care i-i dragă.

Apoi se întoarse către flăcăul ce zăcea în pat şi-l întrebă:

— O, fiu al preacinstitului Primăvară, care ţi-i numele?

El răspunse:

— Frumosul-Fericit!

Persanul zise:

— Ei bine, Frumosule-Fericit, scoală-te şi alungă din

sufletul tău orice nelinişte, căci de-acum poţi socoti că roaba ţi-a şi fost înapoiată.

Şi Frumosul-Fericit, schimbat dintr-o dată de înrâurirea cea bună a doftorului, se sculă din pat şi se aşeză pe un scaun. Iar vraciul adăugă:

— Întăreşte-ţi, aşadar, nădejdea şi inima. Alungă orice griji. Mănâncă, bea şi dormi! Şi peste-o săptămână, odată înzdrăvenit, am să mă întorc ca să te iau cu mine la drum.

Şi îşi luă rămas bun de la Primăvară şi de la Frumosul-Fericit, şi se duse să se pregătească şi el de plecare.

Atunci, Primăvară îi mai dete fiului său alte cinci mii de dinari şi-i cumpără cămile pe care porunci să se încarce mărfuri scumpe şi viguri de mătăsuri de la Kufa, atât de frumos colorate! Şi-i dărui cai pentru el şi pentru însoţitori. Şi, când trecu săptămână, cum Frumosul-Fericit urmase întocmai spusele învăţatului şi se înzdrăvenise de minune, Primăvară socoti că fecioru-său putea porni fără de niciun neajuns pe drumul Damascului. Frumosul-Fericit îşi luă, aşadar, rămas bun de la tată-său, de la mamă-sa, de la îmbelşugare şi de la portar şi, însoţit de rugile pe care braţele tuturor alor săi le chemau asupra-i, plecă din Kufa împreună cu învăţatul persan.

Or, Frumosul-Fericit, pe-atunci, ajunsese în floarea tinereţii, iar cei şaptesprezece ani ai lui îi copereau obrajii rumeni cu un puf ca mătasea lucru ce-l făcea încă şi mai frumos şi ispititor, de nu putea nimenea să-l privească fără să nu se minuneze. Aşa încât învăţatul persan nu rămase nici el prea multă vreme nesimţitor la farmecele flăcăului şi se îndrăgosti de el. Din tot sufletul şi, cât ţinu călătoria, se lipsi pe sine, în folosul tânărului, de orice plăcere. Şi, când îl vedea mulţumit, se simţea bucuros peste măsură...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a două sute patruzeci şi treia noapte

Ea urmă:

...când îl vedea mulţumit, se simţea bucuros peste măsură.

În aceste împrejurări, călătoria fu uşoară şi plăcută, şi-aşa ajunseră la Damasc.

Numaidecât învăţatul persan se duse cu Frumosul-Fericit în sukul cel mare şi închirie, pe loc, o prăvălie arătoasă pe care puse s-o facă îndată ca nouă. Apoi puse să se rânduiască nişte rafturi frumoase, aşternute cu catifea, pe care aşeză cu pricepere preţioasele-i sticluţe, dictamurile, balsamurile, prafurile, borcanele cu zemuri, leacurile împotriva otrăvurilor, păstrate în aur curat, găvanele de porţelan persienesc cu străluciri aurii în care se coceau alifii vechi făcute din fierturi scoase din trei sute de soiuri de buruieni rare; şi, între borcanele cele mari, între retorte şi alambicuri, aşeză astrolabul de aur.

După ce se îmbrăcă în mantia-i de vraci şi-şi înfăşură în jurul capului turbanul cel mare, cu şapte rotocoale, apoi se apucă să-l îmbrace şi pe Frumosul-Fericit, care trebuia să-i slujească de ajutor, pregătind reţetele, pisând în piuliţă, punând în pungi şi scriind leacurile aşa cum îl îndruma el. Pentru aceasta, îl îmbrăcă el însuşi cu o cămaşă de mătase albastră, cu o vestă de caşmir, îi atârnă pe după mijloc un şorţ de mătase rozalie împodobit cu fire de aur şi-i spuse să-i stea mereu la îndemână. Apoi îi zise:

— Frumosule-Fericit, începând de-acuma n-ai să-mi mai spui decât tată, iar eu am să-ţi spun fiul meu, ca nu cumva locuitorii din Damasc să creadă că ar fi între noi pricepi tu ce.

Şi Frumosul-Fericit răspunse:

— Ascult şi mă supun!

Or, de cum deschiseră prăvălia, în care persanul avea să primească bolnavii veniţi să-i lecuiască, începură să

dea năvală locuitorii din toate părţile, unii ca să spună ce-i durea, alţii numai ca să se minuneze de frumuseţea flăcăului. Şi toţi erau deopotrivă uimiţi şi vrăjiţi, auzindu-l pe Frumosul-Fericit vorbind cu doftorul în limba persienească, pe care ei n-o cunoşteau şi care li se părea tare dulce în gura frumosului ucenic. Dar ceea ce-i uluia cu totul pe oaspeţi era felul în care vraciul persan ghicea toate bolile.

În adevăr, doftorul se uita câteva clipe în albul ochilor bolnavului venit la el, pe urmă îi da în mână un ol mare de cleştar şi-i spunea:

— Pişă-te!

Şi bolnavul se urina în ol, iar persanul ridica olul la înălţimea ochilor şi îl cerceta, apoi spunea:

— Ai *cutare* şi *cutare* lucru!

Şi bolnavul totdeauna striga:

— Pe Allah! E-adevărat!

Ceea ce făcea ca toată lumea să ridice braţele, spunând

— Ya Allah! Ce învăţat uluitor! N-am mai auzit să se mai fi pomenit vreodată despre asemenea lucruri. Cum de poate cineva să cunoască aşa bolile, după ud?

Aşa încât nu-i de mirare că, după câteva zile, doftorului persan i s-a dus vestea printre toţi mai-marii şi printre toţi bogătanii din cetate, pentru ştiinţa lui fără de seamăn, şi că zvonul despre toate minunile lui răzbătuse şi la urechile califului şi ale surorii sale El-Sett Zahia.

Şi iată că, într-o zi, pe când vraciul sta în mijlocul prăvăliei şi dicta nişte leacuri Frumosului-Fericit, care sta lângă el cu calamul în mână, o femeie de vază, călare pe un măgar înşăuat cu şea de atlaz roşu, se opri la uşă, legă frâul măgarului de inelul de aramă deasupra oblâncului, apoi făcu semn învăţatului să vină şi să-i ajute a descăleca. El se ridică numaidecât şi se repezi s-o ia de mână, ajutându-i să se dea jos de pe măgar, şi-o aduse în prăvălie. Şi o pofti să ia loc, după ce Frumosul-Fericit îi puse la îndemână o pernă, surâzând gingaş.

Atunci femeia scoase de sub haină o sticluţă plină cu ud şi întrebă pe persan:

— Tu eşti, o, preacinstite şeic, doftorul venit din Irak, pentru a săvârşi atâtea minunate lecuiri în Damasc?

El răspunse:

— Eu însumi, da, robul tău.

Ea zise:

— Nimeni nu este rob decât lui Allah! Află, dar, o, maestre fără de asemuire întru ştiinţă, că în sticluţa aceasta este lucrul ce-l vezi şi care-i al unei cadâne, fecioară încă, a stapânului nostru, emirul dreptcredincioşilor. Doftorii de aici n-au putut să ghicească pricina bolii care-a doborât-o la pat încă din întâia zi a venirii ei în serai. Aşa că El-Sett Zahia, sora stăpânului nostru, m-a trimis să-ţi aduc sticluţa aceasta ca să afli pricina cea necunoscută.

La aceste vorbe, doftorul zise:

— O, stăpână, trebuie să-mi spui numele bolnavei, ca să-mi pot face anumite socoteli şi să pot hotărî care ceas e cel mai prielnic când să-i dau să bea leacurile.

Ea răspunse:

— Numele ei este Frumoasa-Fericită.

Atunci doftorul începu să înşire pe o bucată de hârtie ce-o ţinea în mână o mulţime de socoteli, unele cu cerneală roşie, altele cu cerneală verde. Adună apoi cifrele roşii, pe urmă pe cele verzi, le adună pe urmă laolaltă şi spuse:

— O, stăpână, am aflat boala! Este o tulburare cunoscută sub numele de „zbaterea băierilor inimii“.

La aceste vorbe, femeia strigă:

— Pe Allah, este adevărat! Căci băierile inimii ei se zbuciumă atât de tare, de le auzim!

Doftorul adăugă:

— Ci, înainte de-a hotărî leacurile, trebuie să ştiu din ce ţară este bolnava. Lucru-i de mare însemnătate, căci numai aşa pot cunoaşte, după ce-mi voi face toate socotelile, cât de tare ori cât de uşor are să apese

greutatea aerului asupra băierilor inimii ei. Şi, ca să pot cântări întocmai în ce stare se află aceste băieri plăpânde, mai trebuie să ştiu şi de când se află bolnava la Damasc, precum şi ce vârstă anume are.

Femeia răspunse:

— A fost crescută, pe cât se pare, în cetatea Kufa, din Irak. Are şaisprezece ani, căci, din câte ne-a spus, s-a născut în anul în care a ars sukul din Kufa. Iar la Damasc se află numai de câteva săptămâni.

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi tăcu sfioasă.

Ci într-a două sute patruzeci şi patra noapte

Ea urmă:

...la Damasc se află numai de câteva săptămâni.

Auzind acestea, învăţatul persan spuse către Frumosul-Fericit, a cărui inimă bătea ca o piuă:

— Fiul meu, pregăteşte leacurile *cutare* şi *cutare,* după formula lui Ibn-Sina, punctul şapte.

Atunci femeia se întoarse către flăcău şi, după ce îl cercetă mai cu luare-aminte chipul, îi spuse:

— Pe Allah! Copile, bolnava noastră îţi seamănă tare mult, iar faţa ei este la fel de frumoasă ca şi-a ta!

Apoi zise către învăţat:

— Spune-mi, preacinstite persan, flăcăul acesta este fiul ori robul tău?

El răspunse:

— Este fiul meu, o, preacinstită doamna, şi robul tău!

Şi femeia, deosebit de măgulită de atâta cinstire, răspunse:

— În adevăr, nu ştiu, de ce să mă minunez mai mult aici: de ştiinţa ta, o, doftore fără seamăn, ori de urmaşul tău!

Apoi îşi continuă conversaţia cu învăţatul, în vreme ce Frumosul-Fericit termina de făcut punguţele cu leacuri şi

le punea într-o cutie în care strecură un bilet prin care, în câteva cuvinte, o vestea pe Frumoasa-Fericită de sosirea lui la Damasc împreună cu doftorul persan. La urmă, pecetlui cutia şi, pe capacul ei, scrise numele său şi locul unde se afla, cu litere kufice, pe care locuitorii din Damasc nu ştiau să le citească, dar pe care Frumoasa-Fericită le cunoştea, căci ştia la fel de bine şi scrierea arabă obişnuită şi pe cea kufică. Iar vrednica bătrână luă cutia, puse zece dinari de aur pe masa doftorului, îşi luă rămas bun de la amândoi şi se duse de-a dreptul la serai, unde intră numaidecât în iatacul bolnavei.

O găsi cu ochii pe jumătate închişi şi cu lacrimi în colţurile pleoapelor, ca totdeauna. Se apropie de ea şi-i spuse:

— Ah, fata mea, fie ca leacurile ce-ţi aduc să-ţi facă tot atâta bine câtă plăcere mi-a făcut mie chipul celui ce le-a pregătit. Este un tânăr frumos ca un înger, iar prăvălia în care se află el este un loc de desfătări. Iată cutia ce mi-a dat-o pentru tine.

Atunci Frumoasa-Fericită, ca să nu pară urâcioasă, întinse mâna, luă cutia şi-i privi capacul într-o doară; dar culoarea feţei i se schimbă deodată, când văzu scris pe capac în scriere kufică: *„Sunt Frumosul-Fericit, feciorul lui Primăvară din Kufa“.* Avu însă destulă tărie în inima ei ca să nu leşine ori să se dea în vileag. Şi grăi către bătrână surâzând:

— Spuneai că-i un flăcău frumos? Cum arată?

Ea răspunse:

— Este alcătuit din atâtea gingăşii că mi-i peste putinţă să ţi-l zugrăvesc. Are nişte ochi! Şi nişte sprâncene! Ya Allah! Dar ceea ce vrăjeşte sufletul este o aluniţă pe care o are la colţul din stânga al buzei şi o gropiţă ce i se adânceşte, când surâde, pe obrazul drept.

La aceste cuvinte, Frumoasa-Fericită nu mai avu nicio îndoială că acela nu putea fi decât stăpânul ei multiubit, şi spuse:

— De vreme ce-i aşa, fie-i chipul vestitor de bine! Dă-

mi leacurile!

Şi le luă şi, surâzând, le înghiţi pe toate dintr-o dată. Şi atunci văzu şi bileţelul, pe care-l deschise şi-l citi. Şi numaidecât sări din pat şi strigă:

— Buna mea maică, mă simt vindecată. Leacurile astea sunt făcătoare de minuni. Oh, ce zi binecuvântată!

Şi bătrâna grăi:

— Aşa-i! Pe Allah! Sunt o binecuvântare a Celui Preaînalt!

Şi Frumoasa-Fericită adăugă:

— Fă bine, te rog, şi adu-mi degrabă ceva de mâncat şi de băut, căci simt că mor de foame, după ce de-aproape o lună nu m-am atins de nimic!

Atunci, bătrâna, după ce porunci roabelor să aducă Frumoasei-Fericite o mulţime de tăvi încărcate cu tot felul de fripturi, de fructe şi de băuturi, alergă să-l vestească pe calif de lecuirea tinerei roabe prin ştiinţa nemaipomenită a doftorului persan. Şi califul zise:

— Du-te degrabă şi du-i din partea mea o mie de dinari!

Şi bătrâna alergă să îndeplinească porunca, după ce trecu mai întâi pe la Frumoasa-Fericită, care-i dete şi ea un dar pentru doftor, într-o cutie pecetluită.

Când bătrâna ajunse la prăvălie, înmână doftorului cei o mie de dinari din partea califului, iar cutia o dete Frumosului-Fericit, care o deschise şi ceti cele ce cuprindea. Dar tulburarea lui fu aşa de mare încât izbucni în hohote de plâns şi se prăbuşi leşinat: căci Frumoasa-Fericită, într-un bilet, îi povestea pe scurt toată întâmplarea, şi cum fusese răpită, din porunca valiului, şi trimisă în dar califului Abd-El-Malik, la Damasc.

Văzând acestea, bătrâna cea de treabă îl întrebă pe vraci:

— Dar ce-i cu feciorul tău, de-a izbucnit în plâns şi pe urmă a leşinat?

El răspunse:

— Ci cum vrei, cinstită stăpână, să fie altfel, de vreme

ce Frumoasa-Fericită, pe care am lecuit-o, este a aceluia pe care-l crezi fiul meu şi care nu-i altul decât fiul vestitului neguţător Primăvară din Kufa? Iar venirea noastră la Damasc nici n-a avut altă ţintă decât ca s-o căutăm pe tânăra Frumoasa-Fericită, care dispărut într-o zi, răpită de-o blestemată de bătrână cu ochi trădători! Aşa încât, noi, acuma, o, maică a noastră, ne punem nădejdea cea mai mare în bunăvoinţa ta şi nu ne îndoim că avem să te vedem ajutându-ne să dobândim îndărăt cel mai sfânt dintre bunuri!

Pe urmă adăugă:

— Şi ca un zălog al recunoştinţei noastre, ia, până una alta, cei o mie de dinari ai califului. Ai tăi sunt! Iar viitorul are să-ţi arate că, pe deasupra, recunoştinţa pentru binele ce ni-l faci stă la loc de cinste în inima noastră...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi, sfioasă, tăcu.

Ci într-a două sute patruzeci şi cincea noapte

Ea urmă:

...recunoştinţa pentru binele ce ni-l faci stă la loc de cinste în inima noastră.

Atunci, buna femeie se grăbi mai întâi să-l ajute pe doftor a-l aduce în simţire pe Frumosul-Fericit leşinat, şi-i spuse:

— Puteţi să vă bizuiţi pe bunăvoinţa şi pe ajutorul meu.

Şi-i părăsi, ca să se întoarcă degrabă la Frumoasa-Fericită, pe care-o găsi strălucind de bucurie şi de sănătate. Se apropie de ea zâmbind şi-i zise:

— Copila mea, de ce n-ai avut de la început încredere în măicuţa ta? Dar şi câtă dreptate aveai să verşi lacrimile sufletului din cauză despărţirii de stăpânul tău, gingaşul Frumosul-Fericit, fiul lui Primăvară din Kufa.

Şi, văzând uimirea de pe chipul fetei, se grăbi să adauge:

— Copila mea, poţi să te bizui pe tăcerea şi pe bunăvoinţa mea, ca de mamă, faţă de tine. Jur că am să te ajut să fii iar cu cel ce ţi-i drag, de-ar fi să-mi dau pentru asta şi viaţa! Linişteşte-ţi, dar, sufletul şi las-o pe bătrână să facă, pentru binele tău, aşa cum ştie ea!

O părăsi apoi pe Frumoasa-Fericită, care-i sărută mâinile plângând de bucurie, şi se duse să facă un pachet în care puse nişte haine femeieşti, giuvaieruri şi toate cele trebuitoare pentru o deghizare, şi se întoarse la prăvălia doftorului, unde-i făcu semn Frumosului-Fericit să vină cu ea mai de-o parte. Atunci Frumosul-Fericit o duse în fundul prăvăliei, îndărătul unei perdele, şi bătrâna îi spuse ce plănuise să facă, iar el socoti că totul era cât se poate de bine şi se lăsă călăuzit după acel plan al ei.

Bătrâna îl îmbrăcă aşadar pe Frumosul-Fericit în hainele femeieşti ce le aduse şi-i alungi ochii cu khol şi cu oleacă de negru, îi făcu mai mare aluniţa de pe obraz; îi petrecu apoi nişte brăţări la mâini şi-i prinse giuvaieruri în părul acoperit cu un văl subţire de Mossul; când termină, mai aruncă o privire asupra înfăţişării lui şi găsi că, gătit aşa, era tare ispititor şi cu mult mai frumos decât toate femeile, din seraiul califului, la un loc. Şi-i spuse:

— Binecuvântat fie Allah întru creaturile lui! Acuma, fiul meu, trebuie să te deprinzi a umbla ca o tânără fecioară, călcând numai cu paşi mărunţei, ducând şoldul drept înainte şi dându-l îndărăt pe cel stâng, făcând totodată ca fundul să-ţi tremure uşor. Ia încearcă oleacă să faci aşa, înainte de-a pleca!

Atunci, Frumosul-Fericit începu să umble prin prăvălie mişcându-se cum i se spusese şi izbândi aşa de bine, încât buna bătrână se minună:

— Maşallah! Femeile ar putea de-aci nainte să nu se mai laude cu nimic! Of, ce mişcări minunate şi ce legănări ispititoare de şolduri! Dar, pentru ca lucrul să fie desăvârşit pe de-a-ntregul, trebuie să dai feţei tale o înfăţişare mai galeşă, înclinându-ţi capul ceva mai mult şi privind mai cu coada ochiului. Aşa! De minune! Acuma

poţi să mă urmezi.
Şi plecă împreună cu el la palat.
Când ajunseră la uşa de intrare, în latura palatului unde se afla haremul, căpetenia hadâmbilor le ieşi înainte şi le spuse:
— Nicio făptură străină nu are voie să intre aici fără porunca emirului dreptcredincioşilor. Înapoi, dar, cu această tânără, ori, dacă vrei, intră tu singură!
Dar bătrâna spuse:
— Au unde ţi-i înţelepciunea, o, cunună a paznicilor? Tu, cel care de obicei păreai întruchiparea bunului-simţ şi a bunei-cuviinţe, grăieşti acuma, aşa, deodată, atât de nepotrivit cu înfăţişarea ta aleasă! Au nu ştii, o, tu cel dăruit cu purtări atât de alese, că aceasta-i roaba Sett Zahiei, sora califului, stăpânul nostru, şi că Sett Zahia, de-ar afla despre lipsa ta de cuviinţă faţă de roaba ei cea mai dragă, te-ar alunga numaidecât din slujbă, ba ar porunci să ţi se taie şi capul? Şi numai tu ai fi pricina năpastei tale!
Apoi bătrâna se întoarse către Frumosul-Fericit şi-i spuse:
— Haide, roabă! Nu lua aminte la lipsa aceasta de cuviinţă a căpeteniei noastre şi, mai cu seamă, să nu spui o vorbă stăpânei! Hai, vino!
Şi îl luă de mână şi-l duse înlăuntru, pe când el înclina galeş capul şi-n dreapta şi-n stânga, învăluind într-o privire zâmbitoare pe şeful eunucilor, care clătina din cap.
Când ajunseră în curtea haremului, bătrâna spuse Frumosului-Fericit:
— Fiule, ţi-am pregătit o odaie chiar înlăuntrul haremului şi acuma trebuie să te duci până acolo singur. Ca să găseşti odaia, intră pe uşa aceasta, străbate coridorul în care ai să dai, ia-o pe urmă la stânga, apoi la dreapta, şi iarăşi la dreapta, numără cinci uşi, iar pe cea de-a şasea deschide-o; acolo-i odaia care ţi-a fost pregătită şi unde are să vina şi Frumoasa-Fericită, pe care mă duc s-o vestesc. Şi mă însărcinez să vă ajut pe urmă

să ieşiţi amândoi din serai, fără să bage de seamă nici străjerii, nici hadâmbii.

Atunci Frumosul-Fericit intră în coridor şi, tulburat cum era, greşi şi o apucă la dreapta, apoi la stânga pe un alt coridor, şi intră în cea de-a şasea odaie...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi tăcu sfioasă.

Ci într-a două sute patruzeci şi şasea noapte

Ea urmă:

...Şi intră în cea de-a şasea odaie.

Ajunse astfel într-o sală înaltă, cu o boltă largă deasupra şi cu pereţii împodobiţi cu versete scrise în litere de aur ce se înşirau în mii de linii desăvârşite. Din boltă până jos, toată sala era îmbrăcată în mătase, ferestrele erau acoperite cu nişte perdele subţiri şi străvezii, iar pe jos erau aşternute covoare mari de Korasan şi de Caşmir. Pe taburete erau aşezate cupe cu fructe, iar de-a dreptul pe covoare se înşirau tăvile acoperite cu ştergare sub care se ghiceau, după înfăţişare şi după miros, acele vestite plăcinte, desfăt al gusturilor celor mai pretenţioase, şi pe care dintre toate oraşele, numai cetatea Damascului ştia să le înzestreze cu atâtea plăcute însuşiri.

Or, Frumosul-Fericit era departe de a bănui ceea ce îi meniseră în această sală puterile necunoscute.

În mijlocul sălii nu se afla decât un jilţ îmbrăcat în catifea, şi altceva nimic. Aşa că, Frumosul-Fericit, necutezând să se întoarcă îndărăt, de teamă să nu-l întâlnească cineva rătăcind pe coridoare, se aşeză în jilţ aşteptându-şi soarta.

Nu stete aşa decât puţină vreme, când deodată îi ajunse la ureche un foşnet de mătăsuri ce se răsfrângea până-n boltă. Şi văzu intrând, prin una dintre uşile lăturalnice, o tânără cu înfăţişare împărătească,

îmbrăcată numai în hainele sale de casă, fără iaşmac pe faţă şi fără niciun văl pe cap. În urmă-i venea o roabă mărunţică şi cu picioarele goale, cu părul împodobit cu flori şi ţinând în mână o lăută din lemn de sicomor. Şi acea crăiasă nu era alta decât însăşi Sett Zahia, sora emirului dreptcredincioşilor.

Când Sett Zahia îl văzu pe Frumosul-Fericit cu iaşmacul pe faţă, stând în jilţul din sală, se apropie binevoitoare şi întrebă:

— Cine eşti tu, străino! Şi de ce stai aşa, cu iaşmacul pe faţă, aici, în harem, unde niciun ochi străin nu te poate vedea?

Dar Frumosul-Fericit, care se sculase numaidecât în picioare, nu cuteză să scoată o vorbă şi gândi să se prefacă mut. Şi Sett Zahia îl întrebă:

— O, tânără cu ochii atâta de frumoşi, de ce nu-mi răspunzi? De eşti cumva vreo roabă alungată din serai de către fratele meu, emirul dreptcredincioşilor, spune-mi fără de sfială şi-am să pun o vorbă bună pentru tine, căci califul îmi împlineşte totdeauna toate voile.

Dar Frumosul-Fericit nu îndrăzni să răspundă nimic. Iar Sett Zahia socoti că tânără tăcea din pricină că se afla de faţă şi roaba cea micuţă, care privea cu ochi holbaţi de mirare la făptura cu iaşmacul pe faţă şi-atât de sfiicioasă. Îi spuse deci:

— Drăguţă, du-te în faţa uşii şi să nu laşi pe nimeni să intre aici, oricine ar fi.

Şi, după ce roaba ieşi, Sett Zahia veni lângă Frumosul-Fericit, care, fără să vrea, se înfăşură şi mai tare în văluri, şi-i grăi:

— Acuma, copilo, spune-mi cine eşti, cum te cheamă şi care-i pricina pentru care ai venit în sala aceasta unde numai eu şi emirul dreptcredincioşilor intră? Povesteşte-mi fără sfială tot ce ai pe suflet, căci te găsesc tare frumoasă, iar ochii tăi îmi plac foarte mult. Da, da! Îmi pari cu adevărat fermecătoare, copila mea.

Şi Sett Zahia o cuprinse pe tânără pe după mijloc, o

trase spre ea, dar deodată rămase înmărmurită văzând că pieptul fetei era neted ca al unui băiat, şi se dete îndărăt, nepricepând cum stă treaba.

Atunci Frumosul-Fericit socoti că-i mai cuminte să vorbească şi, luând mâna Sett Zahiei, o duse la buze şi zise:

— O, stăpâna mea, mă las cu totul în voia bunătăţii tale şi mă pun sub aripa ta, cerându-ţi ocrotire!

Sett Zahia spuse:

— Te iau sub ocrotirea mea. Vorbeşte!

El zise:

— O, stăpână, nu sunt fată; mă numesc Frumosul-Fericit, fiul negustorului Primăvară din Kufa. Şi-am venit aici, cu primejdia vieţii, ca s-o văd pe soţia mea, Frumoasa-Fericită, roaba pe care valiul de la Kufa mi-a răpit-o şi i-a trimis-o în dar emirului dreptcredincioşilor. Pe viaţa Profetului, o, stăpână, fie-ţi milă de robul tău şi de soţia lui!

Şi Frumosul-Ferieit izbucni în lacrimi.

Dar Sett Zahia o şi chemase pe roaba cea mărunţică şi-i spusese:

— Micuţa mea, aleargă degrabă la iatacul Frumoasei-Fericite şi spune-i aşa: „Stăpâna mea, Zahia, te cheamă“.

Pe urmă se întoarse...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi tăcu, sfioasă.

Ci într-a două sute patruzeci şi şaptea noapte

Ea urmă:

...Pe urmă se întoarse către Frumosul-Fericit şi-i zise:

— Tinere, fii liniştit! N-au să ţi se întâmple decât lucruri plăcute.

Estimp, bătrâna cea bună se dusese la Frumoasa-Fericită şi-i spusese:

— Hai repede, fata mea! Stăpânul tău drag se află în odaia pe care i-am pregătit-o!

Şi-o duse, galbenă la obraz de tulburare, în odaia unde ştia că aşteaptă Frumosul-Fericit. Dar ce jale fu pe ele când nu-l găsiră acolo! Bătrâna spuse atunci:

— Pesemne că s-o fi rătăcit prin coridoare! Întoarce-te, copila mea, în iatacul tău, în vreme ce eu alerg să-l caut.

Şi tocmai atunci iată şi roaba cea mărunţică veni la Frumoasa-Fericită, pe care-o găsi tremurând toată şi îngălbenită; şi-i spuse:

— O, Frumoasă-Fericită, te cheamă stăpâna mea Sett Zahia!

Atunci Frumoasa-Fericită nu se mai îndoi de pieirea ei şi a iubitului ei, şi porni, clătinându-se, pe urma drăgălaşei fetiţe cu picioare goale.

Dar, de cum intră în sală, sora califului veni la ea, cu zâmbetul pe buze, o luă de mână, o duse lângă Frumosul-Fericit, care sta tot cu iaşmacul pe faţă, şi le spuse amândurora:

— Iată fericirea!

Şi cei doi tineri se recunoscură pe dată şi căzură leşinaţi unul în braţele celuilalt.

Atunci, sora califului, ajutată de roaba cea micuţă, îi stropi cu apă de trandafiri, până ce-şi veniră în simţiri, şi-i lăsă singuri. Iar când se întoarse, după vreun ceas, îi găsi strâns îmbrăţişaţi şi cu ochii plini de lacrimi de fericire şi de recunoştinţă pentru bunătatea ei. Atunci Sett Zahia le spuse:

— Acuma trebuie să sărbătorim întâlnirea voastră şi să bem împreună pentru veşnicia fericirii voastre!

Şi pe dată, la un semn, roaba cea mărunţică umplu veselă cupele cu un vin minunat şi le întinse. Băură, şi-apoi Sett Zahia le spuse:

— Tare vă mai iubiţi, copiii mei! Aşa că nu se poate să nu ştiţi şi versuri minunate despre dragoste şi despre cei ce se iubesc. Mi-ar plăcea să-mi cântaţi ceva! Luaţi lăuta asta. Şi, când unul, când altul, daţi glas pe rând sufletului

din lemnul ei!

Atunci, Frumosul-Fericit şi Frumoasa-Fericită sărutară mâinile surorii califului şi, după ce struniră lăuta, cântară, când unul, când altul, aceste minunate stihuri:

— „Sub vălul meu de Kufa
Ţi-aduc cununi de floare
Şi roade poleite
Cu pulbere de soare.

— Cât aur porţi în tine
Întreg Sudanul n-are,
Iubire fără pată
Şi fără-asemănare!

— Lumină-ţi împleteşte
În plete sfântul soare;
Ţi-s ochii catifele
De la Damasc, uşoare.

— Priveşte! Vin la tine
Cu ceasul de-nserare,
Când aerul foşneşte
Prielnic la visare,

Când străvezie cade
Mătasea nopţii-n zare,
Când murmur lin suspină
În frunze şi-n izvoare.

— Ah, te-am găsit, gazelă
A nopţilor stelare!
De ochii tăi şi bezna
Se-aprinde, orbitoare!

Ah, ochii tăi, iubito,
Ah, ochii tăi, în care

M-afund ca rânduneaua
În zboru-i peste mare!

— Apropie-te galeş
Şi-adună dulcea floare,
Ca trandafirul dulce,
Pe buza-mi arzătoare!

Ca floarea să mă scutur
Şi-n stinsă legănare
Să mă dezvălui ţie
Din creştet la picioare!

— Iubito scumpă!...
— Iată:
Sunt pârgă-aromitoare,
Curmală gata coaptă,
Şi taină, şi chemare.
Culege-mă! Şi-ţi fi-voi
Ca un întins de mare,
Larg străbătut de vânturi
Şi păsări în vâltoare!

Cele din urmă note ale cântecului de-abia se stinseră pe buzele Frumoasei-Fericite, topită de fericire, că deodată perdelele se traseră la o parte şi califul însuşi intră în sală.

Văzându-l, tustrei se ridicară numaidecât şi sărutară pământul dinaintea lui. Şi. Califul le zâmbi tuturor, veni să se aşeze între ei pe covor şi porunci micuţei roabe să toarne vin în cupe. Apoi spuse:

— Să bem laolaltă şi să sărbătorim astfel însănătoşirea Frumoasei-Fericite!

Şi, ridicând cupa de aur, spuse:

— De dragul ochilor tăi Frumoasă-Fericită!

Şi bău încetişor. Puse apoi cupa de-o parte şi, zărind-o cu iaşmacul pe faţă pe sclava pe care nu o cunoştea, o

întrebă pe sora lui:

— Cine-i oare tânăra aceasta, al cărei chip îmi pare atât de frumos sub iaşmacul subţire?

Sett Zahia răspunse:

— Este o tovarăşă de care Frumoasa-Fericită nu se poate despărţi, nevenindu-i nici sa mănânce, nici să bea, dacă n-o ştie pe ea alături!

Atunci califul dete la o parte iaşmacul tânărului şi rămase uimit de frumuseţea lui. Frumosul-Fericit, în adevăr, încă nu avea fir de păr pe obraz, ci numai un început de pufuşor ce-i aşternea o umbră fermecătoare pe albul feţei, ca să nu mai pomenim şi de stropul de mosc care-i surâdea în bărbie.

Aşa încât, califul cu totul vrăjit strigă:

— Pe Allah, o, Zahia, deseară chiar, vreau s-o am pe tânăra aceasta, şi-am să-i dau, ca şi Frumoasei-Fericite, un iatac vrednic de frumuseţea ei şi-am să-i rânduiesc traiul ca al soţiei mele legiuite!

Şi Sett Zahia răspunse:

— De bună seamă, frate, această tânăra este vrednică de tine!

Apoi adăugă:

— Iată că tocmai îmi vine în minte să-ţi povestesc o întâmplare pe care am citit-o intr-o carte de-a unui învăţat de-al nostru.

Şi califul întrebă:

— Ce întâmplare?

Sett Zahia spuse:

— Află, o, emire al dreptcredincioşilor, ca trăia odată în oraşul Kufa un tânăr numit Frumosul-Fericit, fiul lui Primăvară...

Când povestea ajunse aici, Şeherezada văzu zorii mijind şi tăcu sfioasă.

Ci într-a două sute patruzeci şi opta noapte

Ea urmă:

...un tânăr numit Frumosul-Fericit, fiul lui Primăvară. Şi Frumosul-Fericit avea o roabă tare frumoasă, pe care-o iubea şi care-l iubea şi ea, căci crescuseră amândoi în acelaşi leagăn şi-şi aparţinuseră unul altuia încă de la începutul tinereţii lor. Şi-au trăit ei fericiţi ani în şir, până ce într-o zi vremea li s-a întors împotrivă, răpindu-l pe unul de lângă celălalt. Iar unealta năpastelor ursitei fu o bătrână. Ea o răpi pe tânăra roabă şi o dete pe mâna valiului cetăţii. Şi valiul o trimise degrabă plocon regelui de pe acele vremuri. Dar feciorul lui Primăvară, aflând de pierderea celei pe care-o iubea, nu mai avu tihnă până ce n-ajunse la iubita lui, chiar în palatul regelui, în mijlocul haremului. Ci tocmai când cei doi se bucurau că s-au găsit iar şi vărsau lacrimi de bucurie, regele intră pe neaşteptate în sala unde se aflau ei şi-i găsi stând laolaltă. Mânia lui fu fără de margini şi, nemaicăutând sa se lumineze cum stau lucrurile, porunci să li se reteze capul pe loc, la amândoi. Dar, urmă Sett Zahia, întrucât învăţatul care a scris povestea nu-şi spune şi părerea lui despre pedeapsa dată de rege, aş vrea, o, emire al dreptcredincioşilor, să te întreb cum judeci tu purtarea acelui rege şi să aflu ce ai fi făcut tu în locul lui, în atare împrejurări.

Emirul dreptcredincioşilor Abd El-Malik Ben-Meruan răspunse fără a şovăi:

— Regele acela ar fi trebuit să se ferească a pedepsi atâta de pripit; şi ar fi făcut mai bine iertându-i pe cei doi tineri, pentru trei temeiuri: întâiu-i că cei doi tineri se iubeau de mult; al doilea că amândoi erau oaspeţi ai acelui rege, devreme ce se aflau în seraiul lui; şi-al treilea-i că un rege nu trebuie să săvârşească nimica, decât cu chibzuinţă şi cu luare-aminte. Eu socotesc, aşadar, că acel rege a săvârşit o faptă nevrednică de un rege adevărat!

La aceste cuvinte, Sett Zahia se aruncă în genunchi

dinaintea fratelui ei şi grăi:

— O, emire al dreptcredincioşilor, tu însuţi, fără să ştii, ai judecat în privinţa faptei ce vei avea s-o îndeplineşti. Mă rog ţie, pe sfânta amintire a strămoşilor noştri şi a slăvitului nostru părinte neprihănit, să fii drept în pricina pe care am să ţi-o înfăţişez.

Şi califul, cu uimire mare, spuse soră-sii:

— Poţi să-mi vorbeşti cu toată încrederea. Dar ridică-te!

Şi sora califului se ridică, se întoarse către cei doi tineri şi le spuse:

— Sculaţi-vă în picioare!

Şi ei se sculară în picioare, şi Sett Zahia spuse fratelui ei:

— O, emire al dreptcredincioşilor, această tânără atât de gingaşă şi de sfioasă, care stă acoperită cu iaşmacul, nu-i altcineva decât tânărul Frumosul-Fericit, fiul lui Primăvară. Iar Frumoasa-Fericită este fata care a fost crescută laolaltă cu el şi care mai târziu a ajuns soţia lui. Şi răpitorul ei nu este altul decât valiul de la Kufa, al cărui nume este Ben Yussuf El-Thekafi. El a minţit în scrisoarea în care îţi spunea că a cumpărat roaba cu zece mii de dinari. Îţi cer să-l pedepseşti şi să-i ierţi pe aceşti doi tineri, care merită să fie iertaţi. Dăruieşte-mi iertarea lor, amintindu-ţi că-ţi sunt oaspeţi şi că se află sub ocrotirea umbrei tale!

La aceste cuvinte ale surorii lui, califul spuse:

— De bună seamă! N-am de obicei să-mi iau vorba îndărăt!

Se întoarse apoi către Frumoasa-Fericită şi-o întrebă:

— Frumoasă-Fericită, recunoşti că acesta ţi-i stăpânul, Frumosul-Fericit?

Ea răspunse:

— Aşa-i cum spui, o, emire al dreptcredincioşilor!

Şi califul hotărî:

— Vă redau pe unul celuilalt!

După care se uită la Frumosul-Fericit şi îl întrebă:

— Dar ai putea măcar să-mi spui cum de ai izbutit să

pătrunzi aici şi cum de ai aflat că Frumoasa-Fericită se află în seraiul meu?

Frumosul-Fericit răspunse:

— O, emire al dreptcredincioşilor, dăruieşte-i robului tău câteva clipe de luare aminte şi are să-ţi spună toată povestea lui.

Şi-i spuse pe dată califului toate câte se petrecuseră, de la început până la sfârşit, fără a lăsa nimica la o parte.

Califul se minună peste poate şi vroi să-l vadă şi el pe vraciul persan a cărui mijlocire fusese atât de minunată. Şi-l numi doftor al seraiului de la Damasc şi-l acoperi cu daruri şi cu cinstire. Şi vreme de şapte zile şi şapte nopţi nu-i lăsă pe Frumosul-Fericit şi pe Frumoasa-Fericită să plece din seraiul lui. Şi dete în cinstea lor ospeţe măreţe şi-i trimise apoi la Kufa încărcaţi cu daruri şi onoruri. Şi-l mazili pe fostul valiu şi numi în locu-i pe Primăvară, tatăl Frumosului-Fericit. Şi-aşa trăiră cu toţii în mare fericire o viaţă lungă şi tihnită, până la venirea celei ce despărţeşte toate.

Când Şeherezada se opri din povestit, regele Şahriar strigă:

— O, Şeherezada, povestea aceasta m-a încântat, şi versurile, mai ales, m-au fermecat. Dar tare mă miră, în adevăr, că n-am aflat în ea nimica despre acea modă de-a iubi despre care pomeneai!

Şeherezada zâmbi gingaş şi spuse:

— O, preafericitule rege, tocmai asemenea lucruri, pe care ţi le-am făgăduit, se află în povestea lui Aluniţă, pe care sunt gata să ţi-o povestesc, dacă tot mai suferi încă de nesomn!

Şi regele Şahriar strigă!

— Ce tot spui tu, o, Şeherezada? Pe Allah, oare, nu ştii că, şi de-ar fi să mor de somn, tot aş sta să ascult povestea lui Aluniţă? Grăbeşte-te, dară, şi-ncepe!

Însă în acea clipă Şeherezada văzu zorii mijind şi lăsă această poveste pe noaptea următoare.

Cuprins

o mie şi una de nopți

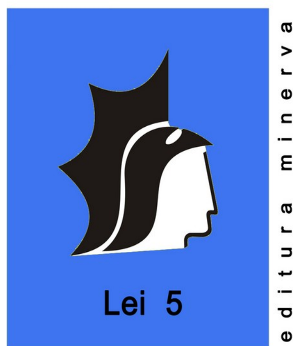
O MIE ŞI UNA DE NOPȚI — prima traducere integrală românească (în curs de apariție în « Biblioteca pentru toți »).

Din cuprinsul volumelor I – III:

– *Povestea hamalului cu fecioarele*
– *Povestea femeii tăiate, a celor trei mere şi a negrului Rihan*
– *Povestea Dulcei Prietene, Anis al-Djalis şi a lui Ali-Nur*
– *Povestea regelui Omar al-Neman şi a minunaților săi feciori...*

Din cuprinsul volumelor următoare:

– *Povestea lui Neghiniță*
– *Povestea învățatei Simpatia*
– *Năzdrăvăniile Dalilei Vicleana*
– *Povestea magică a calului de abanos*
– *Floare de Rodie şi Surîsul Lunii*
– *Califul sărac*
– *Divanul oamenilor veseli*
– *Povestea adormitului trezit*
– *Povestea lui Ali-Baba şi cei patruzeci de hoți*
– *Lampa lui Aladin*

editura minerva